

U.A.T.
MUNICIPIUL CURTEA DE ARGEȘ

STUDIU DE ISTORIE URBANA

STUDIU ISTORIC DE FUNDAMENTARE PENTRU
ACTUALIZAREA PLANULUI URBANISTIC
GENERAL AL MUNICIPIULUI CURTEA DE
ARGEȘ,
JUDEȚUL ARGEȘ

FOAIE DE CAPAT

TITLU:

STUDIU ISTORIC DE FUNDAMENTARE PENTRU ACTUALIZAREA PLANULUI
URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI CURTEA DE ARGES, JUDEȚUL ARGES

DATA ELABORARE:

2024

BENEFICIAR:

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CURTEA DE ARGES, JUDEȚUL ARGES

PROIECTANT GENERAL:

S.C. MASSTUDIO S.R.L.

ELABORATOR STUDIU ISTORIC:

S.C. URBAN SKYLINE S.R.L.

Prin Coordonator: urb. Maria IVAȘCU,
specialist R.U.R. cu drept de semnătură – simbol „G5”

SPECIALISTI:

Urb. Erika **BERECZKI**

Urb. Maria **IVAȘCU**

Urb. Octavian **POCRIȘTE**

BORDEROU

PIESE SCRISE

1. FOAIE DE GARDĂ
2. BORDEROU
3. STUDIU ISTORIC DE FUNDAMENTARE PENTRU ACTUALIZAREA PLANULUI URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI CURTEA DE ARGEȘ, JUDEȚUL ARGEȘ
4. FIȘA MUNICIPIULUI CURTEA DE ARGEȘ
5. FIȘELE MONUMENTELOR ISTORICE

PIESE DESENAȚE

1. PLANȘA NR. 1. ANALIZA EVOLUȚIEI ISTORICE
2. PLANȘA NR. 2. PEISAJ NATURAL ȘI ANTROPIZAT
3. PLANȘA NR. 3. PEISAJ ANTROPIC
4. PLANȘA NR. 4. VALORI ALE PATRIMONIULUI CONSTRUIT
5. PLANȘE AFERENTE ZONELOR DE PROTECȚIE A MONUMENTELOR

CUPRINS

FOAIE DE CAPAT	2
BORDEROU	3
CAPITOLUL I. NOTA METODICA GENERALA.....	14
I.1. Descrierea obiectivelor și a limitelor studiului	14
I.2. Descrierea metodei și direcțiilor de cercetare	14
I.3. Surse documentare, iconografice, cartografice	15
a. Cărți, articole, studii, documentații	15
b. Site-uri web	17
c. Hărți, planuri istorice.....	18
I.4. Prezentarea echipei de cercetare după specialitate.....	18
I.5. Analiza critică a bibliografiei generale	18
CAPITOLUL II – ANALIZA DEZVOLTARII TERITORIULUI ADMINISTRATIV SI A LOCALITATII	19
II.1. Istoricul teritoriului administrativ și al localității	19
a. Caracteristici generale	19
b. Istoricul regiunii și a zonei de studiu	24
II.2. Evenimente istorice și politice în teritoriul administrativ.....	38
III.3. Prezențe arheologice în teritoriul administrativ	42
II.4. Evoluția statutului administrativ, militar, functional, istoric al regiunii și localității.....	45
a. Evoluția administrativă a regiunii	45
b. Evoluția administrativă a municipiului Curtea de Argeș.....	58
II.5. Evoluția structurii etnice și apartenenței religioase a populației	61
II.6. Evoluția ocupațiilor populației; ocupații tradiționale persistente	65
II.7. Evoluția teritoriului administrativ și intravilan.....	69
II.8. Evoluția tramei stradale și a parcelarului.....	72
II.9. Evoluția fondului construit: tipologia și caracteristicile acestuia; amenajări	73
a. Gospodăria	75
b. Fondul construit	86
II.10. Operațiuni urbanistice importante	92
CAPITOLUL III – IDENTIFICAREA VALORILOR DE PATRIMONIU CONSTRUIT	96

III.1. Identificarea construcțiilor valoroase	96
a. Monumente istorice înscrise în Lista Monumentelor Istorice	97
b. Construcții de interes public – lăcașe de cult	167
c. Construcții tradiționale	191
d. Elemente identitare în spațiul urban	198
II.2. Identificarea amenajărilor valoroase.....	202
III.3. Identificarea spațiilor și perspectivelor valoroase	214
a. Peisajul natural	216
b. Peisajul antropizat	220
c. Peisajul antropic	224
d. Problematici	245
III.4. Concluzii referitoare la elemente care necesită protecție și natura acestora	250
a. Descriere	251
b. Caracteristici	252
c. Potențial	252
III.5. Delimitarea zonelor de protecție	253
III.6. Sinteza dezvoltării urbanistice a teritoriului.....	255
III.7. Identificarea amenajărilor, spațiilor și perspectivelor valoroase.....	256
CAPITOLUL IV – RECOMANDARI PENTRU PLANUL URBANISTIC GENERAL	266
a. Peisajul și specificul local	266
b. Spațiu public și amenajări exterioare	268
c. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională	271
d. Elementele de construcție și fondul construit	276
e. Concluzii – recomandări esențiale pentru P.U.G.	282

LISTA FIGURI

Figura 1. Localizarea municipiului Curtea de Argeș pe harta județului Argeș	21
Figura 2. Teritoriul administrativ al municipiului Curtea de Argeș.....	23
Figura 3. Țările Române în sec. al XIV-lea – prima jumătate a sec. al XV-lea.....	27
Figura 4. Harta lui Iacobo Castaldo (1548)	29

Figura 5. Harta lui Georg Reichersdorffer (1495-1554)	30
Figura 6. Pecetea orașului Curtea de Argeș (1632).....	31
Figura 7. Harta lui Nicolas Sanson (1665)	31
Figura 8. Harta lui A. Rizzi Zannoni (1777)	32
Figura 9. Harta Specht – 1790.....	33
Figura 10. Harta militară - 1806-1869.....	34
Figura 11. Harta austriacă - 1910	35
Figura 12. Planurile Directoare de Tragere – 1958	36
Figura 13. Harta sovietică – 1975.....	37
Figura 14. Amplasamentul sitului arheologic RAN la nivelul municipiului Curtea de Argeș	45
Figura 15. Organizarea administrativă a Țării Românești (1601-1718).....	47
Figura 16. Reproducere după Harta Valahiei pe județe și plăși, după reorganizarea din 1832, de către ruși la ordinul generalului Kisselef, guvernator al Valahiei și Moldovei în acea perioadă.....	48
Figura 17. Organizarea administrativă a Principatului României (1856-1878)	49
Figura 18. Organizarea administrativă a Regatului României (antebelic)	49
Figura 19. Căile de comunicație din județul Argeș în anul 1897	50
Figura 20. Organizarea administrativă a Regatului României, anul 1930	52
Figura 21. Organizarea administrativă a Regatului României, anul 1938	52
Figura 22. Încadrarea localității Curtea de Argeș în pl. Argeș – anul 1938.....	53
Figura 23. Organizarea administrativă a Regatului României, anul 1942	54
Figura 24. Propunerile comisiei centrale de partid și de stat cu privire la organizarea județelor și municipiilor – 14 ianuarie 1968	56
Figura 25. Organizarea administrativă a județului Argeș - 1972	57
Figura 26. Teritoriul intravilan al municipiului Curtea de Argeș – anul 2011.....	61
Figura 27. Harta modului de utilizare a terenului	66
Figura 28. Activități întreprinse în cadrul municipiului Curtea de Argeș – practicarea micro-agriculturii	68
Figura 29. Activități întreprinse în cadrul teritoriului – creșterea animalelor.....	68
Figura 30. Extinderi spațio-temporale ale limitelor administrative și construite	71
Figura 31. Exemplificare gospodării din partea de est a municipiului Curtea de Argeș.....	78
Figura 32. Exemplificare gospodării din zona centrală a municipiului Curtea de Argeș	81
Figura 33. Exemplificare gospodării din partea de vest a municipiului Curtea de Argeș.....	82
Figura 34. Exemplificare gospodării din localitatea Noaptes	83

Figura 35 – Locuința joasă	87
Figura 36 – Locuința înaltă	88
Figura 37. Sistemul economico-geografic al orașului.....	93
Figura 38. Plan municipiul Curtea de Argeș – obiective de interes	96
Figura 39. Istoria orașului prin monumentele lui	97
Figura 40. Gara – cod LMI AG-II-m-A-13627 , municipiul Curtea de Argeș.....	98
Figura 41. Biserica Episcopală "Adormirea Maicii Domnului"– cod LMI AG-II-m-A-13628.01 , municipiul Curtea de Argeș.....	105
Figura 42. Paraclis – cod LMI AG-II-m-A-13628.02 , municipiul Curtea de Argeș.....	106
Figura 43. Palat Episcopal – cod LMI AG-II-m-A-13628.03 , municipiul Curtea de Argeș.....	108
Figura 44. Clădiri anexă – cod LMI AG-II-m-A-13628.04 , municipiul Curtea de Argeș	109
Figura 45. Parc – cod LMI AG-II-m-A-13628.05 , municipiul Curtea de Argeș	109
Figura 46. Biserica de lemn „Intrarea în biserică” strămutată din satul	110
Figura 47. Ansamblul Seminarului Teologic Ortodox "Neagoe Vodă” – cod LMI AG-II-a-B-13629 , municipiul Crtea de Argeș.....	112
Figura 48. Fostul Seminar Teologic, azi Grup școlar forestier – cod LMI AG-II-m-B-13630 , municipiul Curtea de Argeș.....	114
Figura 49. Protoieria orașului Curtea de Argeș – cod LMI AG-II-m-B-13631 , municipiul Curtea de Argeș	115
Figura 50. Vila Rozelor – cod LMI AG-II-m-B-13632 , municipiul Curtea de Argeș	117
Figura 51. Casa Chiriță – cod LMI AG-II-m-B-13633 , municipiul Curtea de Argeș.....	118
Figura 52. Biserica "Sf. Gheorghe” – cod LMI AG-II-m-B-13634 , municipiul Curtea de Argeș...	120
Figura 53. Casa Vălsănescu – cod LMI AG-II-m-B-13635 , municipiul Curtea de Argeș.....	121
Figura 54. Casa Tică – cod LMI AG-II-m-B-13636 , municipiul Curtea de Argeș.....	121
Figura 55. Casa Achim – cod LMI AG-II-m-B-13637 , municipiul Curtea de Argeș	122
Figura 56. Casă, fost sediu CLF – cod LMI AG-II-m-B-13638 , municipiul Curtea de Argeș	123
Figura 57. Casa Cioculeștilor – cod LMI AG-II-m-A-20194 , municipiul Curtea de Argeș.....	124
Figura 58. Casa Călinescu – cod LMI AG-II-m-B-20195 , municipiul Curtea de Argeș	125
Figura 59. Școala generală "Carol I” – cod LMI AG-II-m-B-20196 , municipiul Curtea de Argeș.	126
Figura 60. Ansamblul bisericii "Adormirea Maicii Domnului”- Olari - cod LMI AG-II-a-A-13639 , municipiul Curtea de Argeș.....	128
Figura 61. Casă cu prăvălie – cod LMI AG-II-m-B-13640 , municipiul Curtea de Argeș	129
Figura 62. Hala de alimente – cod LMI AG-II-m-B-13642 , municipiul Curtea de Argeș.....	130

Figura 63. Casă cu parter comercial – cod LMI AG-II-m-B-13643 , municipiul Curtea de Argeș ..	131
Figura 64. Biserica "Sf. Voievozi" - Flămânzești – cod LMI AG-II-m-A-13644 , municipiul Curtea de Argeș.....	132
Figura 65. Spitalul, azi Muzeul municipal – cod LMI AG-II-a-B-13646.01 , municipiul Curtea de Argeș	135
Figura 66. Corpuri - anexă, azi cabinele medicale – cod LMI AG-II-a-B-13646.02 , municipiul Curtea de Argeș.....	135
Figura 67. Corpuri - anexă, azi cabinele medicale – cod LMI AG-II-a-B-13646.02 , municipiul Curtea de Argeș – propunere spre declasare	136
Figura 68. Parc – cod LMI AG-II-a-B-13646.03 , municipiul Curtea de Argeș.....	136
Figura 69. Curtea Domnească – cod LMI AG-II-a-A-13647 , municipiul Curtea de Argeș.....	141
Figura 70. Biserica "Sf. Nicolae" - Domnesc – cod LMI AG-II-a-A-13647.01 , municipiul Curtea de Argeș	143
Figura 71. Ruinele caselor domnești Basarab I – cod LMI AG-II-a-A-13647.02 , municipiul Curtea de Argeș.....	145
Figura 72. Ruinele caselor domnești Neagoe Basarab – cod LMI AG-II-a-A-13647.03 , municipiul Curtea de Argeș	146
Figura 73. Turnul de poartă al incintei bisericii (fostă clopotniță) – cod LMI AG-II-a-A-13647.04 , municipiul Curtea de Argeș.....	147
Figura 74. Turnul de poartă al Curții Domnești – cod LMI AG-II-a-A-13647.05 , municipiul Curtea de Argeș.....	148
Figura 75. Ruine zid de incintă al primei biserici – cod LMI AG-II-a-A-13647.06 , municipiul Curtea de Argeș	148
Figura 76. Zid de incintă al bisericii – cod LMI AG-II-a-A-13647.07 , municipiul Curtea de Argeș	149
Figura 77. Zid de incintă al Curții Domnești – cod LMI AG-II-a-A-13647.08 , municipiul Curtea de Argeș	149
Figura 78. Casă tradițională – cod LMI AG-II-a-A-13647.09 , municipiul Curtea de Argeș.....	149
Figura 79. Fosta primărie – cod LMI AG-II-m-B-13648 , municipiul Curtea de Argeș	150
Figura 80. Fostul Hotel – cod LMI AG-II-m-B-13649 , municipiul Curtea de Argeș.....	151
Figura 81. Biserica "Adormirea Maicii Domnului" - Drujești – cod LMI AG-II-m-A-13650 , municipiul Curtea de Argeș.....	153
Figura 82. Casa Gheorghe Nițulescu – cod LMI AG-II-m-B-13651 , municipiul Curtea de Argeș.	154

Figura 83. Casa Deleanu – cod LMI AG-II-m-B-13654 , municipiul Curtea de Argeș.....	155
Figura 84. Ruinele bisericii "Sân Nicoară" – cod LMI AG-II-m-A-13655.01 , municipiul Curtea de Argeș	157
Figura 85. Parcul "Sân Nicoară" – cod LMI AG-II-m-A-13655.02 , municipiul Curtea de Argeș ..	158
Figura 86. Casa Dumitru Noroceă – cod LMI AG-II-m-B-13656 , municipiul Curtea de Argeș.....	160
Figura 87. Casa Teodorescu – cod LMI AG-II-m-B-13657 , municipiul Curtea de Argeș	161
Figura 88. Biserica "Sf. Îngeri" – cod LMI AG-II-m-A-13658 , municipiul Curtea de Argeș.....	162
Figura 89. Casa Goangă – cod LMI AG-II-m-A-13659 , municipiul Curtea de Argeș	164
Figura 90. Casa Feri – cod LMI AG-II-m-B-13660 , municipiul Curtea de Argeș – propunere de declarare a construcției.....	165
Figura 91. Casa Gogulescu – cod LMI AG-II-m-B-13661 , municipiul Curtea de Argeș.....	166
Figura 92. Biserica "Intrarea în Biserică" - Brad-Bătușari – cod LMI AG-II-m-A-13663 , municipiul Curtea de Argeș	167
Figura 93. Biserica Adventistă, Curtea de Argeș	168
Figura 94. Biserica Brad-Bătușari, Curtea de Argeș	169
Figura 95. Biserica catolică „Sf. Nicolae”, Curtea de Argeș.....	170
Figura 96. Biserica de lemn Drăganu-Olteni, Curtea de Argeș.....	171
Figura 97. Biserica de lemn Palanga, Curtea de Argeș	172
Figura 98. Biserica de lemn Podu Broșteni, Curtea de Argeș	172
Figura 99. Biserica ortodoxă Domnească, Curtea de Argeș.....	174
Figura 100. Biserica Drujești, Curtea de Argeș.....	176
Figura 101. Biserica Flămânzești, Curtea de Argeș	178
Figura 102. Biserica ortodoxă Olari, Curtea de Argeș	180
Figura 103. Biserica ortodoxă „Sf. Dumitru”, Curtea de Argeș.....	182
Figura 104. Biserica ortodoxă „Sf. Gheorghe”, Curtea de Argeș	183
Figura 105. Biserica ortodoxă „Sf. Împărați”, Curtea de Argeș.....	184
Figura 106. Biserica „Sfinții Îngeri”, Curtea de Argeș	185
Figura 107. Biserica „Sf. Nicolae”, Curtea de Argeș	186
Figura 108. Biserica „Sf. Vasile cel Mare”, Curtea de Argeș	186
Figura 109. Biserica Noaptea „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”	187
Figura 110. Biserica Sân Nicoară, Curtea de Argeș	188
Figura 111. Biserica Episcopală „Adormirea Maicii Domnului”, Curtea de Argeș	190
Figura 112. Construcții cu specific tradițional urban	193

Figura 113. Construcții cu specific tradițional local	194
Figura 114. Fronturi urbane caracteristice zonei	194
Figura 115. Exemple de conformație a ferestrelor	195
Figura 116. Exemple de conformație a ușilor	196
Figura 117. Exemple elemente decorative	197
Figura 118. Exemple acoperișuri.....	197
Figura 119. Troițe regăsite în municipiul Curtea de Argeș	199
Figura 120. Fântâni cu roată și lanț – municipiul Curtea de Argeș, județ Argeș	200
Figura 121. Fântâni Meșterului Manole	202
Figura 122. Amenajarea și perceperea spațiului privat în continuarea spațiului public reprezentat de drumul principal din localitatea Curtea de Argeș.....	203
Figura 123. Amenajarea și perceperea spațiului privat în continuarea spațiului public reprezentat de drumul principal din localitatea Noapteș.....	204
Figura 124. Amenajarea și perceperea spațiului privat în continuarea spațiului public reprezentat de străzile componente ale localităților componente	204
Figura 125. Amenajarea și perceperea spațiului privat ce nu coincide cu nivelul domeniului public	206
Figura 126 – Amenajarea spațiului pentru circulația nemotorizată.....	207
Figura 127 – Amenajarea spațiului pentru circulația pietonală.....	207
Figura 128 – Amenajarea spațiului pentru mijloacele de transport în comun.....	208
Figura 129 – Spații verzi existente – plantații de aliniament	209
Figura 130 – Spații verzi existente – element de legătură al locuințelor colective	210
Figura 131 – Spații verzi existente – parcuri și spații de relaxare.....	210
Figura 132 – Drumuri principale în Curtea de Argeș.....	211
Figura 133 – Drumuri principale în Noapteș.....	212
Figura 134. Amenajări în spațiul public – spațiu de întâlnire, loc de joacă pentru copii	213
Figura 135. Amenajări în spațiul public – spațiu de așteptare a transportului în comun	213
Figura 136. Peisaj natural, municipiul Curtea de Argeș, județ Argeș	218
Figura 137. Peisajul antropizat – prezența râului Argeș.....	221
Figura 138. Peisajul antropizat – lacul de acumulare Curtea de Argeș.....	222
Figura 139. Peisajul antropizat – lacul de acumulare Zigoneni	223
Figura 140. Peisajul antropizat – analiza volumelor distincte.....	223
Figura 141. Peisajul antropizat – analiza gamei cromatice prezente în cadrul municipiului	224

Figura 142. Peisaul antropic – habitate seminaturale – perdele de vegetație.....	225
Figura 143. Peisaj antropic – grădini de legume/ culturi în gospodării.....	226
Figura 144. Amenajări antropice – infrastructura rutieră în cadrul municipiului – căi de circulație, supratraversări, tunel	227
Figura 145. Amenajări antropice – infrastructura feroviară în cadrul municipiului	228
Figura 146. Amenajări antropice – peisajul în infrastructurii tehnico-edilitare	229
Figura 147. Imagini din cadrul municipiului Curtea de Argeș, cu construcții individuale, localitate Curtea de Argeș.....	231
Figura 148. Imagini din cadrul municipiului Curtea de Argeș, cu construcții individuale, localitate Noaptea.....	232
Figura 149. Ansambluri construite – perspective dinspre extravilan către intravilan.....	233
Figura 150. Construcții din zona periferică – Curtea de Argeș.....	233
Figura 151. Construcții din zona periferică – Curtea de Argeș.....	234
Figura 152. Front de stradă – zona periferică.....	234
Figura 153. Front de stradă – zona periferică.....	234
Figura 154. Peisajul generat de modul de utilizare al terenului – solarii, plantații	235
Figura 155. Perspective de tranziție reprezentative peisajului cadru al municipiului Curtea de Argeș	236
Figura 156. Peisaj cultural - Biserica Brad-Bătușari, Curtea de Argeș.....	237
Figura 157. Peisaj cultural - Biserica catolică „Sf. Nicolae”, Curtea de Argeș	237
Figura 158. Peisaj cultural - Biserica de lemn Drăganu-Olteni, Curtea de Argeș.....	237
Figura 159. Peisaj cultural - Biserica de lemn Palanga, Curtea de Argeș.....	238
Figura 160. Peisaj cultural - Biserica de lemn Podu Broșteni, Curtea de Argeș.....	238
Figura 161. Peisaj cultural - Biserica ortodoxă Domnească, Curtea de Argeș.....	238
Figura 162. Peisaj cultural - Biserica Drujești, Curtea de Argeș.....	239
Figura 163. Peisaj cultural - Biserica Flămânzești, Curtea de Argeș	239
Figura 164. Peisaj cultural - Biserica ortodoxă Olari, Curtea de Argeș.....	240
Figura 165. Peisaj cultural - Biserica ortodoxă „Sf. Dumitru”, Curtea de Argeș.....	240
Figura 166. Peisaj cultural - Biserica ortodoxă „Sf. Gheorghe”, Curtea de Argeș	240
Figura 167. Peisaj cultural - Biserica ortodoxă „Sf. Împărați”, Curtea de Argeș.....	241
Figura 168. Peisaj cultural - Biserica „Sfinții Îngeri”, Curtea de Argeș	241
Figura 169. Biserica „Sf. Nicolae”, Curtea de Argeș.....	241
Figura 170. Peisaj cultural - Biserica „Sf. Vasile cel Mare”, Curtea de Argeș.....	242

Figura 171. Peisaj cultural - Biserica „Sf. Voievozi”, Curtea de Argeş.....	242
Figura 172. Peisaj cultural - Biserica Sân Nicoară, Curtea de Argeş.....	242
Figura 173. Peisaj cultural - Biserica Episcopală „Adormirea Maicii Domnului”, Curtea de Argeş.....	243
Figura 174. Peisaj cultural - Biserica Adventistă, Curtea de Argeş.....	243
Figura 175. Peisaj cultural – imagini cu Cimitirul Sfinții Îngeri.....	244
Figura 176. Peisaj cultural – cimitirul situat în curtea Bisericii „Sfinții Voievozi”.....	244
Figura 177. Peisaj cultural – Cimitirul Eroilor.....	245
Figura 178. Extinderea construcțiilor existente cu materiale ce nu se încadrează în specificul locului și amplasarea acestora necorespunzător pe parcelă.....	246
Figura 179. Gradul redus de percepere.....	247
Figura 180. Inserții aleatorii și speculative în intravilan.....	249
Figura 181. Zonă Construită Protejată – Zona Mănăstirea Curtea de Argeş.....	257
Figura 182. Zonă Construită Protejată – Zona Negru Vodă.....	262
Figura 183. Peisajul și specificul local – percepție panoramică care valorifică peisajul cadru.....	267
Figura 184. Peisajul și specificul local – percepție panoramică care valorifică peisajul zonei periferice vetrei.....	267
Figura 185. Spațiu public și amenajări exterioare – spații verzi amenajate.....	269
Figura 186. Spațiu public și amenajări exterioare – modalități de mobilitate alternativă.....	270
Figura 187. Spațiu public și amenajări exterioare – plantații de aliniament.....	270
Figura 188. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională – construcții noi cu gabarit mare.....	272
Figura 189. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională – imaginea de ansamblu a străzii.....	273
Figura 190. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională – extinderi.....	274
Figura 191. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională – împrejmuire.....	275
Figura 192. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională – împrejmuire.....	276
Figura 193. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională – împrejmuire funcțiunii publice.....	276
Figura 194. Elemente de construcție și fond construit – acoperișul.....	278
Figura 195. Elemente de construcție și fond construit – acoperișul.....	279
Figura 196. Elemente de construcție și fond construit – tâmplăria și golurile.....	281
Figura 197. Elemente de construcție și fond construit – cromatica fațadelor.....	282

LISTA TABELE

Tabel 1. Evoluția istorică și politico-administrativă a teritoriului municipiului Curtea de Argeș	39
Tabel 2. Evoluția populației municipiului Curtea de Argeș între anii 1898-2023 conform datelor identificate	64
Tabel 3. Ocupațiile țăganilor de pe moșiile boierești - 1832	67
Tabel 4. Lista monumentelor istorice din municipiul Curtea de Argeș, conform L.M.I. aprobată cu Ordonanța nr. 2.828 din 2015	97
Tabel 5. Criterii – prezervarea următoarelor elemente și caracteristici ale construcțiilor cu specific local	192

CAPITOLUL I. NOTA METODICA GENERALA

I.1. Descrierea obiectivelor și a limitelor studiului

Prezentul studiu este întocmit în vederea elaborării Planului Urbanistic General al Municipiului Curtea de Argeș, județul Argeș și constă în determinarea aspectelor ce stau la baza așezărilor, acestea fiind indispensabile pentru păstrarea identității cultural-istorice. Stabilirea valorilor necesare, constituie rezultatul unei analize a aspectelor esențiale de natură spațial-configurativă, socială, economică, cultural-istorică, de mediu ce au marcat evoluția actualei comune.

Obiectivele principale ale prezentului studiului constau în cunoașterea evoluției istorice a Municipiului Curtea de Argeș, stabilirea elementelor valoroase existente și enunțarea unor propuneri pentru Regulamentul Local de Urbanism în vederea protejării monumentelor istorice. Așadar, analizele aferente prezentului studiu servesc drept fundament noului Plan Urbanistic General, atât din punct de vedere strategic, cât și operațional, susținând stabilirea unui diagnostic realist, urmat de elaborarea de propuneri pentru prescripții aferente Regulamentului Local de Urbanism. Elementele de interes constau în aspectele identitare, în detectarea de valori patrimoniale ce au urmărit interesul pentru utilizarea acestora ca simboluri identitare și prefigurarea cadrului lor de conservare integrată și valorificare.

Cercetări viitoare ale altor surse documentare pot aduce elemente noi în legătură cu elementele valoroase de patrimoniu construit prezente sau dispărute din teritoriul administrativ studiat.

I.2. Descrierea metodei și direcțiilor de cercetare

Metodele de cercetare folosite în lucrarea de față a avut la bază valorificarea documentelor, a monografiilor și studiilor din bibliografia prezentată, precum și investigarea pe teren, atât prin vizitarea și fotografierea zonei de studiu, cât și prin cercetări asupra elementelor componente ale acesteia.

Prin urmare, studiul a urmărit în mod selectiv identificarea unor aspecte de interes - generatoare de evoluție a teritoriului analizat, evitând întocmirea unei simple cronologii de fapte, întâmplări și evenimente. Așadar, se studiază: multitudini de informații prin analiza unor evidențe palpabile (structuri morfologice, trăsături funcționale, transformări geografice, dar și de statut administrativ, mișcare a populației, relaționări teritoriale explicitate prin documente etc), generând sinteze realiste și conducând la stabilirea celor mai importante trăsături caracteriale ce sprijină un regulament logic de ocupare și construire a terenurilor și o viziune realistă de protejare și valorificare a patrimoniului.

Pentru structurarea studiului prezent s-a folosit cadrul metodologic legal în vigoare, anume *Metode de elaborare și conținutul cadru al documentațiilor de urbanism pentru zone construite protejate*, anexă la ordinul Ministrului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului nr. 562/2003, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 125 bis din 11.02.2004.

Mai detaliat, pentru elaborarea studiului au fost utilizate diverse surse documentare referitoare la istoria generală a teritoriului sau la problemele acestuia, identificate în volume, cărți, articole și studii. S-au cercetat, de asemenea, acte, hărți și planuri istorice din arhive și site-uri web, utile în special pentru completarea informațiilor iconografice și cartografice (cu deosebire pentru documentele aflate în arhive străine) - toate aceste surse sunt evidențiate în bibliografia selectivă anexată. Monumentele istorice sunt înscrise în *Lista Monumentelor Istorice 2015*, reactualizată prin Ordinul Ministrului Culturii nr. 2828/2015 și a *Listei Monumentelor Istorice Dispărute*, cu modificările ulterioare din 24.12.2015.

De asemenea, s-au folosit și interpretări ale analizelor contextuale, iar în cazul unor lipsuri majore, pe perioade mai lungi sau mai scurte, reconstituiri prin deducții, pornind de la date certe, posibil de asociat. Majoritatea acestor situații au fost generate de numeroase schimbări de organizări administrative ale teritoriilor românești pentru anumite perioade istorice.

Recomandările finale vizează problemele pe care trebuie să le abordeze un Plan Urbanistic General la diferite scări – de ansamblu sau mai detaliate pe zone restrânse, pentru a evita inițierea suplimentară a altor documentații de nivel minor și pentru a facilita autorizarea directă a construirii, în cazuri justificate.

I.3. Surse documentare, iconografice, cartografice

Sursele generale ale studiului au fost următoarele: bibliografie națională și internațională, hărți istorice și contemporane, studii istorice, monografii, planuri, relevee, vederi, fotografii și documente iconografice.

a. Cărți, articole, studii, documentații

- Alexandrescu, Ctin., Anton, I., Băcanu, I., Bădălan I., Ciobanu, I., Costache, Gh., Diaconu, Gh., Dicu, I., Florea, S., Ilie, S., Ionescu, Al., Iosifescu, Gh., Manu, V., Mavrodin, T., Novac, V., Postolache, I., Rizea, I., Stancu, R., *Județele Patriei – Argeș. Monografie*, Ed. Sport-Turism, București, 1980;
- Alexandru, Ctin., Anton, I., Băcanu, I., Bădălan I., Ciobanu, I., Costache, Gh., Diaconu, Gh., Dicu, I., Florea, S., Ilie, S., Ionescu, Al., Iosifescu, Gh., Manu, V., Mavrodin, T.,

- Novac, V., Postolache, I., Rizea, I., Stancu, R., Județele Patriei – Argeș. Monografie, Ed. Sport-Turism, București, 1980;
- Anuarul Socec, Volumul I, Editura „Socec & C” S.A., București, 1923-1924;
 - Barco, A., Nedelcu, E., Județele patriei. Județul Argeș, Ed. Academia Republicii Socialiste România, București, 1974;
 - Cernovodeanu, P. (dr.), Moiescu, N., Curtea de Argeș în documente, Editura Sport-Turism, București, 1980;
 - Coman, M., Putere și teritoriu - Țara Românească medievală (secolele XIV-XVI), Editura Polirom, București, 2013;
 - Constantinescu, G., Curtea de Argeș. Ansamblul medieval-modern, Ed. Pitești – MMXVII
 - Cristocea, S., Județul Argeș oglindit în catagrafia din 1832;
 - Cucu, V., Geografia populației și așezărilor omenești, Editura Didactică și pedagogică, București, 1974;
 - Dimitrie Frunzescu, Dicționarul topografic și statistic al României, București, Tipografia Statului, 1872;
 - Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească, III (1500-1525), București, 1972;
 - Drăghiceanu, V., Curtea de Argeș – Călăuza vizitatorului monumentelor orașului, editura ARS Docendi, Universitatea din București, 2014;
 - Giurescu, C., Giurescu, D., Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi, Editura Albatros, 1971;
 - Iliescu, E., Pe Argeș în sus, Editura Stadion, 1971;
 - Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Habitatul – Volumul V - Dobrogea, Muntenia, Editura Etnologică, 2017;
 - Ionescu, G., Curtea de Argeș – Istoria orașului prin monumentele lui, Fundația pentru Literatură și artă „Regele Carol II”, București, 1940;
 - Lahovari, G.I., Brătianu, C.I., Tocilescu, G. Marele Dicționar Geografic al României, vol. I, București, 1900;
 - M. Ielenicz, Geografie generala, 2000;
 - Marcu, L., Indicator alfabetic al localităților din Republica Populară Română, Editura de Stat pentru Literatura Științifică, București, 1954;
 - Mavrodin, T., și alții, Argeșul și Mușcelul, Spații istorice ale României, Vol. I, Editura Tiparg, 2013;

- Mihăilescu, I., Costache, F., Dumitrecu, I., Județul Argeș, Redacția publicațiilor pentru străinătate – România, 1996-2000;
- Moisescu, N., Teodorescu, E., Mic îndreptar turistic. Curtea de Argeș, Ed. Sport-turism, București, 1980;
- Moisescu, N., Teodorescu, E., Mic îndreptar turistic. Curtea de Argeș, Ed. Sport-turism, București, 1980;
- O.A.R., Ghid de Arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural – Zona Argeș, 2016;
- Petrișor, A., Mediul urban: O Abordare Ecologică, Revista Urbanistique, 2010;
- Sabin, M., Indicatorul localităților din România, Datele recensământului generat din 6 aprilie 1941, Imprimeria Institutului Statistic, 1943;
- Sandu, C., Județele României socialiste, Ediția a II-a, Editura Politică, București, anul 1972;
- Stan, A., Ioniță, C., Morfologie urbană, Editura Universitară Ion Mincu, 2014;
- Stelea, V., Curtea de Argeș – mic îndreptar turistic, Ed. Meridiane, București, 1968;
- Șerban, Ct., Moisescu, N., Curtea de Argeș în documente, Ed. Sport-Turism, București;
- Tudora, I., La curte, grădină, cartier și peisaj urban în București, Curtea Veche Publishing, București, 2009.

b. Site-uri web

- <http://mapire.eu>;
- <https://maps.arcanum.com/en/>
- <http://www.geo-spatial.org>;
- <https://www.geomil.ro/Produse/GrilaPlanuri>
- <http://www.statistici.insse.ro>;
- <https://www.recensamantromania.ro/rpl-2011/rezultate-2011/>
- <https://biblioteca-digitala.ro>
- <https://legislatie.just.ro>
- <http://ran.cimec.ro/sel.asp>
- <https://www.biserici.org>

c. Hărți, planuri istorice

- Hărțile militare din 1806-1869
- Hărțile austrice din 1910
- Planurile Directoare de Tragere din 1958
- Hărțile sovietice din 1975

I.4. Prezentarea echipei de cercetare după specialitate

Echipa de cercetare care a contribuit la întocmirea prezentului studiu este formată din specialiști licențiați în urbanism, cu specializarea în amenajarea teritoriului, dobândită prin absolvirea masterului “Peisaj și Teritoriu”, etapă de formare în scopul participării în proiectarea de specialitate, în studii și cercetare, respectiv licențiat în urbanism și masterand al programului de studiu „Management Urban pentru Orașe Competitive”.

- Urb. Erika **BERECZKI** – specialist cu drept de semnătură Seria G5
- Urb. Maria **IVAȘCU** – specialist cu drept de semnătură Seria G5
- Urb. Octavian **POCRIȘTE**

I.5. Analiza critică a bibliografiei generale

În scopul evoluției informaționale ce are ca bază un sistem complex ce include relații și legături strânse, s-a adoptat o atitudine critică față de documentele parcurse. Prin această abordare, gradul informațional al studiului istoric de fundamentare a crescut și a crescut valoarea informațională a studiului istoric de fundamentare și totodată a dezvoltat gradul concretizare și materializare.

Sfera elementelor și fenomenelor întâlnite a avut ca o bibliografie interdisciplinară, în care s-au negociat prin obiectivizare integrată informațiile. Complexitatea elementelor urbane în geografie a reprezentat un avantaj în ponderarea și asocierea informațiilor relevante din istorie. Din perspectivă urbanistică, a fost remarcată o abordare aproape inexistentă a fenomenelor actuale din teritoriu.

CAPITOLUL II – ANALIZA DEZVOLTĂRII TERITORIULUI ADMINISTRATIV ȘI A LOCALITĂȚII

Dezvoltarea teritoriului administrativ și a municipiului Curtea de Argeș a fost influențată în mod direct, cât și indirect, prin prisma factorilor de natură istorică, naturală, socio-demografică, respectiv politico-administrativă. În acest context, evoluția teritorială va fi descrisă în mod structurat, succint, accentul fiind pus pe dezvoltarea actualei așezări în relație istoric-retrospectivă, cu identificarea elementele caracteristice și identitare ale acesteia.

II.1. Istoricul teritoriului administrativ și al localității

a. Caracteristici generale

Teritoriul județul Argeș este situat în partea central-sudică a țării și este caracterizat de o împărțire aproximativă în părți egale de paralela 45° latitudine nordică. Din punct de vedere al vecinătății administrative, *în partea nordică, limita județului urmărește crestele înalte ale munților Făgăraș, traversează apoi Piatra Craiului și culoarul Rucăr-Bran, despărțind județul Argeș de județele Sibiu și Brașov; la est, limita cu județul Dâmbovița este mult mai lungă, desfășurându-se în general în direcția meridianului, traversând munții Leaota, Subcarpații Munteniei, valea Dâmboviței, Subcarpații Getici, piemontul Cândești și câmpia Găvanu-Burdea; cea sudică, dinspre județul Teleorman, taie câmpia Găvanu-Burdea aproximativ de la est la vest; în sud-vest, Argeșul se învecinează cu județul Olt, limita urcând din câmpie în piemontul Cotmeana, traversând văile din bazinul superior al Vedei; în sfârșit, limita vestică, dinspre județul Vâlcea, traversează valea Topologului, mergând paralel cu aceasta până la obârșie, suprapunându-se Subcarpaților Getici și versantului sudic al munților Făgăraș.*¹

Relieful județului Argeș, *variat și repartizat proportional, coboară în trepte de la nord spre sud și cuprinde toate unitățile geomorfologice carpato-transdanubiene, de la altitudinea de peste 2.500m (crestele cele mai înalte ale Făgărașilor) până la altitudinea de 160m (în Câmpia Română). Această diferență de nivel, de peste 2.300m, se reflectă în diversitatea reliefului județului Argeș.*²

¹ Alexandrescu, Ctin., Anton, I., Băcanu, I., Bădălan I., Ciobanu, I., Costache, Gh., Diaconu, Gh., Dicu, I., Florea, S., Ilie, S., Ionescu, Al., Iosifescu, Gh., Manu, V., Mavrodin, T., Novac, V., Postolache, I., Rizea, I., Stancu, R., Județele Patriei – Argeș. Monografie, Ed. Sport-Turism, București, 1980, p. 11

² Alexandru, Ctin., Anton, I., Băcanu, I., Bădălan I., Ciobanu, I., Costache, Gh., Diaconu, Gh., Dicu, I., Florea, S., Ilie, S., Ionescu, Al., Iosifescu, Gh., Manu, V., Mavrodin, T., Novac, V., Postolache, I., Rizea, I., Stancu, R., Județele Patriei – Argeș. Monografie, Ed. Sport-Turism, București, 1980, p. 11-13

Din punct de vedere al accesibilității, județul beneficiază de o poziție favorabilă în interteriu, accentuată de proximitatea față de București asigurată prin autostrada A1 București-Pitești – reședința județului. Contextul dezvoltării infrastructurii de circulație s-a bazat pe factori de natură economică, având în vedere asigurarea legăturii de tranzit cu vestul și cu capitala țării, prin Drumul Expres Dex12 și A1, fapt ce a condus la intensificarea transporturilor de mărfuri.

Așadar, la nivel **economic**, județul se remarcă prin caracterul industrial, a cărei structură se caracterizează prin complexitate și dinamism, datorită industriei diversificate, a agriculturii intensive și a serviciilor. Sectorul industrial – ramura cea mai important economică, excelează în domeniul construcției de mașini și în cel nuclear.

Din punct de vedere istoric, județului Argeș, *continuu populat din timpuri preistorice, își intensifică funcțiile umane și productive în perioada feudală, pe aceste meleaguri scriindu-se cele dintâi file ale istoriei Țării Românești. El constituie leagănul formării statului roman, ai cărui germeni au apărut încă din timpul voievodatului lui Seneslau, care, în secolul al XIII-lea avea în Depresiunea Arefu – reședința administrativ-politică. În secolul al XIV-lea, județul Argeș găzduiește scaunul celei dintâi domnii a Țării Românești, reședința primei mitropolii, aici repurtându-se prima victorie armată pentru libertate.*³

Datele asupra **populației** sunt furnizate pe baza Recensământului Populației din 2011, când la nivelul județului Argeș erau înregistrați 612.431 de locuitori (298.111 bărbați, 314.320 femei), dintre care 281.642 locuitori stabiliți în mediul urban și 330.789 locuitori stabiliți în mediul rural.⁴

³ Barco, A., Nedelcu, E., Județele patriei. Județul Argeș, Ed. Academia Republicii Socialiste România, București, 1974, p. 73

⁴ RPL 2011 – Volumul I: Populația stabilă (rezidentă) – sturctura demografică, 2. Populația pe sexe – macroregiuni, regiuni de dezvoltare, județe și categorii de localități

Figura 1. Localizarea municipiului Curtea de Argeș pe harta județului Argeș

Sursa: <https://www.adrmuntenia.ro/harta-judetului-arges/static/27>

Municipiul Curtea de Argeș este localizat în partea nordică-vestică a județului Argeș, în depresiunea intercolinară a bazinului superior al râului Argeș și este traversat de Drumul Național DN7C, arteră ce leagă Piteștiul de Curtea de Argeș (38km) și traversează Transfăgărășanul. **Din punct de vedere administrativ**, municipiul este delimitat la nord-vest de U.A.T. Valea Danului, la nord-est de U.A.T. Valea Iașului, spre est de U.A.T. Mușătești, în sud-est de U.A.T. Malureni, în sud – U.A.T. Băiculești, în sud-vest – U.A.T. Ciofrângenii, iar în partea de vest de U.A.T. Tigveni.

Porțile de intrare în oraș, care corespund în mod armonios celor patru puncta cardinale, fac legătura la sud cu orașul Pitești, la est cu Câmpulung, la vest cu Râmnicu Vâlcea, iar la nord, pe

Transfăgărășan, cu orașele Făgăraș și Sibiu. Totuși, de oriunde ai veni, pășind în Curtea de Argeș pătrunzi într-o lume de adevăr și legendă, adevăr pentru că tot ce vezi reprezintă realitatea zilelor noastre, legendă pentru că multe din faptele istorice din trecutul orașului, ca și originea unor monumente istorice și de artă sunt învăluite în mantia imaginației populare, datând dintr-o vreme când istoria încă nu era considerată o știință, ci numai o înșiruire de fapte menite să glorifice realizările înaintașilor, evenimentele mai de seamă din viața comunității.⁵

Din punct de vedere geografic, municipiul este localizat în depresiunea intracolinară, străbătută de cursul râului Argeș și delimitată, spre est și vest, de dealuri piemontane dispuse paralel și orientate pe direcția nord-sud. Altitudinea medie a amplasamentului este de circa 450m.

Din punct de vedere istoric, evoluția localității a fost favorizată de statutul de reședință domnească și, implicit, de sediu mitropolitan, precum și de situarea sa la intersecția drumului de legătură dintre orașele medievale Pitești și Sibiu, cu drumul subcarpatic Câmpulung-Râmnicu Vâlcea-Târgu Jiu. Nucleul originar al așezării s-a format pe terasa de pe malul stâng al râului Argeș, gravitând, ulterior, în jurul Curții Domnești; perimetrul localității s-a extins, în decursul secolelor, pe direcția sud până la pârâul Sasului, afluent al Argeșului, iar, spre nord, până la limita incintei Mănăstirii Curtea de Argeș.⁶

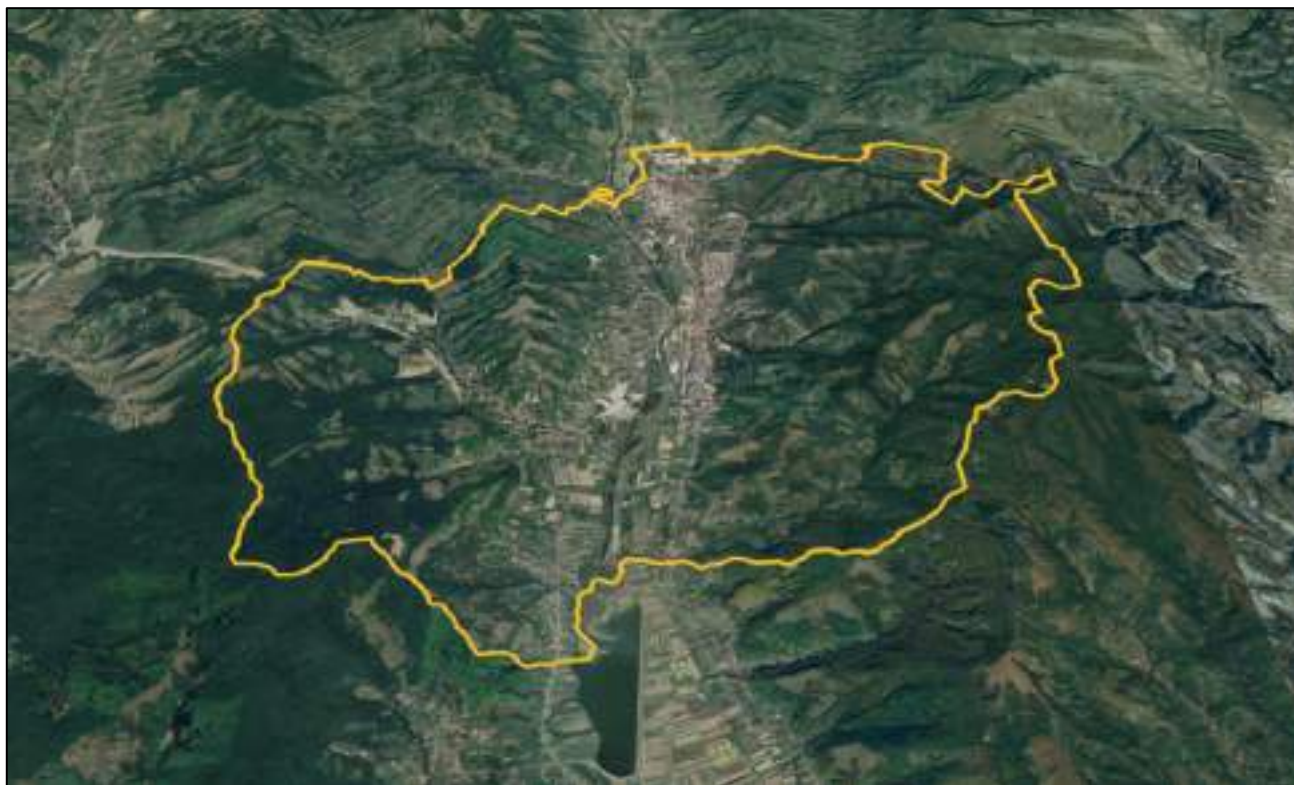
Suprafața administrativă a localității este de 6.927,05ha din care teren agricol 3.083ha⁷. Din suprafața totală a terenurilor agricole, terenurile arabile cuprind un teritoriu de 0.631ha, cea mai mare suprafață fiind ocupată de pășuni – 1.264ha. Suprafața teritoriului intravilan existent este de 1.575,72ha.

⁵ Cernovodeanu, P. (dr.), Moiescu, N., Curtea de Argeș în documente, Editura Sport-Turism, București, 1980, p. 8

⁶ Constantinescu, G., Curtea de Argeș. Ansamblul medieval-modern, Ed. Pitești – MMXVII, p. 7

⁷ AGR101B - Suprafata fondului funciar dupa modul de folosinta, pe judete si localitati, INSSE tempo, date pentru anul 2014

Figura 2. Teritoriul administrativ al municipiului Curtea de Argeș

Sursa: Google Earth

Populația înregistrată în cadrul municipiului Curtea de Argeș, conform Recensământului Populației în anul 2011 este în total de 27.359 de locuitori, dintre care 13.182 bărbați și 14.177 femei⁸, pe când în anul 2023 populația totală este de 30.677⁹ de locuitori, dintre 14.371 bărbați și 16.306 femei, observându-se astfel o tendință de creștere demografică.

Din punct de vedere **economic**, localitatea prezintă un caracter predominant industrial, ce se bazează pe următoarele ramuri: producția de componente electronice, de aparate electrice de uz casnic, de piese auto, de mobilă, cherestea, plăci aglomerate din lemn, de ceramică fină (obiecte din porțelan), de confecții și alimentară.

⁸ Tab 2. POPULAȚIE, GOSPODĂRII ȘI CLĂDIRI LA RECENSAMANTUL DIN ANUL 2011 – REZULTATE PRELIMINARE (<https://www.recensamantromania.ro/wp-content/uploads/2021/11/TS2.pdf> accesat la data de 25.02.2024)

⁹ POP107D - POPULATIA DUPA DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de varsta si varste, sexe, judete si localitati

b. Istoricul regiunii și a zonei de studiu

Curtea de Argeș este un **toponim** compus pe baza apelativului curte (cu sens de „reședință domnească”) și determinativul Argeș (la origine, hidronim). Menționat de Herodot sub forma *Ordessos*, pe care istoricul Vasile Pârvan o consideră o alterare a lui *Argessos*, toponimul are, în componența sa fonetică, rădăcina indo-europeană „arg”, cu sens de „strălucitor, alb”.

(...) O legendă populară locală atribuie întemeierea așezării unui cioban Arghiș, contemporan cu Negru Vodă, sosit cu turmele de oi din Transilvania și stabilit pe „valea dintre Flămânzești și Bătușari, unde și-a înălțat un conac frumos, pe tăpșanul ce formează vatra actualului oraș”. Potrivit tradiției istorice consemnate în „*Letopisețul cantacuzinesc*”, „descălecarea” lui Negru Vodă, fixate temporal în anul 1290 (6798), ar fi stat la baza constituirii așezării de pe Argeș: „Negru Vodă cu românii sași-papistași făcând aici curte de piatră și case domnești și o biserică mare și frumoasă”.¹⁰

Documentar, **topicul Argeș** – extins la județ, râu, localitate – apare cu ocazia războiului dintre Carol Robert și Basarab Vodă, când regale ungar, într-o diploma din **1336**, arată că vicedcancelarul *Tatamer* venindu-i în ajutor îl ajunge „sub castro *Argias*”. Acest moment corespunde **atestării documentare** a localității Curtea de Argeș. După *Vladislav Vlaicu*, Argeșul este pomenit adesea ca reședință domnească, iar după *Dan I*, documentele privitoare la topicul „Argeș” apar mai des atât în limba slavă („*Arghiș, Arghiș, Arghiși*”), cât și în latină („*Argiesiensi, Arges, Argies, Argis, Artgesch*”); în documentele privind „socoalele Sibiului dintre anii 1494-1501”, apar grafiile „*Argesch, Argiesch*”, iar în cele ale Brașovului din 1503-1545 „*Argisch, Argis, Artgesch, Ardgesz, Argess, Arges, Argesch*”. Despre râul Argeș se amintește din **1388**, când *Mircea cel Bătrân* confirmă daniile făcute de boierul *Stanciu Balcov* „o bucată de ocină pe Argeș, împreună cu niște vii”; în anii următori apare tot mai des cuvântul Argeș, în sens de județ, loc, râu, cu ocazia unor dani domnești, transferuri de terenuri, stabiliri cu utilizări agricole ș.a..¹¹

Denumirea actuală a localității își are geneza prin a doua jumătate a secolului al XV-lea, când veche așezare de la „Argeș” (*Argyas*), unde era de mai bine de un secol reședința domnilor Țării Românești, începe să fie cunoscută sub numele de „Curtea de Argeș” spre a o deosebi de curtea domnească ce se muta atunci la Târgoviște.¹²

¹⁰ Constantinescu, G., Curtea de Argeș. Ansamblul medieval-modern, Ed. Pitești – MMXVII, p. 10

¹¹ Barco, A., Nedelcu, E., Județele patriei. Județul Argeș, Ed. Academia Republicii Socialiste România, București, 1974, p. 76

¹² Stelea, V., Curtea de Argeș – mic îndreptar turistic, Ed. Meridiane, București, 1968, p. 6

Așadar, în primul deceniu al secolului al XVI-lea, (...) schimbarea numelui așezării în „Curtea de Argeș”, adică curtea de la Argeș.¹³ Această nouă denumire apare începând cu documentul din 24 aprilie 1510 (vî dvor Arghis), deși în cartografia medievală europeană s-au mai menținut numele de Argeș (Argias în 1548, Argisch în 1570) până spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, când este înlocuit cu denumire de Korde de Argis (1777).¹⁴

Pe Argiș în gios,

Pe un mal frumos,

Negru Vodă trece

Cu tovarășii zece...

Acest început de baladă notează călătoria simbolică în căutarea locului de odihnă, de întemeiere. (...), balada aleei valea Argeșului ca loc al primelor începuturi, loc de înălțare și ctitorie.¹⁵

Așezat la poalele Munților Făgăraș, pe valea Argeșului, într-o zonă de mare frumusețe natural, la răspântia vechilor drumuri comerciale, orașul Curtea de Argeș, încărcat de istorie și legend, împletește în mod armonios amintirea trecutului păstrată în valoroasele vestigii ale artei și culturii românești cu realizările zilelor noastre.

Veacurile ce au trecut peste Curtea de Argeș au lăsat urme de nesters în documentele scrise sau în mărețele ziduri, a căror faimă a trecut dincolo de hotarele țării. Istoria începe pe aceste locuri cu munt înainte de a fi existat orașul.¹⁶

Odată cu desăvârșirea procesului de formare a poporului roman, evoluția istorică a înregistrat începerea unui al process – constituirea societății feudale românești, apariția și dezvoltarea primelor formațiuni politice. Diploma data cavalerilor ioaniți la 1247 de regale Ungariei Bela al IV-lea reflectă un stadiu avansat de organizare a formațiunilor politice românești. Din diploma rezultă că în stânga Oltului se găsea voievodatul lui Seneslau, care cuprindea și părțile Argeșului și al cărui centru military și administrativ era Curtea de Argeș.

(...) Pe măsură ce dominația tătară slăbea, creștea tendința formațiunilor politice românești de a se uni într-un stat de sine stătător. Relațiile economice, înlesnite de dezvoltarea târgurilor și apariția unor orașe legate prin drumuri comerciale, au dat consistență procesului de unificare a formațiunilor politice românești. Concomitent cu desfășurarea acestui proces s-au căutat

¹³ Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească, III (1500-1525), București, 1972, p. 142-144

¹⁴ Bibl. Acad. R. S. România, secția Hărți, Atlasul Dimăncescu, p. 27, 28, 114

¹⁵ Curtea de Argeș. Neagoe Manole, Ed. Tineretului, 1968, p. 9

¹⁶ Moisescu, N., Teodorescu, E., Mic îndreptar turistic. Curtea de Argeș, Ed. Sport-turism, București, 1980, p.

desprinderea de sub suzeranitatea maghiară și crearea unei ierarhii feudale proprii. În acest sens, foarte probabil în 1277, voievodul Litovoi a încercat să rupă relațiile de vasalitate, refuzând să-și îndeplinească obligațiile. După Litovoi, în fruntea voievodatului a urmat fratele său, Bărbat, până către 1290, când a ajuns conducător Tihomir, tatăl „marelui Basarab” (...).

„Forța tradiției era atât de puternică și conștiința originii entice atât de vie, încât cel dintâi stat care a luat naștere pe teritoriul României nord-dunărene s-a numit Țara Românească” (cu un termen slav, Valahia). Acest stat s-a format în părțile Argeșului, fiind condus de Basarab I (1310-1352), cel care avea să joace un mare rol în istoria poporului roman.¹⁷

Ascensiunea noului stat roman și recunoașterea lui de către suveranii țărilor vecine s-a făcut nu fără vărsare de sânge. O confirmă aceasta luptele lui Basarab contra tătarilor (1324-1328) și sârbilor (1330), dar mai ales înrăutățirea relațiilor cu regatul Ungariei. Politica independentă a domnului roman este socotită de către Carol Robert ca „nesupunere” și în toamna anului 1330 oastea regelui maghiar pătrunde Țara Românească. (...) Bătălia de la Posada – 1330 – avea să însemne prima mare biruință armată românească consemnată în documente, avea să marcheze desăvârșirea procesului de formare a Țării Românești ca stat feudal independent.

Ultimii ani ai domniei lui Basarab aduc mutarea reședinței domnești de la Câmpulung la Argeș.

¹⁷ Moiescu, N., Teodorescu, E., Mic îndreptar turistic. Curtea de Argeș, Ed. Sport-turism, București, 1980, p. 7-9

Figura 3. Țările Române în sec. al XIV-lea – prima jumătate a sec. al XV-lea

Sursa: <http://www.noiscriem.net/2013/08/tarile-romane-in-sec-al-xiv-lea-prima.html>

În timpul lui Nicolaie Alexandru (1352-1364), „fiul Marelui Basarab”, ia ființă în 1359 Mitropolia Țării Românești, organizație bisericească de sine stătătoare, cu reședința la Curtea de Argeș. Mitropolitul era Iachint, recunoscut de Patriarhia în Constantinopol.

Toate acestea dovedesc că așezarea de la Argeș, în plină înflorire, centraliza treburile administrative de prim rang ale țării. Dar, deși este neîndoielnic că această situație dăinuia de mai mulți ani, localitatea își începe existența, dovedită documentar, prin a avea curtea domnească, abia în timpul lui Vladislav zis Vlaicu Vodă (1364-1377), fiul lui Alexandru Basarab.

Cel mai vechi document emis în reședința domnească de la Argeș, din câte s-au păstrat, poartă data de 25 noiembrie 1369. În acest act, Vladislav poruncește tuturor catolicilor din Țara Românească să primească cu cinste pe episcopal catholic care vine ca sufragane a lui Dimitrie, episcopal Transilvaniei. Actul dovedește și împăcarea cu regale Ludovic, urmașul lui Carol Robert.

Documentele timpului nu descriu înfățișarea de atunci a orașului. Dar se poate presupune că, încă din vremea în care domnii țării, căutând o mai mare siguranță, prin îndepărtarea de marile trecători ale munților, au mutat capitala de la Câmpulung aici, localitatea trebuie să fi fost mai înstărită decât altele. Ulterior ea câștigă repede importanța economică și politică cuvenită unei reședințe domnești.

(...) În înfloritoarea capitală, statornicită la Argeș, au domnit Radu Vodă, fratele lui Vlaicu, precum și urmașii acestuia – Dan I (1383-1386), Mircea cel Bătrân (1386-1418) și fiul acestuia, Mihail I (1418-1420).¹⁸

Dacă în secolul al XIV-lea, Argeșul ca așezare urbană era considerat principalul centru politic, economic și cultural al Țării Românești, pe teritoriul căruia curtea domnească, prin fastul și strălucirea ei, atinsese un nivel european; pe timpul domniei lui Mircea cel Bătrân, orașul avea să atingă culmile cele mai înalte, devenind un factor hotărâtor în relațiile internaționale din sud-estul Europei.¹⁹

Curtea se mută la Târgoviște și încă din timpul domniei lui Mihail I încep să apară (1418) acte date din noua reședință. Dar schimbarea este înceată căci domnitorii obișnuiau să țină mai multe „curți”. Așa se explică existența în paralel a documentelor de la Argeș și de la Târgoviște în timpul domniei lui Vlad Dracul (1436-1442).

Ulterior, orașul decade, se pierde în mulțimea localităților oarecare, uitate de stăpânire. La anul 1517, în vremea lui Neagoe Basarab, Mitropolia de la Argeș, se mută la Târgoviște, așa cum cereau noile rânduieli. Și atunci când anonimul începea să-și pună pe nedrept pecetea, Neagoe Basarab ajuns domn (1512) ridică din temelii Biserica Mănăstirii Curtea de Argeș, dorind-o mai presus de toate câte avea să le aibă Țara Românească.²⁰

¹⁸ Stelea, V., Curtea de Argeș – mic îndreptar turistic, Ed. Meridiane, București, 1968, p. 6-7

¹⁹ Cernovodeanu, P. (dr.), Moisescu, N., Curtea de Argeș în documente, Editura Sport-Turism, București, 1980, p. 12

²⁰ Stelea, V., Curtea de Argeș – mic îndreptar turistic, Ed. Meridiane, București, 1968, p. 8

Figura 4. Harta lui Iacobo Castaldo (1548)

<https://imageromania.ro/produs/harta-balcanilor/>

Harta lui Iacobo Castaldo din anul **1548**, parte din *Atlasul lui Claudio Ptolomeu din Alexandria* este cel mai vechi document cartografic European în care apare consemnat orașul Argeș sub forma de *Argych*.

Figura 5. Harta lui Georg Reichersdorffer (1495-1554)

Sursa: Șerban, Ct., Moiescu, N., *Curtea de Argeș în documente*, Ed. Sport-Turism, București, 1980

Harta lui Georg Reichersdorffer, originar din Transilvania, face parte din „Chorographia Transilvaniei”, realizată în **1550** și curprinde o parte din teritoriul Țării Românești, unde apare consemnat și orașul Curtea de Argeș sub numele de *Argisch templum*. Termenul de *templum* face referire la existența Mănăstirii Curtea de Argeș, ctitoria lui Neagoe Basarab.

Căci dacă înainte de Neagoe Basarab, orașul se cârmuia și își administra singur moșia, judeca pricinile dintre cetățeni, ținea paza și lua dijmă pentru folosința locurilor de cultivat, a pădurilor și a Argeșului, aceste drepturi trec prin voia domnului în folosul mănăstirii. Consiliul „celor doisprezece Pârgari” ce îngrijea de treburile orășenilor își pierde autoritatea, iar judele devine un executant al ordinelor mănăstirii.

*(...) În timpul domniei lui Mihai Viteazul, numele loclității Curtea de Argeș revine în istorie, dar de data asta ca loc de restriște. „Marele domn” pierde bătălia cu polonii de la 25 noiembrie **1600**, dată în preajma Curții de Argeș. Un an mai târziu este ucis mișelește lângă Turda, iar oastea retrasă*

ajunge laa Cristieni (nord de Curtea de Argeș), unde comandanții rămași, împreună cu boierii Buzești, aleg domn pe Radu Șerban.

Tinzând să-și mărească stăpânirea, Gabriel Báthory, principele Transilvaniei, atacă prin surprindere, la sfârșitul anului **1610**, Țara Românească. În luptele ce au avut loc înainte de Victoria deplină obținută de Radu Șerban la începutul lunii iulie **1611** lângă Brașov, oastea lui Báthory predă Târgoviște, Curtea de Argeș și împrejurimile.²¹

Figura 6. Pecetea orașului Curtea de Argeș (1632)

Pecetea orașului Curtea de Argeș în anul 1632 – ca toate orașele și târgurile românești din evul mediu, Curtea de Argeș a avut o pecete proprie, semn al dreptului de autoconducere. Acest drept este vechi din secolul al XIV-lea. Sigiliul, aplicat pe un document din 24 februarie **1632**, are legenda: „Făcut acest sigiliu de la Arnghiș”. Pe act semnează ca martor Stanciul, județul orașului, cu cei 12 pârgari.²²

Sursa: Șerban, Ct., Moiescu, N., Curtea de Argeș în documente, Ed. Sport-Turism, București, 1980

Figura 7. Harta lui Nicolas Sanson (1665)

Pe harta Imperiului Otoman (Estats de l'Empire des Turcs en Europe), realizată de Nicolas Sanson (1627-1667) în anul **1665** ca fiind părintele geografiei și cartografiei franceze și consilier de stat al lui Ludovic al XIV-lea, orașul Curtea de Argeș este consemnat sub denumirea de *Argisch*.

Sursa: Șerban, Ct., Moiescu, N., Curtea de Argeș în documente, Ed. Sport-Turism, București, 1980

²¹ Stelea, V., Curtea de Argeș – mic îndreptar turistic, Ed. Meridiane, București, 1968, p. 8

²² Șerban, Ct., Moiescu, N., Curtea de Argeș în documente, Ed. Sport-Turism, București, 1980

Orașul se reface greu, fiind îndatorat prin lege și mănăstirii Argeșului. Orașenii erau obligați să-și vândă produsele la târg numai cu știrea egumenului, ordonă cartea lui Antonie Vodă, 23 mai 1669. Așa se face că în ani ice urmează și vor fi mulți, Curtea de Argeș va fi socotită de stăpânire, un fel de moșie a mănăstirii.²³

În perioada secolului al XVIII-lea, asupra orașului Curtea de Argeș se revarsă o serie de evenimente nefaste, ce afectează traiul liniștit al locuitorilor. În anul 1733, orașul Curtea de Argeș are de suferit prin distrugerea Curții Domnești, ca în anul 1737, se resimt efectele războiului ruso-austro-turc, austriecii de pe teritoriul orașului fiind izgoniți de către turci. Ulterior, în anul 1768, izbucnește un nou război ruso-turc, tulburând viața localității.

Figura 8. Harta lui A. Rizzi Zannoni (1777)

Sursa: Șerban, Ct., Moiescu, N., Curtea de Argeș în documente, Ed. Sport-Turism, București, 1980

În anul 1777, harta cartografului Italian A. Rizzi Zannoni, intitulată *La Moldavie, la Valachie et la Transilvanie*, localitatea Curtea de Argeș este marcată sub denumirea de *Korde de Argis*.

²³ Stelea, V., Curtea de Argeș – mic îndreptar turistic, Ed. Meridiane, București, 1968, p. 9

Conflictele dintre ruși, austrieci și turci se reiau în anul **1787**, localitatea Curtea de Argeș având de suferit prin incendii, fiind afectate în special Mănăstirea și Biserica Sf. Nicolae Domnesc.

Figura 9. Harta Specht – 1790

Sursa: <https://maps.arcanum.com/ro/>

Harta Specht, realizată în perioada anului **1790**, marchează localitatea Curtea de Argeș cu denumirea de *Curte Argis*. În cadrul cartografierii, se pot observa drumuri, biserici și zone constituite cu locuințe.

Principalele cartografieri care stau la baza analizei evoluției sunt **hărțile militare din perioada 1806-1869**, **hărțile austriece din 1910**, **hărțile sovietice din 1942**, **Planurile Directoare de Tragere din 1958**, la nivelul cărora se poate observa evoluția așezărilor urbane, dezvoltare teritorială analizată în capitolele următoare.

În perioada **1806-1869**, asuprirea străină nu a putut înfrânge dorința de libertate a românilor, unitatea și independența fiind bazele dezvoltării pe calea progresului și civilizației, prin urmare se poate observa că au loc dezvoltări teritoriale și la nivelul orașului Curtea de Argeș. Localitatea apare consemnată cu denumirea de *Kurtea de Argiș*.

Figura 10. Harta militară - 1806-1869

Sursa: <https://maps.arcanum.com>

Documentele de epocă arată că argeșenii se alătură în **1821** mișcării revoluționare întreprinse de Tudor Vladimirescu. Mai târziu, în perioada premergătoare unirii principatelor, forțele reacționare încercau ștergerea de pe listele electorale a unor îndreptățiți la vot, presupuși că vor vota pentru unire. Proteste populare de amploare, între care documentele vremii amintesc pe cele ale argeșenilor din **1859**, împiedică această acțiune. Acest an este marcat de alegerea lui Cuza ca domnitor în Moldova și Țara Românească, ducând la prima unire a românilor. În timpul Războiului de Independență (**1877-1878**), Curtea de Argeș găzduiește pe Nicolae Zubcu-Codreanu, activ propagator al ideilor socialiste.

La sfârșitul veacului al XIX-lea, orașul care mai păstra din faima avută în urmă cu aproape cincisute de ani, avea aproximativ 4.000 de locuitori, în majoritate agricultori și mici meșteri. Casele, vreo 700, aproape toate din lemn, erau așezate la distanțe mari una de alta, separate de curți și grădini. Acest aspect rural, afânat, îl va păstra localitatea și în deceniile următoare.

Fostă stație de cai de poștă (cu 16 cai în **1868**), Curtea de Argeș devine stația finală a liniei ferate ce o leagă de Pitești, pusă în circulație la **1898**.

Apoi schimbările survenite în viața orașului sunt tot mai rare. La biserica Mănăstirii de la Curtea de Argeș vor fi înmormântați primii regi ai României. Timpul se așterne monoton peste viața letargică a localității despre care Nicolae Iorga scria: „Târgul Curtea de Argeș e o adunătură

sărăcăcioasă de case cu câte unul sau două rânduri, altfel destul de curate, și de livezi, pe care o străbat străzi cu pietrele ieșind pretutindeni la iveală, răzvrătite. (...).”²⁴

Figura 11. Harta austriacă - 1910

Sursa: <http://www.geo-spatial.org/harti>

Harta austriacă din anul **1910** indică principalul ax ce tranzitează localitatea Curtea de Argeș, cu evidențierea zonei constituite a orașului, respectiv vecinătățile – cătunele Mahalaua Poștei, Tarnica, Noapteșu.

Cucerirea independenței de stat a României a creat un cadru adecvat progresului economic și social-politic al țării, împulsionând totodată lupta pentru încheierea procesului de constituire a statului național unitar, deziderat secular care se va împlini la 1 decembrie 1918.

*Între anii 1919-1921 s-a înregistrat o creștere a avântului și combativității revoluționare a maselor muncitoare. De acest având care a culminat cu greva general din octombrie 1920 și cu transformarea Partidului Socialist în Partidul Comunist Român a fost cuprinsă și zona Argeșului, unde au avut loc numeroase acțiuni revoluționare.*²⁵

²⁴ Stelea, V., Curtea de Argeș – mic îndreptar turistic, Ed. Meridiane, București, 1968, p. 9

²⁵ Barco, A., Nedelcu, E., Județele patriei. Județul Argeș, Ed. Academia Republicii Socialiste România, București, 1974, p. 48-52

(...) Ca în întreaga țară, opoziția maselor populare față de regimul dictatorial antonescian și față de Războiul Hitlerist, se făcea tot mai simțită și în județul Argeș. La 27 iulie **1944**, Legiunea de jandarmi Argeș anunță posturile de jandarmi că trebuie să facă o pază mai severă a liniilor telefonice și telegrafice (...). Se iau măsuri pentru paza liniilor Pitești – Curtea de Argeș ș.a.²⁶

După ieșirea din alianța cu Germania, anunțată de regele Mihai (23 august **1944**) și alăturarea la coaliția antihitleristă, România a intrat în zona de influență sovietică, fiind tratată ca o țară cucerită de către Armata Roșie, în care s-au instaurat treptat, în anii următori, regimul communist.

Cel de-al Doilea Război Mondial aduce la Argeș o serie de modificări precum ar fi dizlocarea unor institutii generate de evenimentele din țară. Populația localității Curtea de Argeș prezintă o evoluție ascendentă după război, pe baza industrializării orașului.

Figura 12. Planurile Directoare de Tragere – 1958

Sursa: <http://www.geo-spatial.org/harti>

Așezările teritoriale cartografiate în Planurile Directoare de Tragere din **1958** sunt mult mai detaliate și evidențiază evoluția zonelor de locuit, precum și a infrastructurii rutiere, care capătă, din punct de vedere morfologic tipologia de **rețea structură**, ce leagă centre urbane importante la nivel

²⁶ Barco, A., Nedelcu, E., Județele patriei. Județul Argeș, Ed. Academia Republicii Socialiste România, București, 1974, p. 52

teritorial. La nivelul orașului Curtea de Argeș, tipologia acesteia din punct de vedere planimetric este detaliată până la nivel de insulă și tramă stradală, însă reprezentarea cartografică nu este una clară.

Din perspectiva dezvoltării spațiale, reprezentările cartografice și cercetările istorice susțin faptul că localitatea Curtea de Argeș este rezultatul unui proces strategic de dezvoltare, constituit de-a lungul timpului, într-un context teritorial ce a favorizat constituirea unui centru comercial, metropolitan, de conducere, însă și propice locuirii și exploatării agricole.

*Ca urmare a politicii partidului de repartiție judicioasă a amplasamentelor industriale și de dezvoltare echilibrată a tuturor teritoriilor țării, orașul Curtea de Argeș are perspective de a deveni un important centru industrial al țării, prin darea în funcțiune a câtorva unități industriale, începute a se construit din anul 1972.*²⁷

Figura 13. Harta sovietică – 1975

Sursa: <http://www.geo-spatial.org/harti>

Harta sovietică din anul 1975 marchează situația clară a așezărilor urbane, dezvoltarea lor planimetrică și tipologia extinderilor, în funcție de factorii principali ce stau la baza formării acestora.

²⁷ Barco, A., Nedelcu, E., Județele patriei. Județul Argeș, Ed. Academia Republicii Socialiste România, București, 1974, p. 90

Se observă căile de comunicație principale din cadrul așezării, precum și legătura cu așezările din imediata apropiere.

Pornind de la premisa faptului că varietatea formelor de manifestare și a modurilor specifice de organizare, conduce la mai multe ipostaze ale așezării - fiind **un spațiu, un fenomen, o stare sau un mod de viață**²⁸ - contextul teritoriului în care localitatea Curtea de Argeș a evoluat va fi analizat sintetic din perspectiva factorilor de influență și a ipotezelor menționate. Scopul constă în identificarea cauzelor și efectelor majore care au generat starea de dezvoltare actuală a localității.

Dinamica aspectelor sociale din urmează tot mai în profunzime traiectoriile imprimate de factorii și condițiile externe. Mai exact, **starea de instabilitate** accentuată a zonei studiate se materializează în prezent la nivel spațial, prin modul de utilizare sau exploatare al terenurilor și prin fondul construit, fiind consecință a mai multor etape de influență geografică și istorică determinate. Deși în decursul timpurilor meleagurile românești au cunoscut nenumărate contopiri și războaie pustiitoare, au îndurat jugul asupritor al marilor imperii ale vremii, care-și disputau dominația asupra vetrei noastre strămoșești, poporul roman, având în frunte vajnici conducători, nu a putut fi împiedicat să dea împlinire idealurilor sale de libertate, progres social și o viață mai bună.

Aspectele prezentate anterior urmăresc firul evolutiv al localității Curtea de Argeș, ce a urmat toate etapele acesteia, de la stadiul inițial al dezvoltării și până în prezent. Toate elementele prezentate sunt incluse în capitolele de mai jos și sunt analize n detaliu în funcție de problematicile abordate.

II.2. Evenimente istorice și politice în teritoriul administrativ

În urma analizei documentare a cartografierilor și a cercetărilor scrise, au fost identificate o serie de factori ce au stat la baza dezvoltării teritoriului de influență și a localității Curtea de Argeș: istorici, politico-administrativi, socio-economici etc. Corelarea evenimentelor sau etapelor reprezentative din punct de vedere al dinamicii dezvoltării, cu efecte directe sau indirecte asupra localității Curtea de Argeș, este redată succint în tabelul de mai jos.

²⁸Surdu, 2002

Tabel 1. Evoluția istorică și politico-administrativă a teritoriului municipiului Curtea de Argeș

perioada	EVENIMENTE ISTORICE DIN TERITORIUL LOCALITĂȚII CURTEA DE ARGEȘ
1247	În secolul al XIII-lea, Curtea de Argeș este reședința de scaun a voievodului Seneslau
1310-1352	Domnia lui Basarab I, întemeietorul Țării Românești, cu reședința la Curtea de Argeș și Câmpulung
1330	În perioada septembrie-noiembrie 1330 are loc campania Regelui Ungariei Carol Robert de Anjou împotriva lui Basarab I, ocazie cu care Cetatea Argeșului este asediată
1336	Orașul Curtea de Argeș a apărut documentar într-o diploma din anul 1336, în care se menționa existența cetății Argeșului încă din 1330 <i>În Diploma maghiară din 17 octombrie 1336 dată de regele Carol Robert d'Anjou vicecancelarului Thatomer, în care se menționează întâlnirea acestora „sub castra Argyas” în cursul campaniei din anul 1330²⁹</i>
1351-1352	La Curtea de Argeș începe zidirea Bisericii Domnești Sf. Nicolae – decorată ulterior, între 1364-1366, cu picturi murale în interior
1359	Patriarhia din Constantinopol recunoaște existența Mitropoliei Țării Românești cu sediul la Curtea de Argeș. Primul mitropolit: Iachint de la Vicina
1364-1377	La Curtea de Argeș și-a avut scaun voievodul Vladislav I Vlaicu
1369	Cel mai vechi document emis în reședința domnească de la Argeș, din câte s-au păstrat, poartă data de 25 noiembrie 1369
1386-1395	Domnitorul Țării Românești este Mircea cel Bătrân
1395	Bătălia de la Rovine, pe valea Argeșului, a adus victoria lui Mircea cel Bătrân împotriva sultanului Baiazid I Ildârâm. Cetatea Argeșului a fost arsă de turci
1418	Curtea domnească se mută de la Curtea de Argeș la Târgoviște
1510	Prima mențiune a localității sub denumirea Curtea de Argeș – într-un document emis de cancelaria domnească a lui Vlad ce Tânăr (Vlăduț), la 24 aprilie 1510 (7018)
1512-1517	Neagoe Basarab construiește Biserica Episcopală din Curtea de Argeș (unul dintre cele mai reprezentative monumente de artă medieval din România și din întregul sud-est European)
1517	În anul 1517, în vremea lui Neagoe Basarab, Mitropolia de la Argeș, se mută la Târgoviște
1526	Zugravul Dobromir din Târgoviște termină pictura murală interioară a Bisericii Episcopale din Curtea de Argeș

²⁹ Constantinescu, G., Curtea de Argeș. Ansamblul medieval-modern, Ed. Pitești – MMXVII, p. 11

- 1600** Înainte de a părăsi țara, Mihai Viteazul a opus o ultimă rezistență, la Curtea de Argeș, armatelor poloneze venite să-l înscăuneze pe Simion Movilă
- 1669** Curtea de Argeș devine moșie a mănăstirii, fiind sub stăpânirea mănăstirii Argeșului
- 1712-1812** În timpul războaielor ruso-austro-turce, orașele Pitești, Curtea de Argeș și Câmpulung, au fost puncte de concentrare, aprovizionare și trecere a armatelor imperial austriece; ca urmare, ele au fost ținta atacurilor distructive ale armatelor otomane
- 1733** Orașul Curtea de Argeș are de suferit prin distrugerea Curții Domnești
- 1832** Localitatea Curtea de Argeș era al doilea oraș ca importanță din cadrul județului și avea în componența administrativă următoarele mahalale: Olari, Poștei și Valea Sasului, cuprinse în pl. Argeșului
- 1859** Alexandru Ioan Cuza este ales ca domnitor al Moldovei și al Țării Românești
- 1863** Legea secularizării averilor mănăstirești – afectează și moșiile Mănăstirii Argeșului
- 1881** Încoronarea lui Carol ca Rege al României
- 1885** Trasarea Bulevardului. Basarabilor (denumirea actuală) de către arh. Leconte de Nouy
- 1898** La data de 27 noiembrie 1989 a fost inaugurată linia de cale ferată Pitești-Curtea de Argeș
- 1898-1901** Din punct de vedere administrativ, orașul Curtea de Argeș se extinde prin alipirea localităților: Busaga, Groapele, Mahalaua Poștei, Valea Iașului și Plopiși
- 1914** Regele Carol I moare și este înmormântat la Biserica Episcopală din Curtea de Argeș
- 1924-1925** Localitatea Curtea de Argeș avea în componență cătunele: Flămânzești, Marina, Groapele și Busaga
Reședința episcopală de Argeș era la Curtea de Argeș
- 1927** Regele Ferdinand I moare și este înmormântat în Biserica Episcopală din Curtea de Argeș
- 1930** Teritoriul județului Argeș era format din pl. Argeș, Dâmbovic, Oltul, Teleorman și Uda, iar localitatea Curtea de Argeș era reședința pl. Argeș
- 1939-1945** Cel de-al Doilea Război Mondial aduce la Argeș o serie de modificări precum ar fi dizlocarea unor institutii generate de evenimentele din țară. Populația localității Curtea de Argeș prezintă o evoluție ascendentă după război, pe baza industrializării orașului
- 1941** Curtea de Argeș, parte din județul Argeș, includea în organizarea sa administrativă și următoarele așezări: Busaga, Flămânzești, Groapele, Mahalaua-Marinei, Mahalaua-Poștei, Plopiș, Tarnița, Valea-Sasului – suburbia ale orașului
- 1956** Orașul Curtea de Argeș – parte din raionul Curtea de Argeș era inclus în Regiunea Pitești – orașul de subordine regional fiind Pitești
- 1967** Comemorarea a 450 de ani de la Sfințirea Bisericii Mănăstirea Curtea de Argeș

- 1968** Atestarea județului Argeș la data de 16 februarie 1968 prin *Legea nr. 2 privind organizarea administrativă a teritoriului RPRP, modificată prin Legea nr. 55/1968*
- 1972** Orașul Curtea de Argeș făcea parte din județul Argeș și avea în componență și localitatea Noapteș
- 1995-
prezent** În anul 1995, localitatea Curtea de Argeș devine municipiu. În prezent, din punct de vedere administrativ, municipiul este format dintr-o localitate de rang II și o localitate de rang IV - Noapteș.

III.3. Prezențe arheologice în teritoriul administrativ

Pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș, conform Repertoriului Arheologic Național s-au identificat următoarele puncte de interes – sit arheologic:

Cod RAN	Denumire	Categorie	Tip	Județ	Localitate	Componente sit	Cronologie
13631.11 <i>AG-II-s-A-13645</i>	Situl urban Orașul istoric Curtea de Argeș de la Curtea de Argeș. Str. Negru Vodă 1-149, resp. 2-29. Fundătura Negru Vodă. Sr. Alexandru cel Bun. Str. Vlaicu Vodă. Str. Tudor Vladimirescu. Str. Dumitru Norocea, numerel fără șoț. Str. Oituz, de la intersecția cu str. Mărășești, excluzând nr. 1-5. Str. Mărășești. Str. Dum	locuire	așezare	Argeș	Curtea de Argeș, Municipiul Curtea de Argeș	așezare urbană	Epoca medievală / sec. XIII - sec. XIX
13631.05 <i>AG-II-m-A-13655.01</i>	Ruinele Bisericii Sânt Nicoară de la Curtea de Argeș. Ruinele Bisericii Sânt Nicoară se află pe un bot de deal cu o altitudine de circa 448 m mărginit către nord de valea Schitului iar spre sud-sud-est de o altă vale, mai largă, unde se adună firele de apă în pârâul Doamnei, ce se varsă în râul Argeș	structură cult	edificiu religios	Argeș	Curtea de Argeș, Municipiul Curtea de Argeș	biserică	Epoca medievală / sec. XIV

13631.02	Biserica și necropola medievală de la Curtea de Argeș - Drujești	structură cult; descoperire funerară	edificiu religios; necropolă	Argeș	Curtea de Argeș, Municipiul Curtea de Argeș	necropolă, biserică	Epoca medievală / sec. XVI-XVII, sf. sec. XVI - a 2-a jumătate a sec. al XVIII-lea
13631.10 <i>AG-II-a-A-13628</i>	Ansamblul Mănăstirii Argeșului de la Curtea de Argeș. Ansamblul Mănăstirii Argeșului se află pe teritoriul orașului Curtea de Argeș, pe malul stâng al râului Argeș	structură de cult	mănăstire	Argeș	Curtea de Argeș, Municipiul Curtea de Argeș	paraclis, palat episcopal, biserică	Epoca modernă, Epoca medievală / 1885, 1512-1517
13631.07 <i>AG-II-a-A-13647</i>	Ansamblu curții domnești de la Curtea de Argeș	locuire	așezare civilă	Argeș	Curtea de Argeș, Municipiul Curtea de Argeș	parc, casă, zid de incintă, turn, turn clopotniță, curte domnească, biserică	Epoca medievală, Epoca modernă / sec. XVI, 1867, sec. XIII, sec. XIV-XVII, 1837, cca. 1345, 1351-1370, sec. XVIII-XIX

Sursa: <http://ran.cimec.ro/sel.asp>

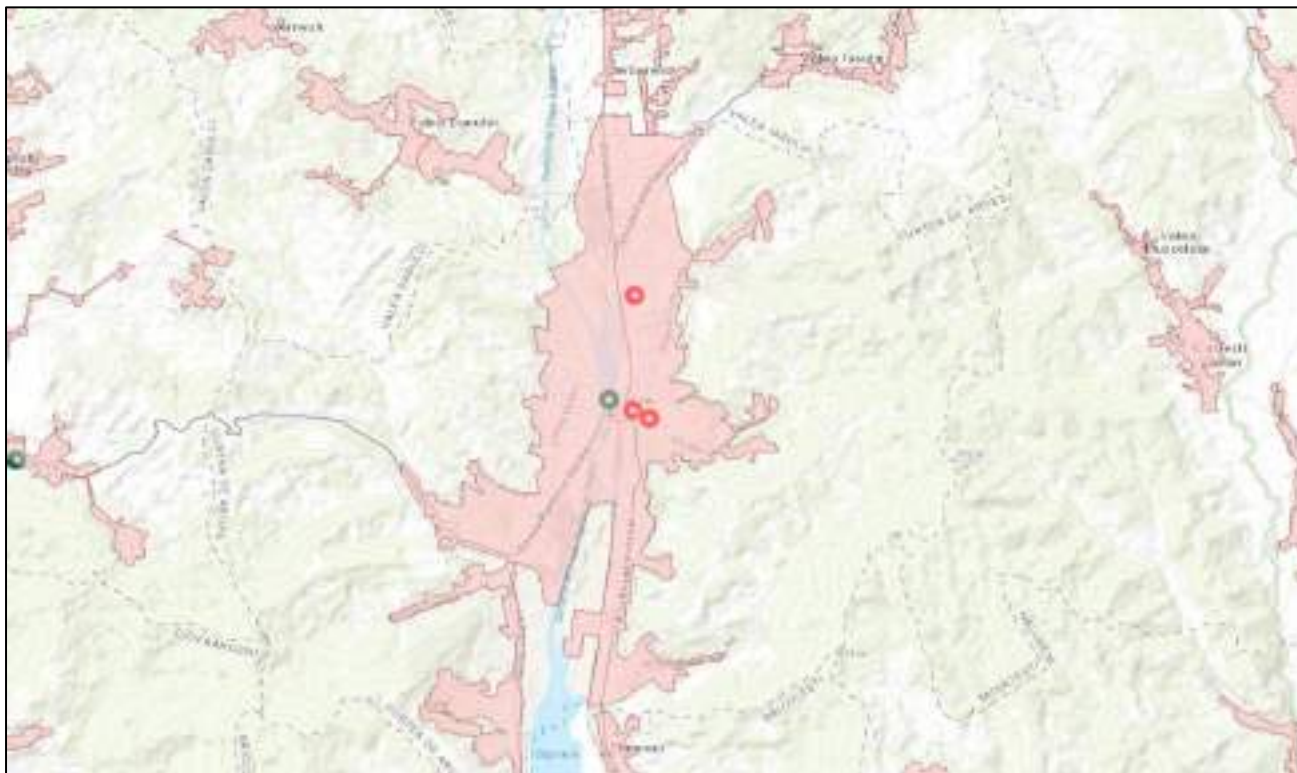
Materialele arheologice descoperite la Retevoiești – fragmente de ceramică, unelte de piatră șlefuită – atestă faptul că aceste teritorii au fost locuite de purtătorii culturii Coțofeni (mileniul II î.e.n.). Cercetările efectuate în ultimii ani la Curtea de Argeș și în împrejurimi – Tigveni, Șuici, Cepari, Valea Danului, Stănești, Corbi – au scos la lumina alte numeroase vestigii arheologice. Astfel, în necropolele de la Tigveni și Curtea de Argeș, aparținând grupului cultural Ferigile, s-au găsit obiecte de ceramic și arme de luptă (cuțite de fier, vârfuri de săgeți) datând din perioada de sfârșit a Hallstattului. Aceste descoperiri fac dovada locuirii fără întrerupere a meleagurilor Curții de Argeș din cele mai vechi timpuri.

(...) Cercetările arheologice recent întreprinse sub conducerea lui N. Constantinescu la Curtea de Argeș la Curtea de Argeș au scos în evidență fundațiile Curții voievodale din secolul al XIII-lea, precum și fundațiile unei biserici din aceeași vreme.

„În momentul de față – arată autorul cercetărilor – putem afirma mai mult, însăși epoca lu Seneslau (menționată și în relatarea cronicarului person Rașid-ed-Din în legătură cu invazia mongolă din 1241) este vădit ulterioară începuturilor de organizare feudală de la Curtea de Argeș. Întemeiați pe mărturiile arheologice diverse – inclusive monedele bizantine de la împăratul Alexios III Anghelos (1195-1203) – am ajuns la concluzia că mica biserică înconjurată de cea de-a treia incintă datează chiar de la începutul veacului XIII (c. 1200) și reprezintă lăcașul de închinare al unui voievod a cărui curte se află alături, la circa 100 m spre sud, respective la colțul sud-estic, în afara actualelor ruine de la Curtea domnească. Cât privește așezământul voievodal, arheologia a adus probe materiale îndiscutabile: începutul curții se situează în veacul XII, probabil puțin după 1150!”³⁰

³⁰ Moiescu, N., Teodorescu, E., Mic îndreptar turistic. Curtea de Argeș, Ed. Sport-turism, București, 1980, p. 7-8

Figura 14. Amplasamentul sitului arheologic RAN la nivelul municipiului Curtea de Argeș

Sursa: <http://ran.cimec.ro/sel.asp>

Pe teritoriul localității, conform Repertoriului Arheologic Național, s-au identificat cinci elemente de patrimoniu arheologic.

II.4. Evoluția statutului administrativ, militar, functional, istoric al regiunii și localității

a. Evoluția administrativă a regiunii

Teritoriul administrativ al județului Argeș astăzi a suferit unele modificări de-a lungul timpului, cu migrații sau includeri de așezări în limita acestuia. Principalele acțiuni teritoriale au survenit la nivelul plaselor componente, însă localitatea Curtea de Argeș și-a menționat poziția în aceeași formă administrative – pl. Argeș, până la noile restructurări aplicate.

Document fundamental pentru cunoașterea realităților social-economice și politice de pe teritoriul dintre Carpați și Dunăre la mijlocul secolului al XIII-lea, Diploma Ioanișilor (1247) consemnează existența mai multor formațiuni politice, printre care și voievodatul lui Seneslau. Actualul județ Argeș a făcut parte, alături de alte județe, din acest voievodat, iar la Curtea de Argeș și-au avut reședința, în secolul al XIII-lea, Seneslau și Tihomir, tatăl lui Basarab I.

La începutul secolului al XIV-lea, Basarab I unește formațiunile politice existente la mijlocul secolului al XIII-lea pe teritoriul dintre Carpați și Dunăre, întemeind astfel statul feudal Țara Românească, cu capitala la Curtea de Argeș.³¹

Organizarea administrativă a României, de-a lungul timpului, a cunoscut modificări structurale și teritoriale. Împărțirea teritorial-administrativă a Țării Românești, ce ocupa întregul teritoriu sudic al României, pe județe ne este cunoscută încă din **1385** prin atestarea primului județ - Jaleș, printr-un hrisov al domnitorului Dan I.³²

*În ceea ce privește județul istoric Argeș, unul dintre cele 17 ale Țării Românești, cu o configurație diferită și o întindere mult mai mica decât cele cunoscute astăzi, este atestat documentar la **1423**. Este vorba de Hrisovul lui Dan II, unde este menționat „satul Băișoara din Loviștea, în județul Argeș”.³³*

La începutul secolului al XV-lea, din necesități de stat, capitala Țării Românești este mutată de la Curtea de Argeș la Târgoviște.³⁴

Perioada anilor **1601-1718**, prin Organizarea Administrativă a Țării Românești, teritoriul cuprindea 18 județe: Mehedinți, Gorj, Dolj, Loviștea, Vâlcea, Romanați, Olt, **Argeș**, Teleorman, Muscel, Dâmbovița, Vlașca, Ilfov, Prahova, Săcuieni (Saac), Buzău, Râmnicu-Sărat (Slam Râmnic), Ialomița și Brăila.

³¹ Alexandrescu, Ctin., Anton, I., Băcanu, I., Bădălan I., Ciobanu, I., Costache, Gh., Diaconu, Gh., Dicu, I., Florea, S., Ilie, S., Ionescu, Al., Iosifescu, Gh., Manu, V., Mavrodin, T., Novac, V., Postolache, I., Rizea, I., Stancu, R., Județele Patriei – Argeș. Monografie, Ed. Sport-Turism, București, 1980, p. 40

³² Coman, M., Putere și teritoriu - Țara Românească medievală (secolele XIV-XVI), Editura Polirom, București, 2013, p. 95

³³ Documenta Romaniae Historica, B, Țara Românească (în continuare se va cita D.R.H., B), vol. 1 (1247-1500), întocmit de P. P. Panaitescu și Damaschin Mioc, București, Editura Academiei Române, 1966, doc. 51, p. 102.

³⁴ Idem 31, p. 41

Figura 15. Organizazrea administrativă a Țării Românești (1601-1718)

Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Județ#/media/Fișier:Tara_Romaneasca_judete_1601-1718.svg

Până la Regulamentul Organic din anul **1831**, Țara Românească era împărțită în 18 județe³⁵, printre care și **județul Argeș**. După organizarea din **1832**, teritoriul administrativ era împărțit în 2 plaiuri (Aref și Loviștea) și 6 plăși (Argeș, Găleşești, Oltul de Jos, Pitești, Topolog și Vâlsanul). Reședința județului era orașul Pitești (...).³⁶

³⁵Județele, ca subîmpărțire administrativă, sunt contemporane cu constituirea statului medieval și s-au format în majoritatea situațiilor de-a lungul râurilor care le-au dat numele.

³⁶ Cristocea, S., Județul Argeș oglindit în catagrafia din 1832, p. 88

Figura 16. Reproducere după Harta Valahiei pe județe și plăși, după reorganizarea din 1832, de către ruși la ordinul generalului Kisselef, guvernator al Valahiei și Moldovei în acea perioadă

Sursa: B. Mateescu, *Census like material preserved in the Romanian archives, for the former principalities of Moldavia, Wallachia and Romania before 1914, Germania, Mosaic working paper, 2013, Anexă*

În anul **1833**, organizarea administrativă a județului Argeș cuprindea următoarele plase și plaiuri, cu localitățile de reședință aferente: plaiul Loviștei – localitatea de reședință – satul Titești, plaiul Arifu cu reședința la Sălătruc, plasa Topologul cu reședința la Șuici, plasa Arjișului cu reședința în orașul Curtea de Argeș, plasa Oltului – reședința Lăunele, plasa Pitești – reședința orașul Pitești și plasa Galaișești (Găleşești) cu reședința în satul Furduiești.

În perioada **1831-1864**, atât Argeșul și Mușcelul au fost conduse de „ocârmuitori”, înlocuiți, prin Legea administrației de la 1 aprilie 1864, cu prefecți. Apar, totodată, consiliile județene. Conform Regulamentului Organic aplicat, efectiv, în perioada **1832-1858**, județul Argeș avea plaiurile Aref și Loviștea, precum și șase plase: Argeș, Găleşti, Oltul de Jos, Pitești, Topolog, Vâlșan.

Evoluția administrativă a județului Argeș își păstrează aceeași organizare și în perioada organizării administrative a Principatului România (**1856-1878**), care este preluată și în perioada antebelică – Organizarea Administrativă a României, când teritoriul se restrânge în partea de est a țării.

Figura 17. Organizarea administrativă a Principatului României (1856-1878)

Figura 18. Organizarea administrativă a Regatului României (antebelic)

Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Județ#/media/Fișier:Tara_Romaneasca_județe_1601-1718.svg

La 1 ianuarie **1871**, Argeșul se compunea din șase plase: Argeșu, Cotmeana, Găleşești, Oltu, Pitești și Topologu li un plai, Loviștea.³⁷

În anul **1882** și în mod provizoriu, până la o definitivă regulare, s-a întrunit plășile Topologul și Oltul într-o singură plasă, precum și plășile Cotmeana și Gălășești. În anul **1887**, județul Argeș s-a împărțit în 5 plăși; în anul **1892**, plășile s-au înmulțit la 10; iar în anul **1896** s-a revenit la împărțirea din **1887**, respective **1882**.³⁸

În urma reorganizării administrative din **1892**, numărul plaselor s-a dublat, înregistrându-se zece astfel de unități: Argeș, Bascov, Cotmeana, Dănicei, Dâmbovnic, Oltu de Jos, Oltu de Sus, Teleorman, Topolog, Uda.³⁹

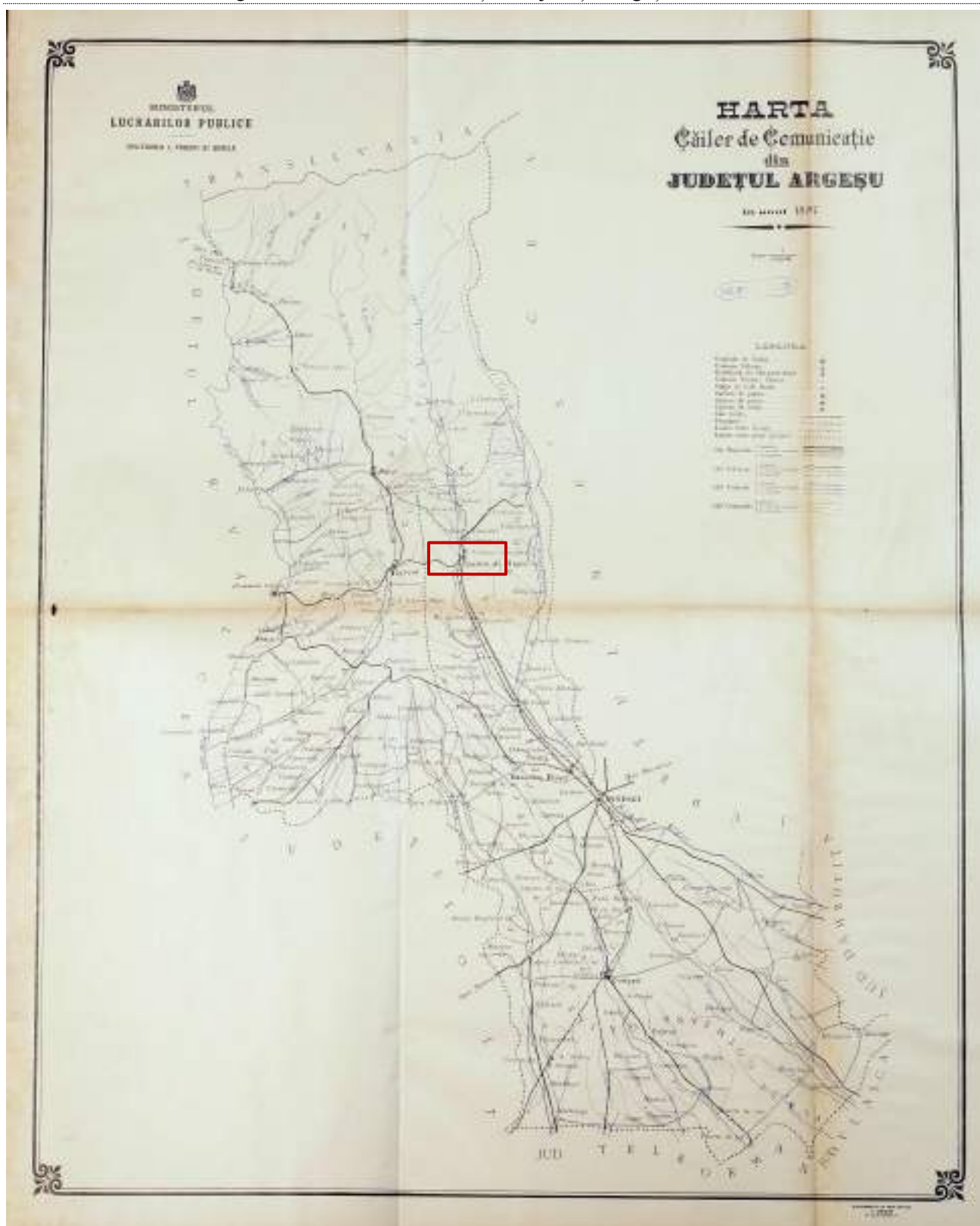
Anul **1897** este marcat de realizarea *Hărții căilor de comunicație din județul Ilfov*, realizată de Ministerul Lucrărilor Publice, Divizunea I, Poduri și Șosele, ce ilustrează toate arterele de circulație, de la căi naționale la șosele județene, vicinale și comunale.

³⁷ Dimitrie Frunzescu, Dicționarul topografic și statistic al României, București, Tipografia Statului, 1872, p. XLVII-XLIX.

³⁸ Lahovari, G.I., Brătianu, C.I., Tocilescu, G. Marele Dicționar Geografic al României, vol. I, București, 1900, p. 106

³⁹ C. Hamangiu, Codul General al României..., vol. II, p. 1024

Figura 19. Căile de comunicație din județul Argeș în anul 1897

Sursa: Atlasul Căilor de comunicații (1897), de Cezar Buterez

Marele Dicționar Geografic menționează în perioada **1898-1901** faptul că *Argeș, județ, așa numit după râul Argeș, care îl udă în mai toată lungimea lui de la N. la S. Situație și limite – județul Argeș este situat la N.-V. României și este un județ de frontier. El se mărginește la N. de către munții Carpați, care îl despart de Transilvania; la S. cu județul Teleorman și Vlașca; la răsărit cu județul Muscel, de care este despărțit în parte prin râul Doamnei, și cu județul Dâmbovița, de care este despărțit în parte de râul Argeș; la apus cu județul Vâlcea de care este despărțit prin râul Oltul, și cu județul Oltul.*

Împărțirea administrativă. Județul Argeș avea la începutul veacului opt plăși și două plaiuri. Actualmente se află împărțit în 1 plaiu și 6 plăși: plaiul Loviștea (format din vechiul și desființatul la 1834 plaiu Ariful, și din plaiul Loviștea) cu reședința în comuna rurală Șuici și plășile Topologul, reședința în comuna rurală Tigveni; Oltul, cu reședința în comuna rurală Lăunele; Argeșul, reședința în comuna urbană Curtea-de-Argeș; Pitești, reședința în comuna urbană Pitești, care este tot-de-odată și capitala județului; Cotmeana, cu reședința în comuna rurală Costești și Gălășești cu reședința în comuna rurală Furduești (1888).

(...) Județul cuprinde 2 comune urbane și 147 comune rurale, formate din 760 sate și cătune, având în total 32.351 case, 341 biserici și 33.438 familii sau 167.190 suflete.⁴⁰

Liberalii vor aduce modificări de substanță organizatorică județeană și comunală a țării, prin „Legea pentru organizarea comunelor și administrația plășilor” din 29 aprilie 1908, în virtutea căreia se acordau puteri sporite administratorilor de plase, dar era redus rolul primarului, devenit un simplu reprezentat al intereselor locale.⁴¹ Conform acestei legi, Argeșul păstra în continuare zece plase, împărțite în 125 comune, 507 sate și 61 de cătune.⁴²

În perioada 1923-1924, Anuarul Socec menționează despre județul Argeș că era situat într-o regiune muntoasă, având întinse păduri care se exploatează sistematic. Esențele ce conțin sunt: rășinoase, fag, stejar, plop, etc. – Agricultură este mai puțin importantă. – Comerțul active și concentrate la Pitești capitala județului. – În prima parte deluroasă a județului se cultivă pe o scară întinsă pruni din care se fabrică țuică renumită. Industrii principale: industria lemnului, fabricarea varului, tăbăcării, mori sistematice, o fabrică de țesături și alte mici industrii. – Mine și cariere: se găsesc cărbuni, piatră de var și piatră brută. – De remarcat frumoasa mănăstire Curtea de Argeș, în

⁴⁰ Lahovari, G.I., Brătianu, C.I., Tocilescu, G. *Marele Dicționar Geografic al României*, vol. I, București, 1900, p. 106

⁴¹ Jon Mamina, Ion Bulei, op. cit, p. 25.

⁴² Monitorul Oficial, partea I, nr. 22, 29 aprilie 1908, p. 939

localitatea cu același nume.⁴³ Județul cu o suprafață de 4.435km², era împărțit din punct de vedere administrativ în zece plăși, două comune urbane și 126 comune rurale, cu o populație totală de 242.946 locuitori.

În cadrul anului **1930**, organizarea administrativă a României propune modificări în cadrul subdiviziunilor județene, astfel că la nivelul **județului Argeș**, împărțirea administrativă este alcătuită din 5 plăși: Argeș, Dâmbovnic, Oltul, Teleorman și Uda. Cele mai importante două orașe ale județului erau Pitești – reședința județului ce se afla în pl. Uda, respectiv Curtea de Argeș în pl. Argeș.

Ulterior, prin *Legea de organizare a comunelor rurale și administrația plășilor* din 29 aprilie **1938**, județul Argeș își modifică organizarea administrativă, teritoriul fiind împărțit în 6 plăși: Oltul, Argeș, Cuca, Pitești, Teleorman și Dâmbovnic.

Figura 20. Organizarea administrativă a Regatului României, anul 1930

Figura 21. Organizarea administrativă a Regatului României, anul 1938

Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Plasă#/media/Fișier:Romania_1938.png

⁴³Anuarul Socec, Volumul I, Editura „Socec & C” S.A., București, 1923-1924, p. 1

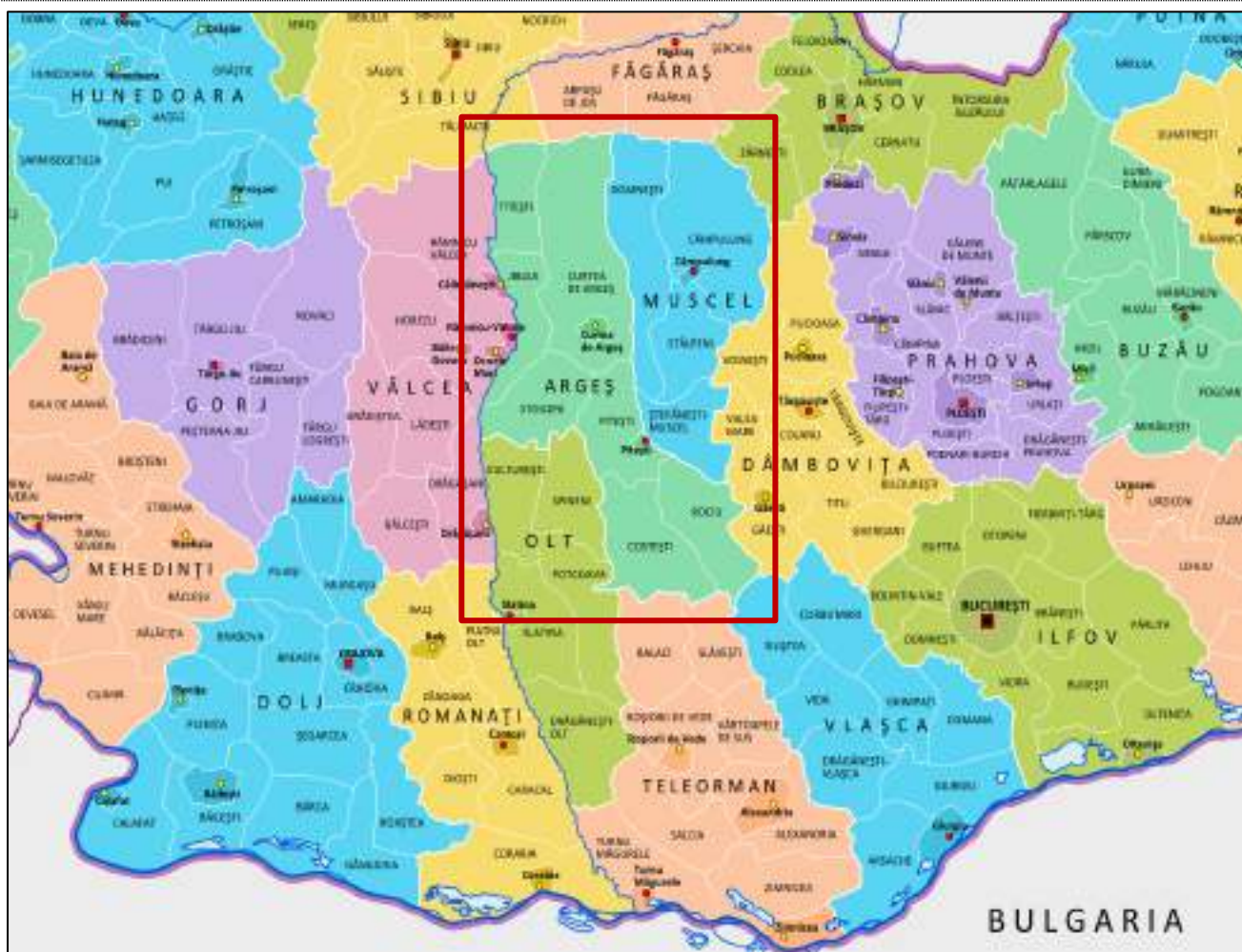
Figura 22. Încadrarea localității Curtea de Argeș în pl. Argeș – anul 1938

Sursa: https://ro.m.wikipedia.org/wiki/Fi%C8%99ier:1938_map_of_interwar_county_Argeș.jpg

La nivelul **județului Argeș**, în anul **1942**, Harta administrativă a Regatului României, indică structura administrativă, teritoriul județean fiind format din: pl. Titești, pl. Jiblea, pl. Curtea de Argeș, pl. Stoceni, pl. Pitești, pl. Costești, pl. Rociu, cu reședința la Pitești.

Figura 23. Organizarea administrativă a Regatului României, anul 1942

Sursa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cd/ROMANIA_MAI_1942.png

În anul **1943** sunt colectate datele ce stau la baza Recensământului General din 6 aprilie 1941 în *Indicatorul localităților din România*⁴⁴ și realizează o analiză comparativă între anii 1930 și 1941 privind evoluția populației în structura județelor și a provinciilor țării. Conform organizării administrative pe provincii menționată în cadrul acestei scrieri, județul Argeș făcea parte din provincia Muntenia, ce prezintă o populație statorică de 4.905.351 locuitori, cu o structura administrative compusă din 12 județe – **Argeș**, Brăila, Buzău, Dâmbovița, Ialomița, Ilfov, Muscel, Olt, Prahova, Râmnicu-Sărat, Teleorman, Vlașca.

În anul **1950**, după instaurarea regimului comunist în România (1947) și adoptarea *Constituției Republicii Populare Române* (1948), în baza Legii nr. 5 privind raionarea administrativ-economică a

⁴⁴ Sabin, M., *Indicatorul localităților din România*, Datele recensământului generat din 6 aprilie 1941, Imprimeria Institutului Statistic, 1943

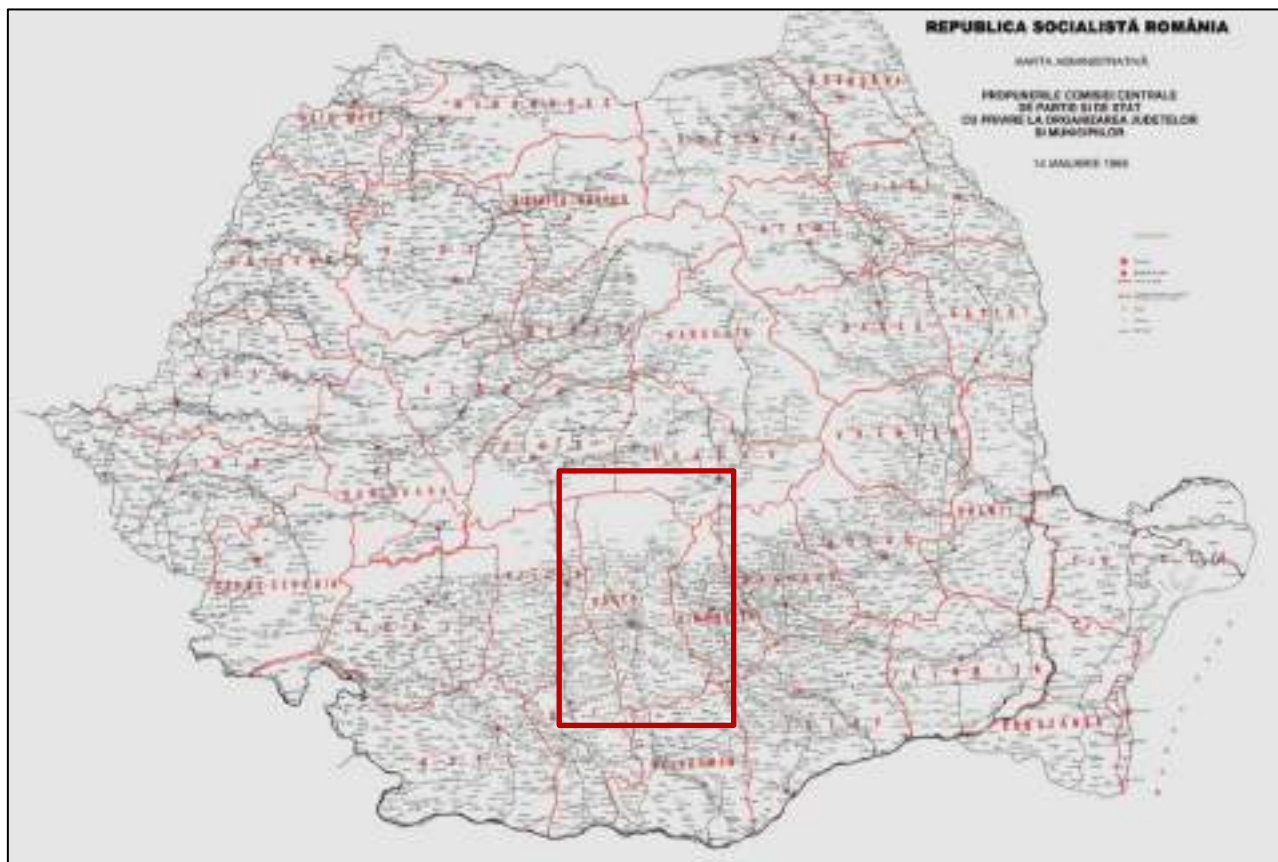
teritoriului Republicii Populare Române, teritoriul României s-a împărțit în: regiuni, orașe, raioane și comune⁴⁵.

Decretul Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române nr. 331/1952, stabilea o nouă structură a împărțirii teritorial-administrative, rămânând un total de 18 regiuni, dispărând prin contopire următoarele regiuni (12): Botoșani, Buzău, Dolj, Gorj, Ialomița, Mureș, Putna, Rodna, Severin, Sibiu, Teleorman și Vâlcea, dar s-au înființat alte două regiuni: Craiova, prin contopirea Dolj și Gorj, respectiv Regiunea Autonomă Magiară. Se observă că noua organizare teritorial-administrativă din **1954** integrează parte din județe în administrația altor structuri administrative, astfel că județul Argeș este cuprins în Regiunea Pitești, cu reședința la Pitești. Împărțirea teritoriului județean pe raioane cuprindea următoarele structuri administrative la nivelul regiunii Pitești: Băbeni-Bistrița, Costești, Curtea de Argeș, Dragănești, Găești, Horezu, Loviștea, Muscel, Pitești și Râmnicu Vâlcea.

În anul **1960**, prin *Legea nr. 3*, împărțirea administrativă a teritoriului din perioada comunistă este revizuită, astfel că s-au propus redistribuiri de teritorii și redenumiri de regiuni, ajungându-se la un număr de 16 regiuni. Însă, modificări importante apar în anul **1968**: *Legea nr. 2 privind organizarea administrativă a teritoriului RPRP, modificată prin Legea nr. 55/1968*, ce reglementează organizarea teritoriului României în județe, orașe și comune. În această perioadă au fost create 39 de județe, mai puține față de anul 1950 când erau 50 de teritorii administrative, fiind anul în care s-a constituit județul **Argeș** de astăzi.

⁴⁵ Marcu, L., Indicator alfabetic al localităților din Republica Populară Română, Editura de Stat pentru Literatura Științifică, București, 1954

Figura 24. Propunerile comisiei centrale de partid și de stat cu privire la organizarea județelor și municipiilor – 14 ianuarie 1968

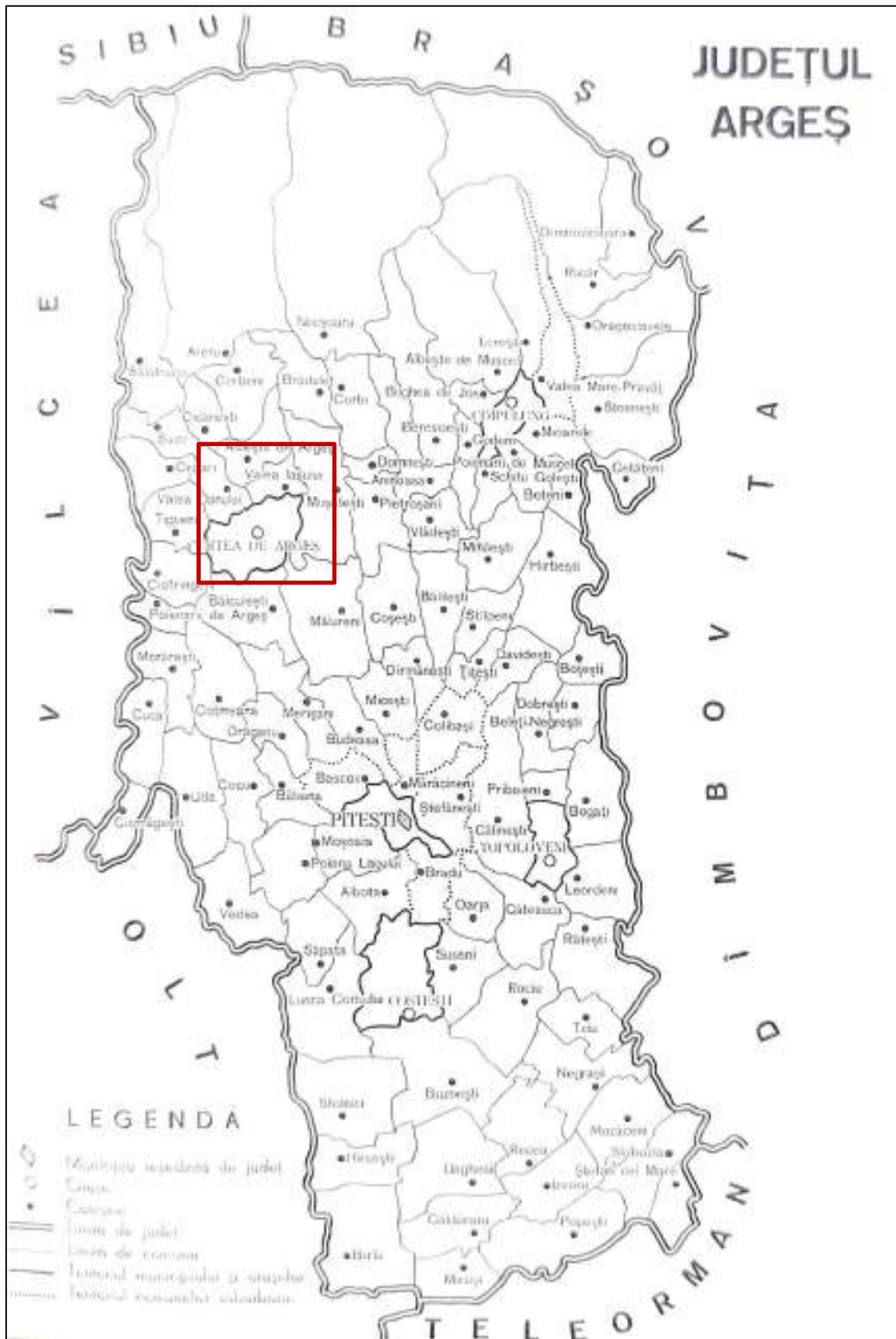

Sursa: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ea/PropuneriJudeteRSR1968.png>

Anul **1972** este marcat de deciziile de organizare administrativă ale lui Nicolae Ceaușescu care menționa în *Raportul la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 19 – 21 iulie 1972* faptul că – *una din laturile importante ale conducerii o reprezintă, fără îndoială, organizarea administrativ-teritorială a țării. Au trecut patru ani de la realizarea măsurilor preconizate în această directive de Conferința Națională; putem afirma acum, pe baza realității, că organizarea s-a dovedit pe deplin justă. Unul din principalele rezultate este întărirea rolului unităților de bază: orașul și comuna. Au fost formate orașe noi; s-a trecut la concentrarea satelor și comunelor în localități rurale mai puternice, din circa 5.000 de commune creându-se peste 2.700; în locul celor 16 regiuni au fost formate 39 de județe, desființându-se, totodată, veriga intermediară dintre unitățile de bază și județ, raionul.*⁴⁶

⁴⁶ Sandu, C., *Județele României socialiste*, Ediția a II-a, Editura Politică, București, anul 1972

Figura 25. Organizarea administrativă a județului Argeș - 1972

Sursa: Sandu, C., *Județele României socialiste, Ediția a II-a, Editura Politică, București, anul 1972*

În anul **1990**, teritoriul României este împărțit în 41 de județele la care se adaugă și municipiul București. Din acel moment, structura teritorial-administrativă stabilită rămâne nemodificată până în prezent.

Județul Argeș de astăzi a fost atestat documentar în anul 1968. Deși organizarea administrativă a fost una dinamică de-a lungul timpului, județul și-a păstrat rolul său strategic, istoric și politic în teritoriu, fiind dovada numeroaselor împliniri și evenimente de valoare la nivel național.

b. Evoluția administrativă a municipiului Curtea de Argeș

Primele dovezi asupra formei administrative ale așezării Curtea de Argeș ne sunt prezentate încă din anul 1336. Statutul administrativ și funcțional al localității Curtea de Argeș a evoluat concomitent cu dinamicile demografice, schimbarea regimul juridic al terenurilor și a regimul administrativ, sub influența organizării politico-administrative a teritoriului național.

Orașul **Curtea de Argeș** a apărut documentar într-o diploma din anul **1336**, în care se menționa existența cetății Argeșului încă din **1330**. În *Diploma maghiară din 17 octombrie 1336 dată de regele Carol Robert d'Anjou vicecancelarului Thatomer, în care se menționează întâlnirea acestora „sub castra Argyas” în cursul campaniei din anul 1330.*⁴⁷

În anul **1832**, cel de al doilea oraș al județului Argeș, **Curtea de Argeș**, avea 3 mahalale: **Olari, Poștei și Valea Sasului**,⁴⁸ parte din plasa Argeșului.

În anul **1897**, localitatea **Curtea de Argeș** făcea parte din plasa Argeș conform Hărții Căilor de Comunicații a teritoriului administrativ.

*Împărțirea administrativă. Județul Argeș avea la începutul veacului opt plăși și două plaiuri. (...) Argeșul, reședința în comuna urbană **Curtea-de-Argeș (1888).***⁴⁹

Curtea de Argeș, conform *Marelui Dicționar Geografic (1898-1901)* este un oraș, județul Argeș, la 484m d'asupra nivelului mării, cu o populațiune de 575 familii sau 400 suflete, locuind în 715 case. Situat pe malul stâng al râului Argeș, la 28km depărtare spre N. De Pitești. Este scaunul

⁴⁷ Constantinescu, G., *Curtea de Argeș. Ansamblul medieval-modern*, Ed. Pitești – MMXVII, p. 11

⁴⁸ Cristocea, S., *Județul Argeș oglindit în catagrafia din 1832*, p. 88

⁴⁹ Lahovari, G.I., Brătianu, C.I., Tocilescu, G. *Marele Dicționar Geografic al României*, vol. I, București, 1900, p. 106

Episcopiei Argeşului și reședința plășei Argeşului. (...); stația finală a liniei ferate Pitești-Curtea de Argeș, pusă în circulație în 1898;

(...) Curtea de Argeș are mai multe sate alipite cum: Busaga, Groapele, Mahalaua-Poștei, Valea-Sasului și Plosini.⁵⁰

În perioada anilor 1923-1925, conform Anuarului Socec, este menționat faptul că – Curtea de Argeș – comună urbană, la 38km de Pitești – Locuitori 7.420. – De acest oraș aparțin cătunele: Flămânzești, Marina, Groapele și Bușuga. – Reședința episcopală de Argeș. – Aici se găsesc păduri secular foarte întinse, cari sunt sistematic exploatare. La o mica depărtare de oraș se află legendara Mănăstire Curtea de Argeș, clădită de Domnitorul Neagoe-Basarab la 1571 și restaurată de Regele Carol I la 1875; capodoperă de arhitectură, în stil bizantin, obiectul de admirațiune al tuturor numeroșilor vizitatori. Aci se află înmormântați atât Domnitorul Neagoe-Basarab, cât și primul Rege al României Carol I și Regina Elisabeta (Carmen-Sylva).⁵¹

Între ani 1929-1940, în scopul dezvoltării unui cadru juridic și instituțional, județele au fost agregate în directorate ministeriale și ținuturi. În cadrul anului 1930, organizarea administrativă a României propune modificări în cadrul subdiviziunilor județene, astfel că la nivelul județului Argeș, împărțirea administrativă este alcătuită din 5 plăși: Argeș, Dâmbovnic, Oltul, Teleorman și Uda, orașul **Curtea de Argeș** fiind reședința pl. Argeș.

Orașul **Curtea de Argeș**, în anul 1941 conform *Indicatorul localităților din România*⁵², făcea parte din județul Argeș, ce includea în organizarea sa administrativă următoarele localități: Bușuga, Flămânzești, Groapele, Mahalaua-Marinei, Mahalaua-Poștei, Plopiș, Tarnița, Valea-Sasului, care fac parte din oraș ca suburbii.

Aplicarea modelului sovietic de organizare administrativ-teritorială a implicat, prin Legea Nr. 5/1950, desființarea județelor, plășilor și comunelor rurale și urbane și înlocuirea acestora cu regiuni, compuse din raioane, orașe și comune.⁵³ Orașul **Curtea de Argeș**, în anul 1954 conform *Indicatorului*

⁵⁰ Lahovari, G.I., Brătianu, C.I., Tocilescu, G. Marele Dicționar Geografic al României, vol. II, București, 1900, p. 24

⁵¹ Anuarul Socec, Volumul I, Editura „Socec & C” S.A., București, 1923-1924, p. 7

⁵² Sabin, M., Indicatorul localităților din România, Datele recensământului generat din 6 aprilie 1941, Imprimeria Institutului Statistic, 1943, p. 20

⁵³ în spațiul rural, legea Nr. 5/1950 a reorganizat comunele și a stabilit noi criterii ce se refereau în primul rând la mărimea demografică, plafonul minim ales fiind de 3.000 locuitori și la distanța satelor subordonate față de centrul comunal, acesta trebuind să îndeplinească rolul de centru polarizator

alfabetic al localităților din Republica Populară Română⁵⁴, era constituit din punct de vedere administrativ drept raionul Curtea de Argeș, ce făcea parte din regiunea Pitești, cu reședința la Pitești.

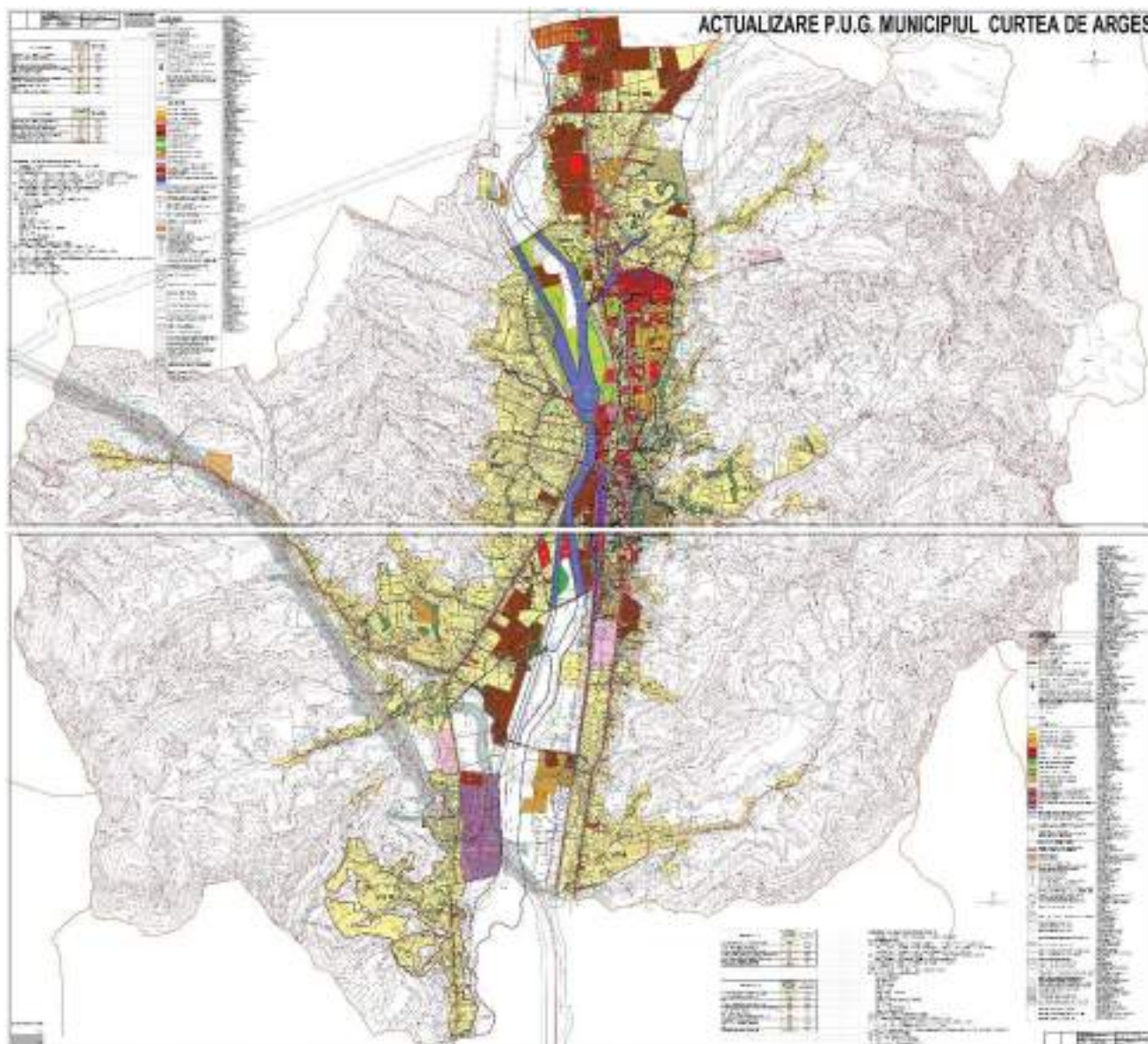
În anul **1972**, conform *Județele României Socialiste*, orașul Curtea de Argeș face parte din județul Argeș, având în componență și localitatea Noapteș.

Începând cu anul **1990**, sătenilor le-a fost restituită proprietatea în limitele *Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar, Legii nr. 1/2000 privind reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989*.

În anul **1995**, localitatea **Curtea de Argeș** devine municipiu. În **prezent**, din punct de vedere administrativ, municipiul este format dintr-o localitate de rang II și o localitate de rang IV - Noapteș.

⁵⁴ Indicator alfabetic al localităților din Republica Populară Română, Editura de Stat pentru literatură științifică, București, 1954

Figura 26. Teritoriul intravilan al municipiului Curtea de Argeș – anul 2011

Sursă: Planul Urbanistic General al municipiului Curtea de Argeș – Reglementări urbanistice

II.5. Evoluția structurii etnice și apartenenței religioase a populației

Populația reprezintă o componentă a habitatului urban, apariția acesteia în cadrul așezării fiind determinată de un mediu de trai favorabil într-un context istoric ce a determinat dezvoltarea locului. Intensitatea locuirii și concentrările demografice de la o perioadă de timp la alta este corelată cu dezvoltarea economică și confirmă astfel că, aparținătorii locului își ocupau timpul cu activități diverse ce s-au dovedit a fi productive.

Săpăturile arheologice, mult intensificate în ultimele decenii, scot în evidență existența comunităților umane pe teritoriul județului Argeș încă din paleoliticul inferior, în care viața material și spirituală s-a menținut însă cu intensități diferite.⁵⁵

Orașul Curtea de Argeș a înregistrat o evoluție demografică apreciabilă, datorită statutului său de oraș domnesc, a dezvoltării accentuate a meșteșugarilor și comerțului. Astfel, în perioada anilor 1773-1774, orașul avea 117 case și circa 600 de locuitori, iar în anul 1820, 200 de case și aproximativ 1.000 de locuitori. În secolul al XIX-lea, orașul Curtea de Argeș era format din patru mahalale: Bătușari, Olari, Poștii și Târgului, iar sub raport demografic, se înregistrau în anul 1838 – 417 familii cu 1.430 suflete.⁵⁶

În privința repartiției familiilor de țigani pe sate situația era următoarea: plasa Argeșului – 45, (...) Curtea de Argeș oraș – 5 țigani.⁵⁷

Situația demografică se prezenta astfel pe „mahalale”: Bătușari – 84 familii cu 348 suflete, nucleul mahalalei constituindu-l Biserica Bătușari; Olari – 107 familii cu 398 suflete, fiind cel mai populat cartier al orașului; Poștii – 90 familii cu 333 suflete, gravitând în jurul clădirii stației vechi de poștă de pe strada Râmnicu Vâlcea; Târgului, situată în centrul orașului, înregistra 136 familii cu 351 suflete.

Catagrafia relevă aspect de natură social-economică, vizând situația locuitorilor orașului. Astfel, se înregistrau: 247 plugari, 217 moșneni, 114 clăcași și 37 patentari. În recensământul din 1894, Curtea de Argeș figura cu 575 familii, 4.000 locuitori și 715 case. Creșterea considerabilă a populației a fost determinată de includerea, la sfârșitul secolului al XIX-lea, în perimetrul orașului, a satelor: Bușaga, Groapele, Plopiș și Valea Sasului.⁵⁸

Marele Dicționar Geografic menționează faptul că, în anul 1898-1901, că orașul Curtea de Argeș avea o populațiune de 575 familii sau 4.000 suflete, locuind în 715 case.⁵⁹

Anuarul Socec în perioada 1923-1924 menționează faptul că localitatea Curtea de Argeș – comună urbană avea un număr de 7.420 de locuitori.

⁵⁵ Barco, A., Nedelcu, E., Județele patriei. Județul Argeș, Ed. Academia Republicii Socialiste România, București, 1974, p. 72

⁵⁶ Constantinescu, G., Curtea de Argeș. Ansamblul medieval-modern, Ed. Pitești – MMXVII, p. 49

⁵⁷ Cristocea, S., Istorie modernă și contemporană. Țigani din fostul județ Argeș reflectați în catagrafia din 1832, Muzeul județean Argeș. Argeșis, Studii și comunicări, seria Istorie, TOM XIV, 2005, p. 461

⁵⁸ Constantinescu, G., Curtea de Argeș. Ansamblul medieval-modern, Ed. Pitești – MMXVII, p. 49

⁵⁹ Lahovari, G.I., Brătianu, C.I., Tocilescu, G. Marele Dicționar Geografic al României, vol. III, București, 1900, p. 24

În anul **1930**, prin *Recensământul General*⁶⁰, populația *statornică* la nivelul orașului Curtea de Argeș era de 6.809 locuitori. Structura etnică a populației totale era formată din 6.622 de români, 49 unguri, 19 germani, 16 ruși, 7 sârbi, croați, sloveni, 6 bulgari, 1 ceh, 2 poloni, 11 evrei, 2 armeni, 12 turci, 32 țigani, 30 alte naționalități. Se observă astfel, că din punct de vedere etnic, la nivelul populației predominau românii, urmând apoi ungurii și țiganii. În cadrul recensământului s-a analizat și procentul populației în funcție de limba maternă și s-a observat că din totalul locuitorilor – 6.677 de persoane sunt vorbitoare de limba română, 50 de persoane vorbitoare de maghiară, 18 persoane – germană, 13 persoane – rusă, 6 persoane – sârbă, croată, slovenă, 5 persoane – bulgară, 1 persoană – cehă, slovacă, 1 persoană – idiș, 7 persoane – albaneză, 1 persoană – armeană, 4 persoane – turcă, tătară, 4 persoane – țigănească, iar pentru restul de 22 de persoane – alte limbi.

Statisticile din 1939 redau frecvența construcțiilor de locuit pe străzi, populația orașului de circa 7.500 de locuitori fiind grupată în ansamblurile rezidențiale: *Bulevardul Regele Carol (64 case), Bușaga (50 case), Cuza Vodă (119 case), Lascăr Catargiu (54 case), Negru Vodă (152 case), Pitești (125 case)*.⁶¹

Indicatorul localităților din România consemnează în anul **1941** că totalul populației înregistrate în orașul Curtea de Argeș era de 8.099 locuitori, în creștere față de perioada anterioară.⁶²

În perioada anilor **1956 - 1977**, prin recensămintele vremii, populația orașului Curtea de Argeș este în continua creștere. În anul **1956**, din totalul populației de 10.764 de locuitori, structura pe sexe era formată din 5.164 bărbați și 5.600 femei⁶³, iar din punct de vedere etnic se regăseau următoarele naționalități: 10.670 români, 11 maghiari, 13 german, 42 țigani, 6 sârbi, croați, sloveni și 2 ruși.⁶⁴ Ulterior, se înregistrează un număr de 16.424 locuitori în anul **1966**, 19.430 locuitori în anul **1972**, respectiv 24.645 locuitori în anul **1977**.

⁶⁰ Recensământul General al Populației din 1930, Volum II. Neam, limba maternă, religie, Partea 1. Neam, Limbă maternă, p. 16-17

⁶¹ Constantinescu, G., Curtea de Argeș. Ansamblul medieval-modern, Ed. Pitești – MMXVII, p. 49

⁶² Sabin, M., Indicatorul localităților din România, Datele recensământului generat din 6 aprilie 1941, Imprimeria Institutului Statistic, 1943, p. 20

⁶³ Republica Populară Română, Recensământul populației din 21 februarie 1956, Structura demografică a populației, Numărul și repartizarea teritorială a populației; Starea civilă; Naționalitate, Limbă maternă, Nivel de înstruire; Familii, p. XXIX

⁶⁴ Republica Populară Română, Recensământul populației din 21 februarie 1956, Structura demografică a populației, Numărul și repartizarea teritorială a populației; Starea civilă; Naționalitate, Limbă maternă, Nivel de înstruire; Familii, p. 210

Recensământul populației din **1992** înregistrează în cadrul localității Curtea de Argeș o populație de 35.824 de locuitori, dintre care 17.372 bărbați și 18.452 femei.⁶⁵ Recensământul populației realizat în anul **2011** reflectă că populația totală cuprindea un număr de 27.359 de locuitori, dintre care 13.182 bărbați și 14.177 femei⁶⁶, iar din punct de vedere al distribuirii etnice, aceștia erau: 25.839 români, 38 maghiari, 87 rromi, 7 italieni, 3 germani, 4 turci, 14 altă etnie, iar pentru 1.367 informațiile sunt indisponibile. În anul **2023** populația totală este de 30.677⁶⁷ de locuitori, dintre 14.371 bărbați și 16.306 femei.

Tabel 2. Evoluția populației municipiului Curtea de Argeș între anii 1898-2023 conform datelor identificate

Numele localității (prezent)	Dinamica numărului de locuitori în anii:									
	1898-1901	1923-1924	1930	1941	1956	1966	1977	1992	2011	2023
<i>Curtea de Argeș</i>	4.000	7.420	6.809	8.099	10.764	16.424	24.645	35.824	27.359	30.677

În contextul evoluției populației **municipiului Curtea de Argeș** în perioada 1898-2023, s-a remarcat o creștere parțial succesivă, urmată de o scădere, fiind remarcate următoarele tendințe generate, prin raportare la tendința națională:

- **evoluția populației** evidențiază faptul că numărul locuitorilor în cadrul localității a crescut parțial constant în perioada **1898-1992** (abstracție anul 1930), ca urmare a aflului populației de la sat la oraș – migrația rural-urbană.
- **scăderea înregistrată după 1992** reflectă trendul înregistrat la nivel național, soldul migrator fiind afectat de numărul ridicat de plecări ale populației spre spațiul vestic-european, din cauza sferei economice ce nu răspundea nevoilor populației. Această cauză poate fi identificată până în momentul prezent;

⁶⁵ Populația pe sexe, stare civilă și grupe de vârstă – municipii și orașe – VOL1_1992_Tabel (17)

⁶⁶ Tab 2. POPULAȚIE, GOSPODĂRII ȘI CLĂDIRI LA RECENSAMANTUL DIN ANUL 2011 – REZULTATE PRELIMINARE (<https://www.recensamantromania.ro/wp-content/uploads/2021/11/TS2.pdf> accesat la data de 25.02.2024)

⁶⁷ POP107D - POPULATIA DUPA DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de varsta si varste, sexe, judete si localitati

Modificările care au avut loc în cursul acestui secol în repartizarea populației pe localități și zone, determinate de sporul natural, dar mai ales de migrație, se concretizează în procesul continuu de concentrare a populației în localitățile de tip urban și în localitățile suburbane și rurale din imediata apropiere.⁶⁸

II.6. Evoluția ocupațiilor populației; ocupații tradiționale persistente

Ocupațiile locuitorilor din zona Argeșului s-au dezvoltat într-o permanentă interdependență, ponderea acestora schimbându-se de-a lungul diferitelor epoci istorice. În epoca feudală, primul loc îl ocupa creșterea animalelor, în special, apoi pescuitul, vânătoarea, pomicultura, lucru la pădure, plutaritul și meșteșugul prelucrării lemnului, agricultura, fierăritul și meșteșugurile casnice.

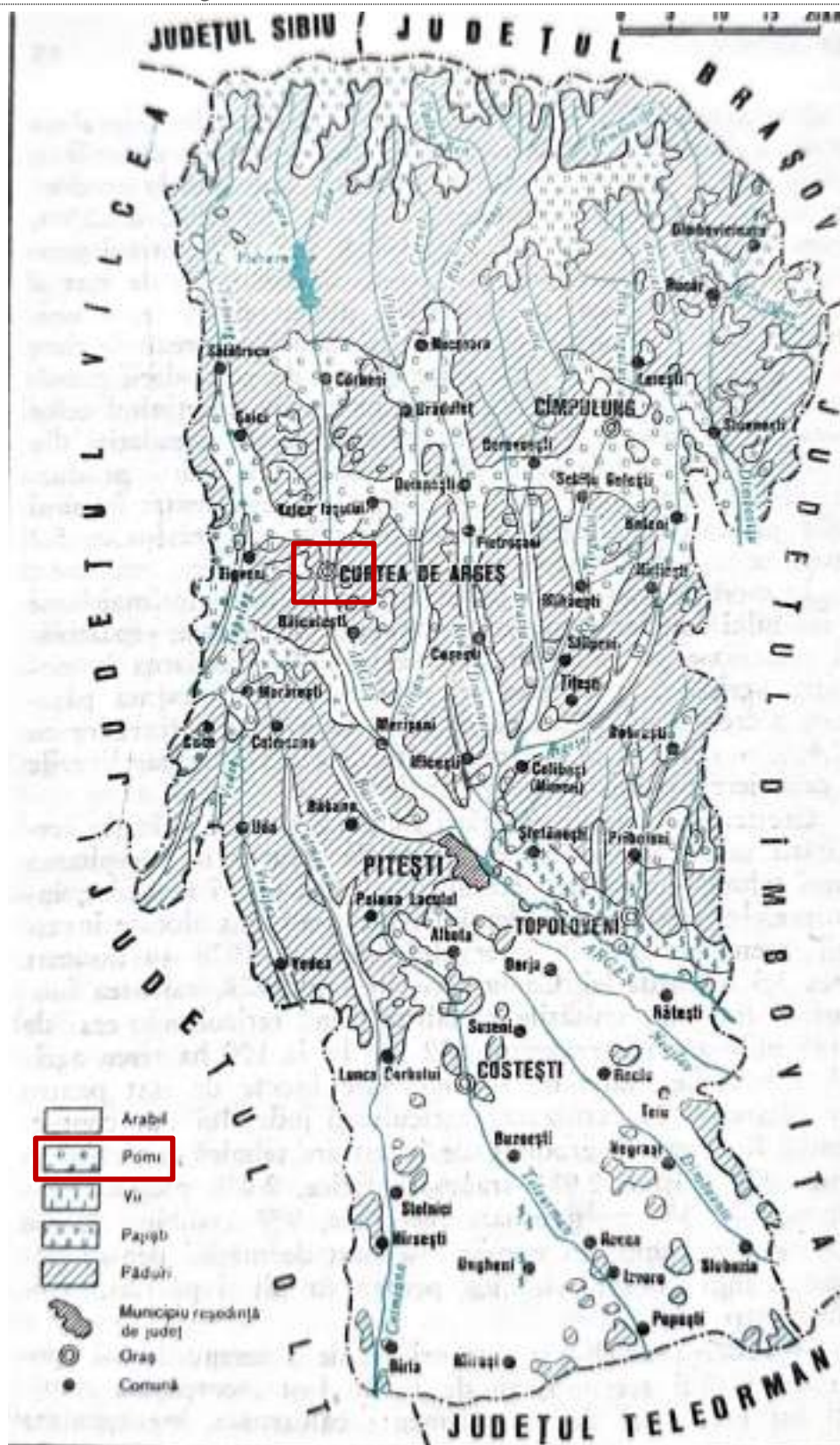
Practicarea agriculturii – drept ocupație de bază – a evoluat treptat, permițând omului să treacă de la starea de simplu consumator al produselor din natură la aceea de producător și totodată, generând un anumit grad de independență în ceea ce privește procesele lucrative de-a lungul timpului. Astfel a avut loc tranziția de la statutul de nomad, aflat în continuă căutare de hrană, la viața sedentară propriu-zisă care a generat dezvoltarea așezărilor.

Disponând de largi posibilități de dezvoltare, agricultura (...) asigură o mare parte din necesitățile de consum ale județului. Ținuturile deluroase și zonele depresionare au fost plantate cu soiuri superioare de măr, păr, prun.⁶⁹

⁶⁸ Alexandrescu, Ctin., Anton, I., Băcanu, I., Bădălan I., Ciobanu, I., Costache, Gh., Diaconu, Gh., Dicu, I., Florea, S., Ilie, S., Ionescu, Al., Iosifescu, Gh., Manu, V., Mavrodin, T., Novac, V., Postolache, I., Rizea, I., Stancu, R., Județele Patriei – Argeș. Monografie, Ed. Sport-Turism, București, 1980, p. 62

⁶⁹ Mavrodin, T., Băcanu, I. S., Cristocea, S., Constantinescu, G., Argeș. Ghid turistic al județului, Ed. Sport-Turism, București, 1978, p. 25

Figura 27. Harta modului de utilizare a terenului

Sursa: Alexandrescu, Ctin., Anton, I., Băcanu, I., Bădălan I., Ciobanu, I., Costache, Gh., Diaconu, Gh., Dicu, I., Florea, S., Ilie, S., Ionescu, Al., Iosifescu, Gh., Manu, V., Mavrodin, T., Novac, V., Postolache, I., Rizea, I., Stancu, R., *Județele Patriei – Argeș. Monografie*, Ed. Sport-Turism, București, 1980

Pomicultura a fost practică în zona Argeș încă din cele mai vechi timpuri, atât pentru consumul propriu, cât și pentru economia de schimb. Agricultură a constituit de-a lungul veacurilor o principală și permanentă ocupație a locuitorilor din zonă, cultivându-se în deosebi porumbul și cartoful. La nivelul municipiului Curtea de Argeș s-au putut identifica activități de micro-agricultură, preponderent repartizate în zonele de periferie, cu aspect rural – întreprinse la nivelul gospodăriilor, prin solarii, livezi și culturi de mici dimensiuni.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, se intensifică lucrul la pădure și plutăritul, care devin ocupații de bază, creșterea vitelor și agricultura rămânând ocupații principale, iar pescuitul și vânătoarea ocupații secundare.

Meșteșugurile casnice - țesutul, cusutul, cojocăritul au fost practicate de populația din zonă din cele mai vechi timpuri, locuitorii producând în gospodăria proprie tot materialul necesar confecționării îmbrăcăminte, încălțămintei, articolelor decorative pentru împodobirea locuințelor, folosind materiale precum: inul, cânepa, pielea.

Orașul Curtea de Argeș și zona Argeș au fost încă din secolul al XIV-lea un puternic centru al ceramicii românești care a folosit de timpuri smalțul. Ceramica de Argeș se caracterizează printr-o tehnică superioară și o mare varietate de forme.

*De la modestele tradiții meșteșugărești și artisanale*⁷⁰, informații cu privire la aceste activități avem din anul **1832**, pe când catagrafia vremii consemna numărul de țigani de pe teritoriul plasei Argeșului, ce cuprindea și teritoriul orașului Curtea de Argeș (în care se regăseau un număr de 5 țigani).

Tabel 3. Ocupațiile țiganilor de pe moșiile boierești - 1832

Plasă - Plai	Nr. familii de țigani	Muncitori	Căldărari	Fierari	Lăutari
<i>Argeșului</i>	45	18	17	5	5

Sursa: Cristoceea, S., Istorie modernă și contemporană. Țiganii din fostul județ Argeș reflectați în catagrafia din 1832, Muzeul județean Argeș. Argeșis, Studii și comunicări, seria Istorie, TOM XIV, 2005

⁷⁰ Alexandrescu, Ctin., Anton, I., Băcanu, I., Bădălan I., Ciobanu, I., Costache, Gh., Diaconu, Gh., Dicu, I., Florea, S., Ilie, S., Ionescu, Al., Iosifescu, Gh., Manu, V., Mavrodin, T., Novac, V., Postolache, I., Rizea, I., Stancu, R., Județele Patriei – Argeș. Monografie, Ed. Sport-Turism, București, 1980, p. 115

Figura 28. Activități întreprinse în cadrul municipiului Curtea de Argeș – practicarea micro-agriculturii

Condițiile geografice și climatice ale zonei Argeșului au favorizat **creșterea animalelor** folosite atât pentru tracțiune, cât și pentru hrană. Conform Marelui Dicționar Geografic (1898-1901), *numărul vitelor din această comună era la anul 1887 de 1.909 vire mari (1.771 boi și vaci, 121 cai și 17 bivoli) și de 2.520 vite mărunte (1.110 oi, 417 capre și 993 râmători).*⁷¹

Figura 29. Activități întreprinse în cadrul teritoriului – creșterea animalelor

*Aceste forme de activități constituie ceea ce noi numim „funcția” unui centru urban. Cu alte cuvinte, funcția presupune o „profesiune de bază”, un gen de activitate bine determinat într-o localitate sau alta. Prin aceasta se înțelege de fapt că este vorba numai de activitățile care justifică existența și dezvoltarea centrului respectiv.*⁷²

⁷¹ Lahovari, G.I., Brătianu, C.I., Tocilescu, G. Marele Dicționar Geografic al României, vol. III, București, 1900, p. 24

⁷² Cucu, V., Geografia populației și așezărilor omenești, Editura Didactică și pedagogică, București, 1974, p. 193

II.7. Evoluția teritoriului administrativ și intravilan

În scopul identificării nucleului inițial care a generat dezvoltarea și tipologia așezării actuale a municipiului Curtea de Argeș este necesară și analiza spațio-temporală a celor trei elemente permanente de organizare teritorială a unei localități: vatra, intravilanul și extravilanul. Totodată, habitatul urban *prin modul de organizare teritorială, dar mai ales prin funcțiile pe care le indeplinește, răspunde ca un sistem economico-geografic*, având la bază următoarele componente: teritoriale și social-economice.⁷³

În evoluția unei așezării, spațiul dezvoltat capătă o identitate prin îmbinarea a trei componente teritoriale cu rol fundamental – **vatra** – perimetrul ce desemnează limita de contur a zonei de locuit, **intravilanul** – cuprinde întreaga suprafață afectată construcțiilor, respectiv **extravilanul** – cuprinde restul suprafeței teritoriale, ce corespunde cu zonele destinate muncii agricole. Componenta primordială o reprezintă **populația** – elementul ce dă viață locului, desfășoară activități specifice. Aceste elemente enumerate anterior contribuie la stabilirea formei teritoriale a așezării omenești, însă nu trebuie uitat unul din factorii principali – formele de relief ce condiționează spațiul.

Din punct de vedere spațial, dezvoltarea morfo-tipologică identificată prezintă un țesut care initial s-a dezvoltat organic, însă pe măsura evoluției teritoriale, planimetria orașului s-a constituit într-o tipologie morfologică liniară, căpătând identitatea de „oraș-stradă”. Așadar, Curtea de Argeș prezintă o zonă constituită compactă, străzile fiind suportul principal al elementelor edificate, cu o tipologie liniară. În schimb, așezarea constituită la Vest - Noaptes, prezintă un caracter liniar-tentacular, construcțiile fiind amplasate la aliniament, stabilind un front continuu cu densitate redusă, fără dezvoltări de tip trenă. În consecință, elementele spațiale principale ce au stat la baza formării ale localității Curtea de Argeș sunt:

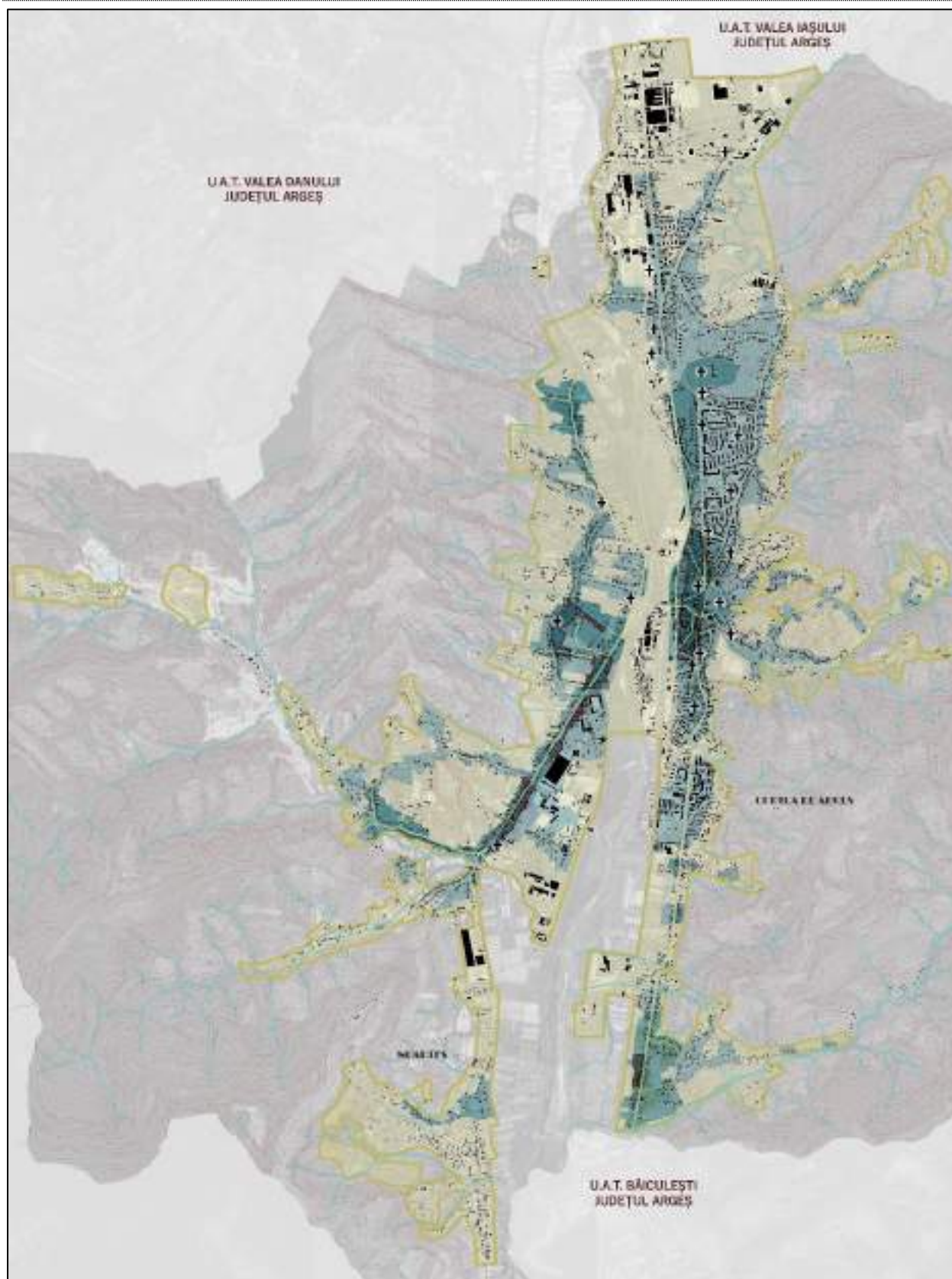
- **DN7C** – ax rutier important la nivel teritorial, ce tranzitează pe direcția nord-sud localitatea, fiind elemental primordial al evoluției așezării observate cu claritate încă din hărțile austriece;
- **DN73C** - ax rutier important la nivel teritorial, ce tranzitează localitatea Curtea de Argeș pe direcția NE-SV, reprezentând suportul pe care se realizează conexiunea cu Câmpulung, respectiv cu Râmnicu-Vâlcea;

⁷³ Cucu, V., Geografia populației și așezărilor omenești, Editura Didactică și pedagogică – București, 1974, p. 167

- **valea râului Argeș** – element de cadru natural cu rol structural important, ce mărginește la vest teritoriul municipiului Curtea de Argeș; râul reprezintă un element definitoriu în dezvoltarea așezărilor umane;
- **terenurile agricole** – activitatea principală a exploatării terenurilor este pomicultura, datorită reliefului depresionar, locuitorii ocupându-se cu plantarea pomilor fructiferi, pe suprafețe întinse sau în gospodăriile proprii; această ocupație preponderent rurală a stabilit relația dintre intravilan – extravilan, prin conturarea zonei de locuit și cea agricolă, preponderent în exteriorul vetrei.

Din perspectiva dezvoltării spațiale, reprezentările cartografice și cercetările istorice susțin faptul că localitatea Curtea de Argeș este rezultatul unui proces strategic de dezvoltare, constituit de-a lungul timpului, într-un context teritorial ce a favorizat constituirea unui centru comercial, metropolitan, de conducere, însă și proprice funcției rezidențiale și exploatării agricole. **Delimitarea teritoriului extravilan** al localității Curtea de Argeș este în legătură cu factorii naturali – valea râului Argeș și relieful depresionar, dar și cu economici prezentați anterior – activitățile pomicole întreprinse pe teritoriul localității.

Figura 30. Extinderi spațio-temporale ale limitelor administrative și construite

Sursă: elaborator studiu istoric

Orașele, așezările de tip urban în general, sunt formațiuni spațiale distincte, caracterizate printr-o densitate sporită de populație, construcții și o poziție aparte în procesul schimburilor de valori, în ansamblu și în profil teritorial. Așezările de tip urban se înscriu în spațiu printr-o multitudine de funcții economice, sociale și politice, care într-un grad sau altul fac să graviteze în jurul lor un anumit teritoriu.⁷⁴

II.8. Evoluția tramei stradale și a parcelarului

Căile de comunicație din așezare care asigurau legătură cu teritoriile limitrofe și cu diversele localități din Țara Românească și Transilvania erau orientate în direcțiile: nord-est: Câmpulung Muscel-Brașov, vest: Tigveni-Râmnicu Vâlcea-Sibiu și sud: Pitești-București.

(...) Orașul se va extinde în perimetrul drumurilor principale menționate prin apariția unei rețele stradale secundare, locuințele fiind edificate și pe colinele din jur. (...)

Trasarea, în anul 1885, de către arhitectul Lecomte du Noüy, a noului boulevard spre Mânăstirea Curtea de Argeș a determinat, printre altele, segmentarea incintei inițiale a Curții domnești. Se realiza, astfel, o legătură directă cu centrul comercial al orașului situat, încă din perioada medievală, în zona văii Târgului.

Ulița Olarilor era limitată, la sud, de Biserica domnească, iar la nord, de Biserica Olarilor edificată înainte de 1687, conform unei inscripții de pe un perete exterior, probabil în anul 1530.

Ulița Bătușari, denumită astfel după ocupația dominantă a locuitorilor de origine săsească specializați în confecționarea botușilor (papuci), era orientată spre sud, având drept cap de perspectivă Biserica Bătușari construită în anul 1819, pe locul unei construcții ecleziastice atribuite voievodului Petru Cercel (1583-1585).⁷⁵

Analiza morfologică a tramei stradale la nivelul municipiului Curtea de Argeș prezintă o structură liniară, cu un ax dezvoltat longitudinal pe direcția nord-sud, cu o vechime istorică – element prezent încă din primele cartografieri. Din punct de vedere al geometriei tramei, se poate observa faptul că traseele principale prezintă un tipar de tip „Y”, din care se ramnifică arterele secundare, cu forme și distribuția nodurilor multiple. Din punct de vedere al tipului de direcționalitate, se pot identifica în teritoriul localității atât trame principale mono-direcționate (Bd. Basarabilor), cât și multi-direcționate (Strada Negru Vodă).

⁷⁴ Cucu, V., Geografia populației și așezărilor omenești, Editura Didactică și pedagogică, București, 1974, p. 170

⁷⁵ Constantinescu, G., Curtea de Argeș. Ansamblul medieval-modern, Ed. Pitești – MMXVII, p. 47-48

În cadrul localității Noapteș, trama stradală prezintă un specific rural, cu o tipologie liniară și ramnificații secundare cu o tipologie tentaculară. Axul principal ce tranzitează localitatea, reprezintă un element reper în teritoriu, tronson cu vechime ce s-a păstrat până astăzi.

Se poate considera, la nivelul U.A.T. Curtea de Argeș faptul că, trama stradală este elementul-suport, având cea mai mare forță de structurare la nivelul sistemului urban. Gradul de ierarhizare și de conectivitate reprezintă caracteristici cu un grad mare de percepție la nivelul localității, atât în plan fizic, cât și la nivel planimetric.

Important este că planurile istorice analizate și interpretate, realizate în perioade diferite, nu descriu un parcurs foarte precis și cursiv al dezvoltării așezării ce face obiectul acestui studiu. Acest fapt se datorează tehnicilor diferențiate de cartografiere sau metodelor de măsurare neunitare a coordonatelor utilizate în redactarea efectivă. Cu toate că au apărut neconcordanțe în dinamica dezvoltării studiate (îndeosebi la corelarea rețelei stradale și dimensiunea suprafețelor construite), planurile istorice reflectă o situație generală obiectivă asupra conturării vetrei și a evoluției parcelarului.

II.9. Evoluția fondului construit: tipologia și caracteristicile acestuia; amenajări

Experiența dezvoltării așezărilor în ansamblu, procesul de modernizare a acestora, comută realitatea socială din punct de vedere sociologic pe acela al **considerațiilor urbanistice**, ai căror actori au misiunea de a materializa în intravilanuri spații construite care să asigure locuitorilor elementele necesare civilizației de factură urbană⁷⁶. Definierea spațiului rural face apel la un concept care presupune omogenitatea teritoriilor luate în considerare, lucru de altfel, valabil și pentru noțiunea de „urban”.

Totalitatea clădirilor, a ansamblurilor de construcții și a relațiilor dintre clădiri formează sistemul construit, din punct de vedere morfologic. Importanța relațiilor în plan spațial determină **identitatea** fiecărui teritoriu. Caracteristicile principale ce subliniază acest sistem sunt: altimetria, modul de amplasare, densitatea construcțiilor, compoziția internă.

Habitatul rural presupune prezența și interconținerea unor componente teritoriale și sociale care definesc sistemul format de comuna studiată. Așadar, prin acesta se înțelege⁷⁷:

⁷⁶ Cucu, V., Geografia populației și așezărilor omenești, Editura Didactică și pedagogică – București, 1974, p. 163

⁷⁷ Cucu, V., Geografia populației și așezărilor omenești, Editura Didactică și pedagogică – București, 1974, p. 162

- a) vatra, în care s-a format și a evoluat o grupare omenească, pylonul locuirii - *casa* și construcțiile aferente reprezentate de diverse servicii;
- b) spațiul de muncă, unde locuitorii își desfășoară activitățile;
- c) locuitorii, fiind o parte componentă a sistemului ce înglobează multiple aspecte cantitative și calitative.

Casa⁷⁸, ca și adăpost, prezintă o legătură simbolică ce este păstrată de generațiile ascendente și descendente. Locuința arhaică arată că pe aceeași vatră și sub același acoperiș au trait mai multe generații, iar sursele documentare sunt oferite de tradițiile, obiceiurile și de mitologia populară. Întrucât structura obiceiurilor sunt legate de locuință, aceasta este văzută în plan orizontal, separând spațiile cu intimitate familială din ce în ce mai accentată (ulița, gardul și poarta – curtea și grădia – prispa – ușa, fereastra – pereții), și în plan vertical (temelia, uneori pivnița și beciul – podeaua – podina, coșul). Locuința este divizată în orizonturi suprapuse, fiind comparată cu un arbore a cărui tulpină (familia) face legătura între ramuri și rădăcini, reprezentând în primul caz, generațiile care au fost, și în al doilea caz, generațiile care se vor naște.

În funcție de structura și dimensiunile parcelarului și de orientarea terenului față de punctele cardinale, organizarea gospodăriilor poate varia de la o localitate la alta sau în diferite zone. Există, în schimb, o coerență și o unitate la nivelul zonelor în configurarea gospodăriilor și modul de amplasare a construcțiilor. *Moșia oferă majoritatea mijloacelor de subzistență și uneori chiar spațiu pentru locuire, așa cum este cazul gospodăriilor specializate(...). pământul trebuie lucrat și modul în care este utilizat alături de tipurile de ocupații configurează profilul economic al localităților. Terenul este măsurat, inclusiv cu unități cutumiare, care trimit la timpuri istorice vechi, alături de cele mai moderne.*⁷⁹ Oamenii s-au adaptat și atunci când mijloacele de subzistență locală erau precare, au apărut deplasările pentru muncă, temporare, pendulatorii, și uneori, mijrările. Nu sunt fenomene noi pentru că au fost semnalate și la începutul secolului XX și în perioada interbelică.

Locuința este una din nevoile de bază ale populației, iar accesul la aceasta reprezintă un factor important de menținere și îmbunătățire a calității vieții, precum și o componentă esențială a societății.

⁷⁸ Trebici, V., Ghinoiu, I., Demografie și etnografie, Editura Științifică și enciclopedică, București, 1986, p. 300

⁷⁹ Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Habitatul – Volumul V - Dobrogea, Muntenia, Editura Etnologică, 2017, p. 13

Profilul compozițional este un element important pentru modalitatea de configurare a fondului construit și reflectă în cea mai mare parte deprinderile locuitorilor, iar prin configurațiile particulare ale acestuia, sunt supuse unor procese de transformare, specifice condițiilor socio-economice actuale. Astfel, în cadrul municipiului Curtea de Argeș au fost dezvoltate gospodăriile și construcțiile care reflectă specificitatea modului de trai și nevoile locuitorilor.

Vatra constituie adesea elementul componential al așezărilor spre care își îndreaptă atenția majoritatea studiilor vizând remodelarea teritorială. Acțiunile pornesc din vatră, aceasta jucând un veritabil rol de centru de comandă. Acțiunile remodelatoare încep cu vatra și se transmit cu intensități diferite în timp, asupra teritoriului. Funcțiile vetrei sunt complexe, cele esențiale – așa cum s-a mai arătat – fiind de adăpost și odihnă a forței de muncă. În cadrul așezărilor rurale vatra exprimă sub aspect simbolic, componenta cea mai marcantă. Ea mai poate fi definită ca o expresie concentrată a economicului din spațiul rural. Vatra concentrează locuințele și un anumit număr de dotări de diverse tipuri și ranguri. Vatra se organizează de regulă, în așa fel încât să răspundă nevoilor primare pentru care a fost creată (de ordin economic și social).⁸⁰

Vatra este reprezentată de linia imaginară ce conturează zona de locuit din cadrul fiecărei așezări, parte componentă a localității studiate. Răspândirea teritorială a gospodăriilor, reperatele, drumurile elementele naturale – toate elementele vetrei generează **tipul localității**

a. Gospodăria

Așa cum moșia și vatra sunt gândite ca un tot, construcțiile gospodărești și casele sunt unitare ca materiale și tehnici. Diversele tipuri de case, alături de structura gospodăriei și înfățișarea anexelor pot constitui o anumită zonă sau subzonă.⁸¹

Gospodăria este imaginea activităților economice, a tipului de civilizație pastoral, agrară, mixtă, dar în același timp arată nivelul de atenție dată îngrijirii animalelor, dotărilor, păstrării proviziilor de către stăpâni.

Fiecare familie are un spațiu stabilit în cadrul teritoriului în care își întemeiază **gospodăria** prezentă în cadrul continuității firești a generațiilor. Dimensiunile spațiului gospodăriei variază prin prisma reliefului din zonă, împărțirea realizându-se în funcție de structura ocupațională, iar existența

⁸⁰ I.N.C.D. URBAN-INCERC, Susținerea procesului de urbanizare prin adaptarea structurilor rurale tradiționale și promovarea caracterului identitar al fondului construit, 2012, p. 59

⁸¹ Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Habitatul – Volumul V - Dobrogea, Muntenia, Editura Etnologică, 2017, p. 17

anexelor gospodărești conturează tipul de economie al localității. Impactul adus de cooperativizare asupra gospodăriei se vede în felul în care s-au împărțit curțile, împreună cu subzonele existente.

Sistemul socio-economic de producție și consum primar este reprezentat de **gospodărie**, aceasta fiind **forma inițială de formare a spațiului rural**.

În funcție de gospodăria tradițională, arhitecții au împărțit Argeșul în două zone: „*subzona montană, în nord, cu preponderența gospodăriei axate pe creșterea animalelor, lucrul la pădure și pomicultură (economie mixtă)*” și „*subzona de câmpie, în sud, caracterizată de gospodăriile axate pe agricultură și creșterea animalelor*”. Iar între acestea se află zona de deal, cu un **amestec de gospodării**⁸², acest ultim caz fiind și cel al Curții de Argeș.

În municipiul Curtea de Argeș, construcțiile din cadrul gospodăriilor sunt grupate fără a respecta o ordine, acest lucru sugerând faptul că prin prisma reliefului existent acestea **nu urmează o regulă general valabilă**, raportându-se la spațiul public.

Cu toate acestea, cel mai întâlnit tipar este caracterizat de: **amplasarea construcțiilor ce se face în partea din față a terenului, retras față de limitele de proprietate**, curtea fiind organizată în funcție de **declivitatea terenului și de utilizarea spațiului**.

Se poate afirma că **structura gospodăriei oglindește în mod veridic specificul ocupațional** al locuitorilor - ocupațiile principale ale locuitorilor din teritoriul studiat, fiind un **mediu urban**, existând o multitudine de locuri de muncă specifice unui municipiu, acestea generând zone unde **gospodăria se axează doar asupra casei și a spațiului de locuit**, iar viticultura, legumicultura, pomicultura și sericicultura sau meșteșugurile – ce determină tipurile de construcții-anexă și organizarea gospodăriilor cad în plan secund. De asemenea, și **statutul de spațiu urban** deteremină o anumită structură a gospodăriei, dorindu-se alinierea la **tendențele autohtone**.

Categoria socială vizează capul de gospodărie, ce a fost pusă în postura de a suporta unele oscilații ocupaționale permanente, ce depind de stările conjuncturale sau de durată. În municipiul Curtea de Argeș, se evidențiază faptul că predomină veniturile date de locul de muncă din cadrul unui spațiu urban, iar mai apoi cele agricole, acest lucru reflectându-se în modul de organizare al zonelor funcționale și în dimensiunea fondului construit ocupat în cadrul gospodăriilor, **imaginea urbană fiind proporțională cu câștigurile**.

În subzonele rezidențiale din afara zonei centrale, precum și în cadrul localității componente

⁸² <https://adevarul.ro/stiri-locale/pitesti/arhitectura-rurala-in-judetul-regal-sfaturi-2322517.html>, accesat la 08.09.2024

Noaptes, de cele mai multe ori, organizarea gospodăriei se face prin subîmpărțirea în mai multe „curți”, ierarhizate în raport cu spațiul public și cu utilizarea spațiului. Acestea sunt despărțite de cele mai multe ori printr-o linie imaginară, suzbonele fiind clar delimitate prin intermediul elementelor specifice aferente locului sau cu ajutorul vegetației existente în cadrul gospodăriilor. Construcțiile (una sau două) sunt grupate în partea din față a terenului, retras față de aliniament, astfel încât terenul rămas neocupat cu construcții să poate fi utilizat pentru diverse activități ce se pot desfășura în cadrul propriei gospodării.

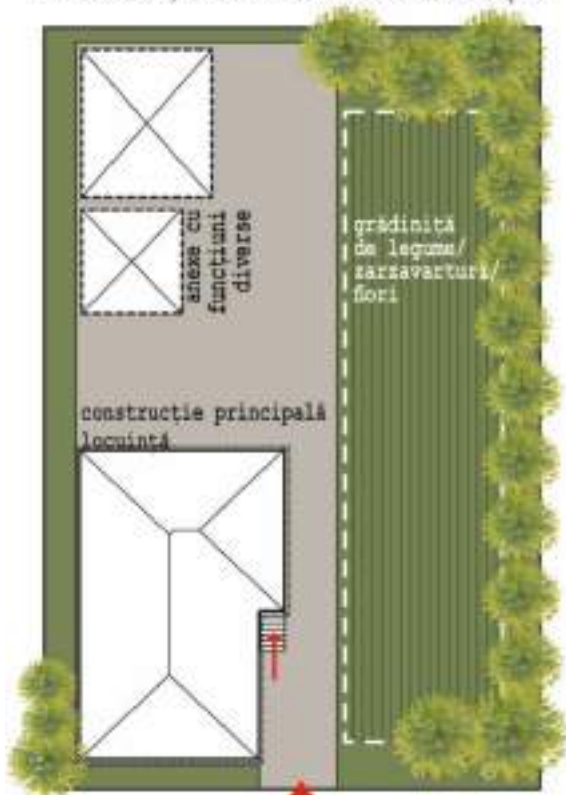
Spațiile sunt percepute și observate diferit, în funcție de declivitatea terenului și, acolo unde specificul este neschimbat, acestea sunt despărțite prin *garduri de uluci sau de nuiete împletite*⁸³. **Accesul pe lot** se realizează pe o singură poartă, iar succesiunea acestora, dinspre spațiul public, vizează în principal **casa (construcția principală)** ce este amplasată în partea din față a terenului, vizibilă din spațiul public. Accesul către aceasta se face printr-o **alee** (potecă) pietruită sau nu, sau realizată mai nou din ciment sau dale prefabricate, cu o lățime minimum necesară pentru a asigura accesul pietonal; **curtea** este amenajată cu plantate ornamentale/ pomi ornamentali și fructiferi; adesea, în fața casei sau în grădină/grădiniță sunt plantați unul sau mai mulți pomi fructiferi, ce pot lua aspectul unei micro-livezi. Aceste plantații de cele mai multe ori scad vizibilitatea către spațiul privat, creând câteodată o perdea de protecție. Spațiul în care se desfășoară **activitatea zilnică**, cuprinde **anexele gospodărești** pentru depozitarea diferitelor rezerve, precum și a uneltelor agricole, fiind de cele mai multe ori un spațiu neplantat. Totodată, în funcție de tipul de teren, în cadrul lotului, pe partea laterală a casei sau în partea posterioară, terenul este utilizat ca **grădină de legume și zarzavaturi**. Sunt cazuri în care se regăsesc și **solarii**. De asemenea, în acest loc se mai țin și animalele (însă în cazul localității studiate sunt rar întâlnite), în spații special amenajate, uneori acoperite.

Pentru municipiul Curtea de Argeș, se remarcă diferența dintre localitatea Curtea de Argeș și localitatea componentă Noaptes în cazul loturilor și amplasării construcției principale. Astfel, terenurile sunt mai generoase, iar construcțiile anexă sunt mai multe, având o influență mai rurală din punct de vedere vizual, dar și funcțional în unele cazuri. Totodată, se remarcă existența unor **loturi mai mici în zonele centrale și loturi mai mari adiacent zonei centrale și în cazul periferiei** așezării. Așadar, construcțiile existente gravitează în cadrul gospodăriei, având diverse poziționări în funcție de ocupațiile locuitorilor și de context.

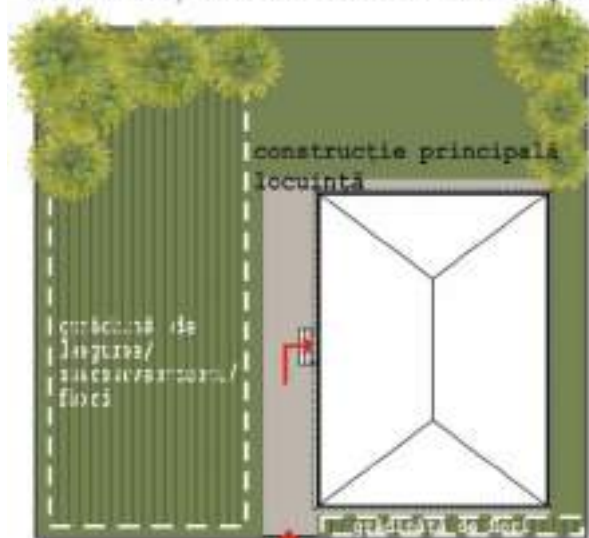
⁸³ Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Habitatul – Volumul V - Dobrogea, Muntenia, Editura Etnologică, 2017, p. 207

Figura 31. Exemplificare gospodării din partea de est a municipiului Curtea de Argeș

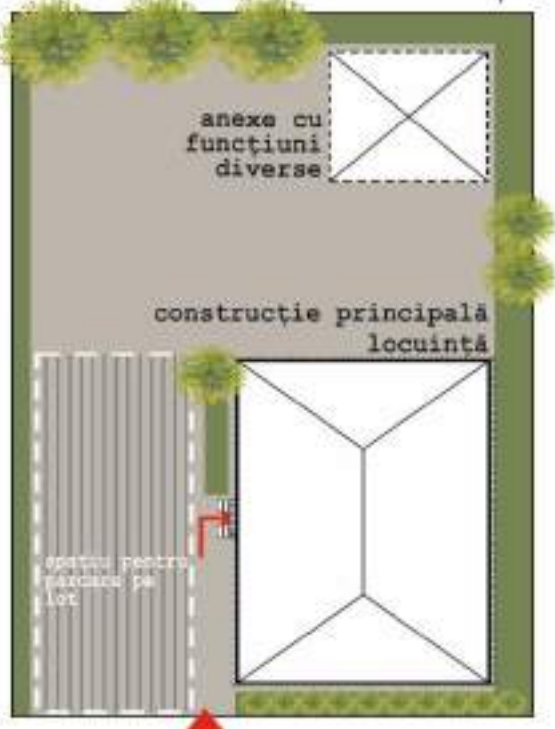
GOSPODĂRII CU CONSTRUCȚII DISPUSE PE O LATURĂ, ÎN PRELUNGIREA LOCUINȚEI

GOSPODĂRII CU CONSTRUCȚII DISPUSE PE O LATURĂ, ÎN PRELUNGIREA LOCUINȚEI

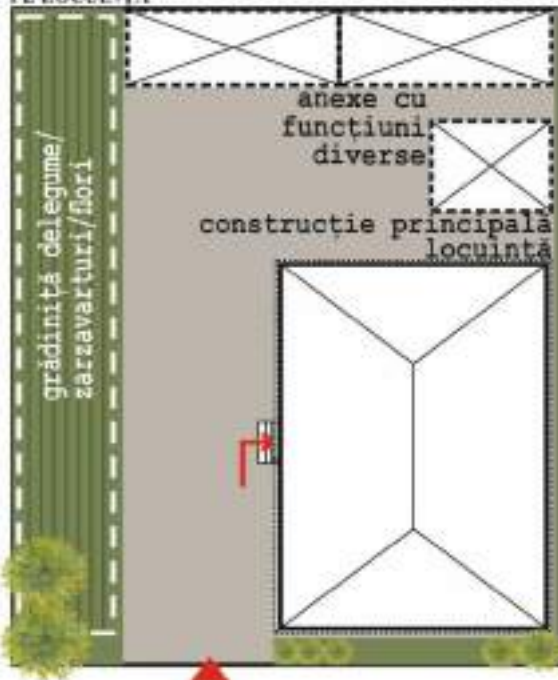

GOSPODĂRII CU CONSTRUCȚII DISPUSE PE O LATURĂ, ÎN PRELUNGIREA LOCUINȚEI

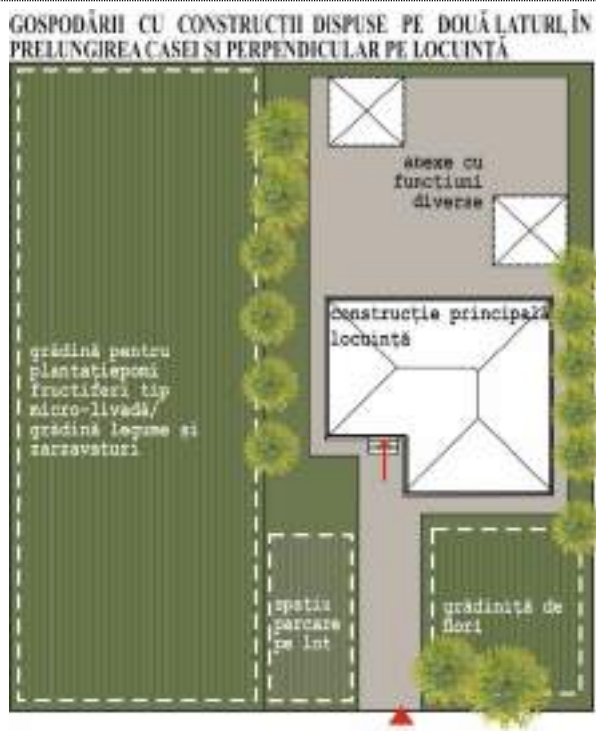
Acest tip de gospodărie cu frecvență crescută, întâlnit mai ales în partea de est a municipiului, se caracterizează prin diverse anexe ce se află în continuarea locuinței, care oglindesc mediul urban și ocupațiile locuitorilor, corelat cu funcțiunea dominantă a gospodăriei. Acoperișul este în patru ape, în funcție de relaționarea cu limita de proprietate (retras față de limita de proprietate). Este prevăzut și un spațiu pentru parcare a autovehiculului pe lot.

GOSPODĂRII CU CONSTRUCȚII DISPUSE PE DOUĂ LATURI, ÎN PRELUNGIREA CASEI ȘI PERPENDICULAR PE LOCUINȚĂ

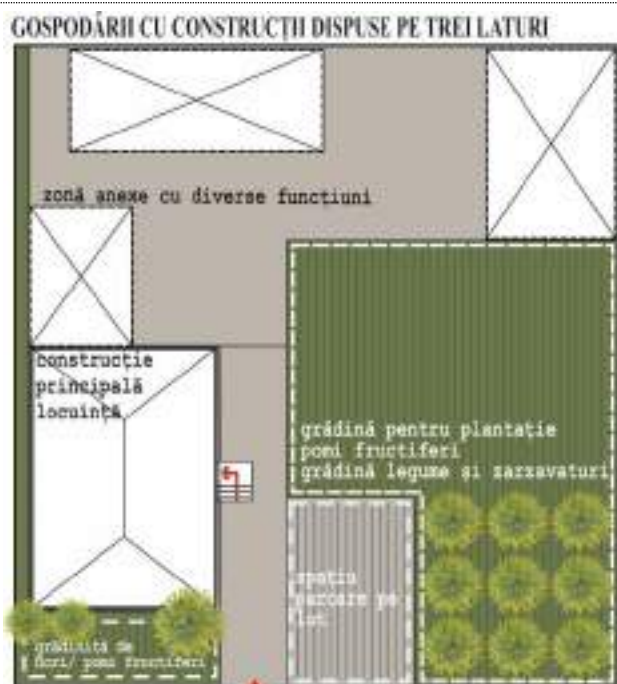
Tipul de gospodărie cu frecvență medie în partea de vest a municipiului caracterizează o construcție principală ce are acoperișul este în patru ape, în funcție de relaționarea cu limita de proprietate. Anexele sunt amplasate în continuarea locuinței sau ca extindere în polată. Pe latura opusă locuinței este de obicei amplasat spațiul de depozitare. Grădina de legume poate fi regăsită pe una dintre lateralele lotului sau în partea posterioară.

Figura 32. Exemplificare gospodării din zona centrală a municipiului Curtea de Argeș

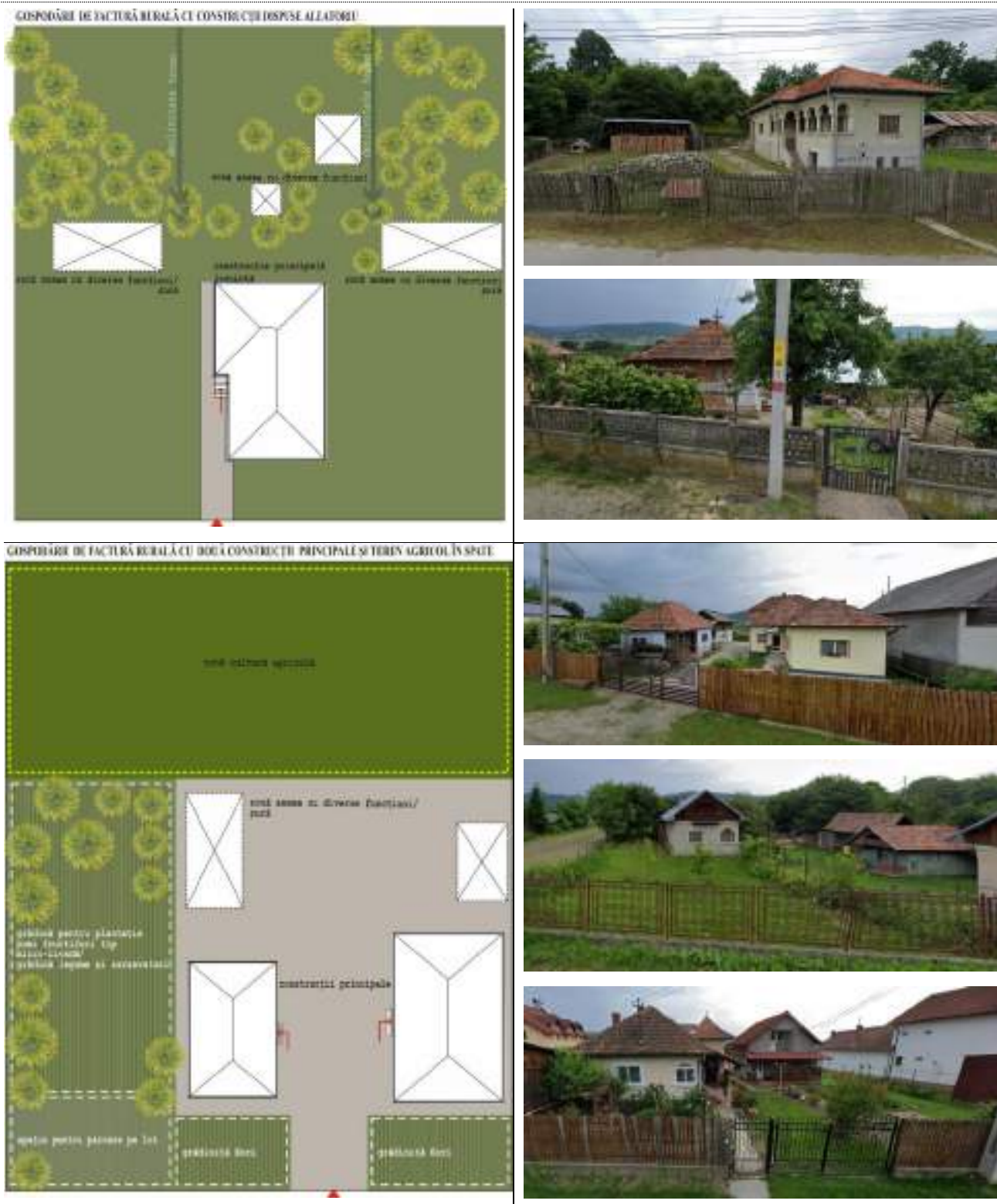
Tipul de gospodărie cu frecvență medie regăsită în partea centrală a municipiului Curtea de Argeș conturează o construcție în regim izolat ca element principal, unde restul elementelor componente gravitează în jurul celui acestuia. Anexele sunt amplasate în continuarea locuinței sau în spatele acesteia. Grădina poate fi regăsită pe una dintre lateralele lotului sau în partea posterioară. Sunt prevăzute și spații pentru parcare a autovehiculelor pe lot, accesu auto fiind adiacent celui pietonal.

Figura 33. Exemplificare gospodării din partea de vest a municipiului Curtea de Argeș

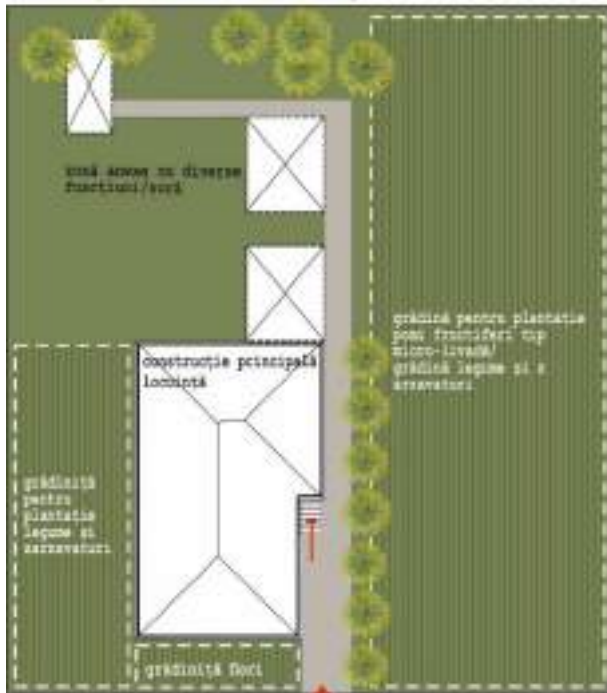

Tipul de gospodărie cu construcții pe trei laturi este mai întâlnit în partea vestică a localității ce adăpostește construcții cu acoperișul în 4 ape, în funcție de relaționarea cu limita de proprietate. Construcțiile anexe sunt amplasate în continuarea locuinței sau ca extindere în polată, dar și pe latura posterioară sau opusă a construcției principale. Grădina de legume întregeste compoziția lotului, fiind în relaționare directă cu volumele existente.

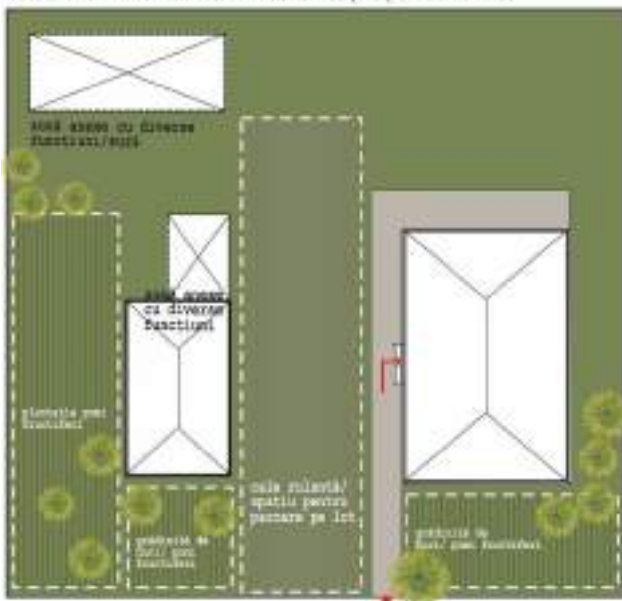
Figura 34. Exemplificare gospodării din localitatea Noapțeș

GOSPODĂRII CU CONSTRUCȚII DISPUSE CENTRAL, ÎN PRELUNGIREA LOCUINȚEI

GOSPODĂRII DE FACTURĂ RURALĂ CONSTRUCȚII ASEZATE PARALEL

Localitatea Noaptes se diferențiază de restul municipiului prin dimensiunea loturilor existente, acestea fiind mult mai generoase, permițând amplasarea mai multor locuințe pe o singură parcelă. De asemenea, activitățile regăsite sunt mai variate și mai apropiate față de mediile rurale, locuitorii axându-se aici și pe micro-agricultură, precum și creșterea animalelor. Pe loturi este prevăzut și accesul autoturismelor sau a utilajelor agricole folosite, precum și un spațiu special pentru parcare.

Așadar, multe dintre gospodăriile se axează doar asupra casei și a spațiului de locuit, având o mică grădină/grădină de flori în față, acest lucru fiind întâlnit în cadrul unui spațiu urban, unde traiul

locuitorilor este asigurat și din alte surse, activitățile pământului și micro-agricultura fiind regăsite în plan secund. Alături de mentalitatea specific unui anume areal, aceste trăsături cu caracter preponderent economic modelează detereminant locuirea – localitatea Noaptes fiind tratată diferit față de restul așezării.

Mai mult, în toate modelele identificate ca fiind distincte prin anumite caracteristici se remarcă o serie de **elemente cu rol de coagulare** precum: casa de locuit ce gravitează în cadrul gospodăriilor, în jurul ei având loc activitățile zilnice; în fața casei sunt pomi fructiferi; zonele funcționale în cadrul gospodăriei sunt deseori delimitate vizibil (acest lucru fiind influențat de declivitatea terenului); fațadele orientate spre stradă sunt uneori umbrite cu pomi fructiferi; curțile sunt uneori delimitate prin plantații dese de arbori, perimetrare, de diferite tipuri.

Mai concret, gospodăriile regăsite în municipiul Curtea de Argeș se pot diferenția prin tipologia planimetrică preponderentă, aceasta fiind:

- **LOCUIȚĂ INDIVIDUALĂ de dimensiuni medii, cu amprentă dreptunghiulară, joasă sau înaltă**, cu înălțimea pereților mai mare decât înălțimea acoperișului, retrasă în general de la aliniere, fiind poziționată cu o latură spre aliniament. Cele mai multe dintre suprafețele de teren sunt medii/mici, iar locul organizării spațiale nu este foarte generos, specific unei așezări urbane. În partea apropiată străzii se regăsesc casa de locuit, grădina de flori/pomi fructiferi, iar în partea posterioară a parcelei se regăsesc anexele și cu grădina de legume. Șarpanta este din lemn, iar învelitoarea din țiglă, șită, șindrilă, tablă plană fălțuită. În compoziția fațadelor domină plinul, golurile fiind, în general, de mici dimensiuni.

Așadar, ca și structurarea localităților, edificarea locuințelor a cunoscut o evoluție de-a lungul timpului, atât în ceea ce privește modul de organizare în plan și volumetriile, dar și materialele de construcții sau decorațiile.

Prin urmare, datorită analizei realizate în cadrul teritoriului s-au remarcat următoarele: casa de locuit își păstrează poziția în cadrul gospodăriei, însă organizarea funcțiunilor și a spațiilor anexe este relativă, fiind adaptată nevoilor existente, în funcție de statutul social și activitatea dominantă pe care proprietarul îl deține. De asemenea, influența urbană își face simțită prezența prin elementele regăsite specifice mediului urban, dar și prin ultimele dezvoltări și intervenții din teritoriu.

În cazul unei clădiri nou amplasate, preluarea modelului de organizare a gospodăriilor din localitate, a retragerilor față de limitele de proprietate și, în măsura în care este posibil, a

dimensiunilor și proporțiilor vechilor construcții este esențială pentru a crea coerența la nivel de localitate/zonă/subzonă a municipiului în cauză.

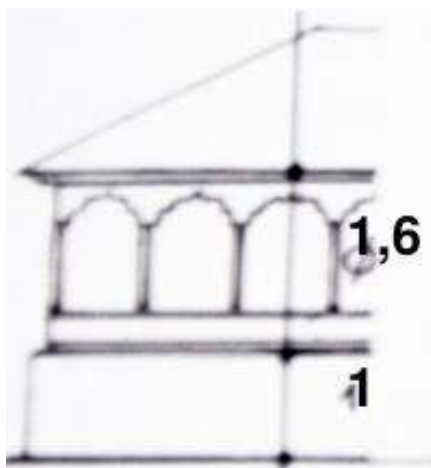
b. Fondul construit

Teritoriul de locuit al orașului cuprinde, în afara zonelor administrativ-teritoriale, următoarele elemente: zone de locuințe, sectoare de construcții și întreprinderi publice; zone plantate de folosință comună; străzi și piețe. Sub raportul componenței lor, zonele de locuit sunt foarte diferite. În primul rând, pe teritoriul lor se pot amplasa numai casele de locuit, clădirile anexe pentru nevoile gospodărești și spațiile necesare pentru plantații (...)

Locuința constituie unitatea de bază în aprecierea gospodăririi spațiului urban. Locuința definește astfel, spațiul care servește pentru locuit și pentru scopuri economice (îndeosebi depozitarea rezervelor alimentare). Ea poate fi împărțită în mai multe încăperi care se află sau nu sub același acoperiș. (...) Unitatea locuinței este data de îngrădirea, împrejmuirea locului respectiv prin curte.⁸⁴

Construcțiile tradiționale prezintă o dezvoltare în registre orizontale, marcate de soclu, prispă, linia de streșină și linia de coamă. În Curtea de Argeș se remarcă existența construcțiilor tradiționale joase, cu un singur nivel, ridicat sau nu pe soclu. De asemenea, în zonele unde pomicultura și micro-agricultura au constituit ocupații de bază poartă urma unor elemente de structură cu caracter funcțional, (beciul) fiind destinat, în special, pentru depozitarea produselor pomicole sau viticole.

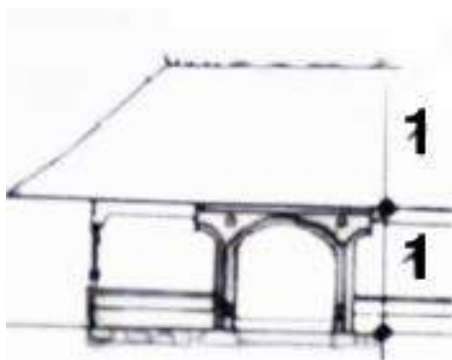
Casa înaltă

În cazul caselor joase se întâlnesc următoarele proporții: înălțimea pereților **egală** cu cea a acoperișului (pentru construcțiile joase așezate pe teren plan), precum și înălțimea pereților ce este **mai mare** decât înălțimea acoperișului având drept cauză faptul că după anul 1900 s-a început o diminuare a înălțimii acoperișului, datorată adoptării țiglei ca material pentru învelitoare, ceea ce a dus câteodată la modificarea pantelor.

⁸⁴ Cucu, V., Geografia populației și așezărilor omenești, Editura Didactică și pedagogică, București, 1974, p. 211-212

Casa joasă

În cazul construcțiilor așezate pe terenurile în pantă, apare soclul, care preia această denivelare. În funcție de topografia terenului, soclul poate fi mai înalt, registrul soclului căpătând o mai mare amploare. *Linia superioară a soclului, marcată de un profil retras al etajului sau printr-un fel de centură „brâu”, și linia superioară a balustradei prispei etajului, adică a „pălimarului”, devin foarte caracteristice.*⁸⁵

Sursă: O.A.R., Ghid de Arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural – Zona Argeș, 2016

Figura 35 – Locuința joasă

⁸⁵ Păun, Silvia – Valoarea arhitecturii autohtone, ed. Per Omnes Artes, București, 2003, p.108 în O.A.R., Ghid de Arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural – Zona Argeș, 2016, p. 14

Figura 36 – Locuința înaltă

Construcțiile din zona studiată reprezintă construcții preponderent dezvoltate pe orizontală, cu registre orizontale bine definite la nivelul volumului principal.

De asemenea, sunt întâlnite și construcții încadrate în tipologia *vile/cule/conace*, fiind caracterizate printr-un gabarit mediu spre mare, cu inspirație din volumetria și aspectul exterior al arhitecturii populare, având elemente din arhitectura urbană locală, adoptând soluții constructive și de finisj adaptate prezentului loc. Unele dintre construcții deserveșc și circuitul public, fiind preluate cu timpul, adăpostind funcțiuni publice la nivelul teritoriului. Aceștea se întâlnesc cu preponderență în partea centrală a municipiului și punctual în restul zonelor/cartierelor.

Adăpostul uman propriu-zis, casa, poate avea dimensiuni variate, împărțiri ale spațiului ori elemente arhitecturale exterioare. A fost în mare măsură dependentă de resursele locale, precum și de starea socială și materială a proprietarilor, dar și de tendințele dintr-o anumită perioadă. La data vizitei pe teren, accesul la materiale noi, mediul urban, au făcut ca locuința să nu mai fie total supusă tradițiilor locale. Cu toate acestea, unele construcții poară și astăzi memoria locului, având sau nu mici modificări considerate ca fiind absolut necesare pentru păstrarea în bună condiție a volumelor.

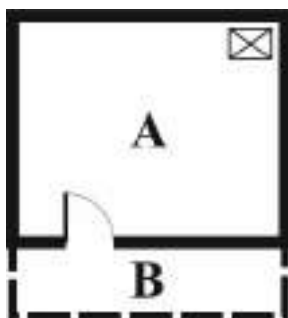
Organizarea interiorului popular din zona Argeșului a fost condiționată de mai mulți factori: mediul natural, ocupații, influențe din alte zone. Unitatea interiorului se manifesta pregnant în elementele componente de bază – planul și numărul încăperilor, instalațiile pentru prepararea hranei și pentru încălzit, mobilierul, textilele de casă, ceramica cuc caracter ornamental, sistemele de iluminat.

De-a lungul timpului, s-au întâlnit mai multe tipuri de planuri ce s-au diferențiat prin formă, dimensiuni, structură și funcționalitate. Pentru o mai bună înțelegere a acestora, prin intermediul documentației – „*HABITATUL*” – Vol. V (*Dobrogea, Muntenia*) – *Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”* se va detalia fiecare tip întâlnit în zona studiată, după cum urmează:

1) Casa cu o singură încăpere

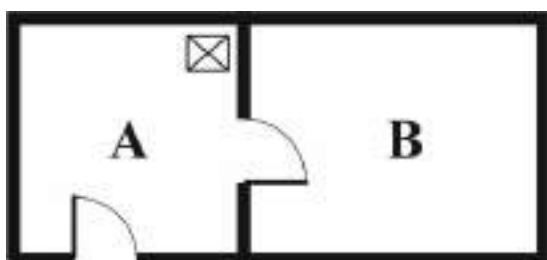

A dispărut în 1950.

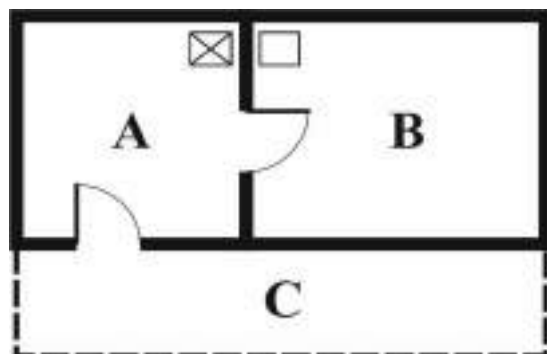

Cu vatră și coș pe colțul din stânga; a dispărut în 1950.

2) Casa cu două încăperi

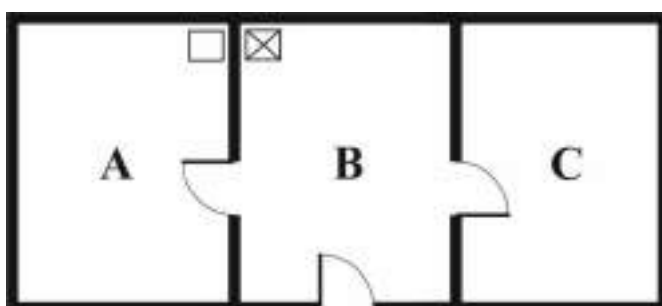

A – cameră cu vatră
B – cameră bună

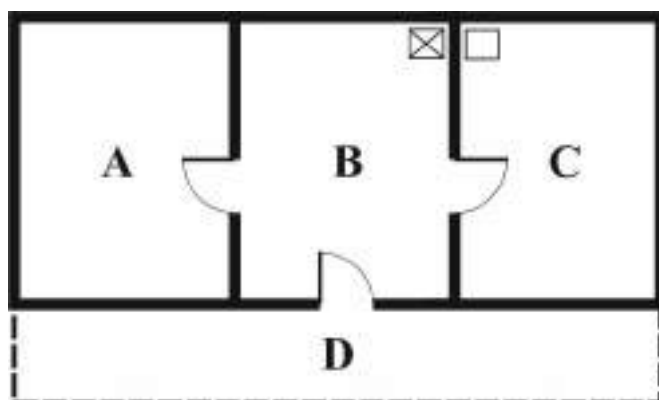

A – cameră cu vatră
B – cameră bună cu sobă oarbă
C – prispă

3) Casa cu trei încăperi

A – cameră
B – tindă (folosită ca și bucatărie)
C – cameră

- A – cameră
B – tindă (folosită ca și bucatărie)
C – cameră

Data fiind diversitatea reliefului prezent în județul Argeș, materialele de construcții sunt la rândul lor variate. Preponderente sunt cele locale, însă odată cu trecerea timpului a apărut cimentul, s-a preparat betonul, cărămida a mai înlocuit, lutul și nuielele, tabla punându-se în locul șindrilei, cocenilor și paielor.

*În zonele unde solul este denivelat se face temelie de piatră până la doi metri pe care se pune teeiul, talpa casei pe perimetrul viitoarei case. De multe ori se lucrează cu soclu înalt, în care pivnița este pe jumătate în pământ.*⁸⁶

Prin intermediul cercetării documentare au fost identificate diversele **tipuri de case generate de factorii istorici**⁸⁷ ce au existat și au ajutat **în scopul evoluției și formării** acestora, urmărindu-se numărul de camere, forma construcției etc. Așadar, în cadrul municipiului Curtea de Argeș se regăesc:

I. Casa la foc:

Având în vedere constantele prezente în teritoriul intravilan, necesare atât în casele tradiționale cât și în cele mai moderne, o constituie **casa la foc**. Pornind cu sfârșitul secolului al XX-lea pentru utilizarea focului s-a folosit un sistem combinat – în tindă (sau „la foc”) la vatră, era locul parțial sau complet închis de pereți, unde se pregătea hrana, iar de aici se încălzea soba oarbă din încăperea în care se dormea. Până în prezent, hornul sau hornurile se mențin în centrul casei, păstrându-se astfel sistemul de încălzire din încăperea alăturată, singura deosebire constând în faptul că, în casele noi, mâncarea se prepară pe aragaz. Mai exact, sistemul vatră-horn este invariant de-a lungul tranformărilor, variantele de sobe, de la cea lipită cu lut și până la cea de teracotă rămân constante, iar singura disfuncție apare în măsura în care, deși există o sursă comună de foc, aceasta nu mai este folosită pentru prepararea hranei.

⁸⁶ Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Habitatul – Volumul V - Dobrogea, Muntenia, Editura Etnologică, 2017, p. 18

⁸⁷ Capesius, 1983

II. Casa cu încăperi aflate în corespondență.

Dezvoltarea structurală a spațiului a fost corelată de-a lungul timpului cu procesul de reorganizarea funcțională și spațială a încăperilor. Dacă inițial casele dispuneau de două încăperi diferențiate pe funcții – tinda avea destinație predominant gospodărească iar a doua cumula celelalte funcții – odată cu apariția celei de-a treia camere „de curat”, a avut loc tranferul de funcții prin distincția camerei de locuit (spațiul intim și spațiul personal) și camera de reprezentare (spațiul social).

Particular, la casele cu două camere, există o singură ușă de acces care leagă prispa cu tinda. În cazurile în care există trei încăperi, în majoritatea cazurilor există încă o ușă de acces, care leagă tinda de curtea din spate a casei.

Excepția de la planurile de mai sus constă în modificarea compartimentării tradiționale a spațiului interior ce poate suferi modificări fără a fi vizibil din spațiul public. De asemenea, construcțiile anexă ce se află în strânsă legătură cu construcția principală, completând activitatea din cadrul gospodăriei, se schimbă odată cu trecerea timpului și cu ocupațiile locuitorilor.

Așadar, factorii geografici, existența procesului de colonizare și popularea așezărilor au influențat structura locuințelor din zonă, fiind evidențiate elementele componente ale acestora. Prin **tendința de autodepășire** în ceea ce privește creșterea standardului de trai sau diversificarea activităților s-a identificat un **proces continuu de adaptare și de transformare a vieții urbane** date de creșterea necesităților comunității existente în zona de studiu.

Totodată, prin intermediul cerințelor locuitorilor s-a dezvoltat fondul construit cu două nivele; s-au utilizat materiale mai durabile, fundații de beton, cu pereții de cărămidă sau bolțari puternic armați; s-a renunțat în totalitate sau parțial la anexele gospodărești etc. **Așadar, majoritatea transformărilor din cadrul localității au fost vizibile și au constat în: modificarea volumului construcției; modificarea raportului laturilor; realizarea unor extinderi; creșterea suprafeței ocupate cu construcții din cadrul gospodăriilor etc.**

În concluzie, construcțiile tradiționale prezente într-un număr mare în cadrul municipiului mențin memoria spațiului până în prezent. Prin intermediul noii dezvoltări, imaginea gospodăriei, în ansamblu, nu a fost alterată, existând mici modificări, iar în ceea ce privește construcțiile noi, acestea, în cele mai multe dintre cazuri nu corespund cu imaginea autentică a locului și cu specificul local.

II.10. Operațiuni urbanistice importante

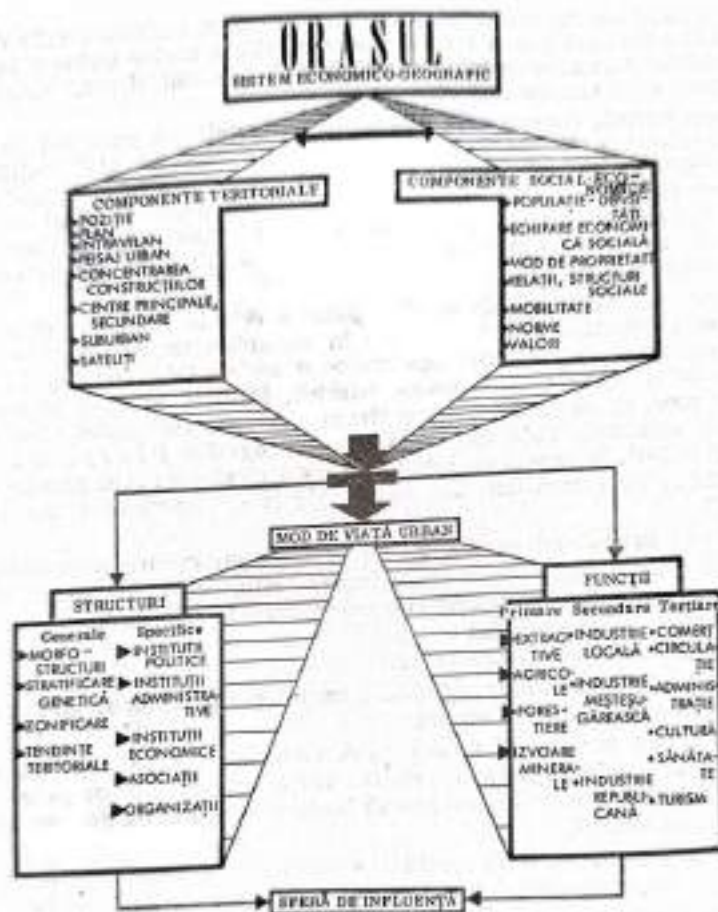
Putem defini, schematic, orașul, în accepțiunea modernă, drept „centrul populat, așezarea omenească cu un înalt grad de dezvoltare și organizare”. (...) Prin noțiunea de „urban”, spre

deosebire de cea de „rural”, se înțelege cadrul și modul de viață caracteristic populației care trăiește în așezări ce oferă un confort social ridicat, diferențiat și specific locuitorilor săi sub aspectul muncii, cazării, deservirii, echipării tehnice și recreerii.⁸⁸

Cadrul urban este caracterizat de o serie de criterii și atribute urbane ce conturează spațiul, printre care se numără: **concentrarea populației, concentrarea și densitatea ridicată a fondului construit, deservire, echipare complex și diferențiată, structură și zonificare funcțională, caracter economic productiv – preponderent neagricol.**

Contextul funcțional și morfologia așezării studiate au fost generate de un complex de fenomene și factori, cumulate în timp, cele mai reprezentative din punct de vedere urbanistic fiind: cadrul fizico-geografic, așezării, organizarea administrativă și fluctuațiile demografice.

Figura 37. Sistemul economico-geografic al orașului

Sursa: Vasile Cucu, *Geografia populației și așezărilor omenești*, Editura didactică și pedagogică, București

⁸⁸ Cucu, V., *Geografia populației și așezărilor omenești*, Editura Didactică și pedagogică, București, 1974, p. 171

Centrul oraşului medieval Curtea de Argeş s-a dezvoltat, potrivit renumitului arhitect Grigore Ionescu, „în principal în jurul Curţii domneşti”. Curtea domnească de la Argeş a fost, aşadar, nucleul polarizator al dezvoltării acestei străvechi localităţi din Ţara Românească. Vatra aşezării s-a constituit în zona Văii Târgului (actualmente, Valea Doamnei), unde au fost descoperite locuinţe semiîngropate, cu vatra dispusă central, datând din a doua jumătate a secolului al XIII-lea şi începutul secolului al XIV-lea.

Perimetrul central includea zona comercială a oraşului, actuala stradă a Castanilor (unde s-au depistat locuinţe de acelaşi tip de perioadă menţionată, precum şi un zid de incintă făcând parte, probabil, dintr-un sistem de fortificaţie amplasat în partea sudică), precum şi străzile existente Decebal şi Mircea cel Bătrân.

(...) Spre sud, se vor constitui cătunele: Căpreşti, Epureşti, Valea Târgului şi Valea Sasului, pe colinele: Bădeşti, Boştenatu, Căpreştilor, Cătina, Corea, Dosul Văii Boierului, Dosul Văii Surliceşti, Epureştilor, Pungaşului, Rădiile, Răzoaia, Sasului, Sorba, Strâmba. Spre nord, pe malurile Văii Iaşului, vor apărea cătunele Bolniţei şi Flămânzeşti.

Pe malul drept al râului Argeş, se vor forma nucleele familiale ale: Corbenilor, Davideştilor, Petreştilor din cătunul Marina. (...) Pe malul opus al râului Argeş, zonele de locuire se vor extinde pe văile: Buşuga, Calului, Heriei, Siliştei (Marinei), Stricatul.

(...) Nucleele de locuire menţionate vor evolua, în cursul Evului Mediu, spre conturarea cartierelor actuale ale oraşului, evoluţie determinată de calitatea de reşedinţă domnească şi de funcţia sa de important centru economic şi comercial.

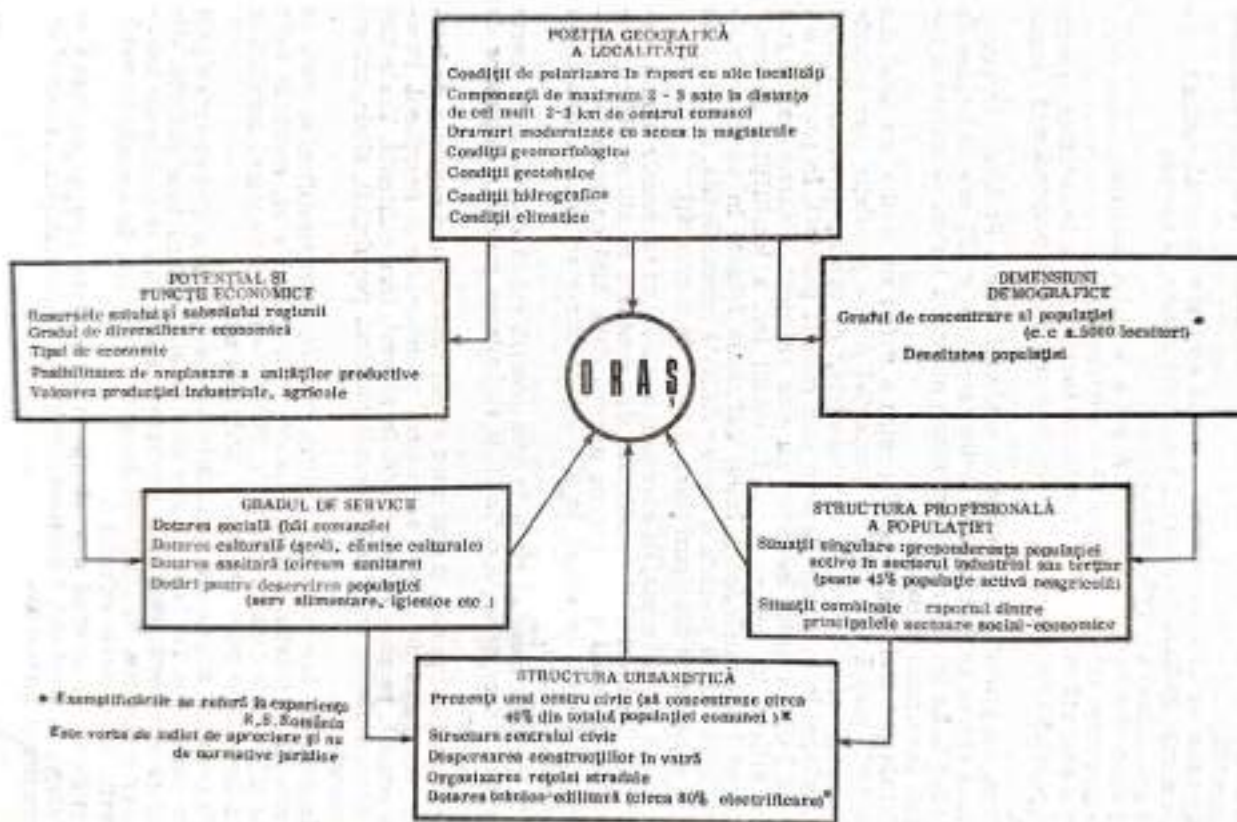
Curtea domnească includea, în perimetrul său, în afara incintei actuale, cu amplasamentele Bisericii Domneşti (sec. XIV) şi ale caselor voievodale atribuite primilor Basarabi (la sud) şi lui Neagoe Basarab (la nord), zona monticolului Bisericii Sân Nicoară, edificate în prima jumătate a secolului al XIV-lea.

(...) Se constată o dispunere relativ concentrică a zonelor rezidenţiale, faţă de Curtea domnească, sub raportul situaţiei sociale a locuitorilor: demnitarii feudali – în imediata apropiere a incintei, negustorii – în zona limitrofă a târgului, iar meşteşugarii – grupaţi pe uliţe, gravitând, în cazul olarilor şi al bătuşarilor, în jurul bisericilor breslelor respective: Biserica Olari şi Biserica Bătuşari.

(...) Cartierul olarilor, consemnat distinct în Catagrafia din anul 1838, înregistra cel mai mare număr de locuitori din oraş (598) grupaţi în ansamblul rezidenţial situate pe actualele străzi: Cuza Vodă, Schitului (est), Despina Doamna, Matei Basarab, Mihai Bravu (vest).

(...) Denumirea unor ulițe consemnate documentar în secolele XIV-XV este un argument indubitabil pentru determinarea fixării spațiale a categoriilor menționate de meșteșugari: Chivărari (actualmente, Ion Heliade-Rădulescu), atestând existența unor meseriași specializați în confecționarea chiverelor (...), Cojocarului, Croitorului, Rotarului, Șubari.⁸⁹

Orașul, ca centru populat, este un rezultat al adâncirii diviziunii sociale a muncii, un fenomen ce se manifestă într-un anumit cadru geografic (...).

„Contradicția dintre oraș și sat începe o dată cu trecerea de la orânduiala gentilică la sat, de la limitarea locală la națiune și continua de-a lungul întregii istorii a civilizației” (K. Marx, Fr. Engels)⁹⁰

⁸⁹ Constantinescu, G., Curtea de Argeș. Ansamblul medieval-modern, Ed. Pitești – MMXVII, p. 47-48

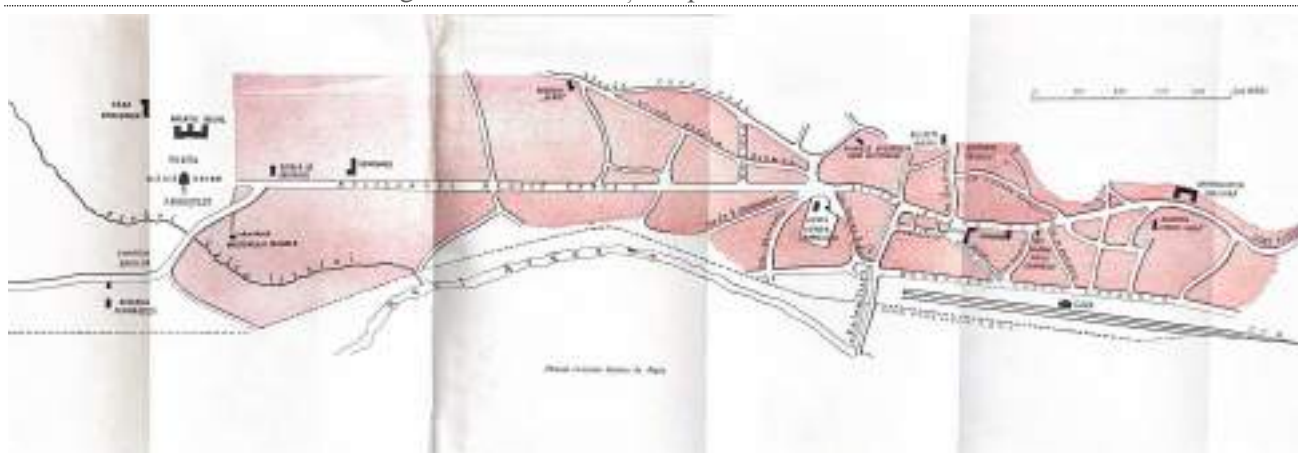
⁹⁰ Cucu, V., Geografia populației și așezărilor omenești, Editura Didactică și pedagogică, București, 1974, p. 170, 172

a. Monumente istorice înscrise în Lista Monumentelor Istorice

La sfârșitul veacului trecut, vestigiile de la Curtea de Argeș intră într-un con de lumină care le evidențiază atât starea precară în care se aflau atunci, cât și valoarea lor ca monumente istorice, adirmându-se că *monumentele noastre , chiar lăsate în părăsire și neîngrijite <<luptă în importanță cu ale vecinilor noștri și întrec în frumusețe pe ale multor popoare din Europa >>*.⁹¹

Împărțirea monumentelor istorice în două categorii a fost stabilită încă din anul 1895, când a fost promulgată o lege prin care este necesară o comisie ce aviza documentațiile în vederea intervențiilor asupra monumentelor istorice; astfel a fost stabilit faptul că acestea se pot clasifica în: monumente întreținute de stat și monumente publice ce vor fi întreținute de unitățile administrative.

Figura 39. Istoria orașului prin monumentele lui

Sursă: Ionescu, G., *Curtea de Argeș – Istoria orașului prin monumentele lui*, Fundația pentru Literatură și artă „Regele Carol II”, București, 1940

În prezent, în municipiul Curtea de Argeș sunt înregistrate conform Listei Monumentelor Istorice aprobată cu Ordonanța 2.828/2015, atât monumente istorice de clasa A (de interes național), cât și monumente istorice de clasa B (de interes local) ce reprezintă monumente de arheologie și monumente de arhitectură, așa cum va fi detaliat în următorul tabel:

Tabel 4. Lista monumentelor istorice din municipiul Curtea de Argeș, conform L.M.I. aprobată cu Ordonanța nr. 2.828 din 2015

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
444.	AG-II-m-A-13627	Gara	Municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. 1 Mai nr. 4	1880

⁹¹ Constantinescu, N., *Curtea de Argeș 1200-1400 – Asupra începuturilor Țării Românești*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1984, p. 16-17

Primăria municipiului Curtea de Argeș a luat inițiativa de a reabilita Gara Regală, un monument istoric construit la sfârșitul secolului al XIX-lea, care de ani de zile se află într-o stare avansată de degradare.

În anul 1885 s-a votat în Parlamentul României o lege prin care Guvernul era autorizat să construiască nouă linii de cale ferată, printre ele aflându-se și linia Pitești-Curtea de Argeș, la inițiativa regelui Carol I. Regele venea des în județul Argeș, în special la Curtea de Argeș. În momentul în care acest oraș a intrat în atenția lui Carol I, regele s-a hotărât să facă din mănăstire un loc de veci pentru familia sa. Gara a fost înființată și cu acest scop, de a înlesni deplasarea membrilor familiei regale la mănăstirea ctitorită de Neagoe Basarab.

O adevărată bijuterie arhitectonică, gara regală din Curtea de Argeș a fost construită în mai puțin de un an la cererea regelui Carol I și după planurile arhitectului francez Andre Lecomte de Nouy, același care restaurase și Mănăstirea Curtea de Argeș. Cu un design unic, ombinând modelul original francez cu elemente românești, Gara din Curtea de Argeș și-a păstrat aproape perfect fiecare detaliu, de la construcție și până azi. Gara a fost inaugurată pe 27 noiembrie 1898, data la care a avut loc și punerea în circulație a căii ferate Pitești – Curtea de Argeș, în lungime de 38,4 km.

Aceasta a primit supranumele de „gara regală”, pentru că toți regii înmormântați la Mănăstirea Curtea de Argeș au fost aduși cu trenul. Gara are o arhitectură pur și simplu magnifică, împodobită cu elemente decorative ce duc cu gândul la palatele din Andaluzia.⁹²

Figura 40. Gara – cod LMI **AG-II-m-A-13627**, municipiul Curtea de Argeș

⁹² <https://adevarul.ro/stiri-locale/pitesti/povestea-garii-regale-din-curtea-de-arges-de-ce-1777498.html>, accesat la 8.09.2024

445.	AG-II-a-A-13628	Mănăstirea Argeşului	municipiul CURTEA DE ARGES	Bd. Basarabilor 1	sec. XVI-XIX
446.	AG-II-m-A-13628.01	<i>Biserica Episcopală "Adormirea Maicii Domnului"</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGES</i>	<i>Bd. Basarabilor 1</i>	<i>1512-1517</i>
447.	AG-II-m-A-13628.02	<i>Paraclis</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGES</i>	<i>Bd. Basarabilor 1</i>	<i>1885</i>
448.	AG-II-m-A-13628.03	<i>Palat Episcopal</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGES</i>	<i>Bd. Basarabilor 1</i>	<i>1885</i>
449.	AG-II-m-A-13628.04	<i>Clădiri anexă</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGES</i>	<i>Bd. Basarabilor 1</i>	<i>1885</i>
450.	AG-II-m-A-13628.05	<i>Parc</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGES</i>	<i>Bd. Basarabilor 1</i>	<i>1885</i>

451.	AG-II-m-A-13628.06	<i>Biserica de lemn „Intrarea în biserică” strămutată din satul Palanga, com. Amărăști, jud. Vâlcea</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGES</i>	<i>Bd. Basarabilor 1</i>	<i>1847</i>
-------------	---------------------------	---	-----------------------------------	--------------------------	-------------

La capătul de nord al bulevardului principal se întinde gardul prin poarta căruia se pătrunde în vastul **parc** unde se află unul dintre cele mai vestite monumente ale așezării: mănăstirea Curtea de Argeș. Pe locul de astăzi al bisericii acestei mănăstiri, încă de prin veacul al XIV-lea, există un vechi lăcaș de cult.

Despre biserica cea nouă, prima mențiune documentară este regăsită în actul prin care, la 7 ianuarie 1517, Neagoie Basarab, vorbind despre mănăstire, îi făcea danie *ca să-i fie de hrană și de întărire*⁹³. Biserica a fost târnosită la data de 15 august 1517, timp în care aceasta nu era încă zugrăvită, iar clădirile mănăstirești nu erau finalizate.

*Tradiția populară pretinde că proiectantul edificiului și conducătorul lucrărilor de construcție ar fi meșterul Manole, nume sub care îl putem recunoaște pe Manolli din Nicosia, constructorul adus de Neagoie Basarab pentru a-l ajuta la ridicarea unei biserici <<(…) mănăstire naltă cun n-a mai fost alta (...)>>*⁹⁴. Unii cercetători afirmă că, meșterul Manole ar fi fost doar conducătorilor lucrărilor realizate în scopul împodobirii fațadelor cu *horbota dăltuirilor din piatră și marmură*, iar zidirea bisericii ar fi fost realizată sub atenția lui Neagoie Basarab, constructori fiind aceeași meșteri locali care ridicaseră și alte clădiri de același tip.

Legenda zidirii acestei mănăstiri voievodale, pretinde că pentru a duce la capăt construcția, meșterul Manole și-a jertfit propria soție, zidind-o la temelia bisericii. Manole, arată legenda, a ajuns la acest sacrificiu după ce și-a dat seama că lucrarea nu va putea fi terminată atât de repede precum o dorea voievodul. Locul aceste jertfe a fost însemnat în unghiul dintre două ziduri, pe fațada de miazăzi, de către cei ce au urmat voievodului-ctitor și marelui săi meșter zidar.

După moartea lui Neagoie Basarab au fost terminate și clădirile mănăstirești ce înconjurau biserica: stăreția, chiliile, o trapeză mare, bucaătăria, teascul pentru ulei, brutăria etc. În două dintre colțurile incintei de formă rectangulară, către NE și SE, fuseseră înălțate paraclise. Intrarea în incintă se făcea pe sub turnul-clopotniță situat către mijlocul laturei sudice a patrulaterului de clădiri

⁹³ Iliescu, E., Pe Argeș în sus, Editura Stadion, 1971, p. 23

⁹⁴ Iliescu, E., Pe Argeș în sus, Editura Stadion, 1971, p. 23

mănăstirești, iar în afară fusese ridicată o casă de oaspeți asemănătoare așezământului bizantin cunoscut sub numele de „xenodochia”.

Dăruită cu podoabe și odoare al căror număr și valoare sunt greu de imaginat, înzestrată cu sate, moșii și venituri din vămi ce o situau printre cele mai bogate din țară, mănăstirea Curtea de Argeș a cunoscut de-a lungul vremii perioade de strălucire deosebit de importante. La august 1517, la sfințirea bisericii, au participat și oaspeți de peste hotare. Cu toată strălucirea și faima de care se bucura, mănăstirea a cunoscut și numeroase momente de restriște și de grea cumpănă. În afara calamităților naturale, numeroase și cu efecte dezastruoase, mănăstirea a trecut și prin alte încercări năprasnice întâiul mare jaf căruia a trebuit să-i facă față în iarna anului 1610-1611, când oștile lui Gabriel Bathory au călcat țara; un veac și jumătate mai târziu, în decursul anilor 1769-1774, mănăstirea a fost prădată de turci. În secolul al XIX-lea a urmat un alt șir de întâmplări tragice: cutremurul din luna octombrie 1802, când s-a dărâmat partea de sus a turnului-clopotniță și s-a stricat zugrăveala bisericii; incendiul din anul 1814, când pârjolul a mistuit o mare parte a turnului de la intrarea în clădirile mănăstirești, iar turlei de deasupra naosului i-a dislocat pietrele; incendiile din ianuarie 1866, 23 aprilie 1867, 2 decembrie 1867 ș.a..

La începutul veacului al XVII-lea, voievodul Radu Șerban, în prima sa domnie (1602-1611), s-a gândit să refacă mănăstirea „stricată și neîntărită”. După el, Matei Basarab (1632-1654) a inițiat și a desăvârșit importante lucrări de construcții noi, de reparatii și consolidări, refaceri ale zugrăvelilor vechi etc. Din pisania pusă la 25 august 1682 pe fațada bisericii aflăm că Șerban-Vodă Cantacuzino (1678-1688) a consolidat zidăria bisericii.

Episcopul Iosif Sevastis, unul dintre cei mai de seamă conducători ai eparhiei Argeșului, în timpul cât a păstorit aici (1732-1820), s-a preocupat și el de restaurarea complexului monahal, reparând stricăciunile produse de război, defăcând (din lemn) turnul-clopotniță și „dregând” zugrăvelile crăpate și, în parte, căzute la cutremur. În fine, la 15 mai 1875, s-a trecut la executarea lucrărilor care urmăreau să redea monumentului întreaga lui strălucire, restaurare ce s-a făcut după proiectul și sub conducerea arhitectului francez Andre Lecomte de Nouy.⁹⁵

*Monumentul cel mai impresionant rămâne însă actuala Biserică Episcopală (cunoscută și sub numele de **Mănăstirea Curtea de Argeș**), ctitorită și sfințită de Neagoe Basarab în 1517. Înălțată pe un soclu înalt și larg, biserica are un echilibru al volumelor și o suplețe ieșite din comun. Edificiul se înalță în două registre, despărțite printr-un brâu de piatră torsionat. Registrul inferior, mai amplu, e împărțit în panouri dreptunghiulare, iar chenarul sculptat al fiecărui panou încadrează ferestrele.*

⁹⁵ Iliescu, E., Pe Argeș în sus, Editura Stadion, 1971, p. 24

Registrul superior are panouri semicirculare, firide înconjurate de ornamente, iar la întretărirea arcurilor se află mici discuri cu câte un porumbel de piatră aurit, ținând în cioc un clopoțel ce sună la adierile vântului.

Cele patru turle sunt bogat decorate, primele două, de pe pronaos, torsionate una către cealaltă, conferă ansamblului o linie de eleganță impresionantă, cu totul originală.

Suprafața ocupată de biserică este de 756 mp, iar înălțimea, până la vârful turlei mari de 31m. Întregul ansamblu are un echilibru și o noblețe care-i dau valoarea de reală bijuterie, unică în istoria arhitecturii din Europa de sud-est.

În interior își dorm somnul de veci Neagoe Basarab, ctitorul, soția sa, Doamna Despina și patru dintre copiii lor. Se află aici și mormintele regelui Carol I (1866-1914), făuritorul României moderne, cel al soției sale, regina Elisabeta, ca și cele ale regelui Ferdinand I (1914-1927), marele întregitor de țară și al Reginei Maria. Un arc de istorie zbuciumată, plină de jertfe și călăuzitor de idealuri îi unește pe primii regi ai României cu predecesorii lor din epoca voievodală.⁹⁶

În plan, biserica mănăstirii Argeșului prezintă împărțirea clasică a lăcașelor de cult ortodox: pronaos, naos și alotar. Aici însă, pronaosul are o formă care, în timpul lui Neagoe Basarab, era deosebită de ce s-a realizat în cadrul arhitecturii bisericesti. Dimensiunile neîntâlnite ale pronaosului au atins dorința pe care ctitorul a avut-o, aceasta fiind ca biserica să fie în același timp și necropolă domnească. Naosul este delimitat față de pronaos printr-un spațiu îngust, dreptunghiular, fancat de două firide și amplasat între șirul celor patru coloane estice ale pronaosului mic. Partea centrală a naosului urmază forma unui pătrat, fiind evidențiat de cele patru arce de susținere a turlei mari și capătă contur prin cele două abside semicirculare. În zidurile ficărei abside sunt străpunse către trei ferestre, golul acestora lărgindu-se în spre interiorul naosului. Turla ce se ridică deasupra pătratului central, are în interior, ca și în afară, o secțiune octogonală. Altarul are forma unei abside semicirculare, luminată de trei ferestre, înalte, tăiate în zidărie ca și ferestrele naosului.

Dintre mormintele adăpostite în biserică, numai patru au fost păstrate în interior, restul lespezilor funerare fiind scoase afară. Cele trei morminte păstrate în interior au fost reșezare în colțul sud-estic al pronaosului mare. În zonele din colțurile adiacente peretelui vestic al pronaosului mare se află mormintele unor membri ai fostei familii regale: Carol I, Elisabeta, Ferdinand I și Maria.

Arhitectural, biserica mănăstirii Argeșului prezintă proporții armonioase, mai ales tunci când este privită dinspre est. Biserica și ahiazmatarul din fața intrării ei sunt construite pe o platformă m ai

⁹⁶ Mihăilescu, I., Costache, F., Dumitrecu, I., Județul Argeș, Redacția publicațiilor pentru străinătate – România, 1996-2000, p. 32-33

ridicată decât nivelul din jur și împrejmuită cu un gard scund din panouri de piatră sculptată. Soclul monumentului este relativ înalt împodobit cu ciubuce și profile cioplite în piatră fasonată. Printr-un brâu de piatră, cioplit bîn fomra unei frânghii răsucite, fațada bisericii este împărțite în două registre. În registrul inferior, decorația constă în panoură dreptunghiulare înalte, încadrate cu rame cioplite în piatră, cu ciubuc dublu. Parte din aceste panouri sunt împodobite cu câte o lespede bogat sculptată; celelalte au câte una sau două ferestre ale căror ancadramente sunt și ele decorate cu o adevărată risipă de dăltuiri în piatră. În registrul superior, panourile decorative sunt închise, în partea lor de sus, cu ciubuce de piatră tăiate în arc de cerc. În fiecare dintre spațiile aflate între nașterile arcelor a două panouri alăturate, sunt plasate discuri bombate și cizelate cu sculpturi în piatră, a căror caracteristică este că nu seamănă unele cu altele; deasupra acestor „bumbii” de piatră stă câte o pasăre cu aripile întinse. Câmpurile panourilor registrului superior sunt împodobite cu câte o rozetă încadrată sau nu cu pătrate, bogat doltuită în piatră. Ca și la bumbii cu păsări, și la aceste rozete motivele geometrice sau florale ale sculpturilor nu se repetă de la un panou la altul. Cornișa bisericii este alcătuită dintr-o suită de numeroase ornamente cioplite artistic în piatră sau modelări în tablă.

Intrarea în biserică se face urcând pe o scară cu 12 trepte. Ușa de intrare este încadrată în arcada cu ramă lată a unui portal la fel de bogat împodobit cu sculpturi în piatră. Pe fațada de la intrare, în registrul inferior, de-o parte și de alta a portalului, se află câte două pisanii înalte, în câmpul cărora sunt cizelate în piatră inscripțiile ce amintesc fazele prin care au trecut lucrările de construcție și cele de restaurare a monumentului. Cele două pisanii din dreapta intrării au fost puuse aici din porunca lui Neagoie Basarab; ele au fost alcătuite de cititor în limba slavonă și sunt încrustate în slove chirilice. De cealaltă parte a portalului, în stânga intrării, amândouă pisaniiile sunt redatse în românește; cea de lângă scară, cizelată cu litere chirilice, a fost pusă de Șerban-Vodă Cantacuznino, la 25 august 1682; vecina ei, cea din extrema stângă, a fost pusă în anul 1885, o dată cu ultima restaurare.

În fața intrării în biserică și înăuntrul împrejmuirii cu flori de piatră ale balustradei care înconjoară platforma ce are aici înfățișarea unei mici curți, se înalță aghiazmatarul, acoperământ sub care se oficiau slujbe în aer liber.

Decorurile fațadelor se încheie sub acoperiș, unde șiruri de modele geometrice și florale, așternute succesiv, creează impresia, datorită numeroaselor proeminente și intrânduri, că o perdea de ciucuri atârână pe pereți. Zugrăveala decorurilor existente este caracteristică artei persane, utilizând auriul, verdele și albastrul.⁹⁷

⁹⁷ Stelea, V., Mic îndreptar turistic – Curtea de Argeș, editura Meridiane, București, 1968, p. 19

Patru turle, fiecare cu câte opt ferestre înguste, asemenea unor fanteverticale, decorate cu rame florale și în vârf cu câte o cruce triplă, aurită, încheie construcția. Tulele mici așa datorează bizara înfățișare faptului că întreaga lor arhitectură este răsucită în jurul axului vertical. Acoperișul, de asemenea ornamentat, este din plumb lucrat cu ciocanul.

Secolul al XIX-lea reprezintă pentru lăcașul de cult, un șir de calamități și multe refaceri, putând fi observate pe turla cea mare anii cei mai primejdioși (1800, 1804, 1838, 1845), până când la sfârșitul anului 1867, două incendii consecutive mistuie seminarul, casele înconjurătoare și interiorul bisericii. O restaurare totală, din care a rezultat biserica de azi, așa cum a clădit-o Neagoe Basarab, a început în 1875 și a durat 11 ani.⁹⁸

Palatul Episcopal a fost ridicat între 1886 și 1890 de regele Carol I, după planurile arhitectului francez André Lecomte du Noüy, cel care a reconstruit și frumoasa catedrală a mănăstirii. În aripa de nord, în sala aflată în oglindă cu Sala Manole, a fost organizat un muzeu care adăpostește patru fresce originale ale Catedralei Mănăstirii, precum și Catapeteasma dăruită de Șerban Cantacuzino.

În ultimii ani, Reședința Regală din Curtea de Argeș a trecut printr-un amplu proces de restaurare. Frumusețea construcției, valoroasa expoziție muzeală din interior, dar și istoricul familiei regale completează imaginea ansamblului Mănăstirii de la Curtea de Argeș, vechea capitală a Țării Românești.

⁹⁸ Stelea, V., Mic îndreptar turistic – Curtea de Argeș, editura Meridiane, București, 1968, p. 21

Figura 41. Biserica Episcopală "Adormirea Maicii Domnului" – cod LMI AG-II-m-A-13628.01, municipiul Curtea de Argeș

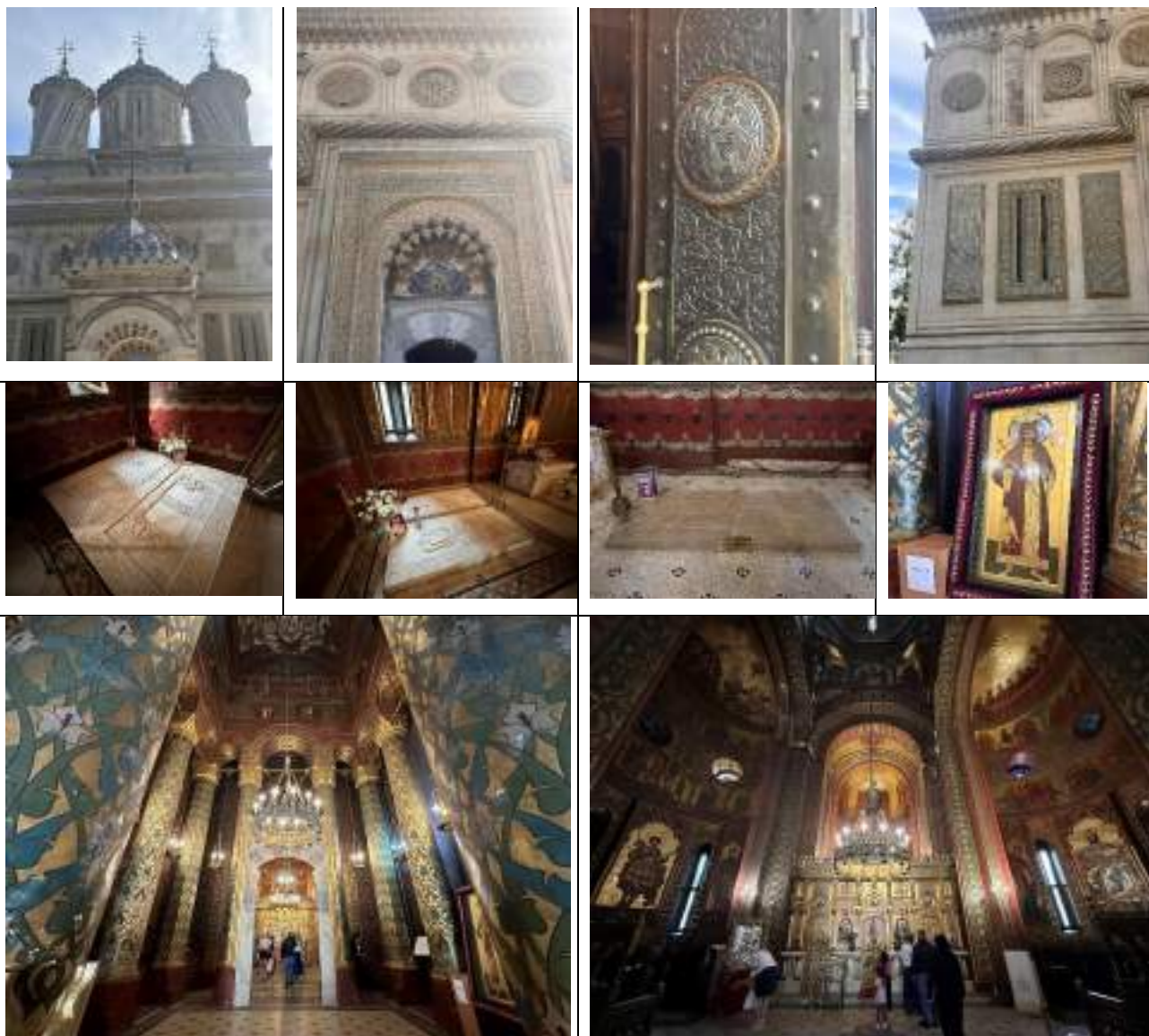

Figura 42. Paraclis – cod LMI AG-II-m-A-13628.02, municipiul Curtea de Argeș

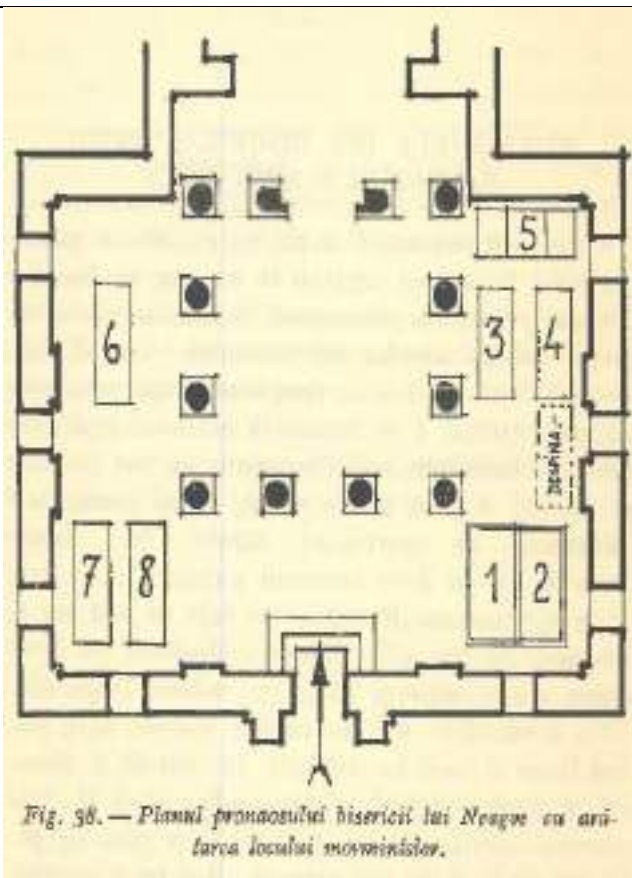

Fig. 38. — Planul pronaosului bisericii lui Neagoe cu arhitectura localui moyninilor.

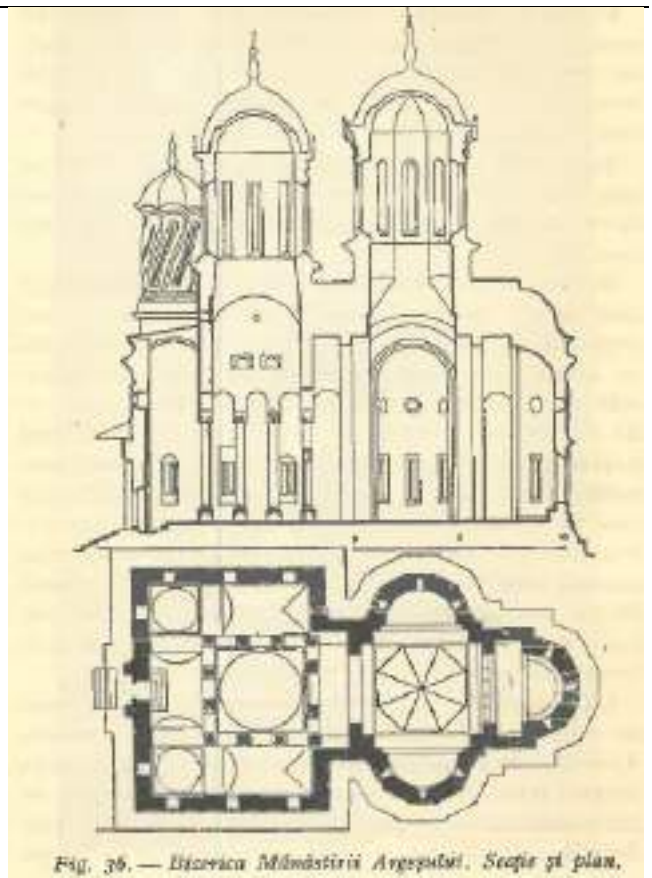

Fig. 39. — Dispozitia Mănăstirii Argeşului. Secţie şi plan.

Figura 43. Palat Episcopal – cod LMI AG-II-m-A-13628.03, municipiul Curtea de Argeș

Figura 44. Clădiri anexă – cod LMI AG-II-m-A-13628.04, municipiul Curtea de Argeș

Figura 45. Parc – cod LMI AG-II-m-A-13628.05, municipiul Curtea de Argeș

Biserica de lemn Palanga, Curtea de Argeș, – Biserica de lemn din Palanga, comuna Amărăști, județul Vâlcea a fost salvată de la dispariție prin mutarea și restaurarea ei în parcul Mănăstirii Curtea de Argeș, județul Argeș. Construită înainte de anul 1847, biserica are hramul", Intrarea în biserică a Maicii Domnului". Alături de bisericile de lemn din Podu Brosteni, județul Argeș și din Drăganu-Olteni, județul Argeș, această biserică formează Rezervația de arhitectură și artă bisericească înființată în parcul Mănăstirii Curtea de Argeș.

Figura 46. Biserica de lemn „Intrarea în biserică” strămutată din satul Palanga, com. Amărăști, jud. Vâlcea – cod LMI **AG-II-m-A-13628.06**, municipiul Curtea de Argeș

Sursă: <http://www.monumenteromania.ro>

452.	AG-II-a-B-13629	Ansamblul Seminarului Teologic Ortodox "Neagoe Vodă	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Bd. Basarabilor 15	1867
453	AG-II-m-B-13629.01	Seminarul Teologic Ortodox "Neagoe Vodă", azi Liceul Agricol "C. Dobrescu Argeș"	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Bd. Basarabilor 15	1867
454	AG-II-m-B-13629.02	Incintă cu anexe	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Bd. Basarabilor 15	1867

Seminarului Teologic Ortodox „Neagoe Vodă” este un ansamblu alcătuit din următoarele monumente istorice: seminarul Teologic Ortodox „Neagoe Vodă”, azi Liceul Agricol „Constantin Dobrescu Argeș” și incintă cu anexe.

Liceul Tehnologic „Constantin Dobrescu” se află situat pe bulevardul Basarabilor nr. 15. Liceul s-a numărat printre primele unități școlare cu profil agricol din România. Acesta a fost înființat în anul 1920, pe moșia din partea de nord a orașului, după o donație a reginei Elisabeta.⁹⁹

Imobilele înscrise fac parte din Lista Monumentelor Istorice, fiind înregistrate cu codul AG-II-a-B-13629.

⁹⁹ Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a municipiului Curtea de Argeș 2021-2027, p. 162

Figura 47. Ansamblul Seminarului Teologic Ortodox "Neagoe Vodă" – cod LMI AG-II-a-B-13629, municipiul Crtea de Argeș

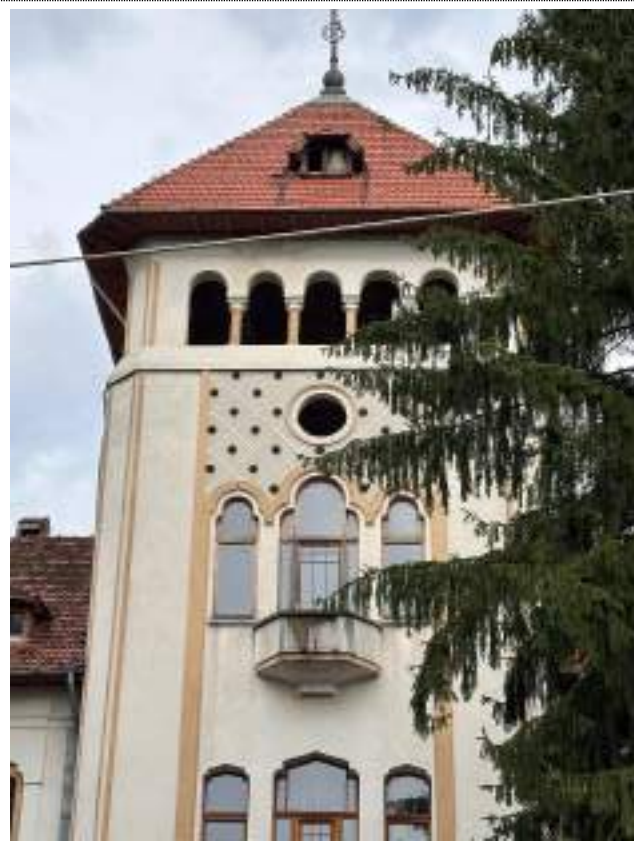

455.	AG-II-m- B-13630	Fostul Seminar Teologic, azi Grup școlar forestier	municipiul CURTEA DE ARGHEȘ	Bd. Basarabilor 21	1928
-------------	-----------------------------	---	--------------------------------	-----------------------	------

Fostul Seminar Teologic, azi Grup Școlar Forestier se află situat pe Bulevardul Basarabilor nr. 21, în municipiul Curtea de Argeș. Imobilul face parte din monumentele regăsite în cadrul municipiului studiat, fiind înregistrat în Lista Monumentelor Istorice cu codul AG-II-m-B-13630.

Figura 48. Fostul Seminar Teologic, azi Grup școlar forestier – cod LMI AG-II-m-B-13630, municipiul Curtea de Argeș

456.	AG-II-m-B-13631	Protoieria oraşului Curtea de Argeş	municipiul CURTEA DE ARGES	Bd. Basarabilor 23	1880
-------------	------------------------	--	-------------------------------	-----------------------	------

Protoieria oraşului Curtea de Argeş este construită după modelul unui plan simetric, îmbogăţit cu marcarea unui acces prin foişorul central, ilustrează trecerea de la arhitectura de factură neoclasică la cea neoromânească, exprimată şi prin decoraţia colonetelor.

Figura 49. Protoieria oraşului Curtea de Argeş – cod LMI AG-II-m-B-13631, municipiul Curtea de Argeş

457.	AG-II-m-B-13632	Vila Rozelor	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Bd. Basarabilor 47	1930
-------------	------------------------	-----------------	-------------------------------	-----------------------	------

Vila Rozelor este o construcție rezidențială de factură neoromânească, ridicată după planurile arhitectului R. Bordenache. Exemplu al căutărilor unei expresii adecvate tradiției locale, clădirea folosește limbajul arhitecturii neoromânești, pe care îl particularizează cu detalii ale elementelor de lemn, specifice regiunii. Imobilul este un monument istoric înregistrat în Lista Monumentelor Istorice L.M.I. sub cod AG-II-m-B-13632 și în prezent este regăsit sub denumirea de Casa Armatei.

Figura 50. Vila Rozelor – cod LMI AG-II-m-B-13632, municipiul Curtea de Argeș

458.	AG-II-m-B-13633	Casa Chiriță	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Bd. Basarabilor 55	mijl. sec. XX
-------------	------------------------	--------------	----------------------------	--------------------	---------------

Casa Chiriță este o construcție de factură neoromânească, ridicată în perioada interbelică (1920-1930), sub influența lui P. Antonescu și D. Berechet. Se remarcă prin coerența stilistică, compoziția volumelor și integrarea materialelor folosite (lemn și zidărie). Astfel, imobilul este înregistrat în Lista Monumentelor Istorice sub cod AG-II-m-B-13633.

Figura 51. Casa Chiriță – cod LMI **AG-II-m-B-13633**, municipiul Curtea de Argeș

459.	AG-II-m-B-13634	Biserica "Sf. Gheorghe"	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Bd. Basarabilor 91	1936
-------------	------------------------	-------------------------	----------------------------	--------------------	------

Biserica "Sfântul Gheorghe" se află în zona centrală a municipiului Curtea de Argeș, pe bulevardul Basarabilor. A fost ridicată între anii 1934-1936, după planurile arhitectului Dimitrie Berechet, pe locul unei biserici din 1793 distruse de un incendiu în 1913. Biserica se află pe lista monumentelor istorice din județul Argeș sub codul LMI AG-II-m-B-13634.

Biserica veche cu hramul "Sfântul Mare Mucenic Gheorghe" a fost construită între anii 1779-1793 de către arhimandritul Partenie, pentru nevoile spirituale ale locuitorilor din Curtea de Argeș și cartierelor mărginașe: Groape, Marina, Poștei, strada Oltenilor. Nu există date referitoare la construcția acestei biserici. Ea era prevăzută cu un cimitir și este pomenită și înainte de anii 1876 și 1877.

În anul 1876, la Biserica "Sfântul Gheorghe" încă se mai afla, la adăpost, steagul lui Tudor Vladimirescu, adus la Curtea de Argeș de episcopul Ilarion Argeșiu, mentorul lui Tudor Vladimirescu. După anul 1880, steagul revoluționar a fost dus la Muzeul Național. Steagul de luptă al pandurilor lui Tudor Vladimirescu a fost păstrat cu sfințenie de căpitanul Ion Căcalețeanu, care l-a ascuns după moartea conducătorului Revoluției de la 1821. Mai mulți istorici consideră că ciucurele din vârful steagului este prima dovadă a tricolorului românesc. La 17 mai 1882, în Garnizoana Craiova s-a

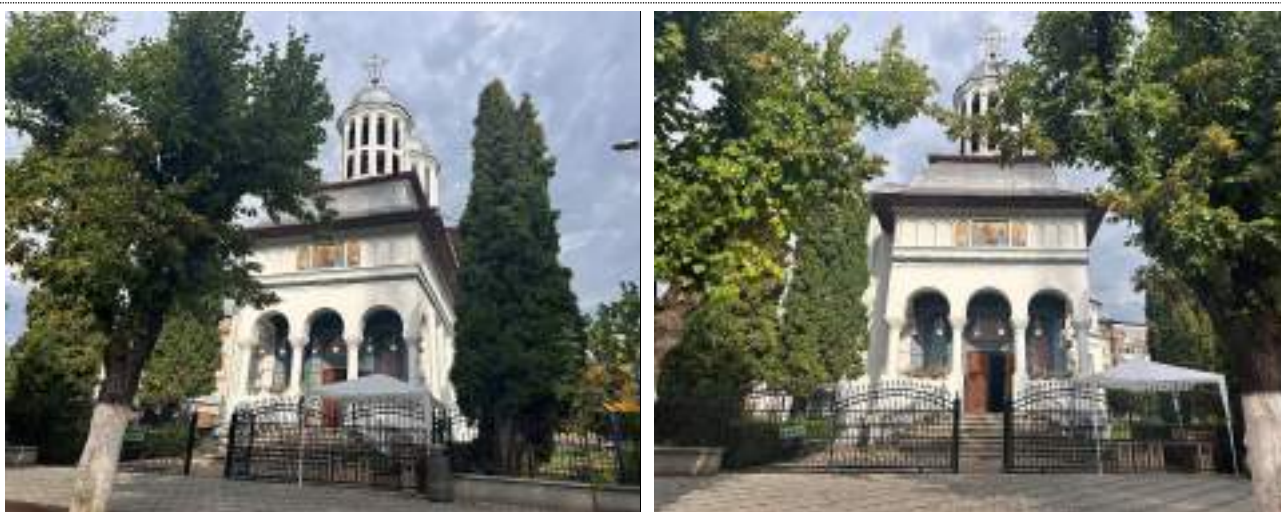
sărbătorit un eveniment istoric: intrarea în patrimoniul național a steagului Revoluției din 1821 conduse de Tudor Vladimirescu.

Noua biserică a fost construită după planurile arhitectului muscelean Dimitrie Berechet. Majoritatea lucrărilor de arhitectură executate în Biserica Ortodoxă Română între 1930 și 1969 poartă amprenta lui Dimitrie Ionescu-Berechet. Pictura bisericii, realizată în tehnica frescă, a fost executată între anii 1936-1938, de renumitul pictor Ghiță Popescu din București.

Între anii 2002-2004, s-au efectuat ample lucrări de restaurare și amenajare a sfântului lăcaș, în interior și în exterior (refăcută pictura, restaurare și înlocuire mobilier, ușile de la intrare, pardoseala din Sfântul Altar, încălzire centrală, lucrări exterioare la fațadă, acoperișul, împrejmuire cu gard de fier). Repictarea bisericii a fost executată în tehnica encaustică de către profesorii Chelsoi Mircea și Pașcanu Cornel, pictori restauratori din București.

Pridvorul deschis are fațada estică pictată și pisania deasupra ușii de intrare. Turnul clopotniței de deasupra pronaosului este prevăzut cu un clopot, adus în 1936 de la Biserica Domnească.

Figura 52. Biserica "Sf. Gheorghe" – cod LMI **AG-II-m-B-13634**, municipiul Curtea de Argeș

460.	AG-II-m-B-13635	Casa Vâlsănescu	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Bd. Basarabilor 106	sf. sec. XIX
-------------	------------------------	-----------------	----------------------------	---------------------	--------------

Casa Vâlsănescu se află pe bulevardul Basarabilor nr. 106 și este un monument istoric aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș. Datează de la sfârșitul secolului al XIX – lea și este înregistrat în Lista Monumentelor Istorice sub cod AG-II-m-B-13635.

Figura 53. Casa Vâlsănescu – cod LMI AG-II-m-B-13635, municipiul Curtea de Argeș

461.	AG-II-m-B-13636	Casa Tică	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Castanilor 3	sf. sec. XIX
-------------	------------------------	--------------	-------------------------------	----------------------	-----------------

Casa Tică se află pe bulevardul Castanilor nr. 3 și este un monument istoric aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș, ce datează de la sfârșitul secolului al XIX - lea. Imobilul este înregistrat în Lista Monumentelor Istorice cu codul AG-II-m-B-13636.

Figura 54. Casa Tică – cod LMI AG-II-m-B-13636, municipiul Curtea de Argeș

462.	AG-II-m-B-13637	Casa Achim	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Castanilor 5	sf. sec. XIX
-------------	------------------------	---------------	-------------------------------	----------------------	-----------------

Casa Achim se află pe bulevardul Castanilor nr. 5 și este un monument istoric aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș, lângă Casa Tică. Casa datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea și nu

este percepută din spațiul public la momentul vizitei pe teren, din cauza vegetației abundente ce blochează vizibilitatea.

Figura 55. Casa Achim – cod LMI AG-II-m-B-13637, municipiul Curtea de Argeș

463.	AG-II-m-B-13638	Casă, fost sediu CLF	municipiul CURTEA DE ARGES	Str. Castanilor 14	-
-------------	------------------------	----------------------	----------------------------	--------------------	---

Casa Monument Istoric, cunoscută și ca fostul sediu CLF, stă mărturie a bogatei istorii arhitecturale și culturale a regiunii. **Exteriorul clădirii** reflectă influențele stilistice ale epocii sale de construcție, cu elemente neoclasice care îmbină grandoarea cu simplitatea. Fiecare detaliu, de la ferestrele arcuite la decorațiunile exterioare, spune o poveste a gustului și rafinamentului arhitectural de la începutul secolului XX. **Interiorul casei** a fost martorul multor schimbări de-a lungul timpului, fiecare cameră având propria sa funcție și importanță. De la birouri administrative la săli de întâlniri, spațiile interioare oferă o călătorie prin istoria administrativă și culturală a orașului.

De-a lungul anilor, clădirea a găzduit diverse funcții, de la sediu administrativ la centru cultural, fiecare perioadă adăugând un nou strat de semnificație și utilitate clădirii. Astăzi, Casa Monument este un punct de atracție pentru cei interesați de istoria locală și arhitectura remarcabilă.

Recent, **comunitatea locală și autoritățile au început să valorifice mai mult potențialul turistic al clădirii**, organizând tururi ghidate și evenimente culturale.¹⁰⁰

¹⁰⁰ <https://deștepti.ro/casa-monument-istoric-fostul-sediu-clf-din-curtea-de-arges-curtea-de-arges/>, ultima accesare 09.09.2024

Figura 56. Casă, fost sediu CLF – cod LMI AG-II-m-B-13638, municipiul Curtea de Argeș

464.	AG-II-m-A-20194	Casa Cioculeștilor	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Călinescu Armand nr. 3	1851
-------------	------------------------	--------------------	----------------------------	-----------------------------	------

Casa Cioculeștilor se află pe strada Armand Călinescu, fostă Chivărari. Această stradă este probabil cea mai veche din oraș, fiind legată de întemeierea Țării Românești de către Radu Nigru Voivod care a adus cu el de peste munți și chivărari sași.

Casa este finalizată în 1851 și impresionează prin starea excelentă de conservare. Are o prispă spațioasă și pivniță îndestulătoare, tăvănită cu grinzi de stejar, patru camere dispuse simetric și un acoperiș tradițional. Despre Cioculești nu se cunosc foarte multe lucruri. Știm că erau proprietari de terenuri agricole și veniturile lor proveneau din cultura pământului, lăsând orașului în final, una dintre cele mai reprezentative case.

Figura 57. Casa Cioculeștilor – cod LMI AG-II-m-A-20194, municipiul Curtea de Argeș

465.	AG-II-m-B-20195	Casa Călinescu	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Călinescu Armand nr. 5	cca. 1850
-------------	------------------------	----------------	----------------------------	-----------------------------	-----------

Într-o curte vecină față de Casa Cioculeștilor, la nr. 5, se află un alt monument de arhitectură popular, Casa Călinescu datând din aceeași perioadă cu Casa Cioculeștilor și asemănătoare cu aceasta. Streașina casei Călinescu este mai lată, însă, iar pridvorul de la etaj se întinde pe toată fațada principală.¹⁰¹

Prim-ministru al României în perioada 7 martie – 21 septembrie 1939, Armand Călinescu s-a născut la Pitești și a locuit mai multe perioade de timp la Curtea de Argeș. Casa pe care a deținut-o la Curtea de Argeș este în prezent monument istoric. Aflată pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș, clădirea a aparținut lui Armand Călinescu, fost prim-ministru al României, asasinat de legionari în septembrie 1939. Casa, ridicată acum peste două secole este valoroasă și prin arhitectura tradițională specifică Argeșului și Muscelului, cu parter supraînălțat peste pivniță și prispă cu stâlpi de lemn pe întreaga fațadă de sud.

Casa a fost construită la începutul secolului XIX, a fost cumpărată în 1840 de Ștefan Goangă, moștenită apoi de fiul acestuia, Ion Ștefănescu Goangă. Casa a fost restaurată în perioada 1840-1850 cu adăugarea aripii dinspre strada Negru Vodă, iar între 1885-1890, cu adăugarea aripii dinspre piață. În arhive nu sunt date exacte legate de perioada în care Armand Călinescu a deținut casa și în care a locuit în ea.¹⁰²

Figura 58. Casa Călinescu – cod LMI **AG-II-m-B-20195**, municipiul Curtea de Argeș

¹⁰¹ Iliescu, E., Pe Argeș în sus, Editura Stadion, 1971, p. 14

¹⁰² <https://adevarul.ro/stiri-locale/pitesti/povestea-casei-din-curtea-de-arges-care-i-a-2020972.html>, ultima accesare 09.09.2024

466.	AG-II-m-B-20196	Școala generală "Carol I"	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Călinescu Armand 6	sf. sec. XIX
-------------	------------------------	------------------------------	-------------------------------	----------------------------	-----------------

În imediata apropiere a caselor menționate anterior, Școala Generală „Carol I” este un monument istoric aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș, pe aceeași stradă, la nr. 6. Este o clădire tipică programului național pentru realizarea de clădiri de învățământ inițiat de Spiru Haret. Acoperișul cu învelitoare de țiglă și tâmplăria originală au fost pierdute la renovarea de la începutul secolului XXI.

Figura 59. Școala generală "Carol I" – cod LMI **AG-II-m-B-20196**, municipiul Curtea de Argeș

467.	AG-II-a-A-13639	Ansamblul bisericii "Adormirea Maicii Domnului"- Olari	municipiul CURTEA DE ARGES	Str. Cuza Vodă 134	sec. XVII-XVIII
468.	AG-II-a-A-13639.01	<i>Biserica "Adormirea Maicii Domnului"- Olari</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGES</i>	<i>Str. Cuza Vodă 134</i>	<i>Ante 1687</i>
469.	AG-II-m-A-13639.02	<i>Zid de incintă</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGES</i>	<i>Str. Cuza Vodă 134</i>	<i>sec. XVII-XVIII</i>

Situată în cartierul străvechiu al olarilor, biserica "Adormirea Maicii Domnului", cunoscută sub numele de Olari, atrage atenția prin înfățișarea pitorească și prin coloritul strident al celor câtorva sfinți zugrăviți în mărime naturală pe jumătatea superioară a fațadelor ei. Forma planului și înfățișarea exteriară a bisericii sunt foarte deosebite de ceea ce construiau în mod obișnuit în acele vremuri meșterii din Țara Românească. dreptunghiulară în plan, având atât partea din spre apus cât și cea din spre răsărit terminate în chip de abside poligonale, bisericuța prezintă o disimetrie care-i dă un caracter cu totul particular: o ieșitură pătrată, alipită pronaosului pe fața din spre sud, formând un masiv turn-clopotniță dedouă ori mai înalt decât biserica. Partrul acestui turn, o încăpere de fofmă pătrată, închide anteintrarea în pronaos; etajul, având câte un gol mare în arc de cerc pe fiecare față, cuprinde camera clopotelor, a cărei scară de acces, agățată de latura dinspre stradă și acoperită foarte simplu cu o învelitoare prăvălită de șindrilă, accentuează și mai mult caracterul rustic al înbtregului monument.

Pronaosul poligonal, separat de naos prin trei arcade rezemate pe stâlpi octogonali, este acoperit de un mănunchi de lunete cilindrice, foarte rar întâlnite în arhitectura muntenească. Naosul este acoperit cu o înaltă cupolă sferică, frântă la jumătate de un profil și ridicată pe patru arcuri late ce se sprijină la rândul lor pe patru pilaștri scoși din zidurile mărginașe, așa fel încât să formeze în plan pătratul cerut de sistemul întrebuințat la boltire.

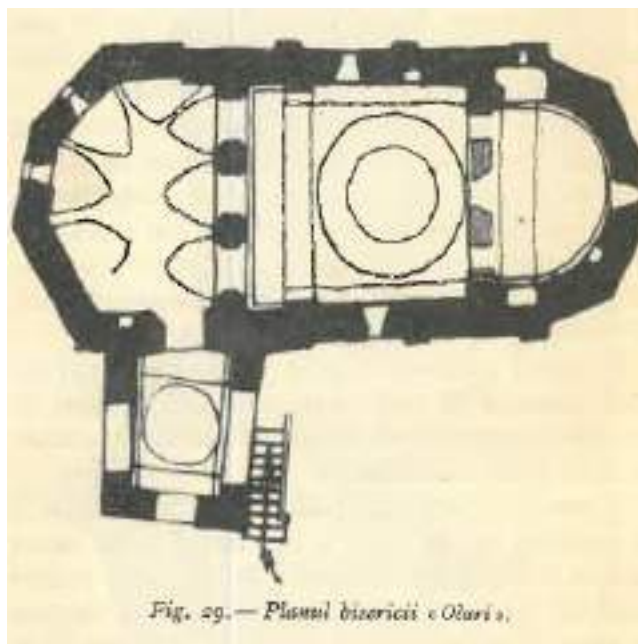
Linii strâmbe și suprafețe neregulate ale pereților interiori, care vădesc o mână înțelegătoare a formelor de arhitectură dar nu atât de abilă pentru modelarea lor, sunt înveselite de câteva picturi ce par a fi contemporane cu biserica – adică din veacul al XVII-lea sau al XVIII-lea – a căror factură, compoziție și colorit nu sunt lipsite de interes.

Exteriorul edificiului, pe părțile netencuite, lasă să se observe o zidărie de bolovani de râu sau piatră grosolan cioplită și cărămidă aparentă, asemeni zidăriei bisericii Sânt Nicoară. Inscricția, de

deasupra arcadei centrale dintre pronas și naos, pictată în 1869 în urma unei refaceri pe care a suferit-o.

Figura 60. Ansamblul bisericii "Adormirea Maicii Domnului"- Olari - cod LMI AG-II-a-A-13639, municipiul Curtea de Argeș

470.	AG-II-m-B-13640	Casă cu prăvălie	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Decebal 3	sf. sec. XIX
-------------	------------------------	------------------	----------------------------	----------------	--------------

Casă cu prăvălie se află pe strada Decebal nr. 3 și este un monument istoric aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș. Casa datează de la sfârșitul secolului al XIX – lea.

Figura 61. Casă cu prăvălie – cod LMI **AG-II-m-B-13640**, municipiul Curtea de Argeș

471.	AG-II-m-B-13642	Hala de alimente	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Decebal 8-10	1930
-------------	------------------------	------------------	----------------------------	-------------------	------

Hala de alimente este situată pe strada Decebal nr. 8 – 10 și este un monument istoric aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș. Aceasta a fost construită în anul 1930. Pentru acea vreme, construcția se clasifica ca fiind una modernă, având o suprafață de 4.396 mp destinată produselor alimentare, fiind acoperită cu dale de mozaic.¹⁰³

Figura 62. Hala de alimente – cod LMI **AG-II-m-B-13642**, municipiul Curtea de Argeș

¹⁰³ Inventar nr. 2129 – Primăria Curtea de Argeș (1882-1968), Arhivele Naționale, S.J.A.N. Argeș, fond 24, p. 3

472.	AG-II-m-B-13643	Casă cu parter comercial	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Decebal 9, 16	1880, ref. 1909
-------------	------------------------	--------------------------	----------------------------	--------------------	-----------------

Casă cu parter comercial se află pe strada Decebal nr. 9 și nr. 16 și este un monument istoric aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș. Clădirea a fost construită în anul 1880, iar în anul 1909 a fost refăcută.

Figura 63. Casă cu parter comercial – cod LMI AG-II-m-B-13643, municipiul Curtea de Argeș

473.	AG-II-m-A-13644	Biserica "Sf. Voievozi" - Flămânzești	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Eroilor 36	sec. XVII
-------------	------------------------	---------------------------------------	----------------------------	-----------------	-----------

Biserica Sf. Voievozi, zisă Flămânzești, se regăsește în marginea dinspre miazănoapte a orașului, dincolo de mănăstirea lui Neagoe, a cărei bolniță se pare că a fost. Data construcției ei nu se cunoaște; judecând însă după tipul de planși după arhitectura exterioară, pare să fi fost clădită către jumătatea veacului al XVIII-lea. Are un plan simplu, dreptunghiular, cu un naos alungit acoperit cu o

cupolă ridicată pe patru arcuri late, sprijinite, la rândul lor pe pilaștri de colț, ca în unele biserici din veicul al XVII-lea; un pronaos pătrat acoperit cu o cupolă și supraînălțat de o turlă-clopotniță, la care se ajunge printr-o scară închisă într-un turnuleț săecial alipit fațadei din spre mizănoapte. Eleganță și bine proporționată, biserica a fost restaurată de curând. Astfel, a fost spălată, curățată și zugrăvită în interior.¹⁰⁴

Figura 64. Biserica "Sf. Voievozi" - Flămânzești – cod LMI AG-II-m-A-13644, municipiul Curtea de Argeș

¹⁰⁴ Ionescu, G., Curtea de Argeș – Istoria orașului prin monumentele lui, Fundația pentru Literatură și artă „Regele Carol II”, București, 1940, p. 151-154

474.	AG-II- s-A- 13645	Situl urban "Orașul istoric Curtea de Argeș"	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	<p>Str. Negru Vodă, nr. 1-149, resp. nr. 2-92. Fundătura Negru Vodă. Str. Alexandru cel Bun. Str. Vlaicu Vodă. Str. Tudor Vladimirescu. Str. Dumitru Noroceă, numerele fără soț. Str. Oituz, de la intersecția cu str. Mărășești, excluzând nr. 1-5. Str. Mărășești. Str. Dumbravei. Str. Castanilor. Str. Viorelelor. Str. Decebal. Str. Cimitirului și Cimitirul orașului. Str. Eliade Rădulescu. Str. Zorilor. Str. Alexandru Lahovary, până dincolo de Bis. "Sf. Îngeri".</p> <p>Str. Sân Nicoară. Str. Plopiș, până la nr. 3 inclusiv. Str. Cuza Vodă, nr. 143 H - 203, resp. nr. 120-126. Str. Despina Doamna, de la blocurile E 18 și E 16, la piața din fața Curții Domnești. Str. Matei Basarab, fără blocuri. Str. Victor Ștefănescu nr. 3 și nr. 2 - 18. Str. Mitropolit Ghenadie. Str. Lascăr Catargiu nr. 1-41, resp. nr. 6-26. Str. Mircea cel Mare. Str. Traian, de la bariera CF până la str. Negru Vodă.</p> <p>Zona căii ferate și a Gării Curtea de Argeș, de la bariera de pe Str. Traian și Str. 1 Mai, pe o fâșie de 110m, până la 170 m sud de autogară. Zona bisericii "Sf. Gheorghe", între blocul E15, Complexul Comercial, B-dul Basarabilor și str. Mihai Bravu.</p> <p>B-dul Basarabilor nr. 1-17, resp. nr. 21-25, Casa Armatei, nr. 55, 61, resp. nr. 28, 38-42 și nr. 56-60. Str. Eroilor, cu biserica și cimitirul Flămânzești. Cimitirul Eroilor, fântânile Episcopului Ghenadie și a Meșterului Manole, cu zona podului și parcurile, până la nr. 36 inclusiv. Perimetrul protejat urmează limita posterioară a loturilor de pe străzile enumerate. Delimitare cf. PUG avizat</p>	sec. XIII- XX
------	-------------------------	--	-------------------------------------	--	---------------------

În zona centrală a Municipiului Curtea de Argeș se regăesc mai importante obiective care datează încă din secolele al XIII - lea și al XX - lea., prezentând o valoare istorică deosebită. Situl este delimitat astfel:¹⁰⁵

¹⁰⁵ Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a municipiului Curtea de Argeș 2021-2027, p. 159

- Fundătura Negru Vodă, str. Alexandru cel Bun, str. Tudor Vladimirescu, str. Dumitru Noroce, str. Oituz, de la intersecția cu str. Mărășești, str. Mărășești, str. Dumbravei, str. Castanilor, str. Viorelelor, str. Decebal, str. Cimitirului și Cimitirul Orașului, str. Heliade Rădulescu, str. Zorilor, str. Alexandru Lahovari, până dincolo de Biserica „Sf. Îngeri”, str. Sân Nicoară, str. Plopiș, până la nr. 3 inclusiv, str. Cuza Vodă, nr. 143 H - 203, str. Despina Doamna, de la blocurile E 18 și E 16, la piață din fața Curții Domnești, str. Matei Basarab, fără blocuri, str. Victor Ștefănescu, str. Mitropolit Ghenadie, str. Lascăr Catargiu, str. Mircea cel Mare, str. Traian, de la bariera CF până la str. Negru Vodă;
- Zona căii ferate și a Gării Curtea de Argeș, de la bariera de pe str. Traian și str. 1 Mai, pe o fâșie de 110 m, până la 170 m sud de autogară;
- Zona Bisericii „Sf. Gheorghe”, între blocul E15, Complexul Comercial, bulevardul Basarabilor și str. Mihai Bravu, bulevardul Basarabilor nr. 1 - 17, respectiv nr. 21 - 25, Casa Armatei, nr. 55, 61, respectiv nr. 28, 38 - 42 și nr. 56 - 60, str. Eroilor, cu biserica și cimitirul Flămânzești;
- Cimitirul Eroilor, fântânile Episcopului Ghenadie și a Meșterului Manole, cu zona podului și parcurile.

475.	AG-II-a-B- 13646	Ansamblul spitalului	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Negru Vodă 2	1897
476.	AG-II-m-B- 13646.01	<i>Spitalul, azi Muzeul municipal</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGEȘ</i>	<i>Str. Negru Vodă 2</i>	<i>1897</i>
477.	AG-II-m-B- 13646.02	<i>Corpuri - anexă, azi cabinele medicale</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGEȘ</i>	<i>Str. Negru Vodă 2</i>	<i>1897</i>
478.	AG-II-m-B- 13646.03	<i>Parc</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGEȘ</i>	<i>Str. Negru Vodă 2</i>	<i>sec. XIX-XX</i>

Ansamblul Spitalului din Curtea de Argeș (1897), format din Spital - azi Muzeul municipal, corpuri-anexă - azi cabinete medicale și parc (sec. XIX - XX) figurează pe lista monumentelor istorice din județul Argeș. În Repertoriul Arheologic Național, monumentul apare cu codul 13646.

Muzeul Municipal din Curtea de Argeș a fost inaugurat în anul 1969, după reorganizarea și îmbogățirea materialului expozitiv. Începând din anul 1984, funcționează în fosta clădire a spitalului orașenesc, monument istoric din secolul XIX. Acest spațiu a fost amenajat pentru expoziția de bază a

secției de istorie, cuprinzând piese muzeistice organizate în săli corespunzătoare diferitelor perioade ale istoriei orașului. În Repertoriul Arheologic Național, monumentul apare cu codul 13646.01.

Cabinele medicale se află pe strada Negru Vodă nr. 2 și datează din anul 1897. Unul dintre aceste corpuri a suferit intervenții ce nu corespund cu imaginea arhitecturală specifică, **propunându-se spre declasare.**

Parcul se află situat pe strada Negru Vodă nr. 2 și datează din secolele al XIX - lea și al XX - lea. În Repertoriul Arheologic Național, monumentul apare cu codul 13646.03. Acesta este delimitat de spațiul verde amenajat aflat în fața muzeului.

Figura 65. Spitalul, azi Muzeul municipal – cod LMI AG-II-a-B-13646.01, municipiul Curtea de Argeș

Figura 66. Corpuri - anexă, azi cabinele medicale – cod LMI AG-II-a-B-13646.02, municipiul Curtea de Argeș

Figura 67. Corpuri - anexă, azi cabinele medicale – cod LMI **AG-II-a-B-13646.02**, municipiul Curtea de Argeș – propunere spre declarare

Figura 68. Parc – cod LMI **AG-II-a-B-13646.03**, municipiul Curtea de Argeș

479.	AG-II-a- A-13647	Curtea Domnească	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Negru Vodă 2	sec. XIV- XVI
480.	AG-II-m- A- 13647.01	<i>Biserica "Sf. Nicolae" - Domnesc</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGEȘ</i>	<i>Str. Negru Vodă 2</i>	<i>1351-1370, înglobează fundațiile bisericii din sec. XIII</i>
481.	AG-II-m- A- 13647.02	<i>Ruinele caselor domnești Basarab I</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGEȘ</i>	<i>Str. Negru Vodă 2, pe latura de S a incintei</i>	<i>cca. 1345</i>
482.	AG-II-m- A- 13647.03	<i>Ruinele caselor domnești Neagoe Basarab</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGEȘ</i>	<i>Str. Negru Vodă 2, pe latura de N a incintei</i>	<i>sec. XVI</i>
483.	AG-II-m- A- 13647.04	<i>Turnul de poartă al incintei bisericii (fostă clopotniță)</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGEȘ</i>	<i>Str. Negru Vodă 2</i>	<i>1837</i>
484.	AG-II-m- A- 13647.05	<i>Turnul de poartă al Curții Domnești</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGEȘ</i>	<i>Str. Negru Vodă 2</i>	<i>sec. XIV- XVII</i>
485.	AG-II-m- A- 13647.06	<i>Ruine zid de incintă al primei biserici</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGEȘ</i>	<i>Str. Negru Vodă 2</i>	<i>sec. XIII</i>
486.	AG-II-m- A- 13647.07	<i>Zid de incintă al bisericii</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGEȘ</i>	<i>Str. Negru Vodă 2</i>	<i>sec. XVIII- XIX</i>
487.	AG-II-m- A- 13647.08	<i>Zid de incintă al Curții Domnești</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGEȘ</i>	<i>Str. Negru Vodă 2</i>	<i>sec. XIV- XVII</i>

488.	AG-II-m- A- 13647.09	<i>Casă tradițională</i>	<i>municipiul CURTEA DE ARGEȘ</i>	<i>Str. Negru Vodă 2, inițial pe ruinele turnului de poartă al Curții Domnești, strămutată pe latura de S</i>	1867
-------------	-------------------------------------	--------------------------	---	---	------

*Ansamblul **Curții Domnești**, din care au rămas doar ruine și urme ale zidului de încintă, păstrează – bine conservată – **Biserica Domnească**, purtând hramul Sfântului Nicolae, înălțată la jumătatea secolului al XIV-lea.*

Arhitectura bisericii se remarcă prin liniile sale pure după modelul clasic bizantin, cu un exterior simplu, plin de distincție. Naosul adăpostește o necropolă voievodală în care se află 14 morminte, printre care și cele ale lui Vladislav I Vlaicu, Dan I și Dan al II-lea. Frescele din biserică, de asemenea de factură bizantină, se remarcă prin aceeași eleganță hieratică.¹⁰⁶

Multe dintre părțile structurale ale ansamblului au fost identificate, odată cu trecerea timpului. Curtea voievodală propriu-zisă este înscrisă într-un plan patrulater cu axul orientat VNV-ESE. Laturile măsoară lungimi generoase. Zidurile, datează din secolul al XIV-lea și regăcite pe alocuri în cel de-al XVI-lea, prezintă în prezent o imagine uniformă, întrucât au fost în cea mai mare parte reclădite în cursul restaurărilor din deceniul al treilea.

Turnul 1 de intrate, necunoscut până în anul 1967, a fost sesizat de săpăturile arheologice, acesta se află ancorat de latura estică a incintei, pătrunzând cu totul în interiorul ei. Ca plan, construcția este înscrisă într-un patrulater cu ziduri groase în jur de 1,50 m. materialul de construcție constă în piatră de râu și cărămidă, folosindu-se un liant cu mortar destul de consistent. Între laturi există golul (ganguș) turnului, boltit fără îndoială semicilindric, și în acest caz va fi existat și un etaj deasupra. Construcția datează din jurul anului 1340.

Casa de sud este situată aproximativ pe mijlocul laturii sudice a incintei, fiind despărțită de aceasta de un spațiu îngust. Era o construcție masivă pe plan dreptunghiular, clădită în întregime pe pivniță. Compartimentarea pivniței ajută la deslușirea structurii interioare a edificiului, la nivelul parterului.

*Turnul 2 de intrare este situat pe latura de est a incintei. Ca și plan, turnul se deosebește de cel vechi prin faptul că laturile se închid, mărginind o suprafață interioară de 7*6,50, boltită deasupra și marcată la capete (est și vest) de arcuri din cărămidă. Un al doilea etaj de zid îndeplinea și rolul de*

¹⁰⁶ Mihăilescu, I., Costache, F., Dumitrecu, I., Județul Argeș, Redacția publicațiilor pentru străinătate – România, 1996-2000, p. 32

clopotniță pentru însăși Biserica Domnească. La 1812, existau în clopotniță cel puțin două clopote de bronz, ambele cu inscripții în cirilică (unul din ele se păstrează azi la catedrala Sf. Gheorghe din oraș).

Casa de nord a fost numită impropriu „casa slujitorilor”, considerându-se că ar fi fost contemporană cu clădirea de pe latura opusă. În realitate, casa de nord este și ea o locuință voievodală, fiind doar în timp despărțită de prima. Planul clădirii este total diferit de celelalte: un nucleu dreptunghiular, pe pivniță, înconjurat din toate părțile de o prispă de zid.

Clopotnița este turnul de intrare actual – o construcție aproape pătrată, prevăzută cu un ieșind de același plan în colțul NV și care adăpostește o scară în cochilie ce urcă la etaje. La exterior, fațadele tencuite prezintă obișnuitele muluri din cărămizi rotunjite, alcătuiind panouri decorative, iar un șir de cărămizi de dinți de fierăstrău marchează nivelul inferior al primului etaj. Intrarea, boltită încrucișat păstrează deasupra data pictată a anului de construcție – 1838; în partea opusă, înbcastrată în zid, se află o consolă de piatră pe care a fost sculptat vulturul bicefal.

Biserica domnească (1364-1369) – monumentul cu hramul Sf. Nicolae, ctitorie a voievodului Vladislav I sau Vlaicu Vodă, se află în partea de nord a incintei 2. Orientat exact vest-est, edificiul se remarcă mai întâi prin compoziția sa volumetrică, exprimată cu maximum de claritate și simplitate în alcătuirea planului, secțiunii și structurii. Astfel, elementele fundamentale ale planului sunt reprezentate de naos – în cruce grecească înscrisă în pătrat, la intersecția brațelor ridicându-se turla, care marchează axul vertical al acestei structuri și, în prelungirea brașului de est al crucii, altarul; ambele încăperi au o tratare spațială dominantă. În schimb, elementele subordonate ale planului – pronbaos, proscomidie și diaconicon – sunt mai scunde, detașând tocmai prin această înălțime mai mică elementele de plan principale.

Compoziției volumetrice amintite i se asociază coloritul armonios al fațadelor, și aceasta datorită îmbinării desăvârșite a materialelor folosite potrivit modelului bizantin de origine. Predomină cărămida; asize de trei-patru și chiar cinci rânduri, alternând cu bolovanii de râu sau cu piatra de carieră – un tuf calcaros. (...) Rostuirea fațadei bisericii se prezintă extrem de îngrijită: peste tot, (...) tencuiala de finisare este aplicată în plan ușor oblic, pentru a se împiedica reținerea apei de șiroire. Cornișe orizontale și arcuite din cărămizi cu vârful unghiular întăresc, la niveluri diferite, efectul ornamental al fațadelor.

În plan, Biserica Domnească se înfățișează ca un dreptunghi terminat la est cu o absidă centrală, cu trei laturi la exterior și rotunjită în interior (altar), flancată de două absidiolate. Laturile se bază măsoară 21,20/14,50 m; în total însă, de la intrarea de vest până la fereastra altarului, măsurătoarea exterioară indică o lungime de 23,55 m, așadar tot atât cât măsoară în înălțime și săgeata calculată

de la vârgul acoperișului tului pînă la nivelul solului contemporan de călcare. Inițial, biserica a avut două intrări: una pe la vest, la capătul axului longitudinal, iar cealaltă pe la sud, respectiv colțul SV al naosului; ulterior, într-o epocă neprecizată, s-a renunțat la ultima intrare, golul aceteia fiind umplut cu zidărie și adăugându-se apoi unul din ci doi contraforți care sprijină și azi laturile lungi ale monumentului. Ferestrele au suferit și ele modificări în decurcul secolului al XVIII-lea.

Pătrunzând în interior, prin ușa masivă de fier făurită cu peste un veac în urmă, se constată că tinda bisericii, sau pronaosul este acoperit de o boltă semicilindrică transversală, cu o calotă elipsoidală încadrată de arhivolte. Altarul, cu cele două axe ale sale, ocupă restul spațiului interior, fiind marcat cu 1750 de o tâmplă de zid cu trei deschideri. (...) boltirea din interiorul naosului este evidențiată prin cele două bolți rectangulare intersectate și sprijinite pe pătratul de contur, precum și cei patru stâlpi pătrați, care, împreună cu un sistem de arce, preiau sarcinile date de bolți. Turla din centru este încoronată de o cupolă.¹⁰⁷ Intrarea, refăcută în 1850, se găsește pe fațada dinspre apus, încadrată de o nișă înaltă. Poarta de fier, făcută de Ivancea Pârvanovici, al cărui nume stă scris pe cele două canaturi, e prinsă într-un toc de piatră tăiat din lespede de mormânt a unui grec.

Pictura originală a fost realizată în tehnica frescă, pe un suport din var fin în amestec cu puțin nisip și cu paie tocate.

În interior se păstrează piatra de mormânt a lui Voislav, fiul lui Nicolae Alexandru, precum și impunătoarea piatră, un bloc masiv, care acoperea odinioară sarcofagul lui Vladislav I-Vlacu, așezată azi pe locul din vechime. Căci, trebuie menționat, după încheierea săpăturilor arheologice a fost întocmit un proiect de reamenajare interioară a monumentului, implicând și coborârea nivelului de călcare la cota din veacul al XIV-lea. Pe suprafața noului paviment au fost marcate mormintele din naos, ca și fundamentele bisericii Argeș-I.¹⁰⁸

Casa din incinta curții domnești, adăpostea administrația muzeului. Aceasta prezintă un parter cu beci, un cat cu două camere și pălimar susinut de stâlpi de lemn.¹⁰⁹

Jocul maselor arhitectonice bine echilibrate; absidele acoperite separat; arcadele semicirculare construite numai din cărămizi dispuse radial, acre subliniază pe fațade, după tehnica bizantină, structura bolților interioare; cornișele formate din cărămizi dispuse pe diagonală și alcătuind intrături și ieșituri ca zimții de fierăstrău, precum și turla centrală, răsărită dintr-o bază judicios proporționată, dau

¹⁰⁷ Constantinescu, N., Curtea de Argeș 1200-1400 - Asupra începuturilor Țării Românești, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1984, p. 41

¹⁰⁸ Constantinescu, N., Curtea de Argeș 1200-1400 - Asupra începuturilor Țării Românești, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1984, p. 32-45

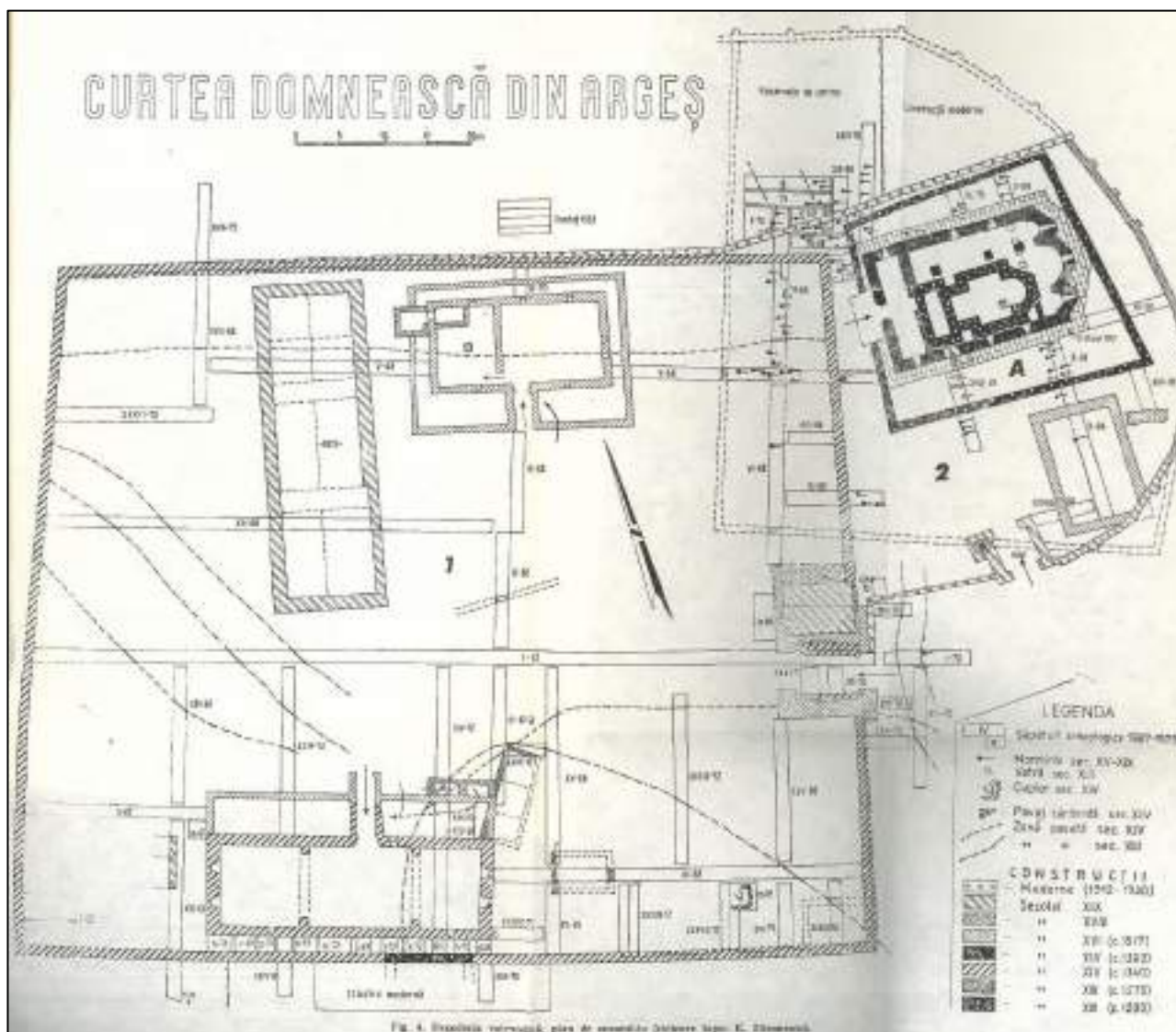
¹⁰⁹ Șerban, C-tin, Curtea de Argeș în documente, Editura Sport-Turism, București, 1980

monumentului un aspect de eleganță și, totodată, de soliditate cu totul remarcabile. Reprezentant fidel și caracteristic al tipului de plan în cruce greacă înscisă, de origine constantinopolitană, biserica Sf. Nicolae Domnesc de la Argeș este, sub înfățișarea de azi, datorită recente și înțelepte restaurări, una din podoabele cele mai de preț ale arhitecturii românești.¹¹⁰

Figura 69. Curtea Domnească – cod LMI AG-II-a-A-13647, municipiul Curtea de Argeș

¹¹⁰ Ionescu, G., Curtea de Argeș – Istoria orașului prin monumentele lui, Fundația pentru Literatură și artă „Regele Carol II”, București, 1940, p. 28-31

Sursă: Constantinescu, N., *Curtea de Argeș 1200-1400 - Asupra începuturilor Țării Românești*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1984

Figura 70. Biserica "Sf. Nicolae" - Domnesc – cod LMI AG-II-a-A-13647.01, municipiul Curtea de Argeș

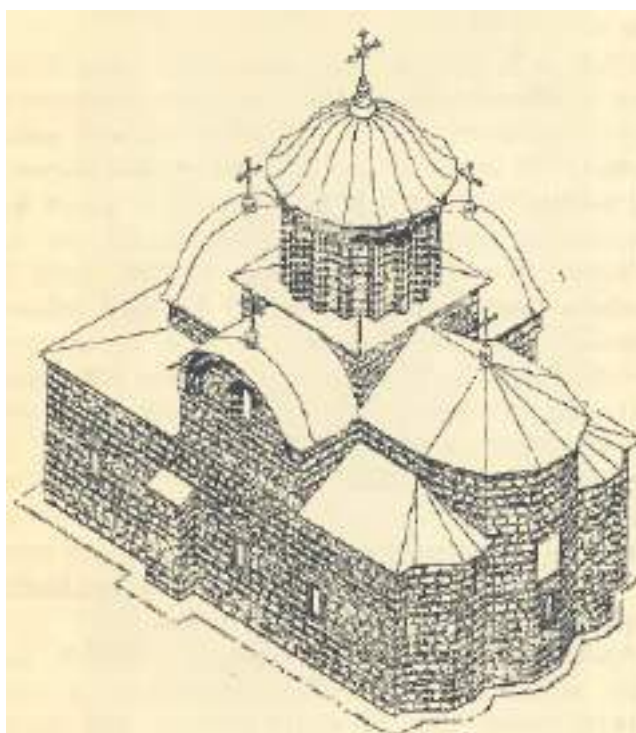

Fig. 8. — Vedere perspectivă a bisericii Sfântul Nicolae Domnesc (după un desen de D-na Virginia Horet, refăcut de autor).

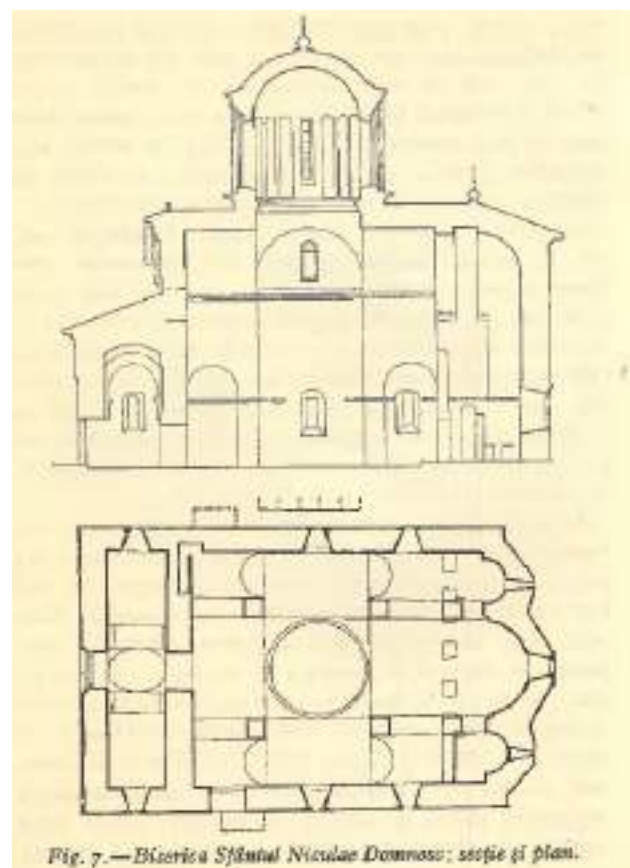

Fig. 7. — Biserica Sfântul Nicolae Domnesc: secție și plan.

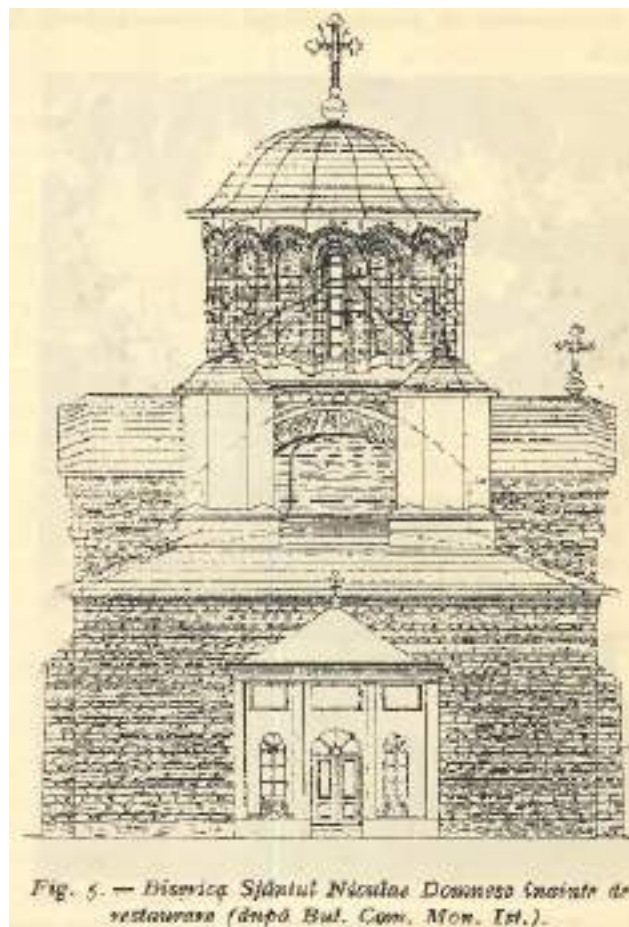

Figura 71. Ruinele caselor domnești Basarab I – cod LMI AG-II-a-A-13647.02, municipiul Curtea de Argeș

Figura 72. Ruinele caselor domnești Neagoe Basarab – cod LMI AG-II-a-A-13647.03, municipiul Curtea de Argeș

Figura 73. Turnul de poartă al incintei bisericii (fostă clopotniță) – cod LMI AG-II-a-A-13647.04, municipiul Curtea de Argeș

Figura 74. Turnul de poartă al Curții Domnești – cod LMI AG-II-a-A-13647.05, municipiul Curtea de Argeș

Figura 75. Ruine zid de incintă al primei biserici – cod LMI AG-II-a-A-13647.06, municipiul Curtea de Argeș

Figura 76. Zid de incintă al bisericii – cod LMI AG-II-a-A-13647.07, municipiul Curtea de Argeș

Figura 77. Zid de incintă al Curții Domnești – cod LMI AG-II-a-A-13647.08, municipiul Curtea de Argeș

Figura 78. Casă tradițională – cod LMI AG-II-a-A-13647.09, municipiul Curtea de Argeș

489.	AG-II-m-B-13648	Fosta primărie	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Negru Vodă 3	1902
-------------	------------------------	----------------	----------------------------	-------------------	------

Fosta primărie se află situată pe strada Negru Vodă nr. 3 și este un monument istoric aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș. Construcția a fost realizată în anul 1902. În prezent se află într-o stare de degradare, necesitând urgent măsuri de intervenție în scopul reabilitării și renovării acesteia.

Figura 79. Fosta primărie – cod LMI **AG-II-m-B-13648**, municipiul Curtea de Argeș

490.	AG-II-m-B-13649	Fostul Hotel	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Negru Vodă 6- 8	sf. sec. XIX
-------------	------------------------	-----------------	-------------------------------	-------------------------	-----------------

Fostul Hotel Royal este un monument istoric aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș. Clădire ridicată în stilul eclectic caracteristic sfârșitului de secol XIX. Sunt valoroase și bine conservate decorațiile fațadei și rezolvarea acoperișului.

Figura 80. Fostul Hotel – cod LMI AG-II-m-B-13649, municipiul Curtea de Argeș

491.	AG-II-m- A-13650	Biserica "Adormirea Maicii Domnului" - Drujești	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Negru Vodă 48	1793-1795
-------------	-----------------------------	---	----------------------------	--------------------	-----------

Ctitorită de frații Druja la sfârșitul sec. XVI - începutul sec. XVII, pe locul unei biserici mai vechi, din lemn. După toate probabilitățile, prima construcție, din lemn, pe temelie de pietre zidite, de o formă mult mai mică decât actuala, avea altarul în fața ușilor împărătești de acum. Fațadele sunt în maniera stilului muntenesc al sec XVII, cu modificări (1874) clasicizante la partea superioară, prezintă două rânduri de fresce parțial păstrate.

Cu timpul , prima biserică s-a deteriorat și în timpul războiului turco-austriac din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea a fost distrusă. Atunci probabil a avut loc refacerea bisericii, din zid de cărămidă, pe locul celei vechi – incluzând temeliele celei vechi, în interiorul său (însemnat azi printr-un rând de cărămizi, așezate pe lat, în podea). În tot cazul, biserica actuală a rămas atunci neterminată, respectiv nepictată.

Fiul unui țăran înstărit din Curtea de Argeș, pe nume Tudor Tudoran, plecat din București ca ucenic a unui mare negustor care se numea Hagi Tudorache a avut un rol important în recondiționarea bisericii la momentul respectiv. Astfel, Hagi Tudorache nu a avut urmași și i-a lăsat toată averea ucenicului său de la Argeș, cu condiția să-i poarte numele. Ca mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru

norocul ce a dat peste el, Tudor ia numele binefăcătorului său și în 1793 – 1794 a făcut o însemnată danie a bisericii Drujești din orașul în care se născuse.

Biserica a fost împodobită cu pictură executată de și înzestrată cu toate cele necesare, fapt ce i-a determinat pe unii cercetători să afirme că biserica ar fi fost zidită la această dată. Între timp, către sfârșitul secolului al XIX-lea, biserica a fost devastată de niște incendii care au mistuit acoperișul și au degradat picturile, necesitând o nouă reparație, prin 1874 – 1875. Atunci s-a refăcut acoperișul și peste picture degradată sau distrusă de temperature produsă de incendiu s-a dat o noua tencuială și s-a executat o zugrăveală fără valoare.

În Repertoriul Arheologic Național, monumentul apare înregistrat cu codul 13631.02.

Figura 81. Biserica "Adormirea Maicii Domnului" - Drujești – cod LMI AG-II-m-A-13650, municipiul Curtea de Argeș

492.	AG-II-m-B-13651	Casa Gheorghe Nițulescu	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Negru Vodă 135	1911-1914
-------------	------------------------	-------------------------	----------------------------	---------------------	-----------

Casa Gheorghe Nițulescu se află pe strada Negru Vodă nr. 135 și este un monument istoric aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș. Aceasta a fost construită în perioada 1911-1914. În prezent se află într-o stare de degradare, necesitând urgent măsuri de intervenție în scopul reabilitării și renovării acesteia, precum poate, și punerea în funcțiune.

Construcția datează din secolul al XIX, fiind ridicată în stilul gospodăriilor țărănești de munte. Casa are o pivniță înaltă în care se pătrunde printr-un gârlici cu poarta încheiată în ochiuri realizate din îmbinarea unor zăbrele din lemn de stejar. Parterul, ridicat deasupra beciului, este accesibil pe o scară ce urcă în partea dreaptă a casei, fiind adăpostit sub un acoperiș de șindrilă.¹¹¹

Figura 82. Casa Gheorghe Nițulescu – cod LMI AG-II-m-B-13651, municipiul Curtea de Argeș

493.	AG-II-m-B-13652	Casa Florian Constantinescu	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Plopiș 1	sf. sec. XIX
-------------	------------------------	-----------------------------	----------------------------	---------------	--------------

Parcela pe care se află Casa Florian Constantinescu, nu a fost identificată, numărul 1 fiind de negăsit în rândul numerelor poștale. Prin urmare, monumentul se propune spre declarare.

494.	AG-II-m-B-13653	Casă, azi anexă a pensiunii "Casa Domnească"	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Plopiș 3	mijl. sec. XIX
-------------	------------------------	--	----------------------------	---------------	----------------

¹¹¹ Iliescu, E., Pe Argeș în sus, Editura Stadion, 1971, p. 23

Aceasta se află pe strada Plopiș nr. 4 (rectificare față de adresa regăsită în Lista Monumentelor Istorice) și este un monument istoric aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș ce ateează de la mijlocul secolului al XIX - lea. **La momentul vizitei pe teren, acesta nu a fost identificat.**

495.	AG-II-m-B-13654	Casa Deleanu	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Rădulescu Ion Heliade 1	1830
-------------	------------------------	--------------	----------------------------	------------------------------	------

Construcția tradițională este tipică regiunii prin dispunerea locuinței peste piivniță, accesul cu ușă și scară la prispă printr-o extremitate a a cesteia și elemente precum gârlicul sau acoperișul de șită.

Edificată, între anii 1820-1830, de către S. Nanoescu, a trecut, ulterior, în proprietatea lui Victor Deleanu. În anul 1925, casa a fost restaurată radical. Construcția are un plan rectangular, cu două niveluri; beciul este dispus sub întreaga clădire; parterul este înălțat cu sală și două camere care încadrează un cerdac deschis pe jumătatea fațadei.¹¹²

Figura 83. Casa Deleanu – cod LMI AG-II-m-B-13654, municipiul Curtea de Argeș

¹¹² Constantinescu, G., Curtea de Argeș – Ansamblul Medieval Modern, Pitești – MMXVII, p. 104

496.	AG-II-a-A-13655	Ansamblul bisericii "Sân Nicoară"	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Sân Nicoară 1	sec. XIV
497.	AG-II-m-A-13655.01	Ruinele bisericii "Sân Nicoară"	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Sân Nicoară 1	sec. XIV
498.	AG-II-m-A-13655.02	Parc	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Sân Nicoară 1	sec. XIX

Biserica închinată sfântului Nicoară (Nicolae) se înfățișează sub forma unei ruine pitorești răspândite pe culmea unui delușor ce domină orașul. Căzută în ruină pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea, aceasta reprezintă un exemplu de arhitectură bizantină regăsit în Țara Românească.

Construcția se compunea dintr-o navă dreptunghiulară, lungă, terminată spre est cu o absidă poligonală, decorată spre exterior, în partea de sus, cu un șir de fîrde oarbe, construite din cărămidă aparentă. Restul zidurilor, lucrate cu îngrijire din materiale locale, prezintă o alternanță de șiruri de piatră brută de âu și fâșii de câte trei rânduri de cărămizi aparente, dispoziție care dă edificiului înfățișarea caracteristică monumentelor provinciale bizantine de acea vreme. Interiorul era împărțit într-un pronaos îngust, de formă dreptunghiulară, și într-un naos mai lung, separat de cel dintâi printr-un zid plin și gros, străpuns de o ușă joasă. Absida are în interior forma unui arc de cerc și este flacăată în dreapta și stânga de două mici nișe semicirculare, două absidiole, obișnuitele anexe ale oricărui altar ortodox: proscomidia și diaconiconul. Interesantă din punct de vedere structural este semicalota ce acoperă absida centrală, construită din cărămizi înguste, dispuse, după un procedeu al tehnicii bizantine, în „evantai”. La fel e construită semicalota minusculă a absidiei din stânga, în timp ce la cea din dreapta cărămizile sferei sunt dispuse pe lat, în inele plane.

După cum reiese din plan și din zidurile rămase încă în picioare, naosul era acoperit cu o boltă semicilindrică, continuă, întărită de două arcuri dublouri. Tot o boltă cilindrică, dispusă însă perpendicular pe axa mare a edificiului, acoperea pronaosul desupra căruia, într-o epocă posterioară necunoscută, s-a ridicat, numai din cărămidă aparentă, un turn înalt prismatic, ce a putut fi loc de observație asupra orașului, sau poate numai clopotniță a bisericii.

Este drept că masivul turn zidit mai în urmă deasupra pronaosului a împrumutat edificiului înfățișare oarecu occidentală. Însă tipul de plan drept, cu absidă către răsărit, se întâlnește deseori în Ardeal, chiar și în epocile dinaintea zidirii bisericuței de la Argeș, în schimb, arhitectura edificiului,

precum și procedeele de construcție, nu au nimic în comun în procesul de înălța o construcție, acestea fiind cu totul bizantine.¹¹³

Figura 84. Ruinele bisericii "Sân Nicoară" – cod LMI AG-II-m-A-13655.01, municipiul Curtea de Argeș

¹¹³ Ionescu, G., Curtea de Argeș – Istoria orașului prin monumentele lui, Fundația pentru Literatură și artă „Regele Carol II”, București, 1940, p. 101-110

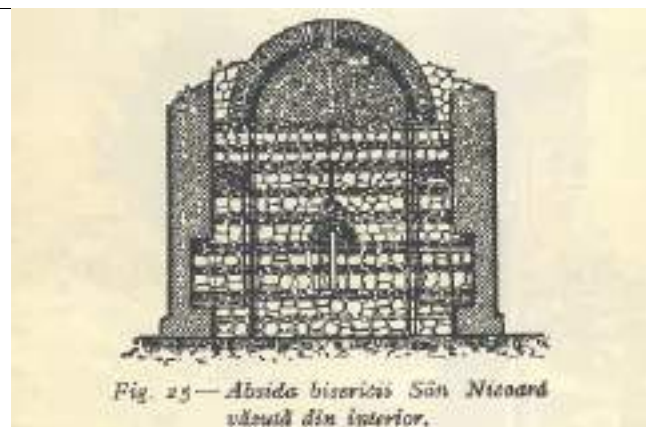
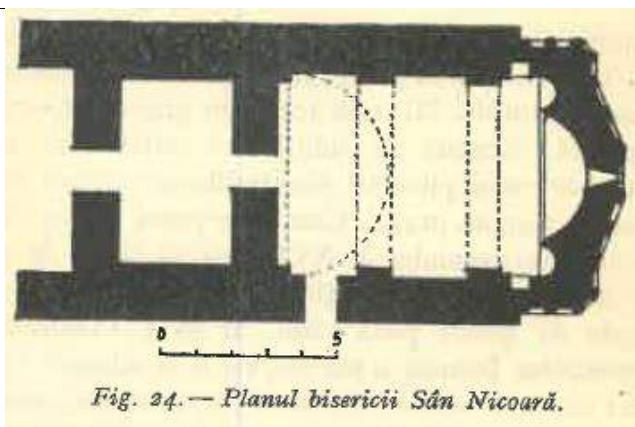

Figura 85. Parcul "Sânta Nicoară" – cod LMI AG-II-m-A-13655.02, municipiul Curtea de Argeș

499.	AG-II-m-B- 13656	Casa Dumitru Norocea	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Ștefănescu Victor 8	1913
-------------	-----------------------------	-------------------------	-------------------------------	-----------------------------	------

Casa Memorială Dumitru Norocea face parte din Muzeul Curtea de Argeș prin secția de etnografie și artă populară, aceasta fiind expoziția de bază. Casa Muzeu deține o bogată colecție de obiecte ce priveau ocupațiile și meșteșugurile practicate de argeșeni în urmă cu mulți ani.

Între anii 1922-1923, Dumitru Norocea și-a construit o casă care găzduiește și în prezent expoziția de Etnografie și Artă populară a Muzeului. Dumitru Norocea a fost un pictor, care a lucrat la restaurarea Bisericii Domnești în perioada 1914-1924, găsim pe peretele de nord al naosului inscripția cu data morții lui Basarab I. Acesta a introdus în țară tehnica mozaicului.

În perioada restaurării Bisericii Domnești din Curtea de Argeș, Norocea decide ca împreună cu soția sa Elisabeta (fostă Miss București) să își construiască o casă cât mai aproape de Biserica Domnească. Face singur planurile în care îmbină trăsături ale culei gorjene cu stilul neoromânesc și chiar cu elemente ale unui pavilion de vânătoare. Casa are o sală cu luminator, prima de acest fel din sudul țării. În această sală lucra și își primea oaspeții. A avut oaspeți de prim rang precum MS Regele Carol al II-lea, prim-miniștrii I.G. Duca și Armand Călinescu. În casă întâlnim o sobă de porțelan stil Napoleon al III-lea, un șemineu cu stâlpi din calcar de Albești, feronerie vieneză.

Clădirea este un exemplu edificator de integrare a elementelor tradiționale muscelene în arhitectura urbană. Intrarea în beci este specifică caselor țărănești din regiunile submontane. În perioada 1985 - 1986, la parterul casei s-a organizat o expoziție de etnografie: vase de ceramică argeșeană, cusături și țesături specifice zonei, costume populare din arealul argeșean și unelte folosite la îndeletniciri casnice și munci agricole. În schimb, la etajul clădirii, a fost organizată o expoziție cu

picturile realizate de Dumitru Noroceă cu teme rustice, descrierea costumelor populare, răscoala din 1907.¹¹⁴

Figura 86. Casa Dumitru Noroceă – cod LMI AG-II-m-B-13656, municipiul Curtea de Argeș

¹¹⁴ Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a municipiului Curtea de Argeș 2021-2027, p. 160-161

500.	AG-II-m-B-13657	Casa Teodorescu	municipiul CURTEA DE ARGES	Str. Ștefănescu Victor 10	înc. sec. XX
-------------	------------------------	-----------------	----------------------------	---------------------------	--------------

Pe Strada Victor Stefanescu nr.10, gard in gard cu Casa Norocea, se afla Casa Teodorescu. Construita la inceputul secolului al XX-lea, Casa Teodorescu este pe lista monumentelor istorice din Curtea de Arges. Aici a locuit provizoriu artistul Dumitru Norocea, pe durata constructiei casei sale.

Figura 87. Casa Teodorescu – cod LMI AG-II-m-B-13657, municipiul Curtea de Arges

501.	AG-II-m-A-13658	Biserica "Sf. Îngeri"	municipiul CURTEA DE ARGES	Str. Valea Doamnei 1	1717
-------------	------------------------	-----------------------	----------------------------	----------------------	------

În dreptul întretăierii străzilor Eliade Rădulescu și Zorilor, se află biserica „Sfinții Îngeri”, vechi monument de arhitectură. Construcția datează din anul 1717 când a fost ridicată ieromonahul Damaschin, așa cum arată pisania de deasupra intrării. Ca stil și plan, biserica „Sf. Îngeri” continuă tradiția arhitecturală a epocii lui Matei Basarab (secolul al XVII-lea), având o înfățișare zveltă,

monumentul intră în tipologia *monumentelor eclesiastice*¹¹⁵, fiind construit după un plan dreptunghiular, cu pridvor închis, având șase stâlpi de cărămidă, cu pronaos desupra căruia se înalță turla-clopotniță), naos și altar. Catapeteasma este din zid. Biserica a fost construită din bolovani de râu și cărămidă, fiind tenducuită și în exterior. Decorația fațadelor este caracterizată de împărțirea acestora în două registre, separate printr-un brâu format dintr-un ciubuc, flancat cu șiruri de dinți. Registrul inferior este împodobit cu firide lungi, închise de pilaștri. Turla are ferestre înguste și înalte, elegant realizate. Pictura interioară, mult decorată acum, este cea originală, executată în frescă.¹¹⁶

Biserica a fost reparată în anul 1824.

*Conform informației furnizate de către istoricul Grigore Tocilescu, un potir din patrimoniul Bisericii „Sfinții Îngeri” fusese <<dăruit la 1848, de d(umnealui) mare logofăt Ianache Văcărescu>>, atestându-se astfel, legăturile spirituale ale boierilor Văcărești cu locașul de cult din Curtea de Argeș.*¹¹⁷

Figura 88. Biserica "Sf. Îngeri" – cod LMI AG-II-m-A-13658, municipiul Curtea de Argeș

¹¹⁵ Constantinescu, G., Curtea de Argeș – Ansamblul Medieval Modern, Pitești – MMXVII, p. 101

¹¹⁶ Iliescu, E., Pe Argeș în sus, Editura Stadion, 1971, p. 14

¹¹⁷ Constantinescu, G., Curtea de Argeș – Ansamblul Medieval Modern, Pitești – MMXVII, p. 102

502.	AG-II-m-A-13659	Casa Goangă	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Viorelelor 1	înc. sec. XIX
-------------	------------------------	----------------	-------------------------------	----------------------	------------------

La sfârșitul secolului al XVIII-lea, în afara zidurilor orașului, în apropierea Bisericii Brad-Bătușari se afla o stupină numită la acea vreme „gongărie”. Aceasta aparținea lui Zamfir Ștefănescu poreclit și Goangă având în vedere îndeletnicirea sa. El ia hotărârea să construiască o casă de piatră, având în vedere că orașul fusese ars din temelii de trupele austriece în 1788. Casa este generoasă, pe două nivele, cu prispă largă și acoperită cu șită. A fost finalizată în 1795 și a devenit reședința familiei Ștefănescu-Goangă. Din familia Goangă se vor remarca în a doua jumătate a secolului al XIX-lea afaceriștii Ion Ștefănescu Goangă și Zamfir Ștefănescu Goangă. La începutul secolului al XX-lea se vor remarca frații Gheorghe, Mihail și Florian Ștefănescu Goangă. Toți trei s-au născut și au crescut în Casa Goangă.¹¹⁸

Casa Goangă a fost confiscată de regimul comunist. În perioada 1969-1972 a fost sediul Muzeului Orășenesc, apoi a devenit sediul Bibliotecii Orășenești. Înainte de Revoluție a revenit Uniunii Artiștilor Plastici care a restaurat-o cu multă atenție. În 1996 a revenit lui Ștefan Ștefănescu Goangă, fiul lui Mișu Ștefănescu Goangă care a transmis-o ulterior altor rude.

Casa părintească a baritonului Petre Ștefănescu Goangă, ridicată la începutul secolului XIX, este cea mai amplă construcție rezidențială tradițională păstrată în centrul istoric. Păstrează, bine conservate, structura de zidărie și lemn, și partiul arhitectural. Construcția, este acoperită cu șindrilă. Intrarea în beci se face de la nivelul străzii, printr-un gârlici închis cu poarta caracteristică gospodăriilor argeșene. La etaj se urcă pe o scară ce conduce într-un pridvor cu stâlpi simpli de lemn la parterul

¹¹⁸ <https://visitcurteadearges.ro/casa-goanga/>, ultima accesare 11.09.2024

imobilului funcționează o cofetărie; restul încăperilor casei este ocupat de depozitele de cărți și sala de lectură a Bibliotecii Publice din oraș.¹¹⁹

Figura 89. Casa Goangă – cod LMI AG-II-m-A-13659, municipiul Curtea de Argeș

¹¹⁹ Iliescu, E., Pe Argeș în sus, Editura Stadion, 1971, p. 13-14

503.	AG-II-m-B-13660	Casa Feri	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Vladimirescu Tudor 13	înc. sec. XIX
-------------	------------------------	--------------	-------------------------------	-------------------------------	------------------

Casa Feri ce se afla pe strada Vladimirescu Tudor nr. 13, a fost construită la începutul secolului al XIX - lea. Clădirea cu valoare istorică și arhitecturală, nu mai este regăsită în prezent, fiind înlocuită de o locuință contemporană ce nu respectă specificul zonei. **Se propune declasarea monumentului.**

Figura 90. Casa Feri – cod LMI AG-II-m-B-13660, municipiul Curtea de Argeș – propunere de declasare a construcției

504.	AG-II-m-B-13661	Casa Gogulescu	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Vladimirescu Tudor 24	înc. sec. XIX
-------------	------------------------	-------------------	-------------------------------	-------------------------------	------------------

Casa Gogulescu se află pe strada Tudor Vladimirescu nr. 24 și este un monument istoric aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș, ce datează de la începutul secolului al XIX – lea.

Figura 91. Casa Gogulescu – cod LMI AG-II-m-B-13661, municipiul Curtea de Argeș

505.	AG-II-m-A-13663	Biserica "Intrarea în Biserică" - Brad-Bătușari	municipiul CURTEA DE ARGEȘ	Str. Vlaicu Vodă 8	1583
------	-----------------	---	----------------------------	--------------------	------

La intrarea în municipiul Curtea de Argeș, în partea de sud, pe strada Vlaicu - Vodă, se află Biserica Bătușari (Brad-Botușari, cum mai este cunoscută), cu hramurile "Intrarea in Biserică a Maicii Domnului", "Sfântul Apostol Petru" și "Sfântul Ioan Botezatorul".

Biserica a fost ctitorită de Domnul Țării Românești, voievodul Petru Cercel, în anul 1583. Lăcașul de cult s-ar fi ruinat într-unul dintre cutremurele care au zguduit regiunea în 1628, fiind reconstruit între 1641-1654. În timpul Primului Război Mondial biserica a fost închisă. În 1919, a fost

reparat acoperișul de către preotul Petre Rudeanu, iar pictura a fost restaurată, în anul 1941, de către preotul Dumitru Zmeureanu. În anul 1952, biserica a fost din nou închisă.

Biserica Bătușari din Curtea de Argeș a fost redeschisă și resfințită în anul 1994, după 52 de ani de părăsire, de către Înaltpreasfințitul Părinte Calinic - Arhiepiscopul Argeșului și Muscelului.

Biserica, zisă și a lui Cercel-Vodă, se află în cartierul din spre miazăzi al orașului și are fațade albe și turnuleț de tinichea peste acoperiș, accesul la aceasta făcându-se printr-o străduță întortocheată, dar nu lipsită de pitoresc. Construcția nu prezintă însă niciun interes arhitectonic sau istoric.¹²⁰

Figura 92. Biserica "Intrarea în Biserică" - Brad-Bătușari – cod LMI AG-II-m-A-13663, municipiul Curtea de Argeș

b. Construcții de interes public – lăcașe de cult

Biserica este elementul identitar al comunității și reperul dominant în imaginea unei comunități, atât din punct de vedere al cultului, cât și din punct de vedere social. Aceasta este edificată

¹²⁰ Ionescu, G., Curtea de Argeș – Istoria orașului prin monumentele lui, Fundația pentru Literatură și artă „Regele Carol II”, București, 1940, p. 157

de cele mai multe ori de comunitate și se află amplasată pe un teren propriu, împrejmuit, separat sau împreună cu cimitirul. Împrejmuirile terenurilor bisericii și cimitirului sunt, de cele mai multe ori, realizate cu un gard transparent sau traforat, care oferă o bună vizibilitate din spațiul public asupra construcțiilor și a amenajărilor. De cele mai multe ori se păstrează încă vechile biserici, chiar dacă serviciul religios se desfășoară în construcții mai noi și mai spațioase. Păstrarea vechilor biserici în bună stare și fără modernizări inutile, chiar dacă nu mai corespund prin dimensiuni necesităților actuale ale comunității, este esențială pentru **perpetuarea unor elemente autentice**, valoroase, ale comunității și ale satului tradițional.

Organizarea bisericească. Consolidarea politică a Țării Românești a fost însoțită și de organizarea instituțiilor bisericești proprii. La cererile repetate ale domnului Nicolae Alexandru și ale boierilor săi, împăratul bizantin Ioan al V-lea Paleologul și patriarhul Calist au acceptat ca mitropolitul Iachint de la Vicina să treacă în fruntea bisericii muntene, astfel că, prin hotărârea patriarhului ecumenic, din mai 1359, a fost inaugurată oficial mitropolia Țării Românești. Sediul mitropoliei a fost la Curtea de Argeș, după care, în vremea lui Neagoe Basarab, s-a mutat la Târgoviște.¹²¹

- **Biserica Adventistă, Curtea de Argeș** – a fost construită în anul 1998 și este amplasată pe strada Vișina, la nr. 3.

Figura 93. Biserica Adventistă, Curtea de Argeș

¹²¹ Mavrodin, T., și alții, Argeșul și Mușcelul, Spații istorice ale României, Vol. I, Editura Tiparg, 2013, p. 61

➤ **Biserica Brad-Bătușari, Curtea de Argeș** – cu hramurile Intrarea Maicii Domnului în Biserică, Sfânta Troiță, Sf. Apostoli Petru și Pavel, Sf. Ioan Botezătorul¹²², este situată în extremitatea sudică a orașului, fiind construită în jurul anului 1583 și refăcută în jurul anului 1819. Pe amplasamentul actualei biserici *a fost înălțat, potrivit ipostazei unor istorici, sediul Episcopiei Catolice de la Argeș – bastion al penetrării, prin intermediul extrem de eficient al misionarismului papal, a catolicismului în ceatarea de scaun a Țării Românești.*¹²³ Biserica de breaslă Botușari atestă contribuția fundamentală, la edificarea sa, a unei comunități specializate în confecționarea botușilor (un soi de papuci), confirmând originea transilvană a meșteșugurilor etnici sași. În decursul existenței sale, au survenit în structura monumentului modificări esențiale, prin dispariția bolților pronaosului și a turlei care surmonta edificiul, ori alterarea ca formă a șarpantei. Reintroducerea bisericii în uzul liturgic, deoarece fusese abandonată datorită stării precare de conservare, a determinat inițierea unei ample acțiuni de consolidare-restaurare. În prezent, aceasta este înscrisă și în Lista Monumentelor Istorice, sub cod *AG-II-m-A-13663*.

Figura 94. Biserica Brad-Bătușari, Curtea de Argeș

¹²² <https://biserici.org/index.php?menu=BI&code=7498>, accesat la 27.09.2024

¹²³ Constantinescu, G., Curtea de Argeș – Ansamblul Medieval Modern, Pitești – MMXVII, p. 88

Sursa pentru ultimele două imagini: biserici.org

- **Biserica catolică Sf. Nicolae, Curtea de Argeș** – Parohia Sfântul Nicolae a fost înființată în 1998 de ÎPS Arhiepiscop Ioan Robu. Biserica parohială a fost construită în 2000.

Figura 95. Biserica catolică „Sf. Nicolae”, Curtea de Argeș

Sursa: Google Maps

- **Biserica de lemn Drăganu-Olteni, Curtea de Argeș** – Durată din temelie în anul 1786, de către dascălul cărturar Ilie Drăgănuleanul, pe moșia sa, în imediata apropiere a importantei stații de pe vechea cale de olac ce leagă Piteștiul cu Râmnicu-Vâlcea, biserica de lemn „Cuvioasa Paraschiva” din Drăganu-Olteni a dăinuit vreme de peste două veacuri în locurile de tainică frumusețe tranzitate de firul Băscovelului. Biserica de lemn a fost transferată în anul 1988 și restarurată în parcul Mănăstirii Curtea de Argeș. După

construirea unei noi biserici mai mari, comunitatea a uitat vechea construcție. Ajunsă într-o stare de degradare, biserica a fost restaurată de către specialiștii Muzeului Județean Argeș.¹²⁴

Figura 96. Biserica de lemn Drăganu-Olteni, Curtea de Argeș

Sursa: *biserici.org*

- **Biserica de lemn Palanga, Curtea de Argeș**, – Biserica de lemn din Palanga, comuna Amărăști, județul Vâlcea a fost salvată de la dispariție prin mutarea și restaurarea ei în parcul Mănăstirii Curtea de Argeș, județul Argeș. Construită înainte de anul 1847, biserica are hramul", Intrarea în biserică a Maicii Domnului". Alături de bisericile de lemn din Podu Brosteni, județul Argeș și din Drăganu-Olteni, județul Argeș, această biserică formează Rezervația de arhitectură și artă bisericăască înființată în parcul Mănăstirii Curtea de Argeș. *Vechimea bisericii este dificil de precizat în lipsa documentelor. Formal poate fi datat din a doua jumătate a secolului 18 până spre mijlocul secolului 19. Însemnările de la 1847 de pe icoanele împărătești și o incizie din același an pe portalul de la intrare indică o înzestrare cu imaginile necesare și eventual alte intervenții la structura și învelișul construcției. Se disting îndeosebi activitatea zugravilor din Dozesti semnați pe icoane: „1847 noe[m]vrie 24 Popa Ioan zugrav, Ioan zugrav Dozescu”, „1847 de mâna lui Ioan zugrav Dozescu”, „1847 de mâna lui Ioan zugrav satul Dozestii”. O a patra icoană este datat din 1878, anul după dobândirea independenței, și păstrează următoarea însemnare: „Această icoană este făcută de*

¹²⁴ <https://biserici.org/index.php?menu=BI&code=7954>, accesat la 27.09.2024

Nedelcu, Ned[e]lcu, Av[r]a[m] si zugrăvită de Constandin n anul 1878, fe[bruarie] 10.¹²⁵

Figura 97. Biserica de lemn Palanga, Curtea de Argeș

- **Biserica de lemn Podu Broșteni, Curtea de Argeș** – se află într-o stare avansată de degradare, fiind adusă în cimitirul Mănăstirii Curtea de Argeș, unde a fost restaurată. Inscricțiunea din dosul ușii de intrare amintește numele meșterilor care au ostenit pentru ridicarea acestei bisericuțe, menționând totodată și anul edificării ei – 1788.

Figura 98. Biserica de lemn Podu Broșteni, Curtea de Argeș

Sursa: *biserici.org*

- **Biserica ortodoxă Domnească, Curtea de Argeș** – cu hramul „Sf. Nicolae”. Aceasta este sigura rămășiță a ce a mai rămas întregă din Curtea domnească a Argeului a cărei paraclis era. Construcțiunea bisericii Domnească Sfântul Nicolae din Curtea de Argeș este ctitoria lui Basarab I (1310 - 1352), fiind mai târziu continuată de Nicolae Alexandru (1352 - 1364) și terminată o dată cu pictura murală, păstrată în mare parte până astăzi, sub domnia

¹²⁵ <https://biserici.org/index.php?menu=BI&code=20507>, accesat la 27.09.2024

lui Vladislav I (1364 - 1377). Se compune dintr-un pridvor, biserica propriu-zisă și altar, având o formă dreptunghiulară. Ea se ridică pe latura de Ext a incintei curții idn care încă se mai păstrează zifurile împrejmuitoare. Până la mutarea domniei la Târgoviște, toți domnii de la Vladislav înainte, au fost îngropați în Biserica Domnească. După mutarea capitalei țării la Târgoviște, orașul Argeșului împreună cu Biserica Domnească au fost uitate. În jurul anilor 1750, a fost nevoie să fie complet restaurată după îndemnul Mitropolitului Neofit și cu cheltuiala boierilor din satele învecinate. În urma războiului austro-turc de la 1788, serica arzând, a fost nevoie de o nouă reparație la 1827. La 1843, biserica apărea din nou ruinată, fiind din nou restaurată.

Arhitectura bisericii este una de tip bizantin, planul bisericii aparținând tipului “cruce greacă înscrisă”, varianta constantinopolitană, încheiată cu trei abside la răsărit. Ancadramentele din piatră sculptată ale ferestrelor datează din secolul al XVII când biserica a fost renovată. Naosul, încăperea principala și cea mai caracteristică a bisericii, cuprinde în mijloc patru stâlpi, dispusi în plan pe o formă pătrată. Prin intermediul acestora, interiorul este împărțit în trei compartimente lungi, trei nave: una mediană, largă, și două laterale, înguste și prelungite spre răsărit cu câte o absidă.

Biserica domnească, astfel, prin arhitectură, pictură, tezaurul aflat în ea, prin amintirile legate de ea și de ruinele din jurul ei, în care-a desfășurat viața unor din Basarabii care a făcut unificarea Țării Românești, a devenit un testimonio de nobleță al nobililor origini ale statului nostru.¹²⁶

¹²⁶ Drăghiceanu, V., Curtea de Argeș – Călăuza vizitatorului monumentelor orașului, editura ARS Docendi, Universitatea din București, 2014, p. 4-12

Figura 99. Biserica ortodoxă Domnească, Curtea de Argeș

➤ **Biserica Drujești, Curtea de Argeș** – cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, a fost construită în jurul anul 1795¹²⁷. Constituind un exemplu tipic al arhitecturii religioase „de

¹²⁷ <https://biserici.org/index.php?menu=BI&code=7499>, accesat la 27.09.2024

târg”, Biserica Drujești, amplasată la adăpostul unui pâlcc de arbori, în imediata apropiere a bulevardului Negru Vodă care străbate vechiul centru comercial al orașului, este atribuită, prin tradiția orală locală, familiei Drujeștilor, negustori de origine sud-dunăreană, perioada ctitoririi monumentului situându-se la mijlocul veacului al XVII-lea. Sub raportul precizării momentului edificării sale, pledând într-un documentat manuscris consacrat al istoriei monumentului, pentru construirea în anul 1670 a actualului lăcaș, preotul cărturar Vasile Chițu susține că biserica a avut o pisanie distrusă în incendiul din 1875, pisanie al cărei conținut preciza acest an.

Biserica a fost grav afectată de incendiul din noaptea de 29 mai 1875, arzând învelișul bisericii, iar clopotele s-au topit, însă înăuntru obiectele *au rămas bune și neatinsse de foc*. De asemenea, efectele seismelor din 1940, 1977, 1986 a afectat considerabil starea de conservare, au produs fisuri de profunzile, precum și desprinderea parțială a suportului de tencuială a picturii murale, impunând efectuarea unor operațiuni urgente de salvare. Operațiunile de consolidare a bisericii Drujești au fost întreprinse în cursul anului 1988 sub seama unui proiect de arhitectură al lui arh. Alexandru Mușescu, iar restauratorii au refăcut decorul exterior cu modenaturile originare care conferă un aspect pitoresc bisericii, subliniat, de altfel, și prin volumetria sa echilibrată.

Sub raport planimetric, Biserica Drujești, de dimensiuni relativ modeste, se înscrie în categoria construcțiilor ecleziastice al căror plan dreptunghiular compartimentat prezintă, la altar, o absidă pentagonală, în exterior, și semicirculară, în interior. Turnul-clopotniță, de secțiune pătrată, accentuează verticalitatea construcției ecleziastice pe care o surmontează în perimetrul pronaosul, accesul în turn asigurându-se pe o scră interioară de lemn, amplasată pe peretele nordic al pronaosului, cu orificiu de penetrație în pod, practicat între perete și un arc dublu. În modenatura turlei, se regăsesc elemente de decor distribuite în parament, ceea ce conferă bisericii, sub acest aspect, un caracter unitar. Dispunere spațiului interior este identică structurii construcțiilor ecleziastice de rit bizantin. Altarul se separă de naos printr-un iconost de zid, iar pronaosul boltit cu calotă semisferică susținută de pandativi și arce este despărțit de naos, care prezintă o boltire similară, printr-un zid străpuns de o deschidere terminată într-o arcadă simplă, soluție adoptată în ultimul pătrar al secolului XIX-lea, întrucât prin această modificare, a fost afectat substanțial integralitatea decorului pictat.¹²⁸

¹²⁸ Constantinescu, G., Curtea de Argeș – Ansamblul Medieval Modern, Pitești – MMXVII, p. 91-94

Restaurarea picturii se impune pentru ca expresiva siluetă arhitectonică a monumentului să fie iarăși înveșmântată în podoaba plină de culoare și frumusețe a frescelor, redându-i-se astfel strălucirea de odinioară a Bisericii Druțeștilor, acestui nestemat al creației urmașilor legendarului meșter Manole.¹²⁹

Figura 100. Biserica Druțești, Curtea de Argeș

¹²⁹ Constantinescu, G., Curtea de Argeș – Ansamblul Medieval Modern, Pitești – MMXVII, p. 95

- **Biserica Flămânzești, Curtea de Argeș** – construită în jurul anului 1790, pictura spălată 1925 și reparată 1952, cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”¹³⁰. În Curtea de Argeș, dincolo de pâraul Valea Iașului, ce-și strecoară apele pe sub povârnișurile parcului, începe strada Eroilor. Pe această stradă se află biserica Flămânzești, cu hramul Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, ctitorită de boierul Stanislav în primele decenii ale secolului al XIV-lea, fiind atestată documentar ante 1526. Bolniță a mănăstirii Argeșului, locașul a fost refăcut între 1760 și 1770 de mitropolitul Cosma. Elegant și bine proporționat, edificiul are pictura interioară de o certă valoare artistică. Stilistic, Biserica Flămânzești aparține construcțiilor eclesiastice din perioada menționată, prin lipsa absidelor laterale, forma poligonală ușor decrășată a absidei altarului în exterior și semicirculărp în interior. Exceptând pridvorul, care a fost adăugat relativ recent (1894), biserica s-a menținut în forma atribuită comanditarilor. În forma actuală, biserica are un plan rectangular, format din naos alungit și pronaos pătrat, peste care se ridică o turlă-clopotniță. Pridvorul a fost adăugat la sfârșitul secolului XX. Altarul prezintă la nord o nișă spre proscomidie, iar la sud o uță spre exterior. Conca este realizată sub forma unui sfert de sferă continuată spre tâmplă, printr-un arc amplu în plin cintru. Iluminarea altarului se asigură printr-o fereastră dispusă pe ax și printr-o ferăstrucă la proscomidiar. Pronaosul este luminat ca și naosul, de ferestre prevăzute cu lucarnă, în partea superioară, fiind surmontat de turla-clopotniță. Pridvorul, închis prin panouri vitrate, este susținut de opt coloane dintre care două sunt adosate pereților, sprijinite pe un soclu de zidărie segmentat de

¹³⁰ <https://biserici.org/index.php?menu=BI&code=7504>, accesat la 27.09.2024

accesul în monument; pridvorul are un sistem de boltire format dintr-o calotă și două alveole spre nord și sud.¹³¹ Decorația exterioară constă dintr-un registru ornamental format din cercuri plasate între cornișe și tor. Clopotnița octogonală se află deasupra pronaosului, iar accesul se face printr-o scară elicoidală într-un turnuleț alipit zidului nordic.¹³² Lângă biserică se află piatra de mormânt a arhitectului francez André Lecomte du Noüy. Biserica Flămânzești din Curtea de Argeș este monument istoric înscris în Lista Monumentelor Istorice.

Figura 101. Biserica Flămânzești, Curtea de Argeș

Sursa pentru primele două imagini: biserici.org

- **Biserica ortodoxă Olari, Curtea de Argeș** – construită înainte de 1687, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. Biserica Olari impresionează în mod deosebit prin pitorescul ei rustic, caracteristică pe care i-o da nu numai alcătura planului și modul

¹³¹ Constantinescu, G., Curtea de Argeș – Ansamblul Medieval Modern, Pitești – MMXVII, p. 96-97

¹³² Mavrodin, T., și alții, Argeșul și Mușcelul, Spații istorice ale Românișmului, Vol. I, Editura Tiparg, 2013

de realizare a fațadelor, cât mai ales modul de acoperire cu șindrilă care, în special la scara exterioară ce duce în clopotniță, este asemănător celui înrâlnit la multe dintre construcțiile țărănești de munte. În plan, edificiul se prezintă ca un dreptunghi prevăzut, la capete, cu câte o absidă poligonală. Fațadei sudice, în partea ei dinspre apus, îi este alipit un turn clopotniță, aproape de două ori mai înalt decât restul edificiului; prin parterul acestui turn de formă ușor trapezoidală și avâns aspectul unui peridvor, deschis, se face intrarea în pronaos. Trecerea din pridvor în pronaoul poligonal se face printronuță montată în golul zidăriei; separația pronaosului de naos este realizată prin trei arcade din care două unesc pilaștrii cu doi stâlpi octogonali, iar cea de a treia se sprijină pe acești stâlpi centrali. Materialele folosite la zidirea bisericii sunt bolovanii de râu și cărămida, fără grija de a se obține straturi alternânde, ca la biserica St. Nicolae Domnesc.¹³³ Liniile strâmbe și suprafețele neregulate ale pereților interiori, care vădesc o perspectivă clară asupra formelor de arhitectură, dar care nu sunt caracterizate în scopul modelării, capătă contur prin picturile *ce par a fi temporane cu biserica, adică din veacul XVII-lea sau al XVIII-șea – a căror factură, compoziție și colorit nu sunt lipsite de interes.*¹³⁴

Pictura interioară este cea originală. Printre elementele ce rețin interesul vizitatorului se număra și pictura ce decorează fațadele dinspre stradă, pictură realizată cu prilejul reparațiilor făcute bisericii în anul 1869. Friza de sfinți zugrăviți în mărime naturală împodobște jumătatea de sus a pereților clopotniței, a fațadei sudice și a azidurilor altarului.

Potrivind informațiile existente, suplimentând cu tradiția și având în vedere forma planului și mai cu seama traseul bolților, întrebuințate în Muntenia numai din a doua jumătate a veacului al XVII-lea înapoi, se poate afirma că data construcției acestui monument pitoresc nu trece dincolo de ultimul sfert al veacului al XVII-lea.

¹³³ Iliescu, E., Pe Argeș în sus, Editura Stadion, 1971, p. 22

¹³⁴ Ionescu, G., Curtea de Argeș – Istoria orașului prin monumentele lui, Fundația pentru Literatură și artă „Regele Carol II”, București, 1940, p. 113-114

Figura 102. Biserica ortodoxă Olari, Curtea de Argeș

➤ **Biserica ortodoxă „Sf. Dumitru”, Curtea de Argeș** – Parohia Sfântul Mare Mucenic Dimitrie este situată în partea de sud-vest a Municipiului Curtea de Argeș, pe Strada Râmnicu Vâlcea, nr. 147, la intrarea dinspre Râmnicu Vâlcea. Parohia Capu Dealului s-a înființat din Parohia Drujești, primind locașul de cult cu hramul „Intrarea în Biserică”, ctitoria lui Petre Cercel între 1583-1585, zidită pe moșia orașului. În anul 1824, se numea Biserica „Căpănești”, preot fiind Părintele Stancu. Între anii 1863-1909, Biserica cu hramul „Intrarea în Biserică” s-a numit Drujești, Părintele Constantin Cerbureanu era preot slujitor, iar for tutelar era Protoieria. Biserica s-a închis după aceea până în 1933, fiind reparată de Părintele Dumitru Smeureanu.

La 1 mai 1933 s-a înființat Parohia Valea Sasului, având enoriașii filialei „Intrarea în Biserică” din Bătușari și o parte din locuitorii de pe străzile: Râmnicu Vâlcea, Dovlecești și Momaia. Datorită numărului prea mic de enoriași, pentru a fi parohie, i se adaugă filia Noapteș. Filiala Noapteș, cu hramul Sfinții Voievozi, a fost zidită în anul 1810 de către săteni. În anul 1867 s-a sfințit biserica. A fost refăcută între anii 1884 și 1907. Din anul

1933 a trecut ca filială la Parohia Capu Dealului, cu enoriașii satului Noaptes, cu Strada Bușaga și o parte din Râmnicu Vâlcea, care aparținuseră până la această dată de Parohia Valea lui Enache.

Temelia bisericii este din beton, iar zidăria din cărămidă și bolovani albi, cu arcade și nișe din cărămidă, ce împart zidurile în figuri geometrice. Un brâu de cărămidă înconjoară biserica la înălțimea de 4 metri, lipsind doar la nivelul fațadei și pridvorului. Turla cea mare, așezată pe linia mediană a bisericii are 16 laturi, iar cele două turla mici de deasupra pridvorului au câte 8 laturi fiecare, una dintre aceste turla fiind folosită și pe post de clopotniță. Întreaga biserică este acoperită cu tablă în solzi. Pridvorul, pictat în frescă, înfățișează scene referitoare la facerea lumii. Deasupra sa se găsește cafasul, pictat cu scene din Vechiul Testament și din viața Sfântului Ioan Botezătorul, scene ce încadrează tabloul Adormirii Maicii Domnului. Pronaosul este larg, calota superioară sprijinindu-se pe patru stâlpi octogonali printr-un sistem de arcade pictate cu evenimente din viața Maicii Domnului. Se continuă cu naosul, de aceleași dimensiuni, trecerea de la o încăpere la cealaltă nefiind marcată de un zid sau de coloanele întâlnite tradițional. Cu excepția cancelariei parohiale și sfântului altar – ambele pardosite cu lemn de stejar – întreaga biserică este pardosită cu mozaic.

Biserica a fost afectată de cutremurul din anul 1940, distrugerile fiind amplificate de cel din 4 martie 1977. Lucrările de refacere, consolidare și restaurare a picturii au fost începute chiar în anul 1977. Atunci turla cea mare, care se prăbușise, a fost luată și pusă în fața bisericii, pe patru stâlpi. Lucrările au continuat, în anul 2014 a fost revopsit acoperișul și refăcut sageacul, în prezent se înlocuiesc geamurile, se restaurează partea de jos a tencuielii unde a căzut din cauza igrasiei și pe unde mai este căzută, se renovează cancelaria parohială, se consolidează gardul dinspre stradă care este deteliorat și înclinat spre interior și se refac toate gardurile cu vecinii.¹³⁵

¹³⁵<https://bucuriacredintei.wordpress.com/istoricul-parohiei-sfantul-dimitrie-izvoratorul-de-mir/>, accesat la 27.09.2024

Figura 103. Biserica ortodoxă „Sf. Dumitru”, Curtea de Argeș

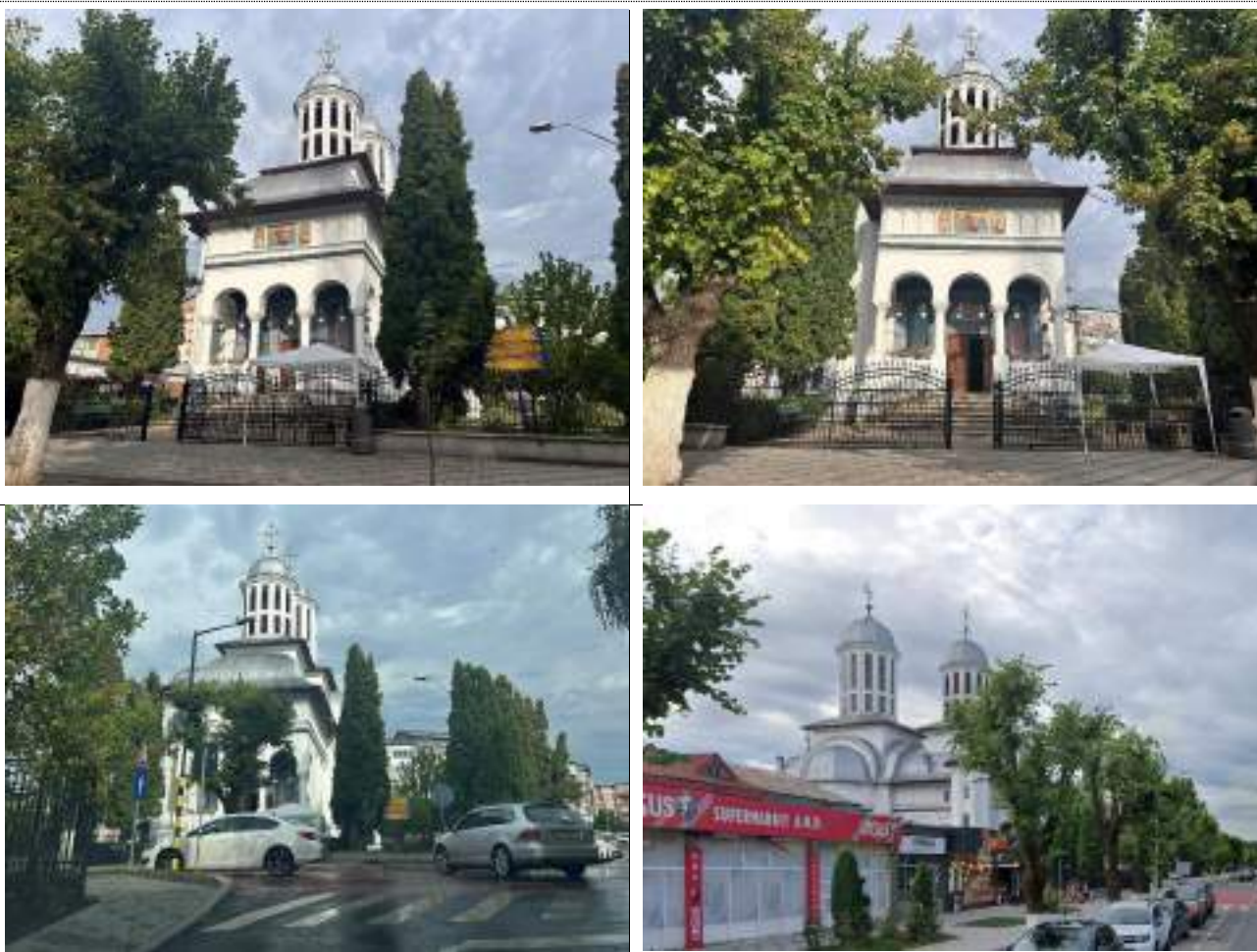

➤ **Biserica ortodoxă „Sf. Gheorghe”, Curtea de Argeș** – construită în 1936, lăcașul are hramul „Sf. M. Mc. Gheorghe”, „Sf. Filofteia”. Biserica “Sfântul Gheorghe” se află în zona centrală a municipiului Curtea de Argeș, pe bulevardul Basarabilor. A fost ridicată între anii 1934-1936, după planurile arhitectului Dimitrie Berechet, pe locul unei biserici din 1793 distruse de un incendiu în 1913. Biserica se află pe lista monumentelor istorice din județul Argeș sub codul LMI AG-II-m-B-13634. Biserica a fost construită între anii 1779-1793 de către arhimandritul Partenie, pentru nevoile spirituale ale locuitorilor din Curtea de Argeș și cartierelor mărginașe: Groape, Marina, Poștei, strada Oltenilor. Nu există date referitoare la construcția acestei biserici. Ea era prevăzută cu un cimitir și este pomenită și înainte de anii 1876 și 1877.

În vechea Biserică “Sf. Gheorghe” au fost aduse în anul 1897 moaștele Sfintei Filofteia, după ce Biserica Domnească a fost închisă pentru restaurare și au rămas aici până în anul 1913. Lăcașul de cult, care avea acoperișul din șită, a fost distrus de un incendiu devastator în anul 1913. Timpul, în trecerea sa, a așternut un strat de fum care a acoperit pereții și a deteriorat, parțial, frumoasa pictură originală. Spălarea picturii, realizată în

anul 1972, a schimbat, din cauza retușurilor adăugate cu tempera, aspectul interior și a slăbit pigmentul culorilor. Între anii 2002-2004 s-au efectuat ample lucrări de restaurare și amenajare a sfântului lăcaș, în interior și în exterior. Repictarea bisericii a fost executată în tehnica encaustică de către profesorii Chelsoi Mircea și Pașcanu Cornel, pictori restauratori din București. Pridvorul deschis are fațada estică pictată și pisania deasupra ușii de intrare. Turnul clopotniței de deasupra pronaosului este prevăzut cu un clopot, adus în 1936 de la Biserica Domnească.

Figura 104. Biserica ortodoxă „Sf. Gheorghe”, Curtea de Argeș

➤ **Biserica ortodoxă „Sf. Împărați”, Curtea de Argeș** – construirea bisericii din municipiul Curtea de Argeș a început în anul 2002. Părintele paroh Vasile Barbu a spus ca *lucrările la acest sfânt locaș au început în toamna anului 2002, atunci când s-a pus piatra de temelie. Până în 2006 s-au construit zidurile, arcele, bolțile, turla, iar spre sfârșitul anului trecut am reușit să invelim biserica cu tablă. Anul acesta am făcut finisajele interioare și exterioare, iar în interior sunt pregătiți pereții pentru pictură în frescă. Tot anul acesta am făcut clopotnița și cancelaria parohială, precum și gardul de împrejmuire.*

Pe 18 noiembrie 2007 s-a făcut tânosirea sfântului lăcaș. Pictura a fost executată în perioada 2010-2012 de către pictorul Neculai Valeriu Daniel din București.¹³⁶

Figura 105. Biserica ortodoxă „Sf. Împărați”, Curtea de Argeș

- **Biserica „Sfinții Îngeri”, Curtea de Argeș** – este un așezământ ce a fost ridicat în jur de 1717, având hramul „Sf. Arh. Mihail și Gavril”, reprezentând la nivelul teritoriului studiat un vechi monument de arhitectură. Construcția datează din anul 1717 când a fost ridicată ieromonahul Damaschin, așa cum arată pisania de deasupra intrării. Ca stil și plan, biserica „Sf. Îngeri” continuă tradiția arhitecturală a epocii lui Matei Basarab (secolul al XVII-lea), având o înfățișare zveltă, monumentul intră în tipologia *monumentelor ecleziastice*¹³⁷, fiind construit după un plan dreptunghiular, cu pridvor închis, având șase stâlpi de cărămidă, cu pronaos desupra căruia se înalță turla-clopotniță), naos și altar. Catapeteasma este din zid. Biserica a fost construită din

¹³⁶ <https://bisericiromania.org/index.php?menu=BI&code=20033>, accesat la 27.09.2024

¹³⁷ Constantinescu, G., Curtea de Argeș – Ansamblul Medieval Modern, Pitești – MMXVII, p. 101

bolovani de râu și cărămidă, fiind tendcuită și în eterior. Decorația fațadelor este caracterizată de împărțirea acestora în două registre, separate printr-un brâu format dintr-un ciubuc, flancat cu șiruri de dinți. Registrul inferior este împodobit cu firide lungi, închise de pilaștri. Turla are ferestre înguste și înalte, elegant realizate. Pictura interioară, mult decorată acum, este cea originală, executată în frescă.¹³⁸ Biserica a fost reparată în anul 1824.

Figura 106. Biserica „Sfinții Îngeri”, Curtea de Argeș

➤ **Biserica „Sf. Nicolae”, Curtea de Argeș** – a fost construită în anul 1907 și poartă hramul „Sf. Nicolae”. Lăcașul de cult se regăsește pe strada Negru Vodă, nr. 77, în imediata apropiere a Judecătoriei Curtea de Argeș.

¹³⁸ Iliescu, E., Pe Argeș în sus, Editura Stadion, 1971, p. 14

Figura 107. Biserica „Sf. Nicolae”, Curtea de Argeș

- **Biserica „Sf. Vasile cel Mare”, Curtea de Argeș** – Biserica a fost ridicată în perioada 2006-2011, de o echipă de meșteri din localitatea maramureșeană Bârsana. Aceasta este situată pe Str. Albești 34C, Curtea de Argeș în cartierul Ivancea. a îndemnul Înaltpreasfințitului Părinte Calinic, sfântul locaș are o arhitectura asemănătoare cu bisericile maramureșene din Tioltiur și Inău.

Figura 108. Biserica „Sf. Vasile cel Mare”, Curtea de Argeș

- **Biserica Noaptea „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”, Curtea de Argeș** – Biserica este regăsită în localitatea Noaptea, pe Strada Luncilor (DJ704H), nr. 37. Lăcașul de cult poartă hramul „Sf. Arh. Mihail și Gavril”.

Figura 109. Biserica Noaptes „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”

- **Biserica Sân Nicoară, Curtea de Argeș** – Biserica Sân Nicoară este un ansamblu de monumente istorice aflat pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș. Ansamblul este format din trei monumente: Ruinele bisericii Sân Nicoară, Parcul și Crucea Eroilor 1916 - 1918. Biserica Sân Nicoară păstrează în morfologia denumirii sale, chiar forma arhaică a cuvintelor "Sfântul" - Sân și "Nicolae" - Nicoară. *Istoricul Ștefan Dumitrache amintește faptul că turnul-clopotniță al vechiului lăcaș a rezistat vreme de câteva secole. Ruinarea turnului s-a produs târziu, în sec. XIX. Alexandru Odobescu, venind de la Râmnicu Vâlcea, i-a găsit pe câțiva locuitori în frunte cu un preot demontând biserica. La cererea sa, Guvernul a trimis jandarmi să protejeze monumentul pentru a nu fi dărâmat complet. El a fost salvatorul lăcașului. Poziția dominantă pe care o are biserica și turnul înalt ne arată că avea o dublă funcțiune: de loc de rugăciune și de turn de veghe. Experimentele făcute cu torțe în anii 70 ne arată că se puteau transmite semnale pe timpul nopții din acest turn către Cetatea de pe Argeșul Superior. Tot ce a mai rămas astăzi din biserică se prezintă sub forma unor ruine aflate pe platoul parcului cu același nume. Zidurile prezintă o alternanță de șiruri de piatră de râu și cărămidă. Săpăturile arheologice au scos la lumină resturi de ceramică smălțuită, monede de argint și aramă, inele de argint din secolul XIV-XV, vase de sticlă și fragmente de frescă.*

Figura 110. Biserica Sânt Nicoară, Curtea de Argeș

- **Biserica Episcopală „Adormirea Maicii Domnului”, Curtea de Argeș** – Biserica mănăstirii a fost edificată chiar pe locul vechii mitropolii ridicată aici în anul 1359, iar lucrările au fost încheiate în anul 1517. În anul 1793, Mănăstirea Curtea de Argeș a dobândit statutul de reședință episcopală, aici luând ființă Episcopia Argeșului. La 29 octombrie 1802, mănăstirea a fost afectată de importantul cutremur, urmat, la câțiva ani distanță, de un incediu, și, la 28 ianuarie 1838, de un alt cutremur. Au urmat alte incendii în ianuarie 1866, în aprilie și, respectiv, decembrie 1867, care au adus pagube importante mănăstirii. Între anii 1875-1886 biserica Mănăstirii Curtea de Argeș a fost refăcută în forma care a dăinuit până în prezent, Regele Carol I angajându-l pe celebrul arhitect francez André Lecomte du Noüy, pentru proiectul refacerii lăcașului. Mănăstirea, refăcută la inițiativa lui Carol I, a fost resfințită la 12 octombrie 1886. Din punct de vedere arhitectural, biserica Mănăstirii Curtea de Argeș este construită din piatră fățuită și profilată, în plan triconc, inspirat din planimetria bisericii mănăstirii Vodița, aspect reluat ulterior și în alte construcții bisericesti. Biserica este caracterizată

dintr-un pronaos supralărgit, contopit organic cu construcția propriu-zisă, ai cărui 12 stâlpi interiori – simbolizându-i pe cei 12 apostoli – susțin o turlă pe mijloc și două turnulețe laterale care încununează colțurile vestice ale pronaosului. Pronaosul este evidențiat în acest fel deoarece îndeplinește și funcția de necropolă. Restul bisericii (naosul și altarul) – cu abside care îi împlinesc forma de cruce – susțin de asemenea o turlă înaltă, a cărei îmbinare cu restul ansamblului se face prin bolți, rezultând un tot arhitectonic compus. În fața intrării se află un agheasmatar deschis, a cărui cupolă cu arcuri dantelate se sprijină de patru coloane, lucrate în marmură de felurite tonuri și împodobite cu desene. Văzut dinspre apus, agheasmatarul cu învelitoarea sa de plumb și crucea aurită se proiectează pe cele 12 trepte care urcă spre intrarea în sfântul lăcaș și pe rama care o îmbracă, asemeni unui portal aplicat.

În cadrul lucrărilor de restaurare din perioada lui Carol I, motivele utilizate și modul de cizelare au urmărit să redea, cât mai apropiat de original, vechea decorație a construcției lui Neagoe Basarab, decorație în care elementele aduse din străinătate fuseseră armonizate de arta meșterilor locali, într-un stil propriu.

Pereții exteriori sunt împărțiți în două zone suprapuse demarcate printr-un brâu, împletit în suvițe. Fațadele sunt decorate în relief plat cu motive caucaziene și islamice. În partea de jos se află o suită de panouri dreptunghiulare, în care sunt fixate ferestrele, acestea fiind înrămate în chenare cu ornamentații. În registrul de sus, de asemenea, se află o suită de panouri semicirculare, în centrul cărora sunt fixate plăci decorative și discuri în rozetă, iar ca niște paftale domnești, la întretăierea arcurilor, se află alte discuri mai mici, deopotrivă de fin realizate. Pe ele sunt așezați porumbei, care parcă stau gata de zbor, fiecare dintre aceștia purtând în cioc un clopoțel, care suna la adierea vântului.

În exterior, în partea de sus, depășind bordurile scurte ale acoperișului așezate pe mai multe rânduri paralele de cizeluri, construcția bisericii crește într-o suită de volume și suprafețe, pe care se înalță cele patru turlă, extrem de bogate ornamental, care adună în jurul ferestrelor, asemenea unor dantele în relief, aceleași modele prin care se arată o seamă de elemente de artă arabă și georgiană. Acoperișul turlălor, bogat împodobit, pare ieșit din mâna unor aurari, iar lanțurile care susțin crucile sunt aidoma unor mari bijuterii lucind în soare.

Biserica Mănăstirii Curtea de Argeș, pe lângă rolul său de reședință episcopală, a fost, în același timp, și necropolă domnească, iar ulterior necropolă regală. În pronaosul

bisericii se află mormintele ctitorilor principali: Neagoe Basarab, soția lui Neagoe Basarab, fiica lui Neagoe Basarab și soția lui Ștefăniță Vodă al Moldovei.¹³⁹

Figura 111. Biserica Episcopală „Adormirea Maicii Domnului”, Curtea de Argeș

¹³⁹ <https://www.rador.ro/2022/08/15/documentar-manastirea-curtea-de-arges-cea-mai-valoroasa-realizare-a-arhitecturii-bisericesci-din-tara-noastra-5/>, accesat la 28.09.2024

c. Construcții tradiționale

Cadrul natural favorabil în care se situează județul Argeș, precum și existența de-a lungul anilor celor două capitale ale Țării Românești, printre care și municipiul în cauză, dar și a unor cetăți puternice și a unor importante drumuri comerciale au stimulat în mare măsură fondul construit care s-a păstrat. Se remarcă o bogată diversitate de tipuri de edificii, răspunzând unor nevoi economice de

apărare și fiind realizate cu materiale tradiționale, aflate a îndemână: lemnul pădurilor seculare și piatra râului.¹⁴⁰

Fondul construit din municipiul Curtea de Argeș se află în prezent într-un proces de păstrare a identității spațiului și, în același timp, de modificare, fiind influențat de tendințele moderne de dezvoltare, veniturile și nevoile locuitorilor.

Elementele fondului construit tradițional se regăsesc în cadrul teritoriului, din cauza faptului că edificarea locuințelor a cunoscut o scădere de-a lungul timpului, păstrându-se modul de organizare în plan și volumetriile, dar și materialele de construcții sau decorațiile. Mai mult, în urma analizei din teren și a aspectelor prezentate anterior în capitolul *II.9. Evoluția fondului construit: tipologia și caracteristicile acestuia*; Fondul construit a fost clasificat în trei categorii generate de tiparele întâlnite.

Ca urmare a contextului actual de dezvoltare al municipiului Curtea de Argeș, vor fi apreciate ca fiind **construcții tradiționale** casele care au cât mai multe dintre elemente și caracteristici specifice¹⁴¹ zonei:

Tabel 5. Criterii – prezervarea următoarelor elemente și caracteristici ale construcțiilor cu specific local

1.	Configurarea loturilor și amenajarea gospodăriilor
2.	Dimensiuni și proporții ale volumelor construite - Proporția originală între dimensiunile casei și ale acoperișului, cu păstrarea simetriei exprimată între repartizarea ușilor și ferestrelor; volumetrii compacte, fără elemente compuse și elemente decroșate
3.	Prezența soclului
4.	Regimul de înălțime cu unul sau două nivele deasupra soclului
5.	Raportul plin – gol. Dimensiuni și proporții ale golurilor
6.	Acoperiș în patru ape. Șarpanta este din lemn, iar învelitoarea din șiglă, siță
7.	Proporția planului casei dreptunghiular
8.	Decorații ale fațadelor construcțiilor principale

¹⁴⁰ Alexandrescu, C., și alții., Județele patriei. Argeș – Monografie, Editura Sport – Turism, București, 1980, p. 66

¹⁴¹ Clasificarea este relativă și se referă la perioada în care au fost edificate cele mai multe dintre aceste construcții, dar pot exista locuințe cu aceleași caracteristici edificate ulterior perioadei respective (de exemplu, casele tipic tradiționale, realizate în a doua jumătate a sec. XX)

Figura 112. Construcții cu specific tradițional urban

Figura 113. Construcții cu specific tradițional local

Figura 114. Fronturi urbane caracteristice zonei

Identitatea construcțiilor analizate este dată și de particularități ce nu pot fi introduse ca o regulă general valabilă, acestea fiind importante în imaginea de ansamblu generată – regăsirea unor elemente de podoabă a fațadei, ferestre, uși principale și secundare, tipuri diferite de încadrăminte, volumetrii, finisaje (ale soclurilor sau ale prispei). Pentru o mai bună înțelegere, toate aceste piese specifice se vor detalia separat, după cum urmează:

Figura 115. Exemple de conformație a ferestrelor

Figura 116. Exemple de conformație a ușilor

Figura 117. Exemple elemente decorative

Figura 118. Exemple acoperișuri

Este de evidențiat faptul că elementele tradiționale specifice poartă dezavantajul timpului, iar acest lucru poate duce la degradarea anumitor detalii. În localitatea studiată fondul construit, și implicit construcțiile tradiționale existente se află într-o stare medie, ținând cont de faptul că acestea sunt des întâlnite, raportat la numărul total al construcțiilor existente, de cele mai multe ori rezidențiale.

d. Elemente identitare în spațiul urban

Având în vedere analizele realizate pe teren din punct de vedere urbanistic și istoric, dar și documentele ajutoare avute la dispoziție, a rezultat faptul că, peisajul geografic¹⁴² al teritoriului se concretizează într-un sistem de semne, imagini și forme care poartă diferite semnificații materiale sau mentale. Astfel, s-au identificat două elementele în strânsă legătură cu evoluția așezării și cu simbolurile, ce prezintă un grad ridicat de specificitate în contextul peisajului urban local: troițele și fântânile.

Troițele – o categorie aparte a locurilor consacrate unde, din cele mai vechi timpuri, poporul român creștin aduce slava lui Dumnezeu și în care sentimentul religios este materializat prin ridicarea unor locașuri de închinătate. Mai mult, troițele sunt definite ca fiind cruci din lemn sau piatră, împodobite cu diferite inscripții, sculpturi sau alte icoane independente de crucea propriu zisă. *Troița este o construcție din zid, acoperită, așezată șa marginea drumului. Are pereții pictați cu icoane și cruci. Unele troițe au fost ridicate ca prinos de recunoștință, altele au fost făcute ca loc de închinăciune. Sunt așezate independent de localizarea gospodăriei celui (sau celor) care le-au ridicat.*¹⁴³

În municipiul Curtea de Argeș, se regăsesc un număr ridicat de troițe, cu pregădere acestea fiind localizate în localitatea componentă – Noapteș. Acestea sunt de mai multe feluri - fie construcții partial închise sau deschise din lemn sau piatră, cu sau fără ușă de vizitare, fie cruci de lemn cu inscripții diverse, regăsite în apropierea liniei gardului. Pe lângă crucea principală se regăsesc icoane

¹⁴² peisajului geografic – o structură spațială exprimată printr-o fizionomie proprie, individualizată ca urmare a interacțiunii factorilor abiotici, biotici și antropici, care este valorificată în mod diferențiat, în funcție de modul în care este percepută (cf. definiție Drăguț, 2000 – în Baciu, 2014)

¹⁴³ Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Habitatul – Volumul V - Dobrogea, Muntenia, Editura Etnologică, 2017, p. 15

de sfinți, ștergare, candelă, mănuchiuri de flori sau busuioc, aspect ce duce la asemănarea interiorului cu un mic altar.

Figura 119. Troițe regăsite în municipiul Curtea de Argeș

În urma cercetării pe teren, am identificat troițe, care prin amplasamentul lor generează un element simbolic ce descrie și conferă atribute istorice specifice spațiilor în care sunt amplasate, în funcție de rolul pe care îl au pentru comunitate.

Existența apei, de râu, de izvor sau freatică este determinantă în înființarea unei așezări. Sunt diverse modalități de amenajare a izvoarelor și a apei freactice dar întotdeauna se săvârșesc acte de binecuvântare a apei. În timpul amenajării pânzei de apă freatică apar mărci simbolice importante, pe măsura rolului vital al apei, sau perpetuate și chiar atunci când tehnicile și materialele de construcție s-au schimbat << Se alegea locul ca s-o faci bună, că o făcea de pomană. După ce termina

fântâna, făcea sfințirea, făcea un praznic, dădea o rogojină de pomană (...)>>.¹⁴⁴

Atfel, **sursele de apă** au reprezentat dintotdeauna **nuclee** în jurul cărora se stabileau și se dezvoltau așezările. **Fântâna cu roată și lanț** – apa este scoasă cu ajutorul unui scripete/ cilindru-scripete pus în mișcare cu ajutorul unei roți, la suprafață existând un cadru de protecție din scânduri sau piatră, putând să dispună și de alte elemente, precum acoperiș, gard protector, bancă. Fântânile și cișmelele reprezentau locul unde se putea tăifăsuși.

Importanța simbolică, este constituită ca fiind un semn al comunicării cu înălțimile prin axul fântânii. Fiecare puț purta un nume de om și avea o semnificație proprie – fie era săpat după moartea unei persoane pentru pomenirea veșnică, fie era săpat în timpul vieții de către un om pentru pomenirea după trecerea în neființă. Dacă resursele materiale erau insuficiente, se uneau mai multe rude sau cunoscuți pentru finalizarea lucrării. Aceste aspecte constituie un argument în plus **pentru asocierea unor troițe lângă fântâni**, ridicate adesea pentru amintirea numelor celor pentru care a fost săpat puțul.

Importanță funcțională – pentru că distanța dintre așezări era foarte mare, construirea fântânilor în afara acestora era mai mult decât necesară, acestea fiind utile atât în procurarea apei de băut la câmp cât și pentru adăparea animalelor. Mai mult, identificarea unei fântâni în depărtare certifica faptul că în zonă se afla o așezare umană, facilitând orientarea.

Multe dintre fântâni au continuat să fie folosite de la o epocă la alta, până la introducerea sistemului centralizat de alimentare cu apă a așezărilor, în epoca comunistă. Marea lor majoritate au suferit adaptări și modernizări. Acest fapt, asociat cu dispariția treptată a celor care se ocupau cu operațiunea de curățare și desfundare a izvoarelor a dus la părăgirea sau abandonul unor puțuri.

Figura 120. Fântâni cu roată și lanț – municipiul Curtea de Argeș, județ Argeș

¹⁴⁴ Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Habitatul – Volumul V - Dobrogea, Muntenia, Editura Etnologică, 2017, p. 15

De asemenea, multe dintre fântâni, odată cu trecerea timpului și cu dezvoltarea localităților, au fost introduse în interiorul parcelelor.

De asemenea, una dintre cele mai faimoase fântâni este cea a Meșterului Manole, aflată în apropierea Episcopiei, este înconjurată de un parc zoologic și de un lac cu vegetație acvatică.¹⁴⁵ În legătură cu fântâna lui Manole, legenda spune că, după ce meșterii lui Manole au isprăvit de ridicat frumoasa biserică a Argeșului, atunci când ei nu coborâseră încă de pe acoperș, Neagoe Basarab i-ar fi întrebat dacă sunt în stare să zidească o altă biserică mai frumoasă decât cea abia terminate. La răspundul afirmativ al constructorilor, domnitorul a poruncit să se ridice schelele pentru ca meșterii să nu mai poată coborî. Manole a încercat, fără a reuși însă, să zboare cu aripi de șindrilă. Pe locul de lângă biserică unde acesta s-a zdrobit în cădere, ar fi țâșnit un izvor cu apă limpede ca lacrima, căruia i s-a spus „fântâna Meșterului Manole”. Mai târziu, în anul 1804, fântâna a fost mutată pe locul unde se află și astăzi. Aici, apa izvorului este captată în țevile de fier montate într-o construcție de zidărie, realizată în stilul cișmelelor din regiunea de munte argeșeană.¹⁴⁶

¹⁴⁵ Drăghiceanu, V., Curtea de Argeș – Călăuza vizitatorului monumentelor orașului, editura ARS Docendi, Universitatea din București, 2014, p. 20

¹⁴⁶ Iliescu, E., Pe Argeș în sus, Editura Stadion, 1971, p. 27

Figura 121. Fântâni Meșterului Manole

II.2. Identificarea amenajărilor valoroase

Spațiul public este constitutiv fiecărei așezări și aparține istoriei străvechi, ținând cont de formarea spațiului ca **entitate fizică și morfologică și socială**. Fiecare spațiu își câștigă identitatea și complexitatea prin amenajările valoroase existente rezultate din elementele sale componente.

Prin punerea în acțiune a morfologiei și funcționalității vor rezulta pe de o parte diferențele din cadrul structuri urbane și pe de altă parte specificitatea (prin elementele de patrimoniu istoric și

architectural, prin practivi și prin atitudini). Totodată, spațiul în societatea actuală reprezintă purtătorul prin excelență al informației și de cele mai multe ori este cuprinsul activităților întreprinse zilnic și al evenimentelor existente în fiecare loc în parte.

Specificul local al municipiului Curtea de Argeș este caracterizat de amenajări ce includ **elemente de mobilier urban** precum spații destinate așteptării mijloacelor de transport în comun, împrejmuiri sau drumurile publice modernizate, spațiile amenajate destinate transportului nemotorizat, spații verzi și alte aspecte ce întăresc statutul de spațiu urban.

Un element identitar îl reprezintă amenajarea căilor de rulare și a zonelor adiacente ale drumurilor principale ce străbat localitatea, unde nivelul străzii coincide de cele mai multe ori cu nivelul proprietăților private, relieful și implicit declivitatea prezentă în cadrul municipiului fiind un criteriu important pentru cele menționate anterior. În acest caz, la nivelul teritoriului localității este întâlnită **perceperea concludentă a spațiului privat în continuarea spațiului public.**

Figura 122. Amenajarea și perceperea spațiului privat în continuarea spațiului public reprezentat de drumul principal din localitatea Curtea de Argeș

Figura 123. Amenajarea și perceperea spațiului privat în continuarea spațiului public reprezentat de drumul principal din localitatea Noapteș

Figura 124. Amenajarea și perceperea spațiului privat în continuarea spațiului public reprezentat de străzile componente ale localităților componente

Figura 125. Amenajarea și perceperea spațiului privat ce nu coincide cu nivelul domeniului public

Sursa: Google Maps

Prin prisma faptului că localitatea de studiu este o așezare urbană, există o mai mare atenție pentru toate tipurile de circulații și transporturi – motorizate, nemotorizate și pietonale, fiind întâlnite amenajări speciale pentru toate tipologiile existente ușurând astfel mișcarea persoanelor dintr-un loc în altul.

Figura 126 – Amenajarea spațiului pentru circulația nemotorizată

Figura 127 – Amenajarea spațiului pentru circulația pietonală

În cadrul municipiului Curtea de Argeș sunt întâlnite și mijloace de transport în comun ce implică crearea unor buzunare pentru staționarea autovehiculelor.

Figura 128 – Amenajarea spațiului pentru mijloacele de transport în comun

Totodată, spațiile verzi dezvoltate direct în profilul străzii fac legătura între cele două tipuri de proprietate, îmbunătățind totodată și imaginea rurală a municipiului. De asemenea, acestea contribuie și la asigurarea suprafeței necesare de spațiu verde / locuitor.

Spațiul public municipal este caracterizat de zone verzi ce deserveșc zonele principale și implicit obiectivele de interes public, oferind zone de relaxare și de odihnă prin mobilierul specific amplasat în aceste locuri, aducând plus valoare spațiului urban studiat. Totodată, prin intermediul fâșiilor verzi sunt despărțite sensurile de circulație, precum și spațiul destinat circulației vehiculelor motorizate față de cele nemotorizate. De asemenea, de importanță este și spațiul verde din zonele locuințelor colective ce creează coerență, reprezentând un element de legătură în cadrul municipiului.

Figura 129 – Spații verzi existente – plantații de aliniament

Figura 130 – Spații verzi existente – element de legătură al locuințelor colective

Figura 131 – Spații verzi existente – parcuri și spații de relaxare

Chiar dacă este un municipiu traversat de un drum național nu există nicio o tendință către conversia drumului principal ce traversează localitatea într-o șosea, prezentând un spațiu generos alocat pietonilor, precum și zone verzi sau parcări.

Drumurile principale, precum și cele secundare prezintă îmbrăcăminte asfaltică, formând astfel trama stradală a municipiului. Circulația ce prezintă procese de modernizare (cu preponderență în zona centrală a municipiului, sau de-a lungul drumurilor principale) este realizată pentru toate tipurile de circulație, cu tendințe de amenajări urbane – trotuare, benzi de biciclete, fâșii verzi de protecție – fapt ce favorizează tranzitul auto și converg siguranței, confortului cetățenilor.

Figura 132 – Drumuri principale în Curtea de Argeș

Un caz aparte este localitatea Noapteș, care ca și amplasament este tratat ca o așezare rurală, astfel încât calea de circulație vizează de cele mai multe ori doar circulația auto, spațiul destinat pietonilor fiind inexistent.

Figura 133 – Drumuri principale în Noapteș

O funcțiune preponderent urbană, parcurile și spațiile verzi special amenajate apar în cadrul localității de studiu, fiind răspândite cu precădere în zona centrală, fiind de sine stătătoare sau aparținând de un obiectiv/funcțiune publică. În cazul de față, se găsesc câteva locuri de petrecere a timpului liber compuse din spații cu băncuțe, locuri de joacă pentru copii, cu mobilier specific din materiale colorate, în nuanțe vesele, precum și spații pentru sport ale unităților educaționale sau spații pentru sport dedicate comunității, ce conduc către o imagine urbană mai ridicată din punct de vedere estetic.

Figura 134. Amenajări în spațiul public – spațiu de întâlnire, loc de joacă pentru copii

Figura 135. Amenajări în spațiul public – spațiu de așteptare a transportului în comun

III.3. Identificarea spațiilor și perspectivelor valoroase

Teritoriul¹⁴⁷ reprezintă un decupaj spațial generat de prezența umană prin activități întreprinse, memorii, spiritualitate și cultivare. Dintr-o perspectivă antropologică, omul definește un anumit loc, iar locuirea într-o comunitate conturează teritoriul acesteia. Mediul urban nu este doar un fapt obiectiv, care se bazează pe o structură de tip sistemic și pe mecanismele funcționale de ordin natural și social-economic încadrate în supra-sistemele teritoriale superioare, ci și o realitate interioară, spirituală și subiectivă a indivizilor care formează o colectivitate umană.

În sens larg, peisajul reprezintă o întindere, un teritoriu care se prezintă în fața unui observator, devenind astfel subiect. Evaluarea unui peisaj în scopul determinării valorii acestuia este o activitate ce presupune percepția spațiului, recunoașterea elementelor peisagere care dau valoare aceluia peisaj sau legătura „peisajului” cu evoluțiile socio-istorice ale comunității.

Peisajul geografic¹⁴⁸ este un concept interdisciplinar ce urmărește pătrunderea elementelor de cadru natural cu sfera de activități sociale prin intermediul căruia omul a modificat și înlocuit anumite ecosisteme, în funcție de nevoile sale sau nivelul de dezvoltare și modul de organizare al colectivității din care face parte. Mai exact, peisajul geografic se constituie prin însumarea relațiilor dintre componentele fizico-geografice și activitatea umană; și este constant influențat de nivelul de dezvoltare socio-economic dintr-un anumit moment, precum și de fenomenele naturale care nu pot fi controlate de om.

Peisajul urban este definit de trăsăturile, modelele și structura orașului, incluzând aici componenta biologică, mediul fizic și elementele antropice. Din punct de vedere al structurii sale, orașul este rezultatul stratificării continue a unor proiecte politice majore și a unor proiecte individuale minore, care se succed în timp și se suprapun în spațiu.¹⁴⁹

¹⁴⁷ Stan, A., Ioniță, C., Morfologie urbană, Editura Universitară Ion Mincu, 2014, p. 69

¹⁴⁸ Baciu, 2014

¹⁴⁹ Tudora, I., La curte, grădină, cartier și peisaj urban în București, Curtea Veche Publishing, București, 2009, p.11

În cadrul mediului urban, aşezările urbane nu mai sunt înţelese ca entităţi de sine stătătoare, ci devin componente ale ierarhiei sistemelor organizate, plasându-se, în funcţie de scala spaţială, pe nivelul ecosistemelor sau complexelor de ecosisteme. *Soluţia problemelor de mediu, izvorâte din acţiunea cu caracter structurator a comunităţilor urbane sub influenţa unui model conceptual centrat pe nevoile acestora, o reprezintă dezvoltarea durabilă, bazată pe integrarea şi echilibrul aspectelor economice, sociale şi ecologice, şi materializată în profil teritorial printr-o structură policentrică la diferite scări.*¹⁵⁰

Peisajul urban al municipiului Curtea de Argeş este definit de fizionomia şi activităţile existente – locuitorii trăiesc în echilibru cu mediul, în cadrul unui **mediu urban** – teritoriul fiind destinat activităţilor urbane, însă regăsindu-se şi activităţi agricole.

Mai mult, acesta poate fi încadrat în trei categorii principale:

- (a) **peisajul natural**,
- (b) **peisajul antropizat** (terenurile folosite în scopuri agricole) şi
- (c) **peisajul antropic** (reprezentat de vatră prin locuinţe, anexe şi grădini), la care se adaugă şi **peisajul cultural**¹⁵¹.

Aşadar, peisajul poate fi definit ca o suprafaţă de teren, a carei fizionomie şi alcătuire reflectă calitativ şi cantitativ, un rezultat al raportului dintre elementele componentelor naturale şi antropice ale unei unităţi de mediu dintr-o anumită etapă evolutivă.

Caracteristicile peisajului¹⁵² sunt reprezentate de:

- a. Fizionomia – caracteristica generală şi principală în definirea unui peisaj – un sistem alcăuit din elemente şi legături între acestea, determinate de schimburi de energie;
- b. Unicitatea – peisajul reprezintă suma unor elemente cu rol diferit în sistem pe un anumit spaţiu şi într-o anumită etapă evolutivă; această caracteristică este menţinută în condiţiile evoluţiei constant a spaţiului şi a timpului, unde pot interveni într-un mod neîntrerupt modificări;
- c. Omogenitatea – peisajul se poate dezvolta în prezenţa unor elemente principale, date de localizare, tipul de spaţiu şi de activităţile existente;

¹⁵⁰ Petrişor, A., Mediul urban: O Abordare Ecologică, Revista Urbanistique, 2010

¹⁵¹ **Peisajul cultural** reprezintă modificarea succesivă de-a lungul timpului a habitatului material al societăţii umane sedentare, corespunzător cu creşterea provocărilor dinamice ale naturii

¹⁵² M. Ielenicz, Geografie generala, 2000, p. 237 în *Mediul, peisajul şi societatea românească* - https://www.academia.edu/12615575/MEDIUL_PEISAJUL_SI_SOCIETATEA_OMENEASCA_1_1_MEDIU_PEISAJ_OM_DEFINIRE_CHARACTERISTICI

- d. Dinamica – peisajul pornește din specificul materiei care se află într-o continuă modificare/transformare;

Metoda reprezintă modalitatea/procedeul prin care se ajunge la o mai bună înțelegere și cunoaștere a obiectului studiat.

Identificarea spațiilor și perspectivelor valoroase (perspectivele asupra siluetei așezării studiate și a cadrului natural sau perspectivele asupra clădirilor sau a celor care au păstrat în modernizarea lor elementele tradiționale specifice zonei, având valoare arhitecturală) a fost realizată prin **metoda analizei iconografice**, fiind detaliat îndeosebi **gradul de percepție** al detaliilor elementelor componente în ansamblu – prin caracteristicile specifice ale acestora (dimensiuni, amplasament, compoziție, textură, cromatică etc.). De asemenea, s-a urmărit și privirea în ansamblu al spațiului ce include elementele construite sau componente ale cadrului natural. Prin prezența acestora, au fost identificate o serie de imagini cadru atât în spațiul intravilan cât și în spațiul extravilan, care surprind identitatea peisagistică a așezării Curtea de Argeș.

Demersul este axat pe abordarea dimensiunii simbolice a peisajului urban și a relației dintre percepția naturală, firească a spațiilor urbane, ca rezultat al evoluției acestora în timp și percepția indusă artificial prin intervenții cu obiective clar stabilite. Un punct de plecare comun pentru stabilirea peisajului urban îl constituie identitatea locului. Așadar, în determinarea percepției fiecărui sit urban sunt implicați factori precum practicile sociale cotidiene sau ocazionale, evenimente istorice marcante, caracteristici ale configurației spațiale la nivel fizic și funcțional, poziția în cadrul orașului, unicitatea locului, etc. Toate aceste aspecte converg către conturarea unei imagini urbane mai mult sau mai puțin emblematică, care depinde în mare măsură de amploarea încărcăturii identitare și de impactul pe care aceasta îl are asupra populației.

Principalele perspective valoroase identificate cuprind:

a. Peisajul natural

*Dac-ar putea privi cineva de sus de tot, așa încât să cuprindă dintr-o dată tot pământul românesc, ar rămâne vrăjit de armonia și frumusețea lui.*¹⁵³

Dezvoltarea economică a societății umane și-a pus amprenta în mod pregnant asupra naturii, provocând modificări tot mai ample și mai profunde. În acest proces au fost modificate sistemele vii, de multe ori chiar configurația terenurilor și aspectul peisajului, dar și ritmul și modul de desfășurare

¹⁵³ Giurescu, C., Giurescu, D., Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi, Editura Albatros, 1971, p.16

a proceselor naturale. Toate aceste efecte au generat adesea un impact negativ, uneori ireversibil și distructiv asupra naturii.

Individualitatea geografică a Argeșului se poate constata din oricare direcție, caracterul de depresiune intracolinară, pe care îl are relieful, atrăgând atenția din punct de vedere al peisajului. Pentru a trasa limitele, elementele fizice vin ca o piedică deoarece caracteristicile depresiunii nu prezintă peste tot aceeași intensitate a particularităților lor.

Elementele morfometrice constituie un indicator de bază în individualizarea trăsăturilor de relief. Interfluviile principale se desfășoară pe direcția N-S, îmbrăcând forme structurale. Sub aspect altitudinal prezintă variații importante, ca urmare a diferențelor litologice și a frecvențelor și de obârșie.

Peisajul natural al județului Argeș, privit în ansamblu, se caracterizează printr-o **depresiune intracolinară** străbătută de cursul râului Argeș și delimitată, la est și la vest, de dealuri piemontane parașeșe, orientate în direcția nord-sud. Cadrul natural al orașului este condiționat de prezența zonei montane din apropiere și care introduce variație și diversitate în peisajul geografic.

Structural vorbind, această tipologie de peisaj natural deosebit, tipărit în imaginea urbană și cu elemente ce ies din decor, prezintă și pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș, prezintă impuneri date de doi factori importanți: **relieful și clima**.

Municipiul Curtea de Argeș este amplasat în marea unitate de relief numită Piemontul Getic, care continuă Muscelele Argeșului, mai precis în partea nordică a Piemonturilor Căndești și Cotmeana, la zona lor de contact având un relief de coaste, predominând dealurile subcarpatice străbătute de valea râului Argeș și a pâraurilor existente în teritoriu. Vatra orașului este dominată de înălțimi reduse, cum sunt Culmea Chiciurii și Valea Sasului, la est și Culmea Tămașului, la vest.

Elementul principal unde așezarea studiată s-a dezvoltat este reprezentat de terasa pe care Argeșul a creat-o la baza dealurilor. Terasa este divizată în platforme de torenți care coboară de pe muscele. Elementele secundare precum factorul antropic, hidrologic, solurile sau vegetația, au acționat pe imaginea creată de factorii principali într-un mod suficient de agresiv pentru a cauza artificializarea peisajului actual. Alte elementele existente în definirea peisajului natural din localitatea de studiu sunt reprezentate de **cursurile de apă** ce traversează așezarea.

Prin urmare, prezența reliefului cu straturi stabile, în cuprinsul său la marginea perimetrului tuturor punctelor populate, permit rezolvarea în bune condiții a operațiilor de sistematizare. Situarea într-o zonă depresionară are ca rezultat o **clima favorabilă**, caracteristică versanților adăpostiți, cu temperaturi moderate tot timpul anului și precipitații relativ abundente.

Figura 136. Peisaj natural, municipiul Curtea de Argeș, județ Argeș

b. Peisajul antropizat

Odinioară, suprafețe întinse erau lăsate pentru pășunat și fîneață, unele – braniștile domnești și mănăstirești – păzite cu strășnicie chiar. Nenumărate turme de oi, cirezi de vite albe și herghelii își găseau aci hrana. O dată cu întinderea locurilor de arătură, rezultînd și dintr-un proces natural de înmulțire a populației, dar și din dorința de cîștig mai mare, fînețele s-au împutînat și ele. În preajma celui de-al doilea război mondial erau sate care n-aveau un petic de izlaz măcar. S-a încercat să se remedieze, în unele locuri, această stare de lucruri prin cultivarea plantelor furajere, în special a lucernei.¹⁵⁴

Dar dacă pădurile și fînețele s-au împutînat, au crescut, în schimb foarte mult, locurile de arătură. În afară de ce se cîștigă prin lăzuire și prin spargerea fîneții, regiuni întregi de stepă, ca Bărăganul și Burnazul, au fost prefăcute, în cursul secolului al XIX-lea și la începutul celui de al XX-lea, în lanuri imense, cu recolte bogate, în anii cu ploaie suficientă.¹⁵⁵

În același timp, așezarea, cu toate că reprezintă un mediu urban, pe fondul generat de un climat temperat continental, prezintă aspecte microclimatice specifice – importante pentru agricultură.

Categoriile de folosință a terenurilor din Municipiul Curtea de Argeș arată distribuția zonelor rezidențiale, puncte de atracție precum și cea a resurselor forestiere. Categoriile de folosință identificate la nivelul Municipiului Curtea de Argeș, la nivelul anului 2018, indică predominarea suprafețelor forestiere de 44%, urmate de suprafețele agricole cu 39%, a suprafețelor artificiale de 14% precum și 2% terenuri acoperite cu ape.¹⁵⁶

Peisajul antropizat al municipiului Curtea de Argeș este caracterizat în principal de prezența **lacurilor de acumulare, a râului îndiguit**, dar și de **agricultură**, aceasta fiind ramura economică care presupune **valorificarea directă a resurselor**. În municipiul Curtea de Argeș, se află două lacuri de acumulare: **Lacul Curtea de Argeș** - aparține bazinului hidrografic Argeș, fiind unul dintre obiectivele turistice din zona Munteniei; și **Lacul Zigoneni** - situat în Piemontul Cotmeanei - Gruirile Argeșului, în apropierea Dealului Râpa Roșie și aparține bazinului hidrografic Argeș. Cele două, reprezintă obiective importante pentru activitatea de turism, des întâlnită în cadrul municipiului, ce nu presupune schimbări ale peisajului, generând diferite puncte de perspectivă. Tootodată, efectele

¹⁵⁴ Giurescu, C., Giurescu, D., Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi, Editura Albatros, 1971, p.19

¹⁵⁵ Giurescu, C., Giurescu, D., Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi, Editura Albatros, 1971, p.19

¹⁵⁶ Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a municipiului Curtea de Argeș 2021-2027, p. 17

practicării agriculturii nu înregistrează modificări majore ale peisajelor, însă prin acțiunile pe care le presupune, se remarcă ca fiind o activitate creatoare de noi peisaje.

Peisajul antropizat se caracterizează prin modificarea factorilor fizici (modificarea cursului apelor). În urma inundațiilor din deceniul 1970 – 1980, problema amenajării râului Argeș a reprezentat o necesitate.

Figura 137. Peisajul antropizat – prezența râului Argeș

De asemenea, prezența lacurilor de acumulare de pe Argeș, se dorește a fi un mijloc de armonizare a acțiunilor de gestionarea resurselor din acest spațiu, în scopul atingerii obiectivelor legate de conservarea resurselor și dezvoltarea activităților socio-economice.

- *Lacul Curtea de Argeș*: aflat în zona Muscelele Argesului, aparține bazinului hidrografic Argeș, fiind alimentat de acesta, reprezentând un important obiectiv turistic;

Figura 138. Peisajul antropizat – lacul de acumulare Curtea de Argeș

- *Lacul Zigoneni*: este situat în aval de Curtea de Argeș, accesul la acesta putându-se realiza de pe drumurile DN7C și DJ704 H. Dealurile din jur sunt acoperite cu păduri și livezi cu pomi fructiferi și culturi agricole. În perimetrul lacului, vegetația este destul de sărăcăcioasă, fiind prezentă în măsură mai mare la coada lacului.

Figura 139. Peisajul antropizat – lacul de acumulare Zigoneni

În același registru, peisajul antropizat se caracterizează prin compoziții plate ce au o imagine aproape bidimensională. Datorită sezonality, influențată de tipul culturii și factorii de mediu, agricultura produce constant noi peisaje, specifice prin:

- **volum distincte** prin asocierea unor categorii de folosință diferite sau interacțiunea cu alt cadru, din planul al doilea de percepție – se observă în cadrul localităților de studiu intersecția dintre pădurile existente la diferite altitudini ce țin cont de relief și culturile existente în cadrul și în afara gospodăriilor; varietatea volumelor diferă în funcție de tipul de cultură și de anotimp.

Figura 140. Peisajul antropizat – analiza volumelor distincte

- **cromatica dominantă a culorilor din teren** – pe teritoriul extravilanului este regăsită o gamă cromatică generată de, nuanțele multiple de verdele crud și galben-marونیu al culturilor agricole existente.

Figura 141. Peisajul antropizat – analiza gamei cromatice prezente în cadrul municipiului

c. Peisajul antropic

Bogăția pământului românesc, admirabila sa înzestrare cu tot ce este necesar vieții omenești, a făcut ca el să fie necontenit locuit din cele dintâi timpuri (...). Un asemenea pământ care-ți dă hrană îmbelșugată și variată, (...) un asemenea pământ nu se părăsește.¹⁵⁷

În cadrul peisajului, vetrele reprezintă suportul spațial al activităților socio-economice dat de modul de organizare, calitatea și diversitatea fondului construit și a dotărilor. Fizionomia complexă a

¹⁵⁷ Giurescu, C., Giurescu, D., Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi, Editura Albatros, 1971, p.21

teritoriului este definită prin prezența vetrei - singurul element permanent, sedentar și de continuitate prin care se reflectă efectiv vechea așezare. Varietatea peisagistică a municipiului este completată obiectivele turistice antropice, capabile să revitalizeze tabloul cultural și să-l plaseze ca un important punct de atracție la nivel zonal. În contextual analizei peisajului urban al municipiului Curtea de Argeș, se evidențiază următoarele aspecte care își pun amprenta asupra percepției și vizibilității imaginii de ansamblu din cadrul vetrei:

- **habitatele seminaturale** – sunt compuse din perdelele de vegetație și grădinile extinse de legume și cereale.

Perdelele de vegetație reduc considerabil dimensiunea spațiului vizibil în cadrul vetrei. Specifice municipiului sunt perdelele de vegetație ce sunt caracterizate de grupuri de pomi situate în fața gospodăriilor (în zonele cu locuințe individuale localității Curtea de Argeș, precum și la nivelul întregii localități Noapteș). Coronamentul bogat face câteodată aproape însesizabil fondul construit sau componența gospodăriei în unele locuri.

Figura 142. Peisaul antropic – habitate seminaturale – perdele de vegetație

De asemenea, **grădinile din curțile interioare ale ansamblurilor construite** (locuințe individuale) ocupă o suprafață diferită în cadrul gospodăriilor, scăzând odată cu apropierea față de zona centrală a localității Curtea de Argeș. În schimb, pentru localitatea Noapteș, grădinile din cadrul loturilor construite ocupă o suprafață semnificativă, datorată și parcelelor mai mari, locuitorii tratând spațiul ca unul preponderent rural. Acest fapt își pune amprenta extrem de clar asupra percepției imaginii de ansamblu, prin redarea unui cadru cu un anumit specific, în care agricultura încă se

menține, rămânând una din activitățile de bază ale locuitorilor.

Figura 143. Peisaj antropic – grădini de legume/ culturi în gospodării

- **amenajări antropice** – cuprind **culoarele elementelor infrastructurii de circulație și transport, formate din rețeaua de drumuri, străzi, tunele și poduri, precum și a marilor infrastructuri rutiere și de energie**, prezente atât în intravilan cât și în extravilan.

Rețelele infrastructurii tehnico-edilitare ocupă o suprafață considerabilă în cadrul localității din punct de vedere spațial-configurativ, caracterizându-se prin liniaritate orizontală sau verticală. Dezvoltarea infrastructurilor generate de serviciile de bază ale spațiului urban, generată de extinderea și dezvoltarea în timp a așezării și influența tendinței de urbanizare, a dus la fragmentarea integrității și calității peisajului inițial. Totodată, procesele antropice și cele geomorfologice se suprapun, creând infrastructura rutieră – parte componentă vitală în cadrul oricărui teritoriu.

În cazul infrastructurii rutiere din municipiu, aceasta generează tendințe moderniste într-o proporție ridicată, în care aproape toate drumurile prezintă îmbrăcăminte asfaltică, potrivit unui mediu urban, de interes național. La celălalt pol, drumurile nemodernizate din ariile situate periferic amintesc, în unele cazuri, prin slaba lor calitate, de aspecte ale subdezvoltării.

Figura 144. Amenajări antropice – infrastructura rutieră în cadrul municipiului – căi de circulație, supratraversări, tunel

Municipiul Curtea de Argeș este tranzitat de CF 906 Pitești-Curtea de Argeș. Linia regală Pitești-Curtea de Argeș este inaugurată în 27 noiembrie 1898. În aceeași zi este inaugurată și gara, clădire care a rămas în aceeași formă încă de la inaugurarea ei.

Infrastructura feroviară din cadrul municipiului nu generează bariere în teritoriu, oferind spațiului accesibilitate și specificitate.

Figura 145. Amenajări antropice – infrastructura feroviară în cadrul municipiului

Figura 146. Amenajări antropice – peisajul înfrastructurii tehnico-edilitare

➤ **construcțiile și ansamblurile construite** – ocupă o mare parte din cadrul municipiului, însă procentul de ocupare a terenului este reglementat prin unități teritoriale de referință pentru fiecare zonă în parte. Utilizarea diferită a parcelelor a generat o structură funcțională, cu utilizări variate ale suzbonelor existente. Amplasarea construcțiilor în gospodării nu urmăresc un tipar anume, identificabil pentru întreg teritoriul studiat.

Spațiile sunt percepute și observate diferit, în funcție de declivitatea terenului și, acolo unde specificul este neschimbat, acestea sunt despărțite prin *garduri de uluci sau de nuiete împletite*¹⁵⁸. **Accesul pe lot** se realizează pe o singură poartă, iar succesiunea acestora, dinspre spațiul public, vizează în principal **casa (construcția principală)** ce este amplasată în partea din față a terenului, vizibilă din spațiul public. **Curtea** este amenajată cu plantate ornamentale/ pomi ornamentali și fructiferi; adesea, în fața casei sau în grădină/grădiniță sunt plantați unul sau mai mulți pomi fructiferi, ce pot lua aspectul unei micro-livezi. Spațiul în care se desfășoară **activitatea zilnică**, cuprinde **anexele gospodărești** pentru depozitarea diferitelor rezerve, precum și a uneltelor agricole, fiind de cele mai multe ori un spațiu neplantat. Totodată, în funcție de tipul de teren, în cadrul lotului, pe partea laterală a casei sau în partea posterioară, terenul este utilizat ca **grădină de legume și zarzavaturi**. Sunt cazuri în care se regăsesc și **solarii**. De asemenea, în acest loc se mai țin și animalele (însă în cazul localității studiate sunt rar întâlnite), în spații special amenajate, uneori acoperite. Pentru municipiul Curtea de Argeș, se remarcă diferența dintre localitatea Curtea de Argeș și localitatea componentă Noaptes în cazul loturilor și amplasării construcției principale. Astfel, terenurile sunt mai generoase, iar

¹⁵⁸ Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Habitatul – Volumul V - Dobrogea, Muntenia, Editura Etnologică, 2017, p. 207

construcțiile anexă sunt mai multe, având o influență mai rurală din punct de vedere vizual, dar și funcțional în unele cazuri. Acest lucru se datorează etapelor succesive de dezvoltare a zonelor și condițiilor economice și juridice care au variat în timp.

În acest context, **fronturile de stradă a zonelor de locuințe individuale**, definitorii pentru imaginea generală, ce amintește de trecut, sunt caracterizate prin eterogenitate, cu interspații generate de ritmul construcțiilor (ușor retrase) și configurate de curțile principale cu sau fără grădini de legume. Există de asemenea, și zone unde imaginea este alterată de construcțiile cu tendințe moderniste, ce exagerează prin gabarit și prin cromatica folosită, ce sunt regăsite cu preponderență la periferie, specific unui mediu urban.

Totodată, prezența locuirii colective în cadrul teritoriului accentuează imaginea urbană regăsită, oferind specificitate și dinamism.

Figura 147. Imagini din cadrul municipiului Curtea de Argeș, cu construcții individuale, localitate Curtea de Argeș

Figura 148. Imagini din cadrul municipiului Curtea de Argeș, cu construcții individuale, localitate Noaptea

Figura 149. Ansambluri construite – perspective dinspre extravilan către intravilan

În zona de periferie, se observă mai puțin construcții ce păstrează memoria locului, activitățile și funcțiunile fiind specifice mediului urban. Totodată, inserțiile noi nu păstrează unitate, creând noi zone urbane ce nu respectă o continuitate în teritoriu prin modalitățile de amplasare variate, prezentând o diversitate a materialelor și a formelor folosite, generând discrepanțe la nivelul imaginii urbane.

Figura 150. Construcții din zona periferică – Curtea de Argeș

Figura 151. Construcții din zona periferică – Curtea de Argeș

Figura 152. Front de stradă – zona periferică

Figura 153. Front de stradă – zona periferică

Vatra aşezării în care sunt întâlnite zonele cu locuințe generează un peisaj discontinuu, datorită etapelor successive de construire, existând o tendință puternic urbană. Însă acest aspect nu împiedică delimitarea clară a peisajului între zonele centrale (și din jurul acestora) și cele periferice din punct de vedere vizual-estetic sau funcțional – acest lucru este marcat de amplitudinea loturilor, de modul de ocupare a terenului, de activitățile aferente, precum și de lipsa sau de prezența specificului zonei analizate.

Din punct de vedere funcțional, utilizarea terenurilor a trecut de-a lungul timpului printr-un proces de adecvare la nevoile actuale și eficientizare a activității ce caracterizează teritoriul studiat.

Curtea de Argeș este situată într-o zonă fără resurse minerale importante, activitățile economice fiind legate de exploatarea pădurilor, activități industriale și pomicultura.

Activitățile în cadrul municipiului sunt coincid cu mediul urban aferent. În zonele de locuințe aflate în extremitățile municipiului au fost dezvoltate punctual zone legumicole, cu solarii sau plantații, având diferite dimensiuni. Acestea au condus la schimbări permanente în ceea ce privește modul de utilizare al terenului și implicit, la crearea de noi peisaje. Pământul trebuie lucrat și modul în care este utilizat alături de tipurile de ocupații configurează profilele economice ale localității.

Figura 154. Peisajul generat de modul de utilizare al terenului – solarii, plantații

Așadar, intersecția dintre peisajul antropic și cel antropizat este vizibilă spre zonele periferice ale municipiului. În general, tranziția dintre cele două peisaje este una continuă, generând perspective specifice pentru imaginea de ansamblu a municipiului.

Figura 155. Perspective de tranziție reprezentative peisajului cadru al municipiului Curtea de Argeș

*„Peisajele culturale se află la interfața dintre cultură și natură, patrimoniu material și imaterial, diversitate culturală și biologică – acestea reprezentând o “țesătură” de relații ce constituie esența culturii și identității umane și sunt simbolul unei recunoașteri crescânde a legăturilor fundamentale între comunitățile locale și moștenirea lor culturală, între omenire și mediul natural”.*¹⁵⁹

Specificul peisajului cultural reprezintă identitatea fiecărui spațiu de a se remarca printr-un „simbol” propriu ușor recognoscibil, care se poate transforma într-o resursă culturală și turistică. Cu trecerea timpului, acestei resurse îi scade valoarea inițială dacă există o serie de intervenții neprielnice, de obicei distructive, asupra fondului construit și a mediului natural în care se află.

Elementele specifice ale peisajului cultural sunt reprezentate din vegetație (element dominant în imaginea urbană studiată) și construcții reper (biserica, cimitirul, cule, ș.a.).

➤ **biserica, peisaj cultural** – este de cele mai multe ori întâlnită în mijlocul unei așezări, având un punct de vizibilitate mai mare decât restul construcțiilor, însă în cazul de față, în cadrul unui spațiu urban, bisericile există într-un număr ridicat, fiind amplasate în diferite puncte astfel încât să deservească subzonele municipiului.

¹⁵⁹ Sursă: O.A.R., *Ghid de Arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural – Zona Argeș*, 2016, p. 9

Așadar, biserica este **elementul identitar** al comunității tradiționale, iar păstrarea vechilor biserici în bună stare este esențială în cazul perpetuării elementelor autentice, valoroase ale comunităților tradiționale.

Figura 156. Peisaj cultural - Biserica Brad-Bătușari, Curtea de Argeș

Figura 157. Peisaj cultural - Biserica catolică „Sf. Nicolae”, Curtea de Argeș

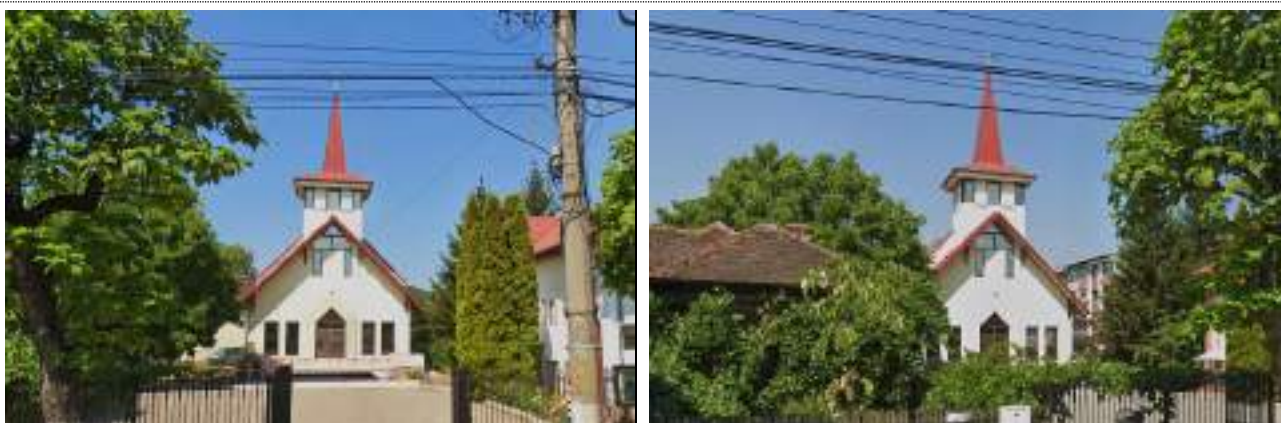

Figura 158. Peisaj cultural - Biserica de lemn Drăganu-Olteni, Curtea de Argeș

Sursa: *biserici.org*

Figura 159. Peisaj cultural - Biserica de lemn Palanga, Curtea de Argeș

Figura 160. Peisaj cultural - Biserica de lemn Podu Broșteni, Curtea de Argeș

Sursa: biserici.org

Figura 161. Peisaj cultural - Biserica ortodoxă Domnească, Curtea de Argeș

Figura 162. Peisaj cultural - Biserica Drujești, Curtea de Argeș

Figura 163. Peisaj cultural - Biserica Flămânzești, Curtea de Argeș

Figura 164. Peisaj cultural - Biserica ortodoxă Olari, Curtea de Argeș

Figura 165. Peisaj cultural - Biserica ortodoxă „Sf. Dumitru”, Curtea de Argeș

Figura 166. Peisaj cultural - Biserica ortodoxă „Sf. Gheorghe”, Curtea de Argeș

Figura 167. Peisaj cultural - Biserica ortodoxă „Sf. Împărați”, Curtea de Argeș

Figura 168. Peisaj cultural - Biserica „Sfinții Îngeri”, Curtea de Argeș

Figura 169. Biserica „Sf. Nicolae”, Curtea de Argeș

Figura 170. Peisaj cultural - Biserica „Sf. Vasile cel Mare”, Curtea de Argeș

Figura 171. Peisaj cultural - Biserica „Sf. Voievozi”, Curtea de Argeș

Figura 172. Peisaj cultural - Biserica Sânt Nicoară, Curtea de Argeș

Figura 173. Peisaj cultural - Biserica Episcopala „Adormirea Maicii Domnului”, Curtea de Arges

Figura 174. Peisaj cultural - Biserica Adventista, Curtea de Arges

Pentru odihna veșnică există de obicei terenul de lângă biserică. Odată cu înmulțirea populației au fost alese și alte suprafețe. Ordinea mormintelor din cimitir repetă de multe ori așezarea pe neamuri în vatră și se pun astfel în oglindă lumea de aici și lumea de dincolo (...) aceste lumi sunt separate de o graniță foarte subțire, pe care o serie de credințe și ritualuri o fac să fie trecută mai ușor¹⁶⁰.

Cimitirile existente sunt amplasate și în cadrul zonei constituite a localității, cât și la marginea acesteia. Cimitirul și biserica pot fi regăsite pe același teren, înglobate în zona construită.

- **cimitirul, peisaj cultural** – din perspectivă istorică, cultural-antropologică, socială sau simbolică, cimitirul are un rol mai mult decât funcțional în cadrul unei comunități.

Figura 175. Peisaj cultural – imagini cu Cimitirul Sfinții Îngeri

Figura 176. Peisaj cultural – cimitirul situat în curtea Bisericii „Sfinții Voievozi”

Cimitirul a fost amenajat de către Armata Germană în anii 1917-1918, însumând 130 de morminte de război ale ostașilor români, germani și austrieci. În septembrie 1929, Comitetul Societății Cultul Eroilor, filiala Curtea de Argeș a decis desființarea parcelei nr. 2, din Cimitirul Civil Comunal Curtea de Argeș (actualul Cimitir Municipal, Sfinții Îngeri) unde erau amenajate 120 morminte.

Cimitirul situat nord-vestul municipiului Curtea de Argeș cuprinde osemintele a 506 ostași căzuți în luptele din zona Curții de Argeș, în timpul Primului Război Mondial, dintre care 237 români (41 identificați, 196 neidentificați), 250 germani (219 identificați, 31 neidentificați), 18 austrieci (8

¹⁶⁰ Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Habitatul – Volumul V - Dobrogea, Muntenia, Editura Etnologică, 2017, p. 9

identificați, 10 neidentificați) și un necunoscut. Cimitirul, de formă patrulateră, este construit pe trei terase, împrejmuit cu zid de incintă din bolovani de râu, la intrare zidul de cărămidă este acoperit cu olane din țiglă roșie. În partea din spate a cimitirului se înalță o troiță din lemn sculptat. În partea superioară a troiței este plasată o icoană rotundă, reprezentând “Fecioara cu pruncul”, iar în partea inferioară sunt inscripționate numele ctitorului și al autorului arhitect State Baloșin. Cu prilejul lucrărilor de restaurare din anul anul 1986, în fața troiței a fost ridicat un al doilea monument comemorativ, un obelisc din beton armat, având o acvilă în vârf.¹⁶¹

Figura 177. Peisaj cultural – Cimitirul Eroilor

Cimitirul ca peisaj cultural constituie un element specific, identitar în contextul dezvoltării așezării. În decursul istoriei acesta era poziționat exterior zonei constituite, dar prin evoluția așezării, a devenit parte integrantă a peisajului.

d. Problematici

Identificarea trăsăturilor mediului local al unei comunități umane în raport cu teritoriul în care trăiește, dincolo de condiționările istorice, economice sau sociale se conturează în funcție de imaginea urbană și de sentimentul de apartenență la un oraș reprezentând elemente cheie ale identității urbane.

¹⁶¹ <https://marelerazboi-arges.ro/item/curtea-de-arges-cimitirul-eroilor-dedicat-eroilor-cazuti-in-primul-razboi-mondial>, accesat la 02.10.2024

Orașul a fost mult timp înțeles – în decursul istoriei - ca un organism autosuficient, mai mult sau mai puțin închis, astfel încât soluțiile urbanistice simple ale perioadelor precedente nu mai rezistă cerințelor complexe ale vieții urbane contemporane.¹⁶²

Starea construcțiilor – extinderea și modificările aduse ulterior – gospodăriile ce își păstrează specificul se regăsesc într-o stare medie, existând și construcții, care în procesul modernizării și-au păstrat caracteristicile zonei prin elemente specifice (acestea fiind totuși într-un număr ridicat. De asemenea, se întâlnesc și construcții, care pe fondul evoluției timpului, au optat pentru materiale moderne, fiind într-o contradicție cu specificul zonei, sau pentru materiale cât mai ieftine, extinderea casei fiind principalul scop. În plus, există subzone formate din construcții exclusiv noi, cu forme și materiale moderne, unde densitatea este una ridicată, fapt aproape nelipsit în cadrul așezărilor urbane.

Gradul de percepere, în unele locuri, a unor gospodării este scăzut deoarece relieful specific locului, prin fragmentație, aceasta poate obstrucționa vizibilitatea. De asemenea, există și împrejmuii formate din garduri din materiale cu un grad ridicat de opacitate, acestea constituind o problemă deoarece prin lipsa unei percepții clare asupra construcțiilor și asupra gospodăriilor existente, nu se poate stabili un tipar sau un specific clar al locului.

Figura 178. Extinderea construcțiilor existente cu materiale ce nu se încadrează în specificul locului și amplasarea acestora necorespunzător pe parcelă

¹⁶² Derer, 1985

Figura 179. Gradul redus de percepere

Tendința evoluției în cadrul zonei urbane – amplasarea construcțiilor cu inserții moderne și a amenajărilor aferente, fără a se integra în specificul local prin gabarit, forme sau materiale de construcție, este un fenomen general al localităților în tranziție. Transformarea structurală a întregii așezări reprezintă rezultatul degradării ce vine odată cu trecerea timpului, dar și cu creșterea interesului de a locui „la oraș”. Astfel, există puține terenuri abandonate sau construcții părăsite, beneficiind de o infrastructură bună din punct de vedere al circulațiilor și medie a rețelelor publice.

În prezent, în cadrul municipiului Curtea de ARgeș nu există numeroase proiecte de extindere a zonei construite, acest lucru faptul că teritoriul se poate axa pe păstrarea identității zonei, precum și a încurajării reabilitării și renovării construcțiilor existente.

Un alt fenomen întâlnit îl reprezintă **inserțiile aleatorii în zona de intravilan cu funcțiuni noi** precum spații de depozitare, etc. Acestea implică amenajări și construcții noi în țesutul existent, cu gabarite mari, neadecvate zonelor în care sunt amplasate. Activitățile desfășurate pe termen lung pot conduce la degradarea calității mediului și scăderea confortului locuitorilor sau la accentuarea degradării fondului construit. De asemenea, se poate vorbi și despre inserțiile aleatorii în zona de intravilan din punct de vedere estetic, a imaginii create. Noile dotări aferente funcțiunii de locuit sunt regăsite în construcții noi, forma, amplasamentul, materialele fiind unele ce nu se potrivesc cu identitatea spațiului studiat.

Figura 180. Inserții aleatorii și speculative în intravilan

Așadar, prin cele menționate anterior se regăsesc discrepanțe la nivelul imaginii urbane create din punct de vedere peisagistic, **generate de o dezvoltare inexistentă în anumite locuri, de inserții punctuale noi ce nu valorifică spațiul studiat și de zone punctuale cu o funcțiune ce creează o barieră vizuală**, generând din punct de vedere al percepției câteva **subzone fără coerență**, fiind greu de identificat elementele tradiționale specifice ce dau identitate locului și păstrează memoria impunătoare a teritoriului.

La nivel vizual se manifestă un conflict între peisajul natural, cadrul construit și inserțiile arhitecturale care nu respectă gama de materiale ce pot fi utilizate în cadrul spațiului studiat.

III.4. Concluzii referitoare la elemente care necesită protecție și natura acestora

Prin prisma analizelor documentare și a vizitei în teren efectuate în scopul realizării *Studiului de Istorie Urbană aferentă Planului Urbanistic General al municipiului Curtea de Argeș*, au fost înregistrate următoarele aspecte:

- pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș **se află 62 construcții înscrise în Lista Monumentelor Istorice, 2015;**
- există 19 lăcașe de cult (construcții de interes public): asupra cărora au fost realizate lucrări de reparații, modernizări sau amenajări, la nivel de construcție și elemente structurale, până la reorganizarea curții;
- **elementele identitare:** troițele – au fost ridicate preponderent din materiale noi, moderne sau au trecut prin intervenții de modernizare/reparații, fără a putea fi încadrate într-o categorie anume; fântânile cu roată și lanț – trecerea la sistemul de alimentare cu apă centralizat a condus, în general, la abandonul și neîntreținerea acestora;
- Municipiul Curtea de Argeș este caracterizat de o dezvoltare haotică în anumite subzone periferice, precum și în zonele centrale unde se întâlnesc mai multe zone funcționale ce nu prezintă compatibilitate;
- Îmbătrânirea populației evidențiază existența **degradării treptate a fondului construit**, îndeosebi a construcțiilor vechi, tradiționale sau cu valoare arhitecturală, care prezintă un risc ridicat de abandon, prăbușire sau înierbare cu vegetație spontană sau arboricolă, neîntreținută.
- **intervențiile** asupra construcțiilor și obiectivelor de interes public au condus la **pierderea în timp a unei stări bune a edificiilor și la pierderea valorii arhitecturale sau simbolice.**

Având în vedere elementele ce definesc municipiul studiat, precum și oportunitățile și problematicile întâlnite, accentuate de cauze și efecte, dar și potențialul elementelor analizate, se consideră a fi **reprezentative din punct de vedere al peisajului**, necesitând un grad de protecție și o atenție deosebită pentru zonele care includ elementele ce oferă specificitate zonei.

a. Descriere

În cadrul elaborării studiului de fundamentare istorică pentru P.U.G. a fost studiată forma fizică a așezării urbane Curtea de Argeș, utilizând metoda analizei morfo-tipologice precum și aspectele evolutive care au determinat-o sau procesele de transformare care produc/pot produce modificări în prezent. În acest scop, a fost realizată, în CAPITOLUL III – IDENTIFICAREA VALORILOR DE PATRIMONIU CONSTRUIT, o analiză descriptivă a elementelor și zonelor ce dau coerență caracteristicilor formelor teritoriului studiat și totodată, generează stabilitate pe întregul parcurs al evoluției istorice.

Din perspectiva conceptului de dezvoltare, analiza mediului urban presupune disocierea dintre elementele sistemului, rețelele acestuia și factorii de decizie cu rol determinant în organizarea și funcționarea urbană, dar vizează și o dimensiune temporală, care presupune înțelegerea logicii funcționării urbane în diverse momente ale existenței sale.

Punctele de percepție favorabile constau în suprapuneri și concentrări de valori istorice, naturale, culturale etc., ce se concretizează și percep la nivel de peisaj. Delimitarea efectivă a acestor zone la nivel spațial se va rezuma la puncte de percepție identificate, deoarece pentru unitatea de peisaj nu există o dimensiune standard. Mai exact, convenția europeană a peisajului definește peisajul astfel: *„Peisaj” înseamnă o porțiune din teritoriu așa cum este percepută de locuitori, al cărei caracter rezultă din acțiunea și interacțiunea factorilor naturali și/sau umani.*¹⁶³

Totalitatea acestor puncte de percepție va fi interpretată ca fiind un **caracter identitar** – ansamblu structural de componente spațial-funcționale (imateriale) – spații elementare și definite, apte să permită desfășurarea unor activități compatibile între ele¹⁶⁴.

Astfel, din motive culturale, economice sau de mediu se consideră a fi necesare **o serie de recomandări** de administrare/gestionare sau amenajare a teritoriului analizat ce vor fi cuprinse în P.U.G. și vor avea ca scop principal protejarea peisajului.

¹⁶³ Ghid privind implicațiile convenției europene a peisajului asupra amenajării teritoriului și urbanismului, URBANPROIECT, 2002

¹⁶⁴ Metodologie de punere în siguranță și refacere a unei zone urbane cu valoare ambientală, PRODOMUS S.A., 2002

b. Caracteristici

Peisajul urban cu toate componentele sale prezintă un rol deosebit de important prin valorile socio-culturale și economice pe care încă le păstrează. Acestea, prin rezultatul generat de **identificarea interacțiunii** dintre cele analizate anterior - agricultura, amenajările, natura și mediul ce include valorile culturale și sociale, produsul determinat de interacțiunea elementelor sau factorilor și modul de dezvoltare al localităților, amplasamente, planuri, distanțe, înălțimi maxime, detalii de construcție, materialele de construcție și forma teritoriului, reprezintă o resursă ce trebuie protejată responsabil.

Conform criteriilor morfologice urbane, în cadrul municipiului Curtea de Argeș se regăsesc următoarele **zone cu specific local**:

- Zona generată de intersecția zonelor de protecție a monumentelor de pe teritoriul municipiului Curtea de Argeș;
- Zona generată de **Situl urban "Orașul istoric Curtea de Argeș"**;
- **zona amenajărilor antropizate** – cuprinde peisajul antropizat, categorie ce se află la intersecția dintre peisajele naturale și cele antropice deoarece este determinat de intervenția umană și include peisajul identitar al așezării;
- **zona ansamblurilor construite** – cuprinde peisajul antropic, construit și cultural, precum și rezultatele acțiunii antropice.

Din punct de vedere al peisajelor valoroase identificate, cel mai semnificativ constă în necesitatea unui sistem de legături și relații ce trebuie să întărească poziția și importanța acestora în teritoriu.

Consumarea și folosința neadecvată a potențialului natural sau antropic (ex. amenajările construite; inserțiile construite moderne introduse recent în țesut), în lipsa structurilor specifice implică într-un timp scurt modificări majore ale peisajului identitar.

c. Potențial

Identitățile spațiale de favorabilitate, considerate atât separat, dar, mai ales, integrate, conturează în areale concrete, premisele complexe, naturale și social-economice, interpretabile drept rezerve potențiale în sistemul urban studiat.

Cercetând tipurile de peisaj și elementele generatoare ale acestora, indicațiile în vederea gestionării și amenajării peisajului¹⁶⁵ din cadrul municipiului Curtea de Argeș vor cuprinde:

¹⁶⁵**Gestionarea peisajului** – acțiunile care vizează, în perspectiva unei dezvoltări durabile, întreținerea peisajului, pentru a ghida și armoniza transformările induse de evoluțiile sociale, economice și de mediu.

- Un **caracter general**;
- Un **caracter specific**, în funcție de tipologiile și caracteristicile peisajului local analizat.

Acestea urmăresc:

I. Zone cu intervenții controlate – peisaje ce necesită guvernare, administrare – prin atenția pentru acestea și prin conservarea peisajelor specifice și utilizarea rațională a resurselor naturale.

Sunt urmărite toate cele trei zone ce prezintă un caracter identitar ridicat identificat:

- Peisajul rural natural și antropizat – se va proteja identitatea fiecărui loc prin întreținerea și exploatarea corespunzătoare a resurselor;
- Peisajul antropic – cuprinde peisajul reprezentat de fondul construit și necesită integrarea tuturor construcțiilor în cadrul macro-peisajului prin: păstrarea siluetei, păstrarea amplasamentelor și respectarea distanțelor în interiorul parcelelor, utilizarea gamei de culori și materiale specifice așezării pentru împrejmuiri, acoperișuri sau fațade;
- Peisajul cultural – necesită conservarea și revitalizarea valorilor culturale ale construcțiilor de locuit sau a lăcașelor de cult prin intervenții specializate și avizate, fără a degrada imaginea generală a așezării.

II. Zone cu intervenții direcționate – peisajele ce necesită amenajări prin imaginea urbană rezultată vor fi dependente de stabilirea unor inserții și intervenții în țesutul existent, iar acestea vor fi aprobate și implementate în baza unei documentații ce cuprinde și un plan de încadrare, cu studiul peisajului, care dovedește gradul de necesitate și adaptabilitate al elementului/obiectului, în relație cu dezvoltarea existentă, iar mai apoi integrate într-o strategie locală de dezvoltare, în care elementele cheie din cadrul teritoriului vor căpăta coerență în cadrul unui mediu tradițional specific zonei, având în vedere principiile ce stau la baza amenajării teritoriului.

III.5. Delimitarea zonelor de protecție

Actul normativ în vigoare – *Legea nr. 422 din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice* menționează faptul că **pentru fiecare monument istoric se instituie zona sa de protecție, delimitată pe baza reperelor topografice, geografice sau urbanistice, în funcție de trama stradală, relief și caracteristicile monumentului istoric, după caz, prin care se asigură conservarea integrate**

Amenajarea peisajului – acțiunile cu un pregnant caracter prospectiv, vizând punerea în valoare (extinderea), refacerea sau crearea de peisaje (Convenția Peisajului - Florența, 2000)

*și punerea în valoare a monumentului istoric și a cadrului său construit sau natural.*¹⁶⁶ Așadar, criteriile privind stabilirea zonei de protecție se bazează pe analiza multicriterială a valorilor de patrimoniu, astfel:

- 1. Criteriul valorii de patrimoniu construit** - definește aria pe care se află amplasate construcțiile;
- 2. Criteriul punctelor de perspectivă** – stabilește punctele din care este perceput monumental istoric;
- 3. Criteriul tramei stradale;**
- 4. Criteriul valorilor urbanistice ale parcelarului și a modului de construire pe parcelă.**

Autorizarea executării construcțiilor în zonele care cuprind valori de patrimoniu cultural construit, de interes national (clasa A) sau local (clasa B), se face cu avizului conform Ministerului Culturii și al Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

Autorizarea executării lucrărilor de construcții, care au ca obiectiv cercetarea, conservarea, restaurarea sau punerea în valoare a monumentelor istorice, se va face cu avizul conform al Ministerului Culturii.

Zona de protecție a monumentelor istorice este prezentată în cadrul Planurilor Operaționale ce fac parte din prezentul studiu. Delimitarea zonelor de protecție este realizată prin coordonate în sisteul Stereo '70, prin respectarea și aplicarea criteriilor enumerate anterior. Prin stabilirea unei zone de protecție aferentă monumentului istoric, trebuie avute în vedere următoarele direcții normative:

- *Delimitarea și instituirea zonei de protecție se realizează, simultan cu clasarea bunului imobil ca monument istoric, în condițiile legii.*¹⁶⁷
- *Autoritățile publice locale și competente vor include în planurile urbanistice și în regulamentele aferente zonele de protecție delimitate conform alin. (2).*¹⁶⁸

¹⁶⁶ Legea 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, Titlul II. Protejarea monumentelor istorice, Cap. I. Monumentele istorice, Art. 9, alin. (1)

¹⁶⁷ Legea 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, Titlul II. Protejarea monumentelor istorice, Cap. I. Monumentele istorice, Art. 9, alin. (2)

¹⁶⁸ Legea 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, Titlul II. Protejarea monumentelor istorice, Cap. I. Monumentele istorice, Art. 9, alin. (3)

- *În zona de protecție pot fi instituite servituți de utilitate publică și reglementări speciale de construire prin planurile și regulamentele de urbanism aprobate și avizate conform legii.¹⁶⁹*
- *Orice intervenție asupra monumentelor istorice și asupra imobilelor din zona lor de protecție, precum și orice modificare a situației juridice a monumentelor istorice se fac numai în condițiile stabilite prin prezenta lege.¹⁷⁰*

Conform Legii nr. 422 din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice, *până la instituirea zonei de protecție a fiecărui monument istoric potrivit art. 9 se consideră zonă de protecție suprafața delimitată cu o rază de 100 m în localități urbane, 200 m în localități rurale și 500 m în afara localităților, măsurată de la limita exterioară, de jur-împrejurul monumentului istoric¹⁷¹.*

III.6. Sinteza dezvoltării urbanistice a teritoriului

Modul de dezvoltare a municipiului Curtea de Argeș și factorii care au influențat, în mod continuu, direct sau indirect acțiunile reprezentate de măsuri concrete de amenajare a teritoriului, se concretizează în:

- **acțiunile de împrumțare** – acest rezultat a condus fie la concretizarea și conturarea vetrei așezărilor temporare, fie la extinderea vetrelor deja dezvoltate prin acțiunea de împrumțare cu loturi a unor categorii sociale diverse;
- **legislația privind organizarea administrativ-teritorială** – dezvoltarea continuă ce include direcțiile politico-administrative (ca proces socio-economic) au atras după sine mai multe rearanjări astfel încât fiecare așezare a ajuns să dețină un teritoriu bine conturat și definit;
- **programul de sistematizare** – datorită numeroaselor avantaje cu privire la amenajarea spațială sau beneficiile economice, modelul austro-ungar de sistematizare început în câmpia bănațeană a fost preluat și implementat la nivel național.

¹⁶⁹ Legea 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, Titlul II. Protejarea monumentelor istorice, Cap. I. Monumentele istorice, Art. 9, alin. (4)

¹⁷⁰ Legea 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, Titlul II. Protejarea monumentelor istorice, Cap. I. Monumentele istorice, Art. 11, alin. (1)

¹⁷¹ Legea 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, Titlul VII. Dispoziții tranzitorii și finale, Art. 59

În concluzie, aceste elemente arată etapele ce au fost parcurse în contextul amenajării teritoriului în care s-a dezvoltat municipiului Curtea de Argeș, de la stadiul inițial, până în prezent. Mai exact, acestea constituie cauze sau efecte ce au un grad ridicat de implicare a peisajului actual, ce trebuie protejate prin aplicarea unor reguli și a unor restricții în zonele cu valoare cultural-istorică.

Municipiul Curtea de Argeș face parte din categoria centrelor urbane românești cu un trecut îndelungat și cu o importanță economică însemnată, datorită prezenței resurselor și poziției favorabile în teritoriu.

III.7. Identificarea amenajărilor, spațiilor și perspectivelor valoroase

În cadrul municipiului Curtea de Argeș, au fost identificate amenajări valoroase prin identificarea spațiilor și perspectivelor valoroase de pe teritoriul administrativ, generate de amplasarea teritoriului în contextul studiat, de cadrul natural și antropizat existent, precum și de patrimonial cultural vast.

De asemenea, se poate contura o **zona construită protejată (ZCP)** ce presupune reglementări specifice teritoriului studiat. Deoarece fundamentele identitare românești își extrag fizionomia cultural-valorică și mărcile structurilor simbolice din modelul satului tradițional (ca element inițial), menținerea identității spațiului atrage inevitabil după sine **valorizarea identității** în cadrul municipiului Curtea de Argeș.

Așadar, în cadrul așezării studiate, se remarcă păstrarea așezării tradiționale, deci implicit o susținere a specificului local. De cele mai multe ori, construcțiile identificate ce păstrează încă elementele tradiționale se află într-o stare medie-bună, fiind preponderent locuite sau utilizate pentru diferite activități sau obiective publice. Intervențiile noi aduse în teritoriu ce nu corespund cu specificul local se află cu precădere în afara zonei centrale, zonă cu valoare istorică ridicată – unde se menține o tendință de continuare a specificului local prin reabilitarea sau recondiționarea construcțiilor existente. **Prin urmare, pentru municipiul Curtea de Argeș se pot constitui zone construite protejate (marcate printr-un U.T.R.), cu valoare istorică arhitecturală ridicată – ZCP, generate de construcțiile cu rol important asupra ambientului arhaic al spațiului, precum și de cele clasate ca monumente istorice.**

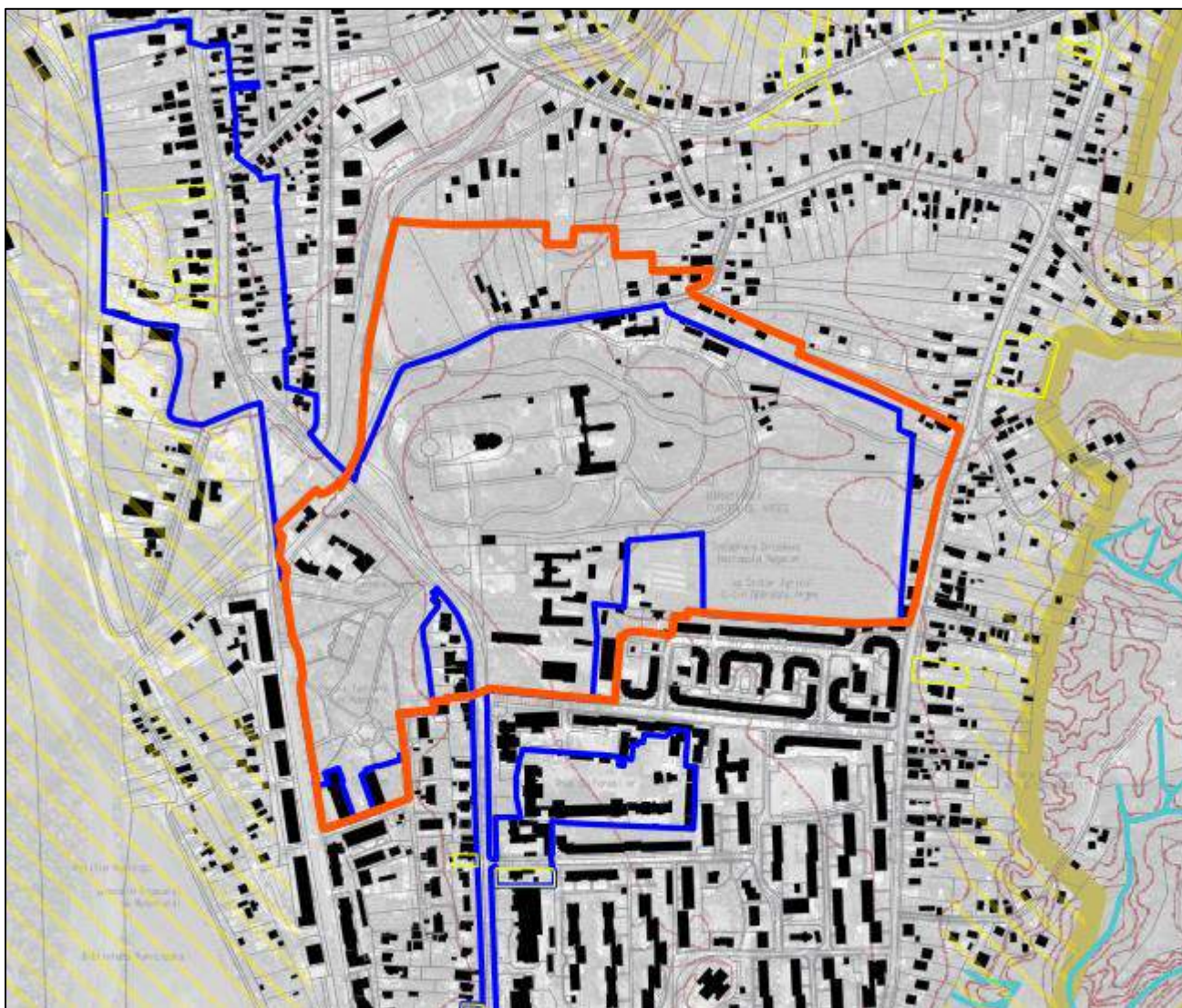
În Regulamentul Local de Urbanism, pentru construcțiile care se încadrează în zona construită protejată, propunem următoarele reglementări:

- 1) Zonele Construite Protejate propuse prin prezentul studiu se va constitui ca **UTR distinct – ZCP aferent zonei construite protejate**, cu reglementări specifice cu privire la înălțimea maximă admisă, ocuparea parcelei, modul de construire.

- 2) În vederea autorizării clădirilor noi și a intervențiilor asupra clădirilor existente (în condițiile respectării prezentului regulament) în zona delimitată conform prezentului studiu istoric sunt necesare studii de amplasament/insertie, fotomontaje. Pentru faza Certificat de Urbanism este necesar avizul Ministerului Culturii și a serviciilor publice deconcentrate ale acestuia. Pentru intervenții în spațiul public (mobilier urban, pavimente, vegetație, etc.), neincluse în acest regulament, se vor întocmi proiecte ce vor fi avizate conform legii.
- 3) Se acceptă derogări de la prezentul regulament în condițiile eliberării unui certificat de urbanism pentru PUZ pentru care se cer și avizele Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și Ministerului Culturii; suplimentar se cere întocmirea unui studiu de altimetrie.

ZCP – Zona Construită Protejată – Zona Mănăstirea Curtea de Argeș

Figura 181. Zonă Construită Protejată – Zona Mănăstirea Curtea de Argeș

I. DESCRIERE

- a. **Delimitare.** Porțiunea de stradă dintre intersecția cu strada Sân Nicoară și intersecția cu strada Heliade Rădulescu, ce include strada Dumbrava, strada Castanilor, strada Armand Călinescu, strada 1 Mai, strada Viorelelor, strada Decebal, segment din strada Sân Nicoară, segment din strada Mircea cel Mare, segment din strada Traian, extremitatea estică din strada Episcop Ghenadie, extremitatea sudică din strada Victor Ștefănescu, extremitatea sudică din strada Bd. Basarabilor, extremitatea sudică din strada Despina Doamna, extremitatea sudică din strada Cuza Vodă;
- b. **Caracteristici.** Stradă cu traseu neregulat, definite de construcții și spații caracterizată de o diversitate tipologică, prezentând coerență prin construcțiile monument sau cele cu valoare arhitecturală ridicată;
- c. **Evoluție.** Traseu principal în cadrul teritoriului ce include o parte din vatra localității;
- d. **Agresiuni.** Lipsa de întreținere, utilizarea agresivă a unor construcții valoroase, prezența unor spații destructurate date de construcțiile temporare destinate comerțului;
- e. **Valoare.** Martor al evoluției localității – ax structural fundamental împreună cu țesutul urban adiacent, element definitoriu pentru identitatea locului;
- f. **Grad de protecție.** *Ridicat* - se protejează valorile arhitecturale în ansamblul lor – trama stradală, fondul construit, caracterul și valoarea urbanistică, fiind permise intervenții care conservă și potențează valorile existente, precum și spațiile libere, verzi ce întregesc zona;
- g. **Intervenții.** Revitalizarea și recuperarea identității subzonei prin restaurarea și conservarea construcțiilor și spațiilor existente, refacerea spațiilor libere destructurate, amenajarea spațiului de contact zona în cauză cu subzonele învecinate;

II. UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

- a. **Utilizări admise.**
 - la nivelul parterului: comerț, alimentație publică, turism, cultură sau orice alte funcțiuni destinate publicului
 - la nivelurile peste parter: birouri, servicii, locuințe
 - se mențin neschimbate acele utilizări inițiale ale clădirilor care corespund cerințelor actuale sau se admite revenirea la acestea
- b. **Utilizări admise cu condiționări.** Conversia funcțională a clădirilor monument trebuie să respecte următoarele condiții:
 - Funcțiunea să nu stânjenească vecinătățile;

- Funcțiunea să nu implice niciun fel de modificare a arhitecturii exterioare sau a caracterului/elementelor valoroase ale interiorului;
- Să nu afecteze vegetația existentă;
- Să nu implice amenajarea unor locuri suplimentarea de parcare în interiorul parcelei sau pe domeniul public;

a. Utilizări interzise.

- Altele decât cele menționate mai sus.

III. AMPLASAREA CLĂDIRILOR

a. Caracteristicile parcelelor. Se mențin neschimbate dimensiunile și formele actuale ale parcelelor din Zona Construită Protejată; Se permit dezmembrări cu scopul exproprierii de utilitate publică.

b. Amplasarea față de aliniament. Așezarea clădirilor se va face pe aliniamentul definit de clădirile existente. Așezarea clădirilor față de stradă: regim continuu/ discontinuu, preponderent grupat, dar și izolat sau cuplat în funcție de caracteristicile subzonei

c. Alinierea laterală sau posterioară.

- În cazul în care pe una din limitele laterale ale parcelei există calcanul unei construcții învecinate, noua clădire se va alipi la acest calcan;
- în cazul în care parcela se învecinează cu clădiri retrase față de limitele laterale ale parcelei, noua clădire se va retrage obligatoriu față de ambele limite laterale ale parcelei la o distanță de minim $H/2$, dar nu mai puțin de 3,00 m;
- clădirile se vor retrage față de limita posterioară la o distanță de cel puțin $H/2$ măsurată la cornișă, dar nu mai puțin de 5,00 metri; în cazul în care pe limita posterioară a parcelei există calcanul unei construcții învecinate, noua clădire se va alipi la acest calcan.

d. Amplasarea clădirilor pe aceeași parcelă. Clădirile vor respecta între ele distanțe egale cu $H/2$ la cornișă a celei mai înalte dintre ele. Distanța se poate reduce la $1/4$ din înălțime numai în cazul în care fațadele prezintă calcane sau ferestre care nu asigură luminarea unor încăperi fie de locuit, fie pentru alte activități ce necesită lumină naturală.

IV. ECHIPAREA CLĂDIRILOR

a. Circulații și accese. Parcela este construibilă doar dacă aceasta are acces la un drum public. În cazul construcțiilor tip „vagon” se va asigura o servitute publică de minim 4,00 m;

- b. Staționarea autovehiculelor.** Se admite doar în interiorul parcelei. În cazul în care nu există spațiu suficient pentru asigurarea locurilor de parcare normate, se va demonstra prin prezentarea formelor legale amenajarea unui parcaj propriu sau în cooperare, situat la o distanță de maxim 150 metri;
- c. Condiții de echipare edilitară.**
- Toate construcțiile vor fi racordate la rețele edilitare publice.
 - Se recomandă la clădirile dispuse pe aliniament ca racordarea burlanelor la canalizarea pluvială să fie făcută pe sub trotuare pentru a se evita producerea gheții.
 - Se va asigura în mod special evacuarea rapidă și captarea apelor meteorice în rețeaua de canalizare;
 - Toate noile bransamente electrice și de telecomunicație se vor realiza îngropat;
 - Se interzice dispunerea antenelor TV-satelit în locuri vizibile din circulațiile publice și se recomandă evitarea dispunerii vizibile a cablurilor TV;
 - Se interzice montarea aparatelor de aer condiționat pe fațadele către stradă, sau pe cele laterale în cazul în care ele se deschid către curți de onoare.
- d. Condiții de echipare edilitară.** Spațiile libere vizibile din circulațiile publice vor fi tratate ca grădini de fațadă. Se recomandă ca pentru îmbunătățirea microclimatului și pentru protecția construcției să se evite impermeabilizarea terenului peste minimum necesar pentru accese. Se va avea în vedere subordonarea oricăror elemente de mobilier urban caracterului clădirilor și condiționarea realizării lor de aceleași avize de specialitate ca și construcțiile.
- e. Împrejmuiri.** Se va menține caracterul existent al împrejmuirilor astfel încât se va avea în vedere conservarea gardurilor existente. În caz că este absolut necesară refacerea lor, ele vor urma același regim de avizare ca și intervențiile asupra clădirilor. Gardurile vor avea o înălțime maximă de 2,00 m, cu un soclu opac de 0,60 m, partea superioară fiind transparentă și sublată de gard viu. Pe limitele laterale și posterioare gardurile vor fi opace și vor avea înălțimea minimă de 2,00 metri.

V. CONFORMAREA CLĂDIRILOR

- a. Înălțimi maxime.** Înălțimea admisă a construcțiilor va fi de maxim 10,00m la cornișă (Rh. maxim = P+1+M); În cazul elaborării unei documentații PUZ pentru modificarea acestui indicator, se va realiza un studiu de altimetrie pentru a nu fi alterată imaginea ansamblului/monumentului;

- b. Aspectul exterior.** Orice intervenție asupra monumentelor de arhitectură declarate, se va putea realiza numai în condițiile legii; Pentru celelalte construcții se aplică recomandările formulate în Cap. IV. al prezentului studiu;

VI. OCUPAREA ȘI UTILIZAREA PARCELEI

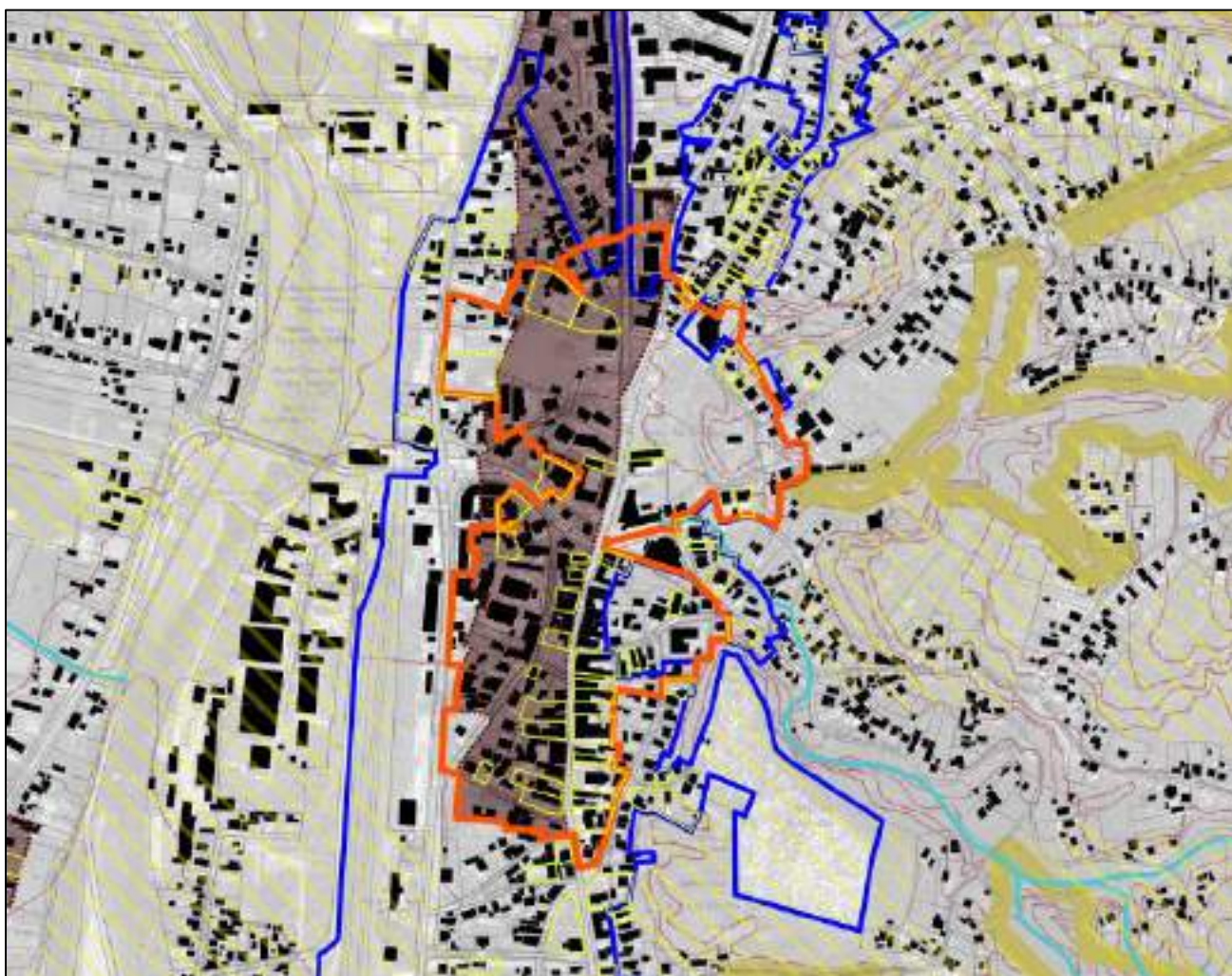
- a. Procent maxim de ocupare al terenului.** P.O.T. maxim = 50%
- b. Coeficient maxim de utilizare al terenului.** C.U.T. maxim = 1,3 mp/ADC

VII. SPAȚII PUBLICE

Echipare și amenajare. Se păstrează traseele actuale ale străzilor și ale amenajărilor, iar elementele de mobilier urban vor fi subordonate și vor respecta caracterul clădirilor reper. Se recomandă ca intervențiile asupra spațiilor publice să fie subordonate caracterului reprezentativ al ansamblului-monument.

ZCP – Zona Construită Protejată – Zona Negru Vodă

Figura 182. Zonă Construită Protejată – Zona Negru Vodă

I. DESCRIERE

- a. **Delimitare.** Porțiunea de stradă dintre intersecția cu strada Săn Nicoară și intersecția cu strada Heliade Rădulescu, ce include strada Dumbrava, strada Castanilor, strada Armand Călinescu, strada 1 Mai, strada Viorelelor, strada Decebal, segment din strada Săn Nicoară, segment din strada Mircea cel Mare, segment din strada Traian, extremitatea estică din strada Episcop Ghenadie, extremitatea sudică din strada Victor Ștefănescu, extremitatea sudică din strada Bd. Basarabilor, extremitatea sudică din strada Despina Doamna, extremitatea sudică din strada Cuza Vodă;
- b. **Caracteristici.** Stradă cu traseu neregulat, definite de construcții și spații caracterizată de o diversitate tipologică, prezentând coerență prin construcțiile monument sau cele cu valoare arhitecturală ridicată;
- c. **Evoluție.** Traseu principal în cadrul teritoriului ce include o parte din vatra localității;

- d. Agresiuni.** Lipsa de întreținere, utilizarea agresivă a unor construcții valoroase, prezența unor spații destructurate date de construcțiile temporare destinate comerțului;
- e. Valoare.** Martor al evoluției localității – ax structural fundamental împreună cu țesutul urban adiacent, element definitoriu pentru identitatea locului;
- f. Grad de protecție.** *Ridicat* - se protejează valorile arhitecturale în ansamblul lor – trama stradală, fondul construit, caracterul și valoarea urbanistică, fiind permise intervenții care conservă și potențează valorile existente, precum și spațiile libere, verzi ce întregesc zona;
- g. Intervenții.** Revitalizarea și recuperarea identității subzonei prin restaurarea și conservarea construcțiilor și spațiilor existente, refacerea spațiilor libere destructurate, amenajarea spațiului de contact zona în cauză cu subzonele învecinate;

II. UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

a. Utilizări admise.

- la nivelul parterului: comerț, alimentație publică, turism, cultură sau orice alte funcțiuni destinate publicului
- la nivelurile peste parter: birouri, servicii, locuințe
- se mențin neschimbate acele utilizări inițiale ale clădirilor care corespund cerințelor actuale sau se admite revenirea la acestea

b. Utilizări admise cu condiționări.

Conversia funcțională a clădirilor monument trebuie să respecte următoarele condiții:

- Funcțiunea să nu stânjenească vecinătățile;
- Funcțiunea să nu implice niciun fel de modificare a arhitecturii exterioare sau a caracterului/elementelor valoroase ale interiorului;
- Să nu afecteze vegetația existentă;
- Să nu implice amenajarea unor locuri suplimentarea de parcare în interiorul parcelei sau pe domeniul public;

c. Utilizări interzise.

- Altele decât cele menționate mai sus.

III. AMPLASAREA CLĂDIRILOR

- a. Caracteristicile parcelelor.** Se mențin neschimbate dimensiunile și formele actuale ale parcelelor din Zona Construită Protejată; Se permit dezmembrări cu scopul exproprierii de utilitate publică.

- b. Amplasarea față de aliniament.** Așezarea clădirilor se va face pe aliniamentul definit de clădirile existente. Așezarea clădirilor față de stradă: regim continuu/ discontinuu, preponderent grupat, dar și izolat sau cuplat în funcție de caracteristicile subzonei
- c. Alinierea laterală sau posterioară.**
- În cazul în care pe una din limitele laterale ale parcelei există calcanul unei construcții învecinate, noua clădire se va alipi la acest calcan;
 - în cazul în care parcela se învecinează cu clădiri retrase față de limitele laterale ale parcelei, noua clădire se va retrage obligatoriu față de ambele limite laterale ale parcelei la o distanță de minim $H/2$, dar nu mai puțin de 3,00 m;
 - clădirile se vor retrage față de limita posterioară la o distanță de cel puțin $H/2$ măsurată la cornișă, dar nu mai puțin de 5,00 metri; în cazul în care pe limita posterioară a parcelei există calcanul unei construcții învecinate, noua clădire se va alipi la acest calcan.
- d. Amplasarea clădirilor pe aceeași parcelă.** Clădirile vor respecta între ele distanțe egale cu $H/2$ la cornișă a celei mai înalte dintre ele. Distanța se poate reduce la $1/4$ din înălțime numai în cazul în care fațadele prezintă calcane sau ferestre care nu asigură luminarea unor încăperi fie de locuit, fie pentru alte activități ce necesită lumină naturală.

IV. ECHIPAREA CLĂDIRILOR

- a. Circulații și accese.** Parcela este construibilă doar dacă aceasta are acces la un drum public. În cazul construcțiilor tip „vagon” se va asigura o servitute publică de minim 4,00 m;
- b. Staționarea autovehiculelor.** Se admite doar în interiorul parcelei. În cazul în care nu există spațiu suficient pentru asigurarea locurilor de parcare normate, se va demonstra prin prezentarea formelor legale amenajarea unui parcaj propriu sau în cooperare, situat la o distanță de maxim 150 metri;
- c. Condiții de echipare edilitară.**
- Toate construcțiile vor fi racordate la rețele edilitare publice.
 - Se recomandă la clădirile dispuse pe aliniament ca racordarea burlanelor la canalizarea pluvială să fie făcută pe sub trotuare pentru a se evita producerea gheții.
 - Se va asigura în mod special evacuarea rapidă și captarea apelor meteorice în rețeaua de canalizare;
 - Toate noile bransamente electrice și de telecomunicație se vor realiza îngropat;

- Se interzice dispunerea antenelor TV-satelit în locuri vizibile din circulațiile publice și se recomandă evitarea dispunerii vizibile a cablurilor TV;
- Se interzice montarea aparatelor de aer condiționat pe fațadele către stradă, sau pe cele laterale în cazul în care ele se deschid către curți de onoare.

d. Condiții de echipare edilitară. Spațiile libere vizibile din circulațiile publice vor fi tratate ca grădini de fațadă. Se recomandă ca pentru îmbunătățirea microclimatului și pentru protecția construcției să se evite impermeabilizarea terenului peste minimum necesar pentru accese. Se va avea în vedere subordonarea oricăror elemente de mobilier urban caracterului clădirilor și condiționarea realizării lor de aceleași avize de specialitate ca și construcțiile.

e. Împrejmuiri. Se va menține caracterul existent al împrejmuirilor astfel încât se va avea în vedere conservarea gardurilor existente. În caz că este absolut necesară refacerea lor, ele vor urma același regim de avizare ca și intervențiile asupra clădirilor. Gardurile vor avea o înălțime maximă de 2,00 m, cu un soclu opac de 0,60 m, partea superioară fiind transparentă și sublată de gard viu. Pe limitele laterale și posterioare gardurile vor fi opace și vor avea înălțimea minimă de 2,00 metri.

V. CONFORMAREA CLĂDIRILOR

a. Înălțimi maxime. Înălțimea admisă a construcțiilor va fi de maxim 10,00m la cornișă (Rh. maxim = P+1+M); În cazul elaborării unei documentații PUZ pentru modificarea acestui indicator, se va realiza un studiu de altimetrie pentru a nu fi alterată imaginea ansamblului/monumentului;

b. Aspectul exterior. Orice intervenție asupra monumentelor de arhitectură declarate, se va putea realiza numai în condițiile legii; Pentru celelalte construcții se aplică recomandările formulate în Cap. IV. al prezentului studiu;

VI. OCUPAREA ȘI UTILIZAREA PARCELEI

c. Procent maxim de ocupare al terenului. P.O.T. maxim = 50%

d. Coeficient maxim de utilizare al terenului. C.U.T. maxim = 1,3 mp/ADC

VII. SPAȚII PUBLICE

Echipare și amenajare. Se păstrează traseele actuale ale străzilor și ale amenajărilor, iar elementele de mobilier urban vor fi subordonate și vor respecta caracterul clădirilor reper. Se recomandă ca intervențiile asupra spațiilor publice să fie subordonate caracterului reprezentativ al ansamblului-monument.

CAPITOLUL IV – RECOMANDARI PENTRU PLANUL URBANISTIC GENERAL

Lunând în considerare faptul că în *experiența dezvoltării așezărilor în ansamblu, procesul actual de modernizare (...) comută realitatea socială de pe terenul sociologiei pe acela al considerațiilor urbanistice, ai căror reprezentanți au misiunea de a materializa în intravilanuri spații construite care să asigure locuitorilor de la sate binefacerile civilizației de factură urbană. (...) Însăși materializarea și conturarea vetrei prin construcții și dependențe se întemeiea nemijlocit pe materiile prime furnizate de acest teritoriu.*¹⁷²

Tipologia și specificul spațiului, unde factorii de natură istorică, politic-administrativă, stabilesc modul de viață al locuitorilor este în strânsă legătură cu mediul înconjurător, astfel că orice intervenție spontană, speculativă sau planificată, cu impact asupra elementelor identitare, va trebui făcută în mod responsabil. Pentru susținerea acestei idei, măsurile de conservare a peisajului reprezintă elemente esențiale pentru peisaj și cadrul construit, mai ales acolo unde se identifică un specific local, fiind utilă preluarea în Planul Urbanistic General a următoarelor recomandări:

a. Peisajul și specificul local

Se recomandă valorificarea și conservarea peisajului local specific așezării prin punctele de percepție panoramică ale peisajului, la nivelul cărora se identifică imaginea de ansamblu a tuturor elementelor cu caracter dinamic caracteristice din teritoriu – forme de relief. **Se vor evita** inserțiile în peisajul local de orice tip – construcții, vegetație, împrejurimi etc., care ar putea contribui la agresiunea sau la obturarea elementelor de peisaj sau chiar întreg peisajul, pe o anumită perioadă de timp. **Se interzice** orice tip de construcție sau amenajare care ar putea degrada, din punct de vedere al percepției, peisajul constituit al așezării identitare.

¹⁷² Cucu, V., Geografia populației și așezărilor omenești, Editura Didactică și pedagogică, București, 1974, p. 163

Figura 183. Peisajul și specificul local – percepție panoramică care valorifică peisajul cadru

SITUAȚIE RECOMANDATĂ

**exemplu de amenajare/insertie, care ține cont de elementul cadrului natural – zone de terenuri cu plantații de pomi fructiferi/arbori*

Figura 184. Peisajul și specificul local – percepție panoramică care valorifică peisajul zonei periferice vetrei

SITUAȚIE RECOMANDATĂ

**amenajări și exploatări ale terenurilor, permanente sau temporare, în concordanță cu specificul local*

Amplasarea intervențiilor în vatra localității și/sau în zonele periferice se va justifica prin studiu de amplasament specific, iar autorizarea lucrărilor va ține cont de obiectivele specifice locale privind ocuparea rațională a terenurilor. **Se recomandă** ca obiectivele să fie în concordanță cu următoarele două criterii:

(1) valorificarea terenurilor din zonele echipate cu rețele tehnico-edilitare;

(2) dezvoltarea zonelor centrale, potrivit condițiilor urbanistice specifice impuse de caracterul zonei, având prioritate instituțiile publice și serviciile de interes general.

Autorizarea executării construcțiilor și a amenajărilor pe terenurile agricole din extravilan este permisă pentru funcțiuni și în condițiile stabilite de lege. Se va urmări gruparea suprafețelor de teren aferente construcțiilor, spre a proteja activitățile agricole. **Se va evita** amplasarea unor construcții noi, cu gabarit mare sau în trup izolat, ce ar putea obstrucționa zonele cu perspectivă panoramică. Amplasarea unei clădiri permanente de locuit în afara vetrei localității are un efect distrugător asupra peisajului. Construcțiile în trup izolat ce adăpostesc activități de depozitare sau alte funcțiuni, vor utiliza materiale și culori ce se încadrează în specificul local sau vor fi mascate prin perdele de vegetație astfel încât să nu agreseze vizual peisajul agricol.

b. Spațiu public și amenajări exterioare

Spațiul public trebuie să-și păstreze caracterul autentic și să conserve simplitatea locului. Pentru a-l conserva cât mai autentic, **se recomandă** păstrarea rețelei stradale existente și a profilelor transversale ale drumurilor. Se va proteja **structura existentă a localității și rețeaua de străzi**, precum și diversitatea funcțional-spațială a parcelei. **Se vor evita** intervențiile de restructurare a insulelor formate: nu se vor trasa străzi noi și nu se va modifica parcelarul tradițional prin alipirea sau dezmembrarea parcelelor, păstrându-se astfel tipologia parcelarului. Modificarea acestora este permisă dacă nu alterează/schimbă imaginea armonioasă a spațiului public sau a peisajului.

Suprafețele de circulație **se recomandă** să fie cât mai permeabile, cu o atenție sporită asupra scurgerii apelor pluviale și a terasamentelor.

Spațiul public cu acces liber și nelimitat **se recomandă** să fie amenajat cu mobilier exterior realizat din materiale specifice locului. Volumetria mobilierului va fi simplă și se **va evita** obturarea prin amenajările exterioare a elementelor importante ale cadrului cultural sau arhitectural. **Se recomandă** ca suprafețele vegetale să fie cele predominante în cadrul spațiului public, iar zonele minerale să fie utilizate doar la nivelul accesului și al aleilor de legătură dintre subzonele amenajării exterioare.

Mobilierul urban precum și alte amenajări exterioare (ex. posturi de transformare și reglare) vor fi gândite și proiectate astfel încât să se integreze în peisajul specific. Pentru amenajările cu elemente de mobilier, **se recomandă** păstrarea specificului local, prin utilizarea materialelor caracteristice: lemn, zidărie de cărămidă sau piatră. **Se va evita** utilizarea materialelor plastice, colorate strident în amenajarea spațiilor publice, inclusiv la locurile de joacă pentru copii.

Figura 185. Spațiu public și amenajări exterioare – spații verzi amenajate

SITUAȚIE RECOMANDATĂ

**spațiu public amenajat cu zone verzi și mobilier urban corespunzător*

Modalitățile de deplasare alternative se recomandă a fi încurajate, prin crearea și/sau extinderea traseelor velo, prin interconectarea spațiilor publice existente cu rol cultural, turistic, de recreere.

Figura 186. Spațiu public și amenajări exterioare – modalități de mobilitate alternativă

SITUAȚIE RECOMANDATĂ

**spațiu public amenajat cu spații de închiriat biciclete și piste velo corespunzător marcate*

Spațiile verzi plantate, dezvoltate în lungul străzilor trebuie îngrijite permanent. **Se recomandă** revitalizarea aliniamentelor existente la nivelul străzii prin completarea/plantarea cu specii de arbori și plante ierboase caracteristice arealului geografic sau curățarea/toaletarea conform legii. **Se va evita** fasonarea excesiv decorativă a arbuștilor sau plantarea unor specii exotice, specii cu rezistență ridicată care pot tinde să ia locul celor autohtone.

Figura 187. Spațiu public și amenajări exterioare – plantații de aliniament

SITUAȚIE RECOMANDATĂ

**aliniamente cu arbuști corespunzător îngrijiți, atât adiacent străzilor principale, cât și în zonele de tip cartier cu locuințe colective*

Reclamele, inscripțiile și însemnele vor avea dimensiuni specifice funcțiilor și se vor alege în funcție de proporțiile clădirii/clădirilor. **Se recomandă** ca amplasarea, materialele, cromatică și dimensiunile panourilor de afișaj stradal să fie alese astfel încât să nu fie agresive, să nu obtureze construcțiile sau peisajul alăturat.

c. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională

Amplasarea construcțiilor trebuie să respecte specificul localității, fără a fi considerate elemente intruzive în peisajul specific. **Nu se recomandă** derogări de la regulamentele locale de urbanism prin documentații de urbanism P.U.D./P.U.Z. În situația în care se vor întocmi astfel de documentații, acestea vor cuprinde obligatoriu studiile de amplasament și încadrare în volumetria de ansamblu.

Având în vedere faptul că amplasarea construcțiilor are un impact direct asupra țesutului specific local și asupra peisajului așezării, **se recomandă** moduri diferite, dar complementare de intervenție pentru:

- **construcțiile noi cu gabarit mic sau mediu** – vor ține cont de poziția clădirilor din vecinătate pentru a asigura însoțirea, igiena și coerența arealului din care fac parte. Amplasarea construcțiilor pe lot se va face cu păstrarea organizării și ierarhizării specifice pe parcelă a construcțiilor, păstrarea coerenței ansamblului și integrarea volumelor în imaginea generală percepută la nivelul străzii. În scopul menținerii și a revitalizării specificității spațiului identitar, se va prelua și evidenția relaționarea dintre zonele unei tipologii de organizare a gospodăriei specifice, accesele, traseele, gabaritele, orientarea construcțiilor unele față de altele și față de drum, precum și limbajul arhitectural echilibrat, cu o volumetrie discretă.
- **construcțiile noi cu gabarit mare de tip monovolum** (care depășesc scara locului) – vor fi obligatoriu amplasate la marginea localității, într-o zonă rezervată prin P.U.G. sau neocupată de țesutul specific local. Construcțiile noi nu trebuie să se evidențieze ca elemente dominante vizibile din drum sau din punctele de percepție favorabile identificate, cu excepția clădirilor reprezentative pentru localitate.

Figura 188. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională – construcții noi cu gabarit mare

SITUAȚIE NERECOMANDATĂ

**amplasarea acestei tipologii de construcții în zonele constituite modifică și degradează imaginea de ansamblu a peisajului local*

- **intervenții pe construcțiile existente** (reconversie și/sau extindere) – modificarea funcțională sau volumetrică și extinderile ansamblului organizării gospodăriei se vor realiza cu păstrarea specificului local. Reconversiile se pot realiza prin convertirea construcțiilor anexe în spații de locuit sau alte funcțiuni complementare, sau introducând compartimentări suplimentare. Per ansamblu, clădirile pot primi și altă destinație, după necesități, însă cu respectarea riguroasă a regulamentului de urbanism.

Amplasarea pe teren a construcțiilor noi și intervențiile pe construcțiile existente, vor fi justificate cu un plan de încadrare în zonă, care să evidențieze așezarea construcțiilor pe loturi și armonizarea cu scara și modul de distribuție a noilor propuneri.

Încadrarea pe lot a noilor construcții va respecta volumul și alinierea date de specificul local și implicit, de vecinătăți. Amplasarea casei la aliniament și față de aliniere diferit față de clădirile vecine sau inversarea poziției și orientării casei pe teren, față de limitele laterale (inclusiv schimbarea orientării prin răsucirea volumului cu 90°) sunt **strict interzise**. **Se va evita modificarea imaginii de ansamblu a străzii** și se va avea în vedere o integrare în context a gospodăriei. Așadar, pentru a păstra specificul gospodăriei tradiționale, nu se vor realiza retrageri necorespunzătoare de la limitele frontale, laterale sau posterioare.

Figura 189. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională – imaginea de ansamblu a străzii

SITUAȚIE RECOMANDATĂ

** imaginii de ansamblu a străzii este una corespunzătoare, cu spararea evidentă a părții de rurale cu cea de staționare, cu aliniament verde, trotuare bine dimensionate și aliniamente clar delimitate*

În cazul **asocierii pe același teren a două sau mai multe construcții** (inclusiv dacă una este veche), dispoziția lor una față de cealaltă va fi după modelul gospodăriei specifice, respectând un mod de viață confortabil. Dacă terenul și funcțiunea propusă permit un spațiu mai generos, se recomandă realizarea unor volume ierarhizate adecvat și dispuse pe teren după modelul gospodăriei specifice, supradimensionarea clădirilor fiind strict **interzisă**.

Extinderile construcțiilor existente vor urmări corelarea acestora cu existentul, păstrarea proporțiilor și utilizarea unor materiale durabile, realizarea lor fiind posibilă prin trei metode cu caracter general:

- **în continuarea volumului**, spre spate sau spre spate și spre lateral, la înălțime asemănătoare cu acoperișul și cu aceeași formă de acoperiș, respectând ierarhia volumelor;
- **ca volum nou**, similar ca formă și proporție, legat de volumul existent prin diverse spații de articulare. În cazul necesității unui spațiu mai amplu, prelungirea liniară a modelului volumetric existent și întreruperea sa cu diverse elemente de limbaj arhitectural va avea un impact vizual superior;
- **prin reconversia și extinderea anexelor**.

Extinderea pe verticală a construcțiilor cu specific local este strict **interzisă**, deoarece aceasta ar atrage după sine, nu doar modificarea proporțiilor, ci și complicarea soluțiilor la nivel constructiv al acoperișului.

Figura 190. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională – extinderi

SITUAȚIE NERECOMANDATĂ

**modificarea proporțiilor construcțiilor prin extinderi neadecvate pe verticală*

Se recomandă ca în compoziția funcțional-spațială din interiorul gospodăriei, corpurile de clădire componente să nu fie poziționate aleatoriu între ele și să nu altereze relațiile spațial-funcționale prezente (funcțiuni principale: reprezentative, auxiliar complementare, raportul între cele două tipuri de spații; volume funcționale). De asemenea, **se va evita** modificarea raportului plin-gol din cadrul compoziției gospodăriei, configurat de construcțiile componente, spațiul adiacent construcțiilor principale, grădina de flori etc.

Construcțiile anexe existente vor conserva cât mai mult din fondul specific existent, iar elementele ieșite din context vor fi convertite astfel încât să respecte specificul local. **Se recomandă** utilizarea materialelor specifice pentru realizarea conformației noilor construcții. În cazul în care anexele vor fi reutilizate pentru noi funcțiuni propuse se recomandă inserarea cât mai discretă a acestora în corpul principal, prin integrarea volumului fără a domina armonia fațadelor principale.

În ceea ce privește **echiparea edilitară**, este obligatoriu ca toate construcțiile să beneficieze de utilitățile necesare pentru desfășurarea activităților previzionate, cu respectarea normelor de sănătate și igienă, atât pentru utilizatori, cât și pentru vecinătăți. **Se recomandă** ca toate noile bransamente pentru electricitate, gaze, internet și telefonie să fie realizate îngropat. Amplasarea antenelor TV satelit, de telefonie mobilă sau internet în locuri vizibile din circulațiile publice sau dispunerea vizibilă a

cablurilor CATV sunt **interzise**. Amplasarea panourilor fotovoltaice, solare se va face astfel încât să nu deterioreze imaginea de ansamblu a construcției și peisajului cadru.

Împrejmuirile ar trebui să aibă o înălțime care permite vederea peste gard, să aibă un caracter cât mai deschis - transparență din punct de vedere vizual, astfel încât să lase o comunicare directă între curte și stradă. **Se recomandă** ca înălțimea gardurilor la stradă să nu depășească 1.80m, astfel încât să fie posibilă citirea construcției, iar gardurile din incintă și spre vecinătăți să nu depășească înălțimea împrejurii de la stradă decât din necesități funcționale, justificate. Împrejmuirea față de vecini poate prelua aspectul gardului dinspre stradă, iar pentru intimitate, poate să fie dublată sau să se realizeze cu vegetație de tip gard viu sau arbuști.

Figura 191. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională – împrejmuire

SITUAȚIE RECOMANDATĂ

**împrejmuiiri recomandate realizate din materiale adecvate - lemn, cu un caracter deschis și lizibil*

Se recomandă păstrarea, întreținerea și proiectarea de noi împrejmuiiri, realizate din materiale locale. Din punct de vedere stilistic, nu sunt recomandate decorațiuni, se va păstra aspectul natural al materialelor componente în ceea ce privește textura și culoarea. Paleta cromatică folosită va fi una cât mai naturală, în corelare cu ansamblul cromatic folosit pentru construcțiile din gospodărie, culorile stridente și materialele sidefate sau lucioase fiind **interzise**. **Se vor evita** gardurile prea înalte sau opace, care blochează vizibilitatea înspre și dinspre stradă, realizate din elemente prefabricate metalice, tablă simplă și tablă cutată, plăci betonate, elemente plastice sau orice alt material care să împiedice traversarea curenților de aer sau să rețină și să radieze căldura.

Figura 192. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională – împrejmuire

SITUAȚIE NERECOMANDATĂ

**împrejmuiri masive, cu o amprentă puternică și asocieri necorespunzătoare de materiale și cromatică în spațiul public la nivel de percepție*

Menținerea comunicării vizuale dintre spațiile public, semipublic și privat este de încurajat. Pentru funcțiunile publice nu se recomandă împrejmuirea la stradă; este permis, în cadrul instituțiilor educaționale delimitarea incintelor de stradă printr-o împrejmuire simplă, transparentă, cel puțin în partea dinspre stradă, în scopul siguranței.

Figura 193. Amplasarea construcțiilor și gospodăria tradițională – împrejmuire funcțiuni publice

SITUAȚIE RECOMANDATĂ

**împrejmuire deschisă, ce confirmă gradul de accesibilitate al spațiului, cu potențial de exploatare în comunitate ca spațiu verde amenajat; împrejmuire deschisă în cazul unităților de învățământ*

d. Elementele de construcție și fondul construit

Construcțiile existente vor fi protejate și valorificate prin întreținerea sau restaurarea corespunzătoare a elementelor de construcție specifice, ce scot în evidență caracteristicile aparte ale acestora: acoperișul, pereții, tâmplăria și golurile sau alte elemente de fațadă. Pentru păstrarea

specificului la nivel de peisaj și dezvoltare a fondului construit, construcțiile noi vor prelua tipologiile elementelor de construcție, astfel încât să se încadreze în reglementările urbanistice și în caracterul și specificul așezării. În acest context, pentru fiecare tipologie de construcții recomandăm:

Acoperișul

- **construcții existente** - în cazul realizării de reparații, se va păstra cât mai mult din șarpanta inițială și elementele de construcție originale, fiind înlocuite doar acelea care prezintă deteriorări majore. **Se vor evita** modificările în volumetria acoperișului, acestea fiind cele mai vizibile atât din spațiul străzii, cât și din exteriorul localității;
- **construcțiile noi cu gabarit mic sau mediu** - forma și volumetria acoperișului să fie reprezentate prin planuri predominant rectangulare. Acoperișul va avea în general forma dreptunghiulară în plan, cu excepția cazurilor în care există foișor sau balcon. Abaterile de la forma în plan nu vor altera aspectul general specific local. **Se vor evita** acoperișurile în mai multe ape, pante diferite, diferențe de nivel la coamă sau forme provenite din alte zone. **Se recomandă** acoperișurile cât mai simple, streșini și coame orizontale. Șarpanta se va realiza din lemn și materiale naturale regenerabile, folosind tehnici și îmbinări tradiționale locale;
- **construcțiile noi cu gabarit mare de tip monovolum** - forma și volumetria acoperișului să fie reprezentate prin planuri predominant rectangulare, cu pante egale și cu streșinile și coamele orizontale. În cazul amplasării construcției în zona centrală, se va păstra specificul local prin preluarea formei și a volumetriei existente în zonă, păstrându-se imaginea locală din punct de vedere al percepției peisajului. **Se vor evita** acoperișurile terasate;

Figura 194. Elemente de construcție și fond construit – acoperișul

SITUAȚIE NERECOMANDATĂ

**acoperișuri ale construcțiilor noi, moderne, cu pante diferite și jocuri ce se abat de la forma și caracteristicile generale ale specificului local*

În cazul înlocuirii totale a structurii (de exemplu în cazul construcțiilor aflate într-un stadiu avansat de degradare sau în cazul în care este efectiv necesar) se va identifica dacă structura se încadrează în specificul local. Dacă nu, acoperișul se va reconfirma pentru a răspunde nevoilor de încadrare în specificul local, iar în caz afirmativ, se va efectua în prealabil releveul acoperișului existent.

Se recomandă utilizarea materialelor tradiționale pentru învelitorile noi precum: țigle solzi sau țigle obișnuite, iar la refacerea sau repararea învelitorilor deja existente se va apela la țigle ceramice noi sau chiar țigle vechi aflate încă în stare bună. **Se vor evita** materialele care duc la o diferențiere mult prea mare în ceea ce privește imaginea de ansamblu, nepotrivite pentru mediul local precum țiglele colorate, țiglele de beton, învelitorile de tablă ondulată, azbocimentul sau materialele plastice. De asemenea, **se va evita** utilizarea mai multor materiale la învelitori, tipuri, forme și culori diferite pe suprafața aceluiași acoperiș. Culorile vor fi cele naturale, fără a se folosi culori stridente sau saturate.

Figura 195. Elemente de construcție și fond construit – acoperișul

SITUAȚIE RECOMANDATĂ

SITUAȚIE NERECOMANDATĂ

**materiale nerecomandate, frecvent utilizate, ce alterează imaginea generală a peisajului rural*

Pereții

- **construcții existente** – în cazul consolidărilor **se recomandă** folosirea de materiale și tehnici tradiționale, iar în cazuri deosebite, pentru orice alte soluții se vor adăuga în beton aditivi care să mărească permeabilitatea la vapori. Piesele deteriorate, precum stâlpii din lemn se vor înlocui cu piese identice pentru a nu interveni sau a dezechilibra capacitatea portantă de ansamblu. Se vor păstra proporțiile, dimensiunile și formele elementelor structurale vizibile (constituind prispe, verande etc.) din lemn sau din cărămidă, cu arce sau simple, după caz. Toate intervențiile se vor realiza cu materiale compatibile, care să favorizeze transferul vaporilor: mortare și tencuieli de var-nisip, sau cu lut;
- **construcțiile noi cu gabarit mic sau mediu** – **se recomandă** folosirea materialelor de construcție compatibile cu specificul local, care sunt regenerabile și care permit circulația vaporilor între interior și exterior. Nu sunt excluse materialele și tehnologiile moderne, ecologice, cărămizile industriale cu goluri, elemente structurale din beton sau structuri metalice atunci când sunt necesare funcțional sau structural;
- **construcțiile noi cu gabarit mare de tip monovolum** – pereții portanți, esențiali pentru structura și durabilitatea construcțiilor, se vor construi din materiale regenerabile și se vor utiliza cu preponderență materiale de construcție compatibile cu specificul local. La construcțiile pentru care studiile geotehnice dovedesc că orice soluție tradițională este imposibil de aplicat, se vor utiliza materiale precum metalul sau betonul armat. Zidăria va

fi tencuită cu mortar pe bază de var pentru a permite absorbția, circulația și evaporarea apei într-un ritm normal.

Finisajele, atât cele exterioare, cât și cele interioare se vor realiza din vopseluri pe bază de var, care să nu împiedice transferul de vapori. Pentru finisajele exterioare se vor folosi culori similare cu cele din zonă, **se vor evita** culorile stridente și se vor folosi cu precădere culorile saturate specifice.

Fundații

- **construcții existente** – în cazul consolidării fundației se vor propune soluții care să folosească materiale de construcție naturale. **Se recomandă** realizarea unor bariere de capilaritate sau straturi de drenaj în scopul realizării hidroizolației, care să faciliteze îndepărtarea apelor de la fundație și să prevină infiltrațiile și degradările la nivelul acesteia;
- **construcțiile noi cu gabarit mic, mediu sau mare** – unde este posibil din punct de vedere structural, **se recomandă** utilizarea tehnicilor tradiționale. **Se va evita** realizarea șapelor din ciment și se vor adopta sisteme eco-durabile cu sisteme subterane de drenaj.

Se recomandă construirea unui trotuar de gardă perimetral, din materiale naturale, cu rosturi de dilatație, cu o pantă suficientă care să îndepărteze apele pluviale de fundația construcției, prin direcționarea către spațiile verzi amenajate din vecinătate.

Tâmplăria și golurile

Raportul plin-gol, forma și proporția golurilor vor fi conform specificului local. Nu se recomandă modificarea golurilor existente la nivelul fațadei principale în cazul construcțiilor existente, care ar putea afecta estetica și compoziția întregului front. **Nu se recomandă** suprafețele vitrate mari (geamuri de tip oglindă sau bombate), nejustificate funcțional în alte situații decât cele asociate unor verande. Dacă dimensiunile ferestrei rezultate din necesități funcționale sunt mai mari, se vor face diverse tipuri de mascări.

Ferestrele vor respecta proporțiile conforme specificului local între lungime și lățime, în special la fațadele orientate spre curte și spre stradă pentru a da o unitate desfășuratei stradale. Golurile de fereastră trebuie să aibă forme, decorații și proporții specifice zonei, respectând dispunerea logică generală pe fațade. Sunt permise accente compoziționale bine justificate, altele decât verandele, panourile vitrate de dimensiuni mai mari, dar nu mai mult de 50% din suprafața fațadei. Vitrajele mari, neîmpărțite în ochiuri spre exterior, se recomandă doar în cazuri bine argumentate compozițional.

Tâmplăria va fi realizată din lemn masiv sau stratificat și poate fi simplă sau dublă, în funcție de necesarul de izolare termică. În realizarea acestora se vor respecta tehnicile tradiționale. Tâmplăria originală, dacă este în stare bună se va recondiționa, iar pentru completări sau înlocuiri ale pieselor

deteriorate se recomandă tot utilizarea lemnului, masiv sau stratificat. Ca tratament, se recomandă aplicarea uleiului de in, ceara sau vopseaua natural. Tâmplăria exterioară se poate vopsi în diferite nuanțe opace, specifice localității, sau cu pigmenți naturali care nu modifică aspectul lemnului și nu dau senzația de ud sau lucios. Pentru colorare, se vor folosi cu precădere pigmenții naturali.

Figura 196. Elemente de construcție și fond construit – tâmplăria și golurile

SITUAȚIE RECOMANDATĂ

SITUAȚIE NERECOMANDATĂ

**înlocuirea tâmplăriei de lemn cu tâmplărie de PVC sau aluminiu cu cromatică diferită/ înlocuirea sticlei cu geamul oglindit*

Se va evita deprecierea aspectului local și general al întregii construcții prin realizarea unor goluri de forme atipice (cerc, romb, triunghi etc.) sau înlocuirea tâmplăriei de lemn a clădirilor cu una de PVC sau aluminiu și înlocuirea pe exterior a obloanelor tradiționale de lemn cu rulouri moderne de PVC sau metal. **Se va evita** realizarea de ancadramente nespecifice în jurul ferestrelor, placările cu materiale nepotrivite sau colorări diferite ale tâmplăriilor pe aceeași fațadă.

Elemente de fațadă

În cazul clădirilor noi, **se recomandă** tratarea într-o manieră cât mai unitară din punct de vedere compozițional a fațadei dinspre strada principală: se vor dispune echilibrat elementele componente. Raportul plin-gol (formă, ritm și dimensiune) va fi cât mai apropiat de modelul specific.

În compoziția **cromatică a fațadelor** clădirii de locuit se recomandă culorile pastelate, mai puțin stridente și în general cele folosite local. În vederea evidențierii detaliilor arhitecturale se vor combina cât mai puține culori pe fațadă. **Se recomandă** utilizarea albului pretutindeni, îndeosebi la clădirile cu gabarit mic, sau nuanțele nesaturate apropiate de cele naturale. **Se interzic** culorile tari, puternic contrastante care alterează calitatea spațiului înconjurător. **Se va evita** folosirea tencuielilor

cu ciment sau tencuieli cu strop, precum și utilizarea de materiale nespecifice arhitecturii tradiționale a zonei precum metalul, piatra artificială sau gresia.

Figura 197. Elemente de construcție și fond construit – cromatica fațadelor

SITUAȚIE NERECOMANDATĂ

**utilizarea unei cromatice contrastante și materiale necorespunzătoare, în dezacord cu specificul local și paletarul recomandat*

Se recomandă păstrarea unei imagini cât mai specifice spațiului local a clădirii prin valorificarea și conservarea **ornamentelor și decorațiilor** existente la nivelul prispei, stâlpilor, paziei, frontonului, a extensiei acoperișului dacă acestea sunt specifice peisajului arhitectural local. Folosirea materialelor naturale precum lemnul, varul, pigmenții naturali pentru var, sunt esențiale pentru conservarea peisajelor specifice deosebite. Repararea/refacerea elementelor de arhitectură utilizând aceleași materiale folosite inițial sau cel puțin compatibile cu acestea, reprezintă un lucru esențial în acest scop. **Se vor evita** decorațiunile moderne și alte elemente parazitare, volumele lipsite de sens și funcțiune sau materialele cu specific urban care conferă o imagine artificială și neplăcută construcției.

e. Concluzii – recomandări esențiale pentru P.U.G.

Pentru a păstra caracterul peisajului identitar al municipiului Curtea de Argeș, drept specific local, se recomandă dezvoltarea unor măsuri specifice în cadrul regulamentului local de urbanism, în cadrul prevederilor fiecărui U.T.R. în parte privind elementele identificate prin studiul istoric pentru fundamentarea Planului Urbanistic General, fiind importante următoarele aspecte:

- **în cazul gospodăriilor:** se va păstra configurarea și amplasarea construcțiilor pe parcelă, inclusiv compoziția funcțional-spațială, atât în cazul gospodăriilor cu specific local, cât și în cazul gospodăriilor noi;

- **în cazul construcțiilor:** se vor păstra construcțiile cu specific local, iar pentru reabilitare, se acceptă soluții de care respectă întocmai recomandările cu privire la elementele constructive specifice zonei, precum și legislația în construcții; în cazul extinderilor, se vor autoriza doar soluțiile care nu provoacă densificări și modificări spațial-configurative majore ale parcelei; în cazul inserțiilor¹⁷³ de construcții noi în perimetrul zonei centrale, se va permite doar realizarea unor volumetrii în concordanță cu patrimoniul existent, relaționate „pe înălțime” cu construcțiile din zonă, ce utilizează doar materiale specifice;
- se vor avea în vedere recomandările privind spațiul public și amenajări exterioare.

ÎNTOCMIT,

urb. Maria IVAȘCU – specialist atestat R.U.R. – *simbol „G5”*

¹⁷³ se va avea în vedere solicitarea unui Studiu de amplasament și încadrare pentru indertiile de construcții noi, atât pentru cele din interiorul vetrei cât și pentru cele de la periferie;